

064
P. P A P I N I I
S T A T I I
O P E R A

EX RECENSIONE
IO. FRIDERICI GRONOVII.

TOMVS PRIOR

MANNHEMII
Cura & Sumptibus Societatis literatae

ELOGIA STATII.

P. PAPINIUS STATIUS, patre
nominis ejusdem, earundemque artium,
Neapolitanus, Romæ floruit imperante
Domitiano, P. Virgilio Maronis cultor,
& quantum licet, æmulus, omnium cer-
te heroïcorum post illum, Jul. Scaligero
teste, facile princeps. Scripsit præter
Thebaida & Achilleida Sylvas, poë-
matia varia & extemporali calore, quo
neminem parem habuit, effusa, in qui-
bus Epithalamia, Epicedia, Dedicatio-
nes, Laudes, Epistolæ, Lyricon etiam

unum & alterum. Memorat & Agauen
 ejus Juvenalis, quæcumque illa fuerit.
 Carus Cæsari & comitibus ejus vixit,
 liberalitatibus illorum, si non locuples,
 at parvi beatus ruris possessor. Ter in
 agone Albano coronas tulit. In agone
 Capitolino superatus est, sua an judi-
 cum culpa, incertum.

Juvenalis *Sat.* VII, 82.

*Curritur ad vocem jucundam & carmen amicum
 Thebaicos, lætam fecit cum Statius urbem,
 Promisitque diem: tanta dulcedine captos
 Adficit ille animos, tantaque libidine vulgi
 Auditur.*

Sidonius Apollin. *Carm.* IX, 227.

Non quod Papinius tuus meusque

Inter Labdacios sonat furores:

Vel cum forte pedum minore rhythmo

Pingit gemmea prata Silularum.

Idem ad *Carm.* XXII.

“Si quis carmen prolixius eatenus du-
 „xerit esse culpandum, quod epigram-
 „matis excesserit paucitatem, istum li-
 „quido patet, neque balneas Etrusci,
 „neque Herculem Surrentinum, neque
 „comas Flavii Earini, neque Tibur Vo-
 „pisci, neque omnino quicquam de Pa-
 „pinii nostri Silvulis lectitasse: quas

VIII ELOGIA STATII.

„omnes descriptiones vir ille præjudica-
„tissimus non distichorum aut retrasti-
„chorum stringit angustiis, sed potius,
„ut lyricus Flaccus in artis poëticæ
„volumine præcipit, multis iisdemque
„purpureis locorum communium pan-
„nis semel inchoatas materias decen-
„ter extendit”.

P. STA.

P. P A P I N I I
S T A T I I
T H E B A I D O S
LIBRI XII.

ARGUMENTA
Librorum duodecim
THEBAIDOS.

Ex vetustissimo codice Toletano.

Solvitur in *Primo* fratrum concordia libro.
Denegat & foedus, repetitaque regna *Secundus*.
Tertius in Thebas inflammat Dorica castra.
In *Quarto* Mavors bello rapit undique Grajos.
Quintus & Hyfiphiles luctus, narratque dolores.
Archemori *Sextus* ludos ad funera ducit.
Septimus obsessas Thebas, vatisque sepulchrum.
Occidit *Oktavo* Menalippi cuspide Tydeus.
Hippomedonta solo dat *Nonus* & Arcada telo.
Cuspide fulminea *Decimus* Capanea terebat.
Undecimus parili germanos funere jungit.
Ultimus Ogygias dat vincere Thesea Thebas.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER I.

FRATERNAS acies, alternaque regna profanis
Decertata odiis, fontesque evolvere Thebas,
Pierius menti calor incidit. Unde jubetis
Ire Deae? gentisne canam primordia dirae?
Sidonios raptus, & inexorabile pactum 5
Legis Agenoreae? scrutantemque aequora Cadmum?
Longa retro series, trepidum si Martis operti
Agricolam infandis condentem praelia fulcis
Expeditam, penitusque sequar quo carmine muris
Jusserit Amphion Tyrios accedere montes. *archu 10*
Unde graves irae cognata in moenia Baccho,
Quod faevae Junonis opus, cui sumpserit arcum
Infelix Athamas, cur non expaverit ingens
Jonium, socio castra Palaemone mater.
Atque adeo jam nunc gemitus, & prospera Cadmi

Praeteriisse finam: limes mihi carminis esto 16

Oedipodae confusa domus: quando Itala nondum

Spirare? Signa, nec Arctoo's ausim sperare triumphos,

Bisque jugo Rhenum, bis adactum legibus Istrum,

Et conjurato dejectos vertice Dacos: 20

Aut defensa prius vix pubescentibus annis

Bella Jovis. Tuque o Latiae decus addite famae,

Quem nova maturi subeuntem exoria parentis

Aeternum sibi Roma cupit: licet arctior omnes

Limes agat stellas, & te plaga lucida coeli 25

Pleiadum, Boreaeque, & hiulci fulminis expers

Sollicitet; licet ignipedum frenator equorum

Ipsae tuis alte radiantem crinibus arcum

Imprimat, aut magni cedat tibi Juppiter aequa

Parte poli; maneat hominum contentus habenis, 30

Undarum terraeque potens, & sidera dones.

Tempus erit, cum Pierio tua fortior oestro

Facta canam: nunc tendo chelyn. Satis arma referre

Aonia, & geminis sceptrum exitiale tyrannis

Nec furiis post fata modum, flammisque rebelles

Seditione rogi, tumulisque carentia regum 36

Funera, & egestas alternis moribus urbes.

Coerula cum rubuit Lernaeo sanguine Dirce,

Et Thetis arentes assuetum stringere ripas,

Horrui ingenti venientem Ismenon acervo. 40

Quem prius heroum Clio dabis? immodicum irae

Tydea? laurigeri subitos an vatis hiatus!

Urget & hostilem propellens caedibus amnem

Turbidus Hippomedon, plorandaque bella protevi

Arcados, atque alio Capaneus horrore canendus. 45

Impia jam merita scrutatus lumina dextra,

Merferat aeterna damnatum nocte pudorem

Oedipodes, longaque animam sub morte tenebat.

Illum indulgentem tenebris, imaeque recessu

Sedis, inaspectos coelo, radiisque penates 50

Servantem, tamen assiduis circumvolat alis

Saeva dies animi, scelerumque in pectore Dirae.

Tunc vacuos orbes, crudum ac miserabile vitae

Supplicium, ostentat coelo, manibusque cruentis

Pulsat inane solum, saevaue ita voce precatur: 55

Di fontes animas, angustaue Tartara poenis

Qui regitis, tuque umbrifero Styx livida fundo,

Quam video, multumque mihi consueta vocari

Annue Tisiphone, ^{voc}perversaue ^{accus}vota secunda:

Si bene quid merui, si me de matre cadentem 60
 Fovisti gremio, & trajectum vulnere plantas
 Firmasti: si stagna petii Cyrrhaea bicorni
Interfusa jugo, possem cum degere falso
 Contentus Polybo, trifidaeque in Phocidos arcto
 Longaevum implicui regem, secuique trementis 65
 Ora senis, dum quaero patrem: si Sphyngos iniquae
 Callidus ambages te praemonstrante resolvi:
 Si dulces furias, & lamentabile matris
 Connubium gavissus inii; noctemque nefandam
 Saepe tuli, natosque tibi (scis ipsa) paravi: 70
 Mox avidus poenae digitis cedentibus ultro
Incubui, miseraque oculos in matre reliqui;
 Exaudi, si digna precor, quaeque ipsa furenti
 Subjiceres: Orbem visu, regnisque, parentem
 Non regere, aut distis moerentem flectere adorti 75
 Quos genui, quocunque toro: quin ecce superbi
 (Pro dolor) & nostro jamdudum funere reges
 Insultant tenebris, gemitusque odere paternos.
 Hisne etiam funestus ego? & videt ista deorum
 Ignavus genitor? tu saltem debita vindex 80
 Huc ades, & totos in poenam ordire nepotes.

Indue quod madidum tabo diadema cruentis
 Unguibus arripui, votisque instincta paternis
 I media in fratres, generis consortia ferro
 Dissiliant: da Tartarei regina barathri 85
 Quod cupiam vidisse nefas. Nec tarda sequetur
 Mens juvenum, modo digna veni, mea pignora nosces.
 Talia jactanti crudelis Diva severos
 Advertit vultus. Inamoenum forte sedebat
 Cocyton juxta resolutaque vertice crines, 90
 Lambere sulfureas permiserat anguibus undas.
 Illicet igne Jovis, lapsisque citatior astris
 Trifibus exiluit ripis. Discedit inane
 Vulgus, & occurfus dominae pavet. illa per umbras
 Et caligantes animarum examine campos, 95
 Tenariae limen petit irremeabile portae.
 Sensit adesse dies: piceo nox obvia nimbo
 Lucentes turbavit equos. Procul arduus Atlas
 Horruit, & dubia coelum cervice remisit.
 Arripit extemplo Maleae de valle resurgens 100
 Notum iter ad Thebas. Neque enim velocior ulla
 Itque reditque vias, cognataque Tartara mavult. *petit*
 Centum illi stantes umbrabant ora cerastae,

Turba minor diri capitis: sedet intus abactis

Ferrea lux oculis. qualis per nubila Phoebes 105

maejica Atracia rubet arte labor: suffusa veneno

Tenditur, ac sanie gliscit cutis: igneus atro

Ore vapor. quo longa fitis, morbique, famelque,

Et populis mors una venit. Riget horrida tergo

Palla, & coerulei redeunt in pectore nodi. 110

Atropos hos, atque ipsa novat Proserpina cultus.

Tum geminas quatit illa manus. Naec igne rogali

Fulgurat, haec vivo manus aëra verberat hydro.

Ut stetit, abrupta qua plurimus arce Cithaeron

Occurrit coelo, fera sibila crine virenti 115

Congeminat, signum terris, unde omnis Achaei

Ora maris late, Pelopejaque regna resultant.

Audit & medius coeli Parnassus, & asper

Eurotas, dubiamque jugo fragor impulit Oeten

In latus, & geminis vix fluctibus obstitit Isthmos. 120

Ipsa suum genitrix, curvo delphine vagantem

Arripuit frenis, gremioque Palaemona pressit.

Atque ea Cadmaeo praeceps ubi limine primum

Constitit, assuetaque infecit nube penates:

Protinus attoniti fratrum sub pectore motus, 125

Gentilisque animos subiit furor, aegraque laetis

Invidia, atque parens odii metus. Inde regendi

Saevus amor: ruptaeque vices, jurisque secundi

Ambitus impatiens, & summo dulcius unum

Stare loco, sociisque comes discordia regnis. 130

Sic ubi delectos per torva armenta juvenco

Agricola imposito sociare affectat aratro:

Illi indignantes quis nondum vomere multo

Ardua nodosos cervix descendit in armos,

In diversa trahunt, atque aequis vincula laxant 135

Viribus, & vario confundunt limite fulcos:

Haud fecus indomitos praeceps discordia fratres

Asperat. Alterni placuit sub legibus anni

Exilio mutare ducem. Sic jure maligno

Fortunam transire jubent, ut sceptrum tenentem 140

Foedere praecipiti semper novus angeret haeres.

Haec inter fratres pietas erat: haec mora pugnae

Sola, nec in regem perdurata secundum.

Et nondum crasso laquear' a fulva metallo,

^{Columinis} Montibus aut alte Grajis effulta nitebant 145

Atria, congestos fatis explicitura clientes.

Non impacatis regum advigilantia somnis

Pila, nec alterna ferri statione gementes
 Excubiae, nec cura mero committere gemmas,
 Atque aurum violare cibis. Sed nuda potestas 150
 Armavit fratres: pugna est de paupere regno.
 Dumque uter angustae squalentia jugera Dirces
 Verteret, aut Tyrii folio non altus ovaret
 Exulis, ambigitur; periit jus, fasque, bonumque,
 Et vitae, mortisque pudor. Quo tenditis iras
 Ah miseri? quid si peteretur crimine tanto 156
 Limes uterque ^{mundi} poli, quem Sol emissus Eoo
 Cardine, quem porta vergens prospectat Ibera?
 Quasque procul terras obliquo sidere tangit
Ayius, aut Borea gelidas, madidive tepentes 160
 Igne Noti? Quid si Tyriae Phrygiaeve sub unum
Convectentur opes? loca dira, arcesque nefandae
 Suffecere odio, furtisque immanibus emptum est
 Oedipodae sedisse loco. Jam forte carebat
 Dilatus Polynicis honos. Quis tum tibi, saeve, 165
 Quis fuit ille dies? vacua cum solus in aula
 Respiceres jus omne tuum, cunctosque minores,
 Et nusquam par stare caput? Jam murmura serpunt
 Plebis Echioniae, tacitumque a principe vulgus

Dissidet, & (qui mos populis) venturus amatur. 170
 Atque aliquis, cui mens humili laesisse veneno
 Summa, nec impositos unquam cervice volenti
 Ferre duces: hancne Ogygiis, ait, aspera rebus
 Fata tulere vicem? toties mutare timendos,
 Alternoque jugo dubitantia subdere colla! 175
 Partiti versant populorum fata, manuque
 Fortunam fecere levem. Semperne vicissim
 Exulibus servire dabor? tibi, summe deorum
 Terrarumque fator, fociis hanc addere mentem
 Sedit? an inde vetus Thebis extenditur omen, 180
 Ex quo Sidonii nequicquam blanda juveni
 Pondera, Carpathio jussus sale quaerere Cadmus
 Exul Hyanteos invenit regna per agros:
 Fraternalque acies foetae telluris hiatu
 Augurium, seros dimisit adusque nepotes? 185
 Cernis ut erectum torva sub fronte minetur
 Saevior assurgens dempto consorte potestas?
 Quas gerit ore minas? quanto premit omnia fastu?
 Hicne unquam privatus erit? tamen ille precanti
 Mitis, & affatu bonus & patientior aequi. 190
 Quid mirum? non solus eram. Nos vilis in omnes

Prompta manus casus domino cuicunque parati.
 Qualiter hinc gelidus Boreas, hinc nubifer Eurus
 Vela trahunt, nutat mediae fortuna carinae.
 Heu dubio suspenſa metu, tolerandaque nullis 195
 Aspera fors populis! hic imperat: ille minatur.
 At Jovis imperiis rapidi ſuper atria coeli
 Lectus concilio divum convenerat ordo
 Interiore polo. Spatiis hinc omnia iuxta
 Primaque occiduaeque domus, effuſa ſub omni 200
 Terra atque unda die. Mediis ſeſe arduus infert
 Ipſe deis, placido quatiens tamen omnia vultu,
 Stellantique locat folio. Nec protinus auſi
 Coelicolae, veniam donec pater ipſe ſedendi 204
 Tranquilla jubet eſſe manu. Mox turba vagorum
 Semideum, & ſummis cognati nubibus amnes,
 Et compreſſa metu ſervantes murmura venti
 Aurea teſta replent, mixta convexa deorum
 Maieſtate tremunt: radiant majore ſereno
 Culmina, & arcano florentes lumine poſtes. 210
 Poſtquam juſſa quies, ſiluitque exterritus orbis,
 Incipit ex alto: (grave & immutabile ſanctis
 Pondus aedeſt verbis, & vocem Fata ſequuntur)

Terrarum delicta, nec exuperabile Diris 214
 Ingenium mortale queror. Quonam uſque nocentum
 Exigar in poenas? taedet ſaevire coruſco
 Fulmine. Jam pridem Cyclopum operoſa fatiſcunt
 Brachia, & Aeoliis deſunt incudibus ignes.
 Atque ideo tuleram falſo reſtore ſolutos
 Solis equos, coelumque rotis errantibus uri, 220
 Et Phaëtontaea mundum ſquallere favilla.
 Nil actum eſt: neque tu valida quod cuſpide late
 Ire per illicitum pelago germane dediſti.
 Nunc geminas punire domos, quis ſanguinis autor
 Ipſe ego, deſcendo. Perſeos alter in Argos 225
 Scinditur, Aonias fluit hic ab origine Thebas.
 Mens cunctis impoſta manet: quis funera Cadmi
 Neſciat? & toties excitam a ſedibus imis
 Eumenidum bellaeſſe aciem? mala gaudia matrum,
 Erroresque feros nemorum, & reticenda deorum 230
 Crimina? vix lucis ſpatio, vix noctis abactae
 Enumerare queam mores, gentemque profanam.
 Scandere quin etiam thalamos hic impius haeres
 Patris, & immeritae gremium inceſtare parentis
 Appetit, proprios monſtro revolutus in ortus.

Ille tamen Superis aeterna piacula solvit, 236
 Projecitque diem: nec jam amplius aethere nostro
 Vescitur, at nati (facinus sine more!) cadentes
 Calcavere oculos. Jam jam rata vota tulisti,
 Dire fenex: meruere tuae, meruere, tenebrae 240
 Ultorem sperare Jovem. Nova fontibus arma
 Injiciam regnis, totumque a stirpe revellam
 Exitiale genus. Belli mihi femina sunt
 Adraustus focer, & Superis adjuncta sinistris
 Connubia. Hanc etiam poenis incessere gentem 245
 Decretum. Neque enim arcano de pectore fallax
 Tantalus, & saevae periit injuria mensae.
 Sic pater omnipotens. Ast illi faucibus dicitis
 Flammato versans inopinum corde dolorem
 Talia Juno refert: Mene, ô justissime divum, 250
 Me bello certare jubes? scis semper ut arces
 Cyclopum, magnique Phoroneos inclyta fama
 Sceptra viris, opibusque juvem, licet improbus illic
 Custodem Phariae, somno letoque juvencae
 Extinguas, septis & turribus aureus intres. 255
 Mentitis ignosco toris: illam odimus urbem,
 Quam vultu confessus adis: ubi conscia magni

Signa tori, tonitrus agis, & mea fulmina torques.
 Facta luant Thebae: cur hostes eligis Argos?
 Quin age, si tanta est thalami discordia sancti, 260
 Et Samon, & veteres armis excinde Mycenae.
 Verte solo Sparten. Cur usquam sanguine festo
 Conjugis ara tuae, cumulo cur thuris Eoi
 Laeta calet? melius votis Mareotica fumat
 Coptos, & aerisoni lugentia flumina Nili. 265
 Quod si prisca luant auctorum crimina gentes,
 Subvenitque tuis fera haec sententia curis,
 Percensere aevi senium, quo tempore tandem
 Terrarum furias abolere, & secula retro
 Emendare sat est? jam dudum ab sedibus illis 270
 Incipe, fluctivaga qua praeterlabitur unda
 Sicanos longe relegens Alpheus amores.
 Arcades hic tua (nec pudor est?) delubra nefastis
 Imposuere locis: illic Mavortius axis 274
 Oenomai, Geticoque pecus stabulare sub Aemo
 Dignius: abruptis, etiamnum inhumata procorum
 Reliquiis trunca ora rigent. Tamen hic tibi templi
 Gratus honos. Placet Ida nocens, mentitaque manes
 Creta tuos. Me Tantaleis consistere tectis, 279

Quae tandem invidia est? belli defleste tumultus,
 Et generis miseresce tui. Sunt impia late
 Regna tibi, melius generos passura nocentes.
 Finierat miscens precibus convicia Juno. 283
 At non ille gravis, dictis, quanquam aspera, motus
 Reddidit haec: Equidem haud rebar te mente secunda
 Laturam, quodcumque tuos (licet aequus) in Argos
 Confulerem, neque me (detur si copia) fallit
 Multa super Thebis Bacchum, aufuramque Dionem
 Dicere, sed nostri reverentia ponderis obstat.
 Horrendos etenim latices, Stygia aequora fratris 290
 Obtestor, mansurum & non revocabile verum,
 Nil fore quo dictis flectar. Quare impiger ales
 Portantes praecede Notos, Cyllenia proles:
 Aëra per liquidum, regnisque illapsus opacis
 Dic patruo: superas senior se tollat ad auras 295
 Læius, extinctum nati quem vulnere nondum
 Ulterior Lethes accepit ripa, profundi
 Lege Erebi: ferat haec diro mea iussa nepoti:
 Germanum exilio fretum, Argolicisque tumentem
 Hospitiis, quod sponte cupit, procul impius aula
 Arceat, alternum regni inficiatus honorem: 301
 Hinc

Hinc causae irarum. Certo reliqua ordine ducam.
 Paret Atlantiades dictis genitoris, & inde
 Summa pedum propere plantaribus illigat alis,
 Obnubitque comas, & temperat astra galero. 305
 Tum dextrae virgam inferuit, qua pellere dulces
 Aut suadere iterum somnos, qua nigra subire
 Tartara, & exangues animare assueverat umbras.
 Desiluit; tenuique exceptus inhorruit aura.
 Nec mora, sublimes raptim per inane volatus 310
 Carpit, & ingenti designat nubila gyro.
 Interea patris olim vagus exul ab oris
 Oedipodionides furto deferta pererrat
 Aoniae. Jam jamque animis male debita regna
 Concipit, & longum signis cunctantibus annum 315
 Stare gemit. Tenet una dies noctesque recursans
 Cura virum, si quando humilem decedere regno
 Germanum, & semet Thebis, opibusque potitum
 Cerneret, hac aevum cupiat pro luce pacisci.
 Nunc queritur ceu tarda fugae dispendia: sed mox
 Attollit flatus ducis, & sedisse superbum 321
 Dejecto se fratre putat, spes anxia mentem
 Extrahit, & longo consumit gaudia voto.

Tunc sedet Inachias urbes, Danaeique arva,
 Et caligantes abrupto sole Mycenae, 325
 Ferre iter impavidum. seu praeuia ducit Erinnyes,
 Seu fors illa viae, sive hac immota vocabat
 Atropos. Ogygiis ululata furoribus antra
 Deserit, & pingues Bacchaeo sanguine colles.
 Inde plagam, qua molle sedens in plana Cithaeron 330
 Porrigitur, lapsumque inclinat ad aequora montem
 Praeterit. Hinc arcte scopuloso in limite pendens,
 Infames Scyrone petras, Scyllaeaque rura
 Purpureo regnata seni, mitemque Corinthon
 Linqvit, & in mediis audit duo littora campis. 335
 Jamque per emeriti surgens confinia Phoebi
 Titanis, late mundo subvecta silenti
 Rorifera gelidum tenuaverat aëra biga.
 Jam pecudes volucresque tacent: jam somnus avaris
 Inserpit curis, pronusque per aëra nutat, 340
 Grata laboratae referens obliviam vitae.
 Sed nec puniceo rediturum nubila coelo
 Promifere jubar, nec rarefcentibus umbris
 Longa repercusso nituere crepuscula Phoebus.
 Denfior a terris, & nulli pervia flammae 345

Subtexit nox atra polos. Jam claustra rigentis
 Aeoliae percussa fonant, venturaque rauco
 Ore minatur hyems, venti transverfa frementes
 Configunt, axemque emoto cardine vellunt, 349
 Dum coelum sibi quisque rapit. Sed plurimus Auster
 Inglomerat noctem, & tenebrosa volumina torquet,
 Defunditque imbres. sicco quos asper hiatu
 Perfolidat Boreas. Nec non abrupta tremiscunt
 Fulgura, & attritus subita face rumpitur aether.
 Jam Nemea, jam Taenareis contermina lucis 355
 Arcadiae capita alta madent. Ruit agmine facto
 Inachus, & gelidas surgens Erasinus ad Arctos.
 Pulverulenta prius, calcandaque flumina nullae
 Aggeribus tenuere morae, stagnoque refusa est
 Funditus, & veteri spumavit Lerna veneno. 360
 Frangitur omne nemus: rapiunt antiqua procellae
 Brachia sylvarum, nullisque aspecta per aevum
 Solibus umbrosi patuere aestiva Lycaei.
 Ille tamen modo saxa jugis fugientia ruptis
 Miratur, modo nubigenas e montibus amnes 365
 Aure pavens, passimque infano turbine raptas
 Pastorum pecorumque domos. Non segnius amens,

Incertusque viae, per nigra silentia, vastum
 Haurit iter. Pulsat metus undique, & undique frater.
 Ac velut hyberno deprensus navita ponto, 370
 Cui neque temo piger, neque amico sidere monstrat
 Luna vias, medio coeli, pelagique tumultu
 Stat rationis inops: jam jamque aut saxa malignis
 Expectat submersa vadis, aut vertice acuto
 Spumantes scopulos erectae incurere prorae: 375
 Talis opaca legens nemorum Cadmeius heros,
 Accelerat, vasto metuenda umbone ferarum
 Excutiens stabula, & prono virgulta refringit
 Pectore: dat stimulos animo vis moesta timoris,
 Donec ab Inachiis victa caligine tectis 380
 Emicuit lucem devexa in moenia fundens
 Larissaeus apex. Illo spe concitus omni
 Evolat. Hinc celsae Junonis templa Prosymnae
 Levus habet, hinc Herculeo signata vapore
 Lernaesi stagna atra vadi. tandemque reclusis 385
 Infertur portis. actutum regia cernit
 Vestibula. Hic artus imbri, ventoque rigentes
 Projicit, ignotaeque acclinis postibus aulae
 Invitat tenues ad dura cubilia somnos.

Rex ibi tranquillae medio de limite vitae 390
 In senium vergens populos Adraustus habebat,
 Dives avis, & utroque Jovem de sanguine ducens.
 Hic sexus melioris inops, sed prole virebat
 Foeminea, gemino natarum pignore fultus.
 Cui Phoebus generos (monstrum exitiabile dictu!
 Mox adaperta fides) aevo ducente canebat 396
 Setigerumque suem, & fulvum adventare leonem.
 Haec volvens, non ipse pater, non docte futuri
 Amphiaræ vides, etenim vetat auctor Apollo.
 Tantum in corde sedens aegrescit cura parentis. 400
 Ecce autem antiquam fato Calydonia relinquens
 Olenius Tydeus (fraterni sanguinis illum
 Conscius horror agit) eadem sub nocte sopora
 Lustra terit, similesque Notos dequestus & imbres,
 Infusam tergo glaciem, & liquentia nimbis 405
 Ora, comasque gerens, subit uno tegmine, cujus
 Fusus humo gelida partem prior hospes habebat.
 Hic vero ambobus rabiem fortuna cruentam
 Attulit, haud passi sociis defendere noctem
 Culminibus. Paulum alternis in verba minasque
 Cunctantur: mox ut jactis sermonibus irae 311

Intumuere satis, tum vero erectus uterque
 Exertare humeros, nudamque laceffere pugnam.
 Celsior ille gradu procera in membra, simulque
 Integer annorum, sed non & viribus infra 415
 Tydea fert animus, totosque infusa per artus
 Major in exiguo regnabat corpore virtus.
 Jam crebros ictus ora & cava tempora circum
 Obnixi ingeminant, telorum aut grandinis instar
 Rhipheae, flexoque genu vacua ilia tundunt. 420
 Non aliter quam Pisaeo sua lustra Tonanti
 Cum redeunt, crudisque virum sudoribus ardet
 Pulvis, at hinc teneros caveae dissensus ephebos
 Concitat, exclusaeque expectant praemia matres.
 Sic alacres odio, nullaque cupidine laudis 425
 Accensi incurrunt, scrutatur & intima vultus
 Unca manus, penitusque oculis cedentibus instat.
 Forfan & accinctos lateri (sic ita ferebat)
 Nudassent enses, meliusque hostilibus armis
 Lugendus fratri juvenis Thebane, jaceres, 430
 Ni rex insolitum clamorem, & pectore ab alto
 Stridentes gemitus, noctis miratus in umbris,
 Movisset gressus, magnis cui sobria curis

Pendebat somno jam deteriore senectus.
 Isque ubi progrediens numerosa luce, per alta 435
 Atria, dimotis adverso limine claustris
 Terribilem dictu faciem, lacera ora, putresque
 Sanguineo videt imbre genas: quae causa furoris
 Externi juvenes? (neque enim meus audeat istas
 Civis in usque manus) quisnam implacabilis ardor
 Exturbare odiis tranquilla silentia noctis? 441
 Usque adeone angusta dies? & triste, parumper
 Pacem animo, somnumque pati? sed prodite tandem
 Unde orti? quo fertis iter? quae jurgia? nam vos
 Haud humiles tanta ira docet, generisque superbi
 Magna per effusum clarescunt signa cruorem. 446
 Vix ea, cum mixto clamore obliqua tuentes
 Incipiunt una: Rex ô mitissime Achivum,
 Quid verbis opus? ipse undantes sanguine vultus
 Aspicias, haec passim turbatis vocis amarae 450
 Confudere sonis. Inde orsus in ordine Tydeus
 Continuat: moesti cupiens solatia casus.
 Monstriferae Calydonis opes, Acheloïaque arva
 Deserui: vestris hic me ecce in finibus ingens
 Nox operit. Testo coelum prohibere quis iste 455

Arcuit? an quoniam prior haec ad limina forte
 Molitur gressus? pariter stabulare bimembres
 Centauros, unaque ferunt Cyclopas in Aetna
 Compositos, sunt & rabidis jura insita monstis,
 Fasque suum: nobis sociare cubilia terrae? 460
 Sed quid ego? aut hodie spoliis gavifus abibis,
 Quisquis es, his; aut me, si non effoetus oborto
 Sanguis hebet luctu, magni de stirpe creatum
 Oeneos, & Marti non degenerare paterno
 Accipies. Nec nos animi, nec stirpis egemus, 465
 Ille refert contra, sed mens sibi conscia facti
 Cunctatur proferre patrem. Tunc mitis Adrastus,
 Immo agite, & positis, quas nox, inopinaque suavit
 Aut virtus, aut ira, minis, succedite testis. 469
 Jam pariter coeant animorum in pignora dextrae.
 Non haec incassum, divisque absentibus acta:
 Forfan & has venturus amor praemiserit iras,
 Ut meminisse juvet. Nec vana voce locutus
 Fata senex: siquidem hanc perhibent post vulnera
 junctis
 Esse fidem, quanta partitum extrema protervo
 Thesea Pirithoo, vel inanem mentis Orestem 476

Opposito rabidam Pylade vitasse Megaeram.
 Tunc quoque mulcentem dictis corda aspera regem
 Jam faciles (ventis ut decertata residunt
 Aequora, laxatisque diu tamen aura superstes 480
 Immoritur velis) passi subiere penates.
 Hic primum lustrare oculis, cultusque virorum
 Telaque magna vacat, tergo videt hujus inanem
 Impexis utrinque jubeis horrere leonem,
 Illius in speciem, quem per Theumesia Tempe 485
 Amphitryoniades fractum juvenilibus armis
 Ante Cleonaei vestitur praelia monstri.
 Terribiles contra fetis, ac dente recurvo
 Tydea per latos humeros ambire laborant
 Exuviae, Calydonis honos. Stupet omine tanto
 Defixus senior, divina oracula Phoebi 491
 Agnoscens, monitusque datos vocalibus antris.
 Obtutu gelida ora premit, laetusque per artus
 Horror iit. Sensit manifesto numine ductos
 Affore, quos nexis ambagibus augur Apollo 495
 Portendi generos, vultu fallente ferarum,
 Ediderat. Tunc sic tendens ad sidera palmas:
 Nox, quae terrarum coelique amplexa labores

Ignea multivago transmittis sidera lapsu, 499
 Indulgens reparare animum, dum proximus aegris
 Infundat Titan agiles animantibus ortus,
 Tu mihi perplexis quaesitam erroribus ultro
 Advehis alma fidem, veterisque exordia fati
 Detegis. Assistas operi, tuaque omina firmes.
 Semper honoratam dimensis orbibus anni 505
 Te domus ista colet: nigri tibi, diva, litabunt
 Electa cervice greges, lustraliaque exta
 Lacte novo perfusus edet Vulcanius ignis.
 Salve prisca fides tripodum, obscurique recessus,
 Deprendit Fortuna, deos. Sic fatus; & ambos 510
 Innectens manibus tecta ulterioris ad aulae
 Progreditur. Canis etiamnum altaribus ignes
 Sopitum cinerem, & tepidi libamina sacri
 Servabant: adolere focos, epulasque recentes
 Instaurare jubet. Dictis parere ministri 515
 Certatim accelerant. Vario strepit ista tumultu
 Regia: pars ostro tenues, auroque sonantes
 Emunire toros, altosque inferre tapetas,
 Pars teretes levare manu, ac disponere mensas.
 Ast alii tenebras & opacam vincere noctem 520

Aggressi, tendunt auratis vincula lychnis.
 His labor inferto torrere exanguia ferro
 Viscera caesarum pecudum: his cumulare canistris
 Perdomitam saxo Cererem. Laetatur Adraustus
 Obsequio fervere domum; jamque ipse superbis
 Fulgebat stratis, folioque effultus eburno. 526
 Parte alia juvenes siccati vulnera lymphis
 Discumbunt: simul ora notis foedata tuentur,
 Inque vicem ignoscunt. Tunc rex longaevis Acestes
 (Natarum haec alatrix, eadem & fidissima custos 530
 Lecta sacrum justae Veneri occultare pudorem)
 Imperat acciri, tacitaque immurmurat aure.
 Nec mora praeceptis; cum protinus utraque virgo
 Arcano egressae thalamo (mirabile visu)
 Pallados armifonae, pharetrataeque ora Dianae 535
 Aequa ferunt, terrore minus. Nova deinde pudori
 Visa virum facies: pariter pallorque, ruborque
 Purpureas hausere genas: oculique verentes
 Ad sanctum rediere patrem. Postquam ordine mensae
 Victa fames, signis perfectam auroque nitentem
 Infides pateram famulos ex more poposcit, 541
 Qua Danaus libare deis seniorque Phoroneus

Assueti. Tenet haec operum caelata figuras:
 Aureus anguicomam praefecto Gorgona collo 544
 Ales habet. jam jamque vagas (ita visus) in auras
 Exilit: illa graves oculos, languentiaque ora
 Paene movet, vivoque etiam pallefcit in auro.
 Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis:
 Gargara defidunt surgenti, & Troja recedit. 549
 Stant moesti comites, frustra que sonantia laxant
 Ora canes, umbramque petunt, & nubila latrant.
 Hanc undante mero fundens, vocat ordine cunctos
 Coelicolas: Phoebum ante alios, Phoebum omnis
 ad aras
 Laude ciet comitum, famulumque, evincta pudica
 Fronde, manus: cui festa dies, largoque refecti
 Thure, vaporatis lucent altaribus ignes. 556
 Forsitan, ô juvenes, quae sint ea sacra, quibusque
 Praecipuum causis Phoebi obtestemur honorem,
 Rex ait, exquirunt animi. Non infcia suasit
 Relligio: magnis exercita cladibus olim 560
 Plebs Argiva litant: animos advertite, pandam:
 Postquam coerulei sinuosa volumina monstri,
 Terrigenam Pythona, deus septem orbibus atris

Amplexum Delphos, squammisque annosa terentem
 Robora, Castaliis dum fontibus ore trifulco 565
 Fufus hiat, nigro sitiens alimenta veneno,
 Perculit, absumptis numerosa in vulnera telis,
 Cyrrhaeique dedit centum per jugera campi
 Vix tandem explicitum, nova deinde piacula caedi
 Perquirens, nostri testa haud opulenta Crotopi 570
 Attigit. Huic primis & pubem ineuntibus annis
 Mira decore pio servabat nata penates
 Intemerata toris. Felix, si Delia nunquam
 Furta, nec occultum Phoebosociasset amorem.
 Namque ut passa deum Nemeaei ad fluminis undam,
 Bis quinos plena cum fronte refumeret orbis 576
 Cynthia, fidereum Latonae foeta nepotem
 Edidit: ac poenae metuens (neque enim ille coactis
 Donasset thalamis veniam pater) avia rura
 Eligit, ac natum septa inter ovilia furtim 580
 Montivago pecoris custodi mandat alendum.
 Non tibi digna, puer, generis cunabula tanti
 Gramineos dedit herba toros, & vimine querno
 Texta domus: clausa arbutei sub cortice libri
 Membra tepent, suadetque leves cava fistula somnos,

Et pecori commune solum, sed fata nec illum 586
 Concessere larem: viridi nam cespite terrae
 Projectum temere & patulo coelum ore trahentem
 Dira canum rabies, morsu depasta cruento,
 Disjicit. Hic vero attonitas ut nuntius aures 590
 Matris adit, pulsi ex animo genitorque, pudorque,
 Et metus. Ipsa ultro saevis plangoribus amens
 Tecta replet, vacuumque ferens velamine pectus
 Occurrit confessa patri. Nec motus, & atro
 Imperat, infandum! cupientem occumbere leto.
 Sero memor thalami, moestae solatia morti 596
 Phoebe paras. monstrum infandis Acheronte sub imo
 Conceptum Eumenidum thalamis: cui virginis ora,
 Pectoraque, aeternum stridens a vertice surgit
 Et ferrugineam frontem discriminat anguis. 600
 Haec tam dira lues nocturno squallida passu
 Illabi thalamis, animasque a stirpe recentes
 Abripere altricum gremiis, morsuque cruento
 Devesci & multum patrio pinguescere luctu. 604
 Haud tulit armorum praestans animique Coroebus,
 Seque ultro lectis juvenum, qui robore primi
 Famam posthabita faciles extendere vita,

Obtulit. Illa novos ibat populata penates
 Portarum in bivio. Lateri duo corpora parvum
 Dependent, & jam unca manus vitalibus haeret, 610
 Ferratique unguis tenero sub corde tepescunt.
 Obvius huic latus omne virum stipante corona
 It juvenis, ferrumque ingens sub pectore diro
 Condidit: atque imas animae mucrone corusco
 Scrutatus latebras, tandem sua monstra profundo
 Reddit habere Jovi. Juvat ire, & visere juxta 616
 Liventes in morte oculos, uterique nefandam
 Proluviem, & crasso squallentia pectora tabo,
 Qua nostrae cecidere animae. Stupet Inacha pubes.
 Magnaque post lachrymas etiamnum gaudia pallent.
 Hi trabibus duris, solatia vana dolori, 621
 Proterere exanimes artus, asprosq; molares
 Deculcare genis, nequit iram explere potestas.
 Illam & nocturno circum stridore volantes
 Impastae fugistis aves, rabidanique canum vim, 625
 Oraque sicca ferunt trepidorum inhiasse luporum.
 Saevior in miseros fati ultricis ademptae
 Delius insurgit, summaque biverticis umbra
 Parnassi residens, arcu crudelis iniquo 629

Pestifera arma jacet, camposque, & celsa Cyclopium
 Tecta, superjecto nebularam incendit amictu.
 Labuntur dulces animae: mors fila fororum
 Ense metit, captamque tenens fert Manibus urbem.
 Quaerenti, quae causa, duci; quis ab aethere laevus
 Ignis, & in totum regnaret Seirius annum? 635
 Idem auctor Paeon rursus jubet ire cruento
 Inferias monstro juvenes, qui caede potiti.
 Fortunate animi, longumque in secula digne
 Promeriture diem! non tu pia degener arma
 Oculis, aut certae trepidas occurrere morti. 640
 Cominus ora ferens, Cyrrhaei in limine templi
 Constitit. & sacras ita vocibus asperat iras:
 Non missus, Thymbraee, tuos supplexve penates
 Advenio: mea me pietas, & conscia virtus
 Has egere vias. Ego sum, qui caede subegi, 645
 Phoebe, tuum mortale nefas, quem nubibus atris
 Et squalente die, nigra quem tabe sinistri
 Quaeris, inique, poli. Quod si monstra effera magnis
 Cara adeo Superis, jacturaque vilior orbis, 649
 Mors hominum, & faevo tanta inclementia coelo est:
 Quid meruere Argi? me me, divum optime, solum

Obje-

Objecisse caput fatis praestabit. An illud
 Lene magis cordi, quod desolata domorum
 Tecta vides? ignique datis cultoribus omnis
 Lucet ager? sed quid fando tua tela manusque 655
 Demoror? expectant matres, supremaque fundunt
 Vota mihi. Satis est: merui, ne parcere velles.
 Proinde move pharetras, arcusque intende sonoros,
 Insignemque animam leto demitte. Sed illum
 Pallidus Inachiis qui desuper imminet Argis, 660
 Dum morior, depelle globum. Fors aequa merentes
 Respicit. Ardentem, tenuit reverentia, caedis
 Latoïdem, tristemque viro summissus honorem
 Largitur vitae. Nostro mala nubila coelo
 Diffugiunt. At tu stupefacti a limine Phoebi 665
 Exoratus abis. Inde haec statuta sacra quotannis
 Solennes recolunt epulae, Phoebeiaque placat
 Tempa novatus honos: has forte invisitis aras
 Vos quae progenies? quanquam Calydonius Oeneus,
 Et Parthaoniae (dudum si certus ad aures 670
 Clamor iit) tibi jura domus; tu pande quis Argos
 Advenias, quando haec variis sermonibus hora est.
 Dejecit moestos extemplo Ismenius heros

Staius. T. I.

C

In terram vultus, taciteque ad Tydea laesum
 Obliquare oculos. Tum longa silentia movit: 675
 Non super hos divum tibi sum quaerendus honores,
 Unde genus, quae terra mihi: quis defluat ordo
 Sanguinis antiqui, piget inter sacra fateri.
 Sed si praecipitant miserum cognoscere curae,
 Cadmus origo patrum, tellus Mavortia Thebe, 680
 Et genitrix Jocaſta mihi. Tum motus Adraſtus,
 Hoſpitiis (agnovit enim) quid nota recondis?
 Scimus, ait. Nec ſic averſum fama Mycenis
 Volvit iter. Regnum, & furias, oculosque pudentes
 Novit, & Arctois ſi quis de folibus horret, 685
 Quique bibit Gangem, aut nigrum occaſibus intrat
 Oceanum, & ſi quos incerto littore Syrtes
 Deſtituunt, ne perge queri, caſusque priorum
 Annumerare tibi. Noſtro quoque ſanguine multum
 Erravit pietas. Nec culpa nepotibus obſtat. 690
 Tu modo diſſimilis rebus mereare ſecundis
 Excufare tuos. Sed jam temore ſupino
 Languet Hyperboreae glacialis portitor Urſae.
 Fundite vina focus, ſervatoremque parentum
 Latoiden votis iterumque iterumque canamus. 695

Phoebe parens, ſeu te Lyciae Pataraea nivoliſ
 Exercent dumeta jugis, ſeu rore pudico
 Caſtaliae flavos amor eſt tibi mergere crines:
 Seu Trojam Thymbraeus habes, ubi fama volentem
 Ingratis Phrygios humeris ſubiſſe molares: 700
 Seu juvat Aegaeum feriens Latonius umbra
 Cynthus, & aſſiduam pelago non quaerere Delon:
 Tela tibi, longeque ſeros lentandus in hoſtes
 Arcus, & aetherii dono ceſſere parentes
 Aeternum florere genas. Tu doctus iniquas 705
 Parcarum praenoſſe manus, fatumque quod ultra eſt,
 Et ſummo placitura Jovi. quis letifer annus,
 Bella quibus populis, mutant quae ſceptra Cometae.
 Tu Phryga ſubmittis citharae. tu matris honori
 Terrigenam Tityon Stygiis extendis arenis. 710
 Te viridis Python, Thebanaque mater ovanem,
 Horruit in pharetris. Ultrix tibi torva Megaera
 Jejunum Phlegyam ſubter cava ſaxa jacentem
 Aeterno premit accubitu, dapibusque profanis
 Inſtimulat: ſed miſta famem ſaſtidia vincunt. 715
 Adſis o memor hoſpitii, Junoniaque arva
 Dexter ames. Seu te roſeum Titana vocari

Gentis Achaemeniae ritu, seu praestat Olyrin
Frugiferum, seu Persei sub rupibus antri
Indignata sequi torquentem cornua Mitram. 720

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER II.

INTEREA gelidis Maja fatus aliger umbris
Jussa gerens magni remeat Jovis. Undique pigrae
Ire vetant nubes, & turbidus implicat aër:
Nec Zephyri rapuere gradum, sed foeda silentis
Aura poli. Styx inde novem circumflua campis, 5
Hinc objecta vias torrentum incendia cludunt,
Pone senex trepida succedit Læus umbra
Vulnere tardus adhuc. Capulo nam largius illi
Transiit costas cognatis ictibus ensis
Impius, & primas Furiarum pertulit iras. 10
It tamen, & medica firmat vestigia virga.

Tum steriles luci, possessaque Manibus arva,
Et ferrugineum nemus adstupet, ipsaque tellus
Miratur patuisse retro, nec livida tabes
Invidiae, functis quanquam & jam lumine cassis 15
Defuit. Unus ibi ante alios, cui leva voluntas
Semper, & ad Superos hinc est gravis exitus, aevi
Insultare malis, rebusque aegrescere laetis:
Vade, ait, ô felix quoscunque vocaris in usus,
Sed Jovis imperio, seu major adegit Erinnyes 20
Ire diem contra, seu te furiata sacerdos
Thesſalis arcano jubet emigrare sepulchro,
Heu dulces visure polos, solemque relictum,
Et virides terras, & pueros fontibus amnes;
Tristior has iterum tamen intrature tenebras. 25
Illos ut caeco recubans in limine sensit
Cerberus, atque omnes capitum subrexit hiatus;
Saevus & intranti populo. Jam nigra tumebat
Colla minax, jam sparsa solo turbaverat ossa;
Ni Deus horrentem Lethaeo vimine mulcens 30
Ferrea tergemino domuisset lumina somno.
Est locus Inachiae, dixerunt Taenara gentes,
Qua formidatum Maleae spumantis in auras

It caput, & nullos admittit culmine visus. 34
 Stat sublimis apex, ventosque imbresque serenus
 Despicit, & tantum fessis insiditur astris.
 Illic exhausti posuere cubilia venti:
 Fulminibusque iter est. Medium cava nubila montis
 Insumpsere latus: summos nec praepetis alae
 Plausus adit colles, nec rauca tonitrua pulfant. 40
 Ast ubi prona dies, longos super aequora fines
 Exigit, atque ingens medio natat umbra profundo.
 Interiore sinu frangentia littora curvat
 Taenaros, expositos non audax scandere fluctus.
 Illic Aegaeo Neptunus gurgite fessos 45
 In portum deducit equos: prior haurit arenas
 Ungula; postremi solvuntur in aequora pisces.
 Hoc (ut fama) loco pallentes devius umbras
 Trames agit, nigrique Jovis vacua atria ditat
 Mortibus: Arcadii perhibent si vera coloni, 50
 Stridor ibi, & gemitus poenarum, atroque tumultu
 Fervet ager. Saepe Eumenidum vocesque, manusque,
 In medium sonuere diem, letique triformis
 Janitor agricolas campis auditus abegit.
 Hac & tunc fusca volucer deus obstitit umbra 55

Exiit ad Superos, infernaque nubila vultu
 Discutit, & vivis afflatibus ora seremat.
 Inde per Arcturum, mediaeque silentia Lunae
 Arva super, populosque meat. Sopor obvius illi
 Noctis agebat equos, trepidusque affurgit honori
 Numinis, & recto decedit limite coeli. 61
 Inferior volat umbra deo, praereptaque noscit
 Sidera, principiumque sui. Jamque ardua Cyrrhae,
 Pollutamque suo despectat Phocida busto.
 Ventum erat ad Thebas: gemit prope limina nati
 Laïus, & notos cunctatur inire penates. 66
 Ut vero excelsis suamet juga nixa columnis
 Vidit, & infectos etiamnum sanguine currus,
 Paene retro turbatus abit. nec summa Tonantis
 Jussa, nec Arcadiae retinent spiramina virgae. 70
 Et tunc forte dies noto signata Tonantis
 Fulmine, praecepti cum te, tener Evie, partus
 Transmisere patri. Tyriis ea causa colonis
 Infomnem ludo certatim educere noctem
 Suaferat. Effusi passim per tecta, per agros, 75
 Serta inter, vacuosque mero crateras anhelum
 Proflabant sub luce deum. tum plurima buxus,

Aeraque taurinos fonitu vincentia pulfus.
 Ipse etiam gaudens nemorosa per avia fanas
 Impulerat matres Baccho meliore Cithaeron. 80
 Qualia per Rhodopen rapido convivio coetu
 Bistones, aut mediae ponunt convallibus Ossaee.
 Illis semianimum pecus, excussaeque leonum
 Ore dapes, & lacte novo domuisse cruorem
 Luxus, at Ogygii si quando afflavit Jacchi 85
 Saevus odor, tunc saxa manu, tunc pocula pulchrum
 Spargere, & immerito sociorum sanguine fuso
 Instaurare diem, festasque reponere mensas.
 Nox ea, cum tacita volucer Cyllenius aura
 Regis Echionii stratis adlapsus, ubi ingens 90
 Fuderat Assyriis extracta tapetibus alto
 Membra toro. Pro gnara nihil mortalia fati
 Corda fui! capit ille dapes, habet ille soporem.
 Tunc senior quae jussus agit, neu falsa videri
 Noctis imago queat, longaevis opacos 95
 Tiresiae vultus, vocemque, & vellera nota
 Induitur. Mansere comae, propexaque mento
 Canicies, pallorque suus. Sed falsa cucurrit
 Infula per crines, glaucaeque innexus olivae

Vittarum provenit honos. Dehinc tangere ramo 100
 Pectora, & has visus Fatorum expromere voces:
 Non somni tibi tempus iners, qui nocte sub alta
 Germani secure jaces: ingentia dudum
 Acta vocant, rerumque graves, ignave, paratus.
 Tu veluti, magnum si jam tollentibus Austris 105
 Jonium nigra jaceat sub nube magister,
 Immemor armorum, versantisque aequora clavi
 Cunctaris. jamque ille novis (scit fama) superbus
 Connubiis, viresque parat quis regna capeffat,
 Quis neget. inque sua senium sibi destinat aula.
 Dant animos focer augurio fatalis Adraustus, 111
 Dotalesque Argi, nec non in foedera vitae
 Pollutus placuit fraterno sanguine Tydeus.
 Hinc tumor, & longus fratri promitteris exul.
 Ipse deum genitor tibi me miseratus ab alto 115
 Mittit. Habe Thebas, caecumque cupidine regni,
 Ausurumque eadem germanum expelle; nec ultra
 Fraternos inhiantem obitus sine fidere coeptis
 Fraudibus, aut Cadmo dominas inferre Mycenae.
 Dixit, & abscedens (etenim jam pallida turbant
 Sidera lucis equi) ramos ac vellera fronti 121

Deripuit, confessus avum, dirique nepotis
 Incubuit stratis: jugulum mox caedi patentem
 Nudat, & undanti perfundit vulnere somnum.
 Illi rupta quies, attollit membra, toroque 125
 Erigitur plenus monstros, vanumque cruorem
 Excutiens, simul horret avum, fratremque requirit.
 Qualis ubi audito venantum murmure tigris
 Horruit in maculas, somnosque excussit inertes;
 Bella cupit. laxatque genas, & temperat ungues;
 Mox ruit in turmas, natifque alimenta cruentis 131
 Spirantem fert ore virum: sic excitus ira
 Ductor, in absentem consumit praelia fratrem.
 Et jam Mygdoniis elata cubilibus alto
 Impulerat coelo gelidas Aurora tenebras, 135
 Rorantes excussa comas, multumque sequenti
 Sole rubens: illi roseus per nubila seras
 Advertit flammam, alienumque aethera tardo
 Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
 Impleat, atque ipsi radios vetet esse forori. 140
 Cum senior Talaonides, nec longa morati
 Dircaeusque gradum pariterque Acheloius heros
 Corripuere toris. Illos post verbera fessos,

Exceptamque hyemem cornu perfuderat omni
 Somnus. At Inachio tenuis sub pectore regi 145
 Tracta quies, dum mente deos, inceptaque versat
 Hospitia, & quae sint generis adscita repertis
 Fata movet. Postquam mediis in sedibus aulae
 Congressi, inque vicem dextras junxere, locumque
 Quo ferere arcanas aptum, atque evolvere curas,
 Insidunt. Prior his dubios compellat Adrastus: 151
 Egregii juvenum, quos non sine numine regnis
 Invexit nox dextra meis, quibus ipse per imbres,
 Fulminibus mixtos, intemptumque Tonantem
 Has meus usque domos vestigia fecit Apollo: 155
 Non equidem obscurum vobis, plebique Pelasgae
 Esse reor, quantis connubia nostra procorum
 Turba perant studiis. Geminae mihi namque, nepotum
 Laeta fides, aequo pubescunt sidere natae.
 Quantus honos, quantusque pudor (ne credite patri)
 Et super hesternas licuit cognoscere mensas. 161
 Has tumidi folio, & late dominantibus armis
 Optavere viri, (longum enumerare Pharaeos
 Oebaliosque duces) & Achaea per oppida matres,
 Spem generis, nec plura tuus despexerat Oeneus

Foedera, Pifaeisque focer metuendus habenis. 166
 Sed mihi nec Sparta genitos, nec ab Elide missos
 Jungere fas generos, vobis hic sanguis, & aulae
 Cura meae, longo promittitur ordine fati.
 Di bene, quod tales stirpemque animosque venitis,
 Ut responsa juvent. Hic durae tempore noctis 171
 Partus honos: haec illa venit post verbera merces.
 Audierant: fixosque oculos per mutua paulum
 Ora tenent, visque inter sese ordine fandi
 Cedere. Sed cunctis Tydeus audentior actis 175
 Incipit: ô quam te parcum in praeconia famae
 Mens agitat matura tuae, quantumque ferentem
 Fortunam virtute domas! cui cedat Adraustus
 Imperiis? quis te folio Sicyonis avitae
 Excitum infrenos componere legibus Argos 180
 Nesciat? atque utinam his manibus permittere gentes,
 Juppiter aequae, velis, quas Doricus alligat undis
 Isthmos, & alterno quas margine submovet infra:
 Non fuget diras lux intercisa Mycenae,
 Saeva nec Eleae gement certamina valles. 185
 Eumenidesque aliis aliae sub regibus, & quae
 Tu potior, Thebane, queri. nos vero volentes,

Expofitique animis. Sic interfatus, & alter
 Subjicit: Anne aliquis foceros accedere tales
 Abnuat? exulibus quanquam patriaque fugatis 190
 Nondum laeta Venus, tamen omnis corde refedit
 Tristitia, affixique animo cessere dolores.
 Nec minus haec laeti trahimus solatia, quam si
 Praecipiti convulsa Noto, prospectet amicam
 Puppis humum. Juvat ingressos felicia regni 195
 Omina, quod superest fati vitaeque laborum
 Fortuna transire tua. Nec plura morati,
 Confurgunt, dictis impensius aggerat omne
 Promissum Inachus pater, auxilioque futurum
 Et patriis spondet reduces inducere regnis. 200
 Ergo alacres Argi, fuso rumore per urbem
 Advenisse duci generos, primisque Hymenaeis
 Egregiam Argian, nec formae laude secundam
 Deipylen, tumida jam virginitate jugari, 204
 Gaudia mente parant, focias it Fama per urbes:
 Finitimisque agitur agris. procul usque Lyceos
 Partheniosque super saltus, Ephyraeaeque rura.
 Nec minus Ogygias eadem dea turbida Thebas
 Infilat, & totis perfundit moenia pennis,

Labdaciumque ducem praemissae confona nocti 210
 Territat, hospitia, & thalamos, & foedera regni,
 Permixturemque genus. (quae tanta licentia monstro?
 Quis furor est?) Jam bella canit. diffuderat Argos
 Expectata dies. Laeto regalia coetu
 Atria complentur, species est cernere avorum 215
 Cominus, & vivis certantia vultibus aera.
 Tantum ausae perferre manus. Pater ipse bicornis
 In levum prona nixus sedet Inachus urna.
 Hunc tegit Jafiusque senex, placidusque Phoroneus,
 Et bellator Abas, indignatusque Tonantem 220
 Acrifius; nudoque ferens caput ense Coroeus,
 Torvaque jam Danaï facinus meditantis imago.
 Exin mille duces: foribus cum immissa superbis
 Unda fremit vulgi. Procerum manus omnis, & alto
 Quis propior de rege gradus, stant ordine primi:
 Interior sacris calet, & sonat aula tumultu 226
 Foemineo. Casta matres cinxere corona
 Argolides: pars virginibus circum undique fusae
 Foedera conciliant nova, solanturque timorem.
 Ibant insignes vultuque habituque verendo 230
 Candida purpureum fusae super ora ruborem,

Dejectaeque genas. Tacite subit ille supremus
 Virginitatis amor, primaeque modestia culpae
 Confundit vultus. Tunc ora rigantur honestis
 Imbribus, & teneros lachrymae juvere parentes.
 Non secus ac supero pariter si cardine lapsae 236
 Pallas & asperior Phoebi soror, utraque telis,
 Utraque torva genis, flavoque in vertice nodo,
 Illa suas Cyntho comites agat, haec Aracyntho:
 Tunc, si fas oculis, non unquam longa tuendo 240
 Expedias, cui major honos, cui gratior, aut plus
 De Jove, mutatosque velint transfumere cultus,
 Et Pallas deceat pharetras, & Delia cristas.
 Certant laetitia, Superosque in vota fatigant
 Inachidae, quae cuique domus, sacrique facultas.
 Hi fibris, animaque litant, hi cespitem nudo: 246
 Nec minus auditi, si mens accepta meretur
 Thure deos, fractisque obtendunt limina sylvis.
 Ecce metu subito (Lachesis sic dira jubebat)
 Impulsae mentes; excussa gaudia patris, 250
 Et turbata dies. Innuptam lumine adibant
 Pallada; Munychiis cui non Argiva per urbes
 Posthabita est Larissa jugis. Hic more parentum

Jasides, thalamis ubi casta adolesceret aetas,
 Virgineas libare comas, primosque solebant 255
 Excusare toros. Celsam subeuntibus arcem
 In gradibus summi delapsum culmine templi
 Arcados Evippi spoliū cadit aereus orbis;
 Praemissasque faces, festum nubentibus ignem,
 Obruit, eque adytis simul exaudita remotis 260
 Nondum ausos firmare gradum, tuba terruit ingens.
 In regem conversi omnes formidine prima,
 Mox audisse negant: cunctos tamen omina rerum
 Dira movent, variisque metum sermonibus augent.
 Nec mirum: nam tu infaustos donante marito 265
 Ornatus Argia geris, dirumque monile
 Harmonies. Longa est series, sed nota malorum
 Prosequar, unde novis tam saeva potentia donis.
 Lemnius haec, ut prisca fides Mavortia longum
 Furta dolens, capto postquam nihil obstat amori
 Poena, nec ultrices castigavere catenae, 271
 Harmonies dotale decus sub luce jugali
 Struxerat. Hoc, docti quanquam majora, laborant
 Cyclopes, notique operum Thelchines amica
 Certatim juvare manu, sed plurimus ipsi 275

Sudor.

Sudor. Ibi arcano florentes igne smaragdos
 Cingit, & infaustas percussam adamanta figuras,
 Gorgoneosque orbes, Sriculaque incude relictos
 Fulminis extremi cineres, viridumque draconum
 Lucentes a fronte jubas: hic flebile germen 280
 Hesperidum, & dirum Phryxaei velleris aurum.
 Tum varias pestes, raptumque interplicat atro
 Tisiphones de crine ducem, & quae pessima Ceston
 Vis probat. Haec circum spumis Lunaribus ungit
 Callidus, atque hilari perfundit cuncta veneno. 285
 Non hoc Pasithea blandarum prima sororum,
 Non decor, Idaliusque puer, sed Luctus, & Irae,
 Et Dolor, & tota pressit Discordia dextra.
 Prima fides operi, Cadmum comitata jacentem
 Harmonie versis in sibila dira querelis, 290
 Illyricos longo fulcavit pectore campos.
 Inproba mox Semele, vix dona nocentia collo
 Induit, & fallax intravit limina Juno.
 Teque etiam, infelix, perhibent, Jocasta, decorum
 Possedisse nefas. Vultus hac laude colebas, 295
 Heu quibus, heu placitura toris! post longior ordo,
 Tum donis Argia nitet, vilesque sororis

Staius. T. I.

D

Ornatus sacro praeculta supervenit auro.
 Viderat hoc conjux perituri vatis, & aras
 Ante omnes, epulasque trucem secreta coquebat 300
 Invidiam, faevis detur si quando potiri
 Cultibus, heu nihil auguriis adjuta propinquis.
 Quos optat gemitus! quantas cupit impia clades!
 Digna quidem, sed quid miseri decepta mariti
 Arma? quid infantes nati meruere furores? 305
 Postquam regales epulas, & gaudia vulgi
 Biffeni clufere dies, Ifmenius heros
 Refpicere ad Thebas, jamque & fua quaerere regna;
 Quippe animum fubit illa dies, qua forte benigna
 Fratris, Echionia fteterat privatus in aula: 310
 Refpiciens defciffe deos, trepidoque tumultu
 Dilapfos comites, nudum latus omne, fugamque
 Fortunae. Namque una foror producere triftes
 Exulis aufa vias, etiam hunc in limine primo
 Liquerat, & magna lachrymas incluferat ira. 315
 Tunc quos excedens hilares, quis cultus iniqui
 Praecipuus ducis, & profugo quos ipfe notarat
 Ingemiffe fibi, per noctem ac luce fub omni
 Digerit. exedere animum dolor iraque demens:

Et qua non gravior mortalibus addita cura, 320
 Spes, ubi longa venit. Talem fub peftore nubem
 Confilio volvens, Dircen, Cadmique negatas
 Apparat ire domos. veluti dux taurus, amata
 Valle carens, pulfum folito quem gramine victor
 Juffit ab erepta longe mugire juvenca: 325
 Cum profugo placuere tori, cervixque recepto
 Sanguine magna redit, fractaeque in pectora vires:
 Bella cupit, faltusque, & capta armenta reposcit,
 Jam pede, jam cornu melior, pavet ipfe reverfum
 Victor, & attoniti vix agnovere magiftri. 330
 Non alias tacita juvenis Theumefius iras
 Mente acuit; fed fida vias, arcanaque conjux
 Senferat. utque toris primo complexa jacebat
 Aurorae pallore virum; quos callide motus,
 Quamve fugam moliris? ait. Nil tranfit amantes.
 Sentio, pervigiles acuunt fufpiria queftus, 336
 Nunquam in pace fopor. Quoties haec ora natate
 Fletibus, & magnas latrantia pectora curas
 Admota deprendo manu! nil foedere rupto,
 Connubiifve fuper moveor, viduaeque juvenca. 340
 (Et fi crudus amor, nec dum poft flammea toti

Intepuere tori) tua me, properabo fateri,
 Angit amata salus. Tunc incomitatus, inermis
 Regna petes? poterisque tuis decedere Thebis,
 Si neget? atque illum solers deprendere semper 345
 Fama duces, tumidum narrat, raptoque superbum,
 Difficilemque tibi. Nec dum consumserat annum.
 Me quoque nunc vates, nunc exta minantia divos,
 Aut avium lapsus, aut turbida noctis imago 349
 Territat. Ah, memini, nunquam mihi falsa per umbras
 Juno venit. Quo tendis iter? ni conscius ardor
 Ducit, & ad Thebas melior focer. Hic breve tandem
 Risit Echionius juvenis, tenerumque dolorem
 Conjugis amplexu solatur, & oscula moestis 354
 Tempestiva genis posuit, lachrymasque repressit:
 Solve metus animo, dabitur, mihi crede, merentum
 Consiliis tranquilla dies. Te fortior annis
 Nondum cura decet. Sciat haec Saturnius olim
 Fata parens, oculosque polo dimittere si quos
 Justitia, & rectum terris defendere curat. 360
 Fors aderit lux illa tibi, qua moenia cernes
 Conjugis, & geminas ibis regina per urbes.
 Sic ait, & caro raptim se limine profert.

Tydea jam focium coeptis, jam pectore fido
 Aequantem curas (tantus post jurgia mentes 365
 Vinxit amor) focerumque affatur tristis Adraflum.
 Fit mora consilio: cum multa moventibus, una
 Jam potior cunctis fedit sententia, fratris
 Praetentare fidem, tutosque in regna precando
 Explorare aditus. Audax ea munera Tydeus 370
 Sponte subit. nec non & te, fortissime gentis
 Aetolum, multum lachrymis conata morari
 Deiphile, sed jussa patris, tutique regressus
 Legato, justaeque preces vicere fororis.
 Jamque emensus iter sylvis ac littore durum, 375
 Qua Lerneae palus, ambustaque fontibus alte
 Intepet Hydra vadis, & qua vix carmine raro
 Longa sonat Nemea nondum pastoribus ausis,
 Qua latus Eoos Ephyres quod vergit ad Euros,
 Sisyphique sedent portus: irataque terrae 380
 Curva Palaemonio secluditur unda Lechaeo.
 Hinc praetervectus Nisum, & te mitis Eleusin
 Laevus habet: jamque arva gradu Theumesia, & arces
 Intrat Agenoreas, ibi durum Eteoclea cernit
 Sublimem folio, septumque horrentibus armis. 385

Jura ferus populo trans legem, ac tempora regni
 Jam fratris de parte dabat. Sedet omne paratus
 In facinus, queriturque fidem tam sero reposci.
 Constitit in mediis: ramus manifestat olivae
 Legatum, causasque viae nomenque rogatus 390
 Edidit: utque rudis fandi, pronusque calori
 Semper erat, justis miscens tamen aspera, coepit:
 Si tibi plana fides, & dicti cura maneret
 Foederis, ad fratrem completo justius anno
 Legatos hinc ire fuit; teque ordine certo 395
 Fortunam exuere, & laetum descendere regno.
 Ut vagus ille diu, passusque haud digna per urbes
 Ignotas, pactae tandem succederet aulae.
 Sed quia dulcis amor regni, blandumque potestas,
 Posceris. Astriferum velox jam circulus orbem 400
 Torfit, & amissae redierunt montibus umbrae,
 Ex quo frater inops, ignota per oppida tristes
 Exul agit casus, & te jam tempus aperto
 Sub Jove ferre dies, terrenaque frigora membris
 Ducere, & externos summissum ambire penates.
 Pone modum laetis. Satis auro dives, & ostro 406
 Conspicuis, tenuem germani pauperis annum

Risi. Moneo regnorum gaudia te met
 Dedoceas, patiensque fugae mereare reverti.
 Dixerat. Ast illi tacito sub pectore dudum 410
 Ignea corda fremunt, jacto velut aspera saxo
 Cominus erigitur serpens, cui subter inanes
 Longa sitis latebras, totosque agitata per artus
 Convocat in fauces & squammea colla venenum:
 Cognita si dubiis fratris mihi jurgia signis 415
 Ante forent, nec clara odiorum arcana paterent,
 Sufficeret vel sola fides, qua torvus, & illum
 Mente gerens, ceu septa novus jam moenia laxet
 Fossor, & hostiles inimicent classica turmas,
 Praefuris. In medios si cominus orsa tulisses 420
 Bistonas, aut refugo pallentes sole Gelonos,
 Parcior alloquio, & medii reverentior aequi
 Inciperes. Neque te furibundae crimine mentis
 Arguerim, mandata refers. Nunc, omnia quando
 Plena minis, nec sceptrum fide, nec pace sequestra 425
 Poscitis, & capulo propior manus: haec mea regi
 Argolico, nondum aequa tuis, vice dicta reporta:
 Quae fors justa mihi, quae non indebitus annis
 Sceptra dicavit honos, teneo, longumque tenebo.

Te penes Inachiae dotalis regia dono 430
 Conjugis: & Danaae (quid enim majoribus actis
 Invideam?) cumulentur opes. Felicibus Argos
 Auspiciis, Lernamque regas. Nos horrida Dirces
 Pascua, & Euboicis arctatas fluctibus oras,
 Non indignati miserum dixisse parentem 435
 Oedipoden. Tibi larga (Pelops, & Tantalus auctor)
 Nobilitas, propiorque fluat de sanguine juncto
 Juppiter. Anne feret luxu consueta paterno
 Hunc regina larem? nostrae cui jure sorores
 Anxia pensa trahant? longo quam fordida luctu
 Mater, & ex imis auditus forte tenebris 441
 Offendat focer ille senex: jam pectora vulgi
 Assuevere jugo. Pudet heu, plebisque, patrumque,
 Ne toties incerta ferant, mutantque gementes
 Imperia, & dubio pigeat parere tyranno. 445
 Non parcat populis regnum breve. Respice quantus
 Horror, & attoniti nostro in discrimine cives.
 Hos ne ego, quis certa est sub te duce poena, re-
 linquam?
 Iratus, germane, venis. Fac velle, nec ipsi 449
 (Si modo notus amor, meritique est gratia) patres

Reddere regna sinent. Non ultra passus, & orsa
 Injecit mediis sermionibus obvia: Reddes
 Ingeminat, reddes: non si te ferreus agger
 Ambiat, aut triplices alio tibi carmine muros
 Amphion auditus agat. Nil tela, nec ignes 455
 Obstiterint, quin ausa luas, nostrisque sub armis
 Captivo moribundus humum diademate pulses.
 Tu merito: ast horum miseret, quos sanguine vilem
 Conjugibus, natifque infanda ad praelia raptos
 Projicis excidio, bone rex. O quanta Cithaeron 460
 Funera, sanguineisque vadis, Ismene, rotabis!
 Haec pietas, haec magna fides: nec crimina gentis
 Mira equidem duco, sic primus sanguinis auctor,
 Incestique patrum thalami, sed fallit origo:
 Oedipodes tu solus eris: haec praemia morum 465
 Ac sceleris, violente, feres. Nos poscimus annum.
 Sed moror. Haec audax etiamnum in limine retro
 Vociferans, jam tunc impulsa per agmina praeceps,
 Evolat. Oeneae vindex sic ille Dianae
 Erectus fetis, & aduncae fulmine malae, 470
 Cum premeret Pelopea phalanx, saxa obvia volvens,
 Fractaque perfossis arbuta Achelonia ripis;

Jam Telamona solo, jam stratum Ixiona linquens,
 Te Meleagre subit. Ibi demum cuspide lata
 Haesit, & obnixo ferrum laxavit in armo. 475
 Talis adhuc trepidum liquit Calydonius heros
 Concilium, infrendens ipsi ceu regna negentur:
 Festinatque vias, ramumque precantis olivae
 Abjicit. Attonitae tectorum ex culmine summo
 Prospektant matres, faevoque infanda precantur
 Oenidae, tacitoque simul sub pectore regi. 481
 Nec piger ingenio scelerum, fraudisque nefandae
 Rector eget. Juvenum fidos lectissima bello
 Pectora nunc pretio, nunc ille hortantibus ardens
 Sollicitat dictis, nocturnaque praelia saevus 485
 Instruit, & sanctum populis per secula nomen
 Legatum infidiis, tacitoque invadere ferro,
 (Quid regnis non vile?) cupit: quas quaereret artes
 Si fratrem fortuna dares? ô caeca nocentum
 Consilia! O semper timidum scelus! exit in unum
 Plebs ferro jurata caput. ceu castra subire 491
 Apparet, aut celsum crebris arietibus urbis
 Inclinare latus. Densi sic agmine facto
 Quinquaginta altis funduntur in ordine portis.

Maeste animi, tantis dignus qui crederis armis, 495
 Fert via per dumos propior, qua calle latenti
 Praecelerant, densaeque legunt compendia sylvae.
 Lecta dolis fedes: gemini procul urbe malignis
 Faucibus urgentur colles, quos umbra superni
 Montis, & incurvis claudunt juga frondea sylvis.
 Infidias natura loco, caecamque latendi 501
 Struxit opem. Medias arcte secat aspera rupes
 Semita, quam subter campi, devexaque latis
 Arva jacent spatiis. Contra importuna crepido
 Oedipodioniae domus alitis. Hic fera quondam
 Pallentes erecta genas, suffusaque tabo 506
 Lumina, concretis infando sanguine plumis
 Reliquias amplexa virum, femesaque nudis
 Pectoribus stetit ossa premens, visuque trementi
 Conlustrat campos, si quis concurrere dictis 510
 Hospes inexplicitis, aut cominus ire viator
 Audeat, & durae commercia jungere linguae.
 Nec mora, quin acuens exertos protinus ungues,
 Liventesque manus, fractosque in vulnere dentes;
 Terribili applausu circum hospita surgeret ora. 515
 Et latuere doli, donec de rupe cruenta

Heu simili deprensa viro, cessantibus alis
 Tristis inexpletam scopulis adfligeret alvum.
 Monstrat sylva nefas, horrent vicina juvenci
 Gramina; damnatis avidum pecus abstinet herbis.
 Non Dryadum placet umbra choris, non commoda
 sacris 521
 Faunorum, diraeque etiam fugere volucres
 Prodigiale nemus. Tacitis huc gressibus acti
 Deveniunt peritura cohors. hostemque superbum
 Adnixi jaculis, & humi posita arma tenentes 525
 Expectant, densaque nemus statione coronant.
 Coeperat humenti Phoebum subtexere palla
 Nox, & coeruleam terris infuderat umbram.
 Ille propinquabat sylvis, & ab aggere celfo 529
 Scuta virum, galeasque videt rutilare comantes,
 Qua laxant rami nemus, adversaque sub umbra
 Flammeus aeratis Lunae tremor errat in armis.
 Obstupuit visis. Ibat tamen, horrida tantum
 Spicula, & inclusum capulo tenus admovet enssem.
 Ac prior, unde viri? quidve occultatis in armis?
 Non humili terrore rogat. Nec reddita contra 536
 Vox, fidamque negant suspecta silentia pacem.

Ecce autem vasto Chthonii contorta lacerto,
 Quo duce freta cohors, fuscas intervalat auras
 Hasta, sed audenti Deus & Fortuna recessit. 540
 Per tamen Olenii tegimen suis, atraque fetis
 Terga, super laevos humeros vicina cruori
 Effugit, & viduo jugulum ferit irrita ligno.
 Tunc horrere comae, sanguisque in corde gelari.
 Huc ferus atque illuc animum, pallentiaque ira
 Ora ferens, nec tanta putat sibi bella parari. 546
 Ferte gradum contra, campoque erumpite aperto.
 Quis timor audendi? quae tanta ignavia? solus,
 Solus in arma voco. Neque in his mora; quos ubi
 plures,
 Quam ratus, innumeris videt excursare latebris,
 Hos prodire jugis, illos e vallibus imis 551
 Crescere, nec paucos campo, totumque sub armis
 Conlucere iter (ut clausas indagine profert
 In medium vox prima feras) quae sola medendi
 Turbata ratione via est, petit ardua dirae 555
 Sphingos, & abscisis infringens cautibus uncas
 Exuperat juga dira manus, scopuloque potitus,
 Unde procul tergo metus, & via prona nocendi,

Saxum ingens, quod vix plena cervice gementes
 Vertere humo, murisque valent inferre juveni,
 Rupibus avellit: dein toto sanguine nixus 561
 Sustinet, immanem quaerens librare ruinam;
 Qualis in adversos Lapithas erexit inanem
 Magnanimus cratera Pholus. Stupet obvia leto
 Turba super stantem, atque emissi turbine montis
 Obruitur, simul ora virum, simul arma, manusque,
 Fractaque commixto federunt pectora ferro. 567
 Quattuor hic adeo dejecti mole sub una
 Congemuere, fuga tremefactum protinus agmen
 Excutitur coeptis. Neque enim temnenda jacebant
 Funera, fulmineus Dorylas, quem regibus ardens
 Aequabat virtus, Martisque e femine Theron 572
 Terrigenas confusus avos. Nec vertere cuiquam
 Frena secundus Halys, sed tunc pedes occubat arvis,
 Pentheumque trahens nondum te Phaedimus aequo,
 Bacche, genus: quorum ut subitis exterrita fati 576
 Agmina, turbatam vidit laxare catervam:
 Quae duo sola manu gestans acclinia monti
 Fixerat, intorquet jacula, & fugientibus addit.
 Mox in plana libens, nudo ne pectore tela 580

Inciderent, saltu praeceps defertur: & orbem,
 Quem procul oppresso vidit Therone volutum,
 Corripuit, tergoque, & vertice tegmine noto
 Septus. & hostili propugnans pectora parma 584
 Constitit. Inde iterum densi glomerantur in unum
 Ogygiae, firmantque gradum. Trahit ocius enseni
 Bistonium Tydeus. Mavortia munera magni
 Oeneos: & partes pariter divisus in omnes
 Hos obit, atque illos, ferroque micantia tela 589
 Decutit; impeditant numero, seque ipsa vicissim
 Arma premunt. nec vis conatibus ulla, sed ipsae
 In socios errare manus, & corpora turba
 Involvi prolapsa sua. Manet ille cruentis
 Angustus telis, & inexpugnabilis obstat.
 Non aliter (Geticae si fas est credere Phlegrae) 595
 Armatum immensus Briareus stetit aethera contra,
 Hinc Phoebi pharetras, hinc torvae Palladis angues,
 Inde Pelethroniam praefixa cuspide pinum
 Martis, at hinc lassio mutata Pyracmone temnens
 Fulmina, cum toto nequicquam obsessus Olympo
 Tot queritur cessare manus: non segnius ardet 601
 Huc illuc clypeum objectans, seque ipse recedens

Circuit, interdum trepidis occurrit, & instat
 Spicula divellens, clypeo quae plurima toto 604
 Fixa tremunt, armantque virum, saepe aspera passum
 Vulnera, sed nullum vitae in secreta receptum,
 Nec mortem sperare valet. Rotat ipse furem
 Deilochum, comitemque illi jubet ire sub umbras
 Phegea, sublata minitantem bella securi, 609
 Dircaeumque Gyan, & Echionium Lycophontem.
 Jam trepidi sese quaerunt, numerantque, nec idem
 Caedis amor, tantamque dolent rarefcere turbam.
 Ecce Chromis Tyrii demissus origine Cadmi,
 (Hunc utero quondam Dryope Phoenissa gravato
 Rapta repente choris, onerisque oblita ferebat: 615
 Dumque trahit prensis taurum tibi cornibus Evan
 Procidit impulsus nimis conatibus infans)
 Tunc audax jaculis, & capti pelle leonis
 Pinea nodosa quassabat robora clava,
 Increpitans: Unusne viri tot caedibus unus 620
 Ibit ovans Argos? vix credet fama reverso.
 Heu focii, nullaene manus? nulla arma valebunt?
 Haec regi promissa Cydon, haec Lampe dabamus?
 Dum clamat, subit ore cavo Theumesia cornus,
 Nec

Nec prohibent fauces. Atque illi voce repleta 625
 Intercepta natat prurpto in sanguine lingua.
 Stabat adhuc, donec transmissa morte per artus
 Labitur, immorfaque cadens obmutuit hasta.
 Vos quoque Thespiadae, cur inficiatus honora
 Arcuerim fama? fratris moribunda levabat 630
 Membra solo Periphas (nil indole clarius illa,
 Nec pietate fuit) laeva marcentia colla
 Sustentans, dextraque latus. Singultibus arctum
 Exhaurit thoraca dolor. nec vincla coercent
 Undantem fletu galeam, cum multa gementi 635
 Pone gravis curvas perfringit lancea costas.
 Exit & in fratrem, cognataque pectora telo
 Conserit. Ille oculos etiamnum in luce natantes
 Sikit, & aspecta germani morte, resolvit.
 At cui vita recens, & adhuc in vulnere vires, 640
 Hos tibi complexus, haec dent, ait, oscula nati.
 Procubuere pares fati (miserabile votum
 Mortis) & alterna clauserunt lumina dextra.
 Protinus idem ultro jaculo, parmaque Menoetem
 Proterrebat agens, trepidis vestigia retro 645
 Passibus urgentem, donec defecit iniqua

Statius. T. I.

E

Lapsus humo, pariterque manus distractus in ambas
 Orat, & a jugulo nitentem sustinet hastam.
 Parce per has stellas interlabentibus umbras, 649
 Per Superos, noctemque tuam. Sine, tristia Thebis
 Nuntius acta feram, vulgique per ora paventis
 Contempto te rege canam. Sic irrita nobis
 Tela cadant, nullique tuum penetrabile ferro
 Pectus, & optanti victor reveharis amico.
 Dixerat. Ille nihil vultum mutatus, inanes 655
 Perdis, ait, lachrymas, & tu (ni fallor) iniquo
 Pollicitus mea colla duci. Nunc arma, diemque
 Projice. Quid sequeris timidæ compendia vitæ?
 Bella manent. Simul hæc, & crassum sanguine telum
 Jam redit. Ille super dictis infensus amaris 660
 Prosequitur victos: non hæc Trieterica vobis
 Nox patrio de more venit: non Orgia Cadmi
 Cernitis, aut avidas Bacchum scelerare parentes.
 Nebridæ & fragiles thyrsos portare putastis
 Imbellem ad sonitum, maribusque incognita veris
 Fœda Celenæa committere praelia luxo? 666
 Hic alia caedes, alius furor: ite sub umbras
 O timidi, paucique! Hæc intonat, ast tamen illi

Membra negant, lassusque ferit præcordia sanguis.
 Jam sublata manus cassos defertur in ictus. 670
 Tardatique gradus. Clypeum nec sustinet umbo
 Mutatum spoliis. Gelidus cadit imber anhelos
 Pectore, tum crines, ardentiaque ora cruentis
 Roribus, & tetra morientum aspergine manant.
 Ut leo, qui campis longe custode fugato 675
 Massylas depastus oves, ubi sanguine multo
 Luxuriata fames, cervixque, & tabe gravatae
 Confedere jubæ, mediis in caedibus astat
 Aeger hians, victusque cibus: nec jam amplius iræ
 Crudescunt. Tantum vacuis ferit æra malis, 680
 Molliaque ejecta delambit vellera lingua.
 Ille etiam Thebas spoliis, & sanguine plenus
 Iisset, & attonitis sese, populoque, ducique
 Ostentasset ovans, ni tu Tritonia virgo
 Flagrantem, multaque operis caligine plenum 685
 Consilio dignata virum. Sate gente superbi
 Oeneos, absentes, cui dudum vincere Thebas
 Annuimus, jam pone modum, nimiumque secundis
 Parce deis. huic una fides optanda labori.
 Fortuna satis usus abi. Restabat acerbis 690

Funeribus, socioque gregi non sponte superstes
 Hemonides (ille haec praeviderat, omina doctus
 Aëros, & nulla deceptus ab alite) Maeon,
 Nec veritus prohibere ducem. Sed fata monentem
 Privavere fide; vita miserandus inertus 695
 Damnatur, trepido Tydeus immitia mandat:
 Quisquis es Aonidum, quem craftina munere nostro
 Manibus exemptum mediis aurora videbit,
 Haec jubeo perferre duci: cinge aggere portas:
 Tela nova: fragiles aevo circumspecte muros: 700
 Praecipue stipare viros, densasque memento
 Multiplicare acies, fumantem hunc aspice late
 Ense meo campum. tales in bella venimus.
 Haec ait, & merita pulchrum tibi Pallas honorem
 Sanguinea de strage parat, praedamque jacentem
 Comportat gaudens, ingentiaque acta recenset. 706
 Quercus erat tenerae jam longum oblita juventae
 Aggere camporum medio, quam plurimus ambit
 Frondibus incurvis & crudo robore cortex:
 Huic leves galeas, perfossaque vulnere crebro 710
 Inferit arma ferens, huic truncos ictibus enses
 Subligat, & fractas membris spirantibus hastas.

Corpora tunc atque arma simul cumulata superstans
 Incipit. oranti nox, & juga longa resultant.
 Diva ferox, magni decus, ingeniumque parentis
 Bellipotens, cui torva genis horrore decoro 716
 Callis, & asperfo crudescit sanguine Gorgon.
 Nec magis ardentem Mavors, hastataque pugnae
 Impulerit Bellona tubas, huic annue sacro.
 Seu Pandionio nostras invisere caedes 720
 Monte venis, sive Aonia devertis Ithone
 Laeta choris, seu tu Libyco Tritone repexas
 Lota comas, qua te bijugo temone frementem
 Intemeratarum volucer rapit axis equarum:
 Nunc ibi fracta virum spolia, informesque dicamus
 Exuvias. at si patriis Parthaonis arvis 726
 Inferar, & reduci pateat mihi Martia Pleuron:
 Aurea tunc mediis urbis tibi templa dicabo
 Collibus, Jonias qua despectare procellas
 Dulce sit, & flavo tollens ubi vertice pontum 730
 Turbidus objectas Achelous Echinadas exit.
 Hic ego majorum pugnas, vultusque tremendos
 Magnanimum effingam regum, figamque superbis
 Arma tholis: quaeque ipsae meo quaesita revexi

Sanguine, quaeque dabis captis Tritonia Thebis.

Centum ibi virgineis votae Calydonides aris 736

Actaeas tibi rite faces, & ab arbore casta

Nectent purpureas niveo discrimine vittas.

Pervigilemque focus ignem longaeva sacerdos

Nutriet, arcanum nunquam inspectura pudorem.

Tu bellis, tu pace feres de more frequentes 741

Primitias operum, non indignante Diana.

Dixerat; & dulces iter instaurabat ad Argos.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER III.

AT non Aoniae moderator perfidus aulae,
Nocte sub ancipiti, quamvis humentibus astris,
Longus ad Auroram superet labor, otia somni
Accipit. Invigilant animo, scelerisque parati
Supplicium exercent curae. Tunc plurima versat 5
Pessimus in dubiis augur timor; hei mihi clamat,
Unde morae? (nam prona ratus, facilemque tot armis
Tydea, nec numero virtutem, animumque rependit)
Num regio diversa via? num missus ab Argis
Subsidio globus? an sceleris data fama per urbes 10
Finitimas? paucosne, pater Gradive, manuve
Legimus indecores? at enim fortissimus illic
Et Chromis, & Dorylas, & nostris turribus aequi
Thespiadae totos raperent mihi funditus Argos.

Nec tamen ille meis reor impenetrabilis armis, 15
 Aere gerens, folidoque datos adamante lacertos,
 Venerat. Heu segnes, quorum labor haeret in uno,
 Si conferta manus, Vario sic turbidus aestu
 Angitur, ac sese culpat super omnia, qui non
 Orantem in mediis legatum coetibus ense 20
 Perculerit, foedaque palam satiaverit iras.
 Jam pudet incepti, jam poenitet. Ac velut ille
 Fluctibus Joniis Calabriae datus arbiter alno,
 Nec rudis undarum, portus sed linquere amicos
 Purior Olenii frustra gradus impulit astri: 25
 Cum fragor hiberni subitus Jovis, omnia mundi
 Claustra tonant, multusque polos inclinat Orion:
 Ipse quidem mallet terras, pugnatque reverti,
 Fert ingens a puppe Notus: tunc arte relicta
 Ingemit, & caecas sequitur jam nescius undas. 30
 Talis Agenoreus ductor, coeloque morantem
 Luciferum, & feros moerentibus increpat ortus.
 Ecce sub occiduas versae jam noctis habenas,
 Astrorumque obitus, ubi primum maxima Tethys
 Impulit Eoo cunctantem Hyperiona ponto, 35
 Ima flagellatis, signum lugubre malorum,

Ponderibus trepidavit humus, motusque Cithaeron
 Antiquas dedit ire nives. Tunc visa levare
 Culmina, septemque jugo concurrere portae.
 Et prope sunt causae: gelido remeabat Eoo 40
 Iratus fati & tristis, morte negata
 Hemonides. Nec dum ora patent, dubiusque notari
 Signa dabat magnae longe manifesta ruinae,
 Planctuque, & gemitu. Lachrymas nam protinus
 omnes
 Fuderat. Haud aliter saltu devertitur orbis 45
 Pastor, ab agrestum nocturna strage luporum,
 Cujus herile pecus sylvis inopinus abegit
 Imber, & hibernae ventosa cacumina Lunae.
 Luce patent caedes: domino perferre recentes
 Ipse timet casus, haustaque informis arena 50
 Questibus implet agros, stabulique silentia magni
 Odit, & amissos longo ciet ordine tauros.
 Illum congestae portarum ad limina matres
 Ut solum videre (nefas!) nulla agmina circum,
 Magnanimosque duces, nihil ausae quaerere, tollunt
 Clamorem, bello qualis supremus apertis 56
 Urbibus, aut pelago jam descendente carina.

Ut primum invisi cupido data copia regis:
 Hanc tibi de tanto donat ferus agmine Tydeus
 Infelicem animam, sive haec sententia divum, 60
 Seu fortuna fuit: seu, quod pudet ire fateri,
 Vis invicta viri. Vix credo & nuntius, omnes,
 Procubere omnes. Noctis vaga lumina testor
 Et focium manes, & te mala, protinus ales 64
 Qua redeo: non hanc lachrymis meruisse, nec astu
 Crudelem veniam, atque inhonoraè munera lucis.
 Sed mihi iussa deum, placitoque ignara moveri
 Atropos, atque olim non haec data janua leti
 Eripuere necem. jamque ut mihi prodiga vitae
 Pectora, & extremam nihil horrescentia mortem 70
 Aspicias; bellum infandum omnibusque negatam
 Movisti, funeste, aciem, dum pellere leges,
 Et confanguineo gliscis regnare superbus
 Exule. te series orbarum excisa domorum
 Planctibus assiduis, te diro horrore volantes 75
 Quinquaginta animae, circum noctesque diesque,
 Adfluent. neque enim ipse moror. jam moverat iras
 Rex ferus, & tristes ignescunt sanguine vultus.
 Inde ultro Phlegyas, & non cunctator iniqui

Labdacus (hos regni ferrum penes) ire, manuque
 Proturbare parant. Sed jam nudaverat ensem 81
 Magnanimus vates; & nunc trucis ora tyranni,
 Nunc ferrum aspectans, nunquam tibi sanguinis hujus
 Jus erit, aut magno feries imperdita Tydeo
 Pectora. Vado equidem exultans, ereptaque fata 85
 Insequor, & comites feror expectatus ad umbras.
 Te Superis, fratricum. & jam media orsa loquentis
 Abstulerat plenum capulo latus. Ille dolori
 Pugnat, & ingentem nixu duplicatus in istum
 Corruit, extremisque animae singultibus errans 90
 Alternus nunc ore venit, nunc vulnere sanguis.
 Excussae procerum mentes, turbataque mussant
 Concilia. Ast illum conjux, fidique parentes
 Servantem vultus, & torvum in morte peracta,
 Non longum reducem laetati, in tecta ferebant. 95
 Sed ducis infandi rabidae non haecenus irae
 Stare queunt. Vetat igne rapi, pacemque sepulchri
 Impius, ignaris nequicquam manibus arcet.
 Tu tamen egregius fati, mentisque, nec unquam
 Indignum passure situm, qui cominus ausus 100
 Vadere, contemptum regis: quaque ampla veniret

Libertas sancire viam: quo carmine dignam,
 Quo satis ore tuis famam virtutibus addam,
 Augur amate deis. Non te coelestia frustra
 Edocuit, lauroque sua dignatus Apollo est, 105
 Et nemorum Dodona parens, Cyrrhaeque virgo.
 Audebit tacito populos suspendere Phoebus.
 Nunc quoque Tartareo multum divisus Averno
 Elysiis, i, carpe plagas: ubi manibus axis
 Invis Ogygiis, nec fontis iniqua Tyranni 110
 Jussa valent. Durant habitus, & membra cruentis
 Inviolata feris, nudoque sub axe jacentem
 Et nemus, & tristis volucrum reverentia servat.
 At nuptae exanimes, puerique, aegrique parentes
 Moenibus effusi per plana, per invia, passim 115
 Quisque suas avidi ad lachrymas miserabile currunt
 Certamen: quos densa gradu comitantur euntes
 Millia solandi studio; pars visere flagrant
 Unius acta viri, & tantos in nocte labores. 120
 Fervet iter gemitu, & plangoribus arva reclamat.
 Ut vero infames scopulos, sylvamque nefandam
 Perventum, ceu nulla prius lamenta, nec attri
 Manassent imbres, sic ore miserimus uno

Exoritur fragor, aspectuque accensa cruento
 Turba furit. stat sanguineo discissus amictu 125
 Luctus atrox, caesoque invitat pectore matres.
 Scrutantur galeas frigentum, inventaque monstrant
 Corpora, prociduae super externosque, suosque.
 Hae pressant in tabe comas, hae lumina signant,
 Vulneraque alta replent lachrymis. Pars spicula
 dextra 130
 Nequicquam parcente trahunt, pars molliter aptant
 Brachia trunca loco, & cervicibus ora reponunt.
 At vaga per dumos, vacuique in pulvere campi
 Magna parens juvenum, gemini tunc funeris, Ide
 Squallentem sublata comam, liventiaque ora 135
 Vngue premens, nec jam infelix miserandaque, verum
 Terror inest lachrymis, per & arma & corpora passim
 Caniciem impexam dira tellure volutans,
 Quaerit inops natos, omnique in corpore plangit.
 Thessalis haud aliter bello gavisus recenti, 140
 Cui gentile nefas hominem revocare canendo,
 Multifida attollens antiqua lumina cedro,
 Nocte subit campos, versatque in sanguine functum
 Vulgus, & explorat manes, cui plurima busto

Imperet ad Superos: animarum moesta queruntur
 Concilia, & nigri pater indignatur Avernī. 146
 Illi in secessu pariter sub rupe jacebant
 Felices, quos una dies, manus abstulit una
 Pervia vulneribus media trabe pectora nexi.
 Ut vidit, lachrymisque oculi patuere profusis: 150
 Hofne ego complexus, genitrix? haec oscula, nati,
 Vestra tuor? sic vos extremo in fine ligavit
 Ingenium crudelē necis? quae vulnera tractem,
 Quae prius ora premam? vosne illa potentia matris?
 Vos uteri fortuna mei: qua tangere divos 155
 Rébar, & Ogygias titulis anteire parentes.
 At quanto melius, dextraque in sorte jugatae,
 Quis steriles thalami, nulloque ululata dolore
 Respexit Lucina domum. Mihi quippe malorum
 Causa labor. Sed nec bellorum in luce patenti 160
 Conspicui factis, aeternaque gentibus ausi,
 Quaesistis miserae vulnus memorabile matri:
 Sed mortem obscuram, miserandaque funera passi.
 Heu quantus furto cruor, & sine laude jacetis?
 Quin ego, non dextras miseris complexibus ausim
 Dividere, & tanti consortia rumpere leti: 166

Ite diu fratres, indiscretique supremis
 Ignibus, & caros urna confundite manes.
 Nec minus interea digesta strage suorum 169
 Hinc Chthonium conjux, hinc mater Penthea clamat
 Astyoche, puerique rudes tua, Phaedime, proles
 Amisum dēdicere patrem, Marpissaque pactum
 Phylleā: sanguineumque lavant Acamanta forores.
 Tunc ferro retegunt sylvas, collisque propinqui
 Annosum truncant apicem, qui conscius actus 175
 Noctis, & inspexit gemitus. Ibi grandior aevo
 Ante rogos, dum quisque suo nequit igne revelli,
 Concilium infaustum dictis mulcebat Alethes:
 Saepe quidem infelix, varioque exercita ludo
 Fatorum gens nostra ruit, Sidonius ex quo 180
 Hospes in Aonios jecit sata ferrea sulcos:
 Unde novi foetus, & formidata colonis
 Arva suis. Sed nec veteris cum regia Cadmi
 Fulmineum in cinerem monitis Junonis iniquae
 Confedit, neque funerea cum laude potitus 185
 Infelix Athamas trepido de monte veniret
 Semianimem heu laeto referens clamore Learchum;
 Hic gemitus Thebis: nec tempore clarius ille

Phoenissæ fonuare domus, cum lassâ furorem
 Vicit, & ad comitum lachrymas expavit Agave, 190
 Una dies similis fato specieque malorum
 Aequa fuit, qua magniloquos luit impia flatus
 Tantalus innumeris cum circumfusa ruinis
 Corpora tot raperet terra, tot quaereret ignes.
 Talis erat vulgi status, & sic urbe relicta, 195
 Primaevique senes, & longo examine mätres
 Invidiam planxere deis, miseroque tumultu
 Bina per ingentes stipabant funera portas.
 Meque ipsum, memini (nec dum apta doloribus aetas)
 Fleße tamen, gemituque meos aequasse parentes.
 Illa tamen Superi. nec quod tibi Delia castos 201
 Prolapsum ad fontes, specula temerante profana,
 Heu dominum infani non agnovere Molossi,
 Deferim magis, aut verso quod sanguine fluxit
 In subitos regina lacus. Sic dira fororum 205
 Pensa dabant, visumque Jovi. Nunc regis iniqui
 Ob noxam immeritos patriae tot culmina cives
 Exuimus, nec adhuc calcati foedaris Argos
 Fama subit, & jam bellorum extrema dolemus.
 Quantus equis, quantusque viris in pulvere crasso

Sudor!

Sudor! io quanti crudele rubebitis amnes! 211
 Viderit haec bello viridis manus, ast ego doner
 Dum licet igne meo, terraque infernar avita.
 Haec senior: multumque nefas Etheoclis acerbat,
 Crudelem infandumque vocans, poenasque daturum.
 Unde ea libertas? juxta illi finis & aetas 216
 Tota retro, feraeque velit decus addere morti.
 Haec fator astrorum jam dudum e vertice mundi
 Prospectans, primoque imbutas sanguine gentes,
 Gradivum acciri propere jubet. Ille furentes 220
 Bistonas & Geticas populatus caedibus urbes,
 Turbidus aetherias currus urgebat ad arces.
 Fulmine cristatum galeae jubar, armaque in auro
 Tristia, terrificis monstrorum animata figuris
 Incutiens: tonat axe polus, clypeique cruenta 225
 Lux rubet, & solem longe ferit aemulus orbis.
 Hunc ubi Sarmaticos etiamnum efflare labores
 Juppiter, & tota perfusum pectora belli
 Tempestate videt: talis mihi, nate, per Argos,
 Talis abi: sic ense madens, ac nubilus ira. 230
 Exturbent residues frenos; & cuncta perosi
 Te cupiant, tibi praecipites animasque, manusque

Staius. T. I.

F

Devoveant: rape cunctantes, & foedera turba,
 Quae dedimus. Tibi fas ipfos incendere bello
 Coelicolas, pacemque meam. Jam femina pugnae
 Ipse dedi. Remeat portans immania Tydeus 236
 Aufa ducis, scelus & turpis primordia belli,
 Infidias, fraudesque, suis quas ultus in armis.
 Adde fidem. Vos o Superi, meus ordine sanguis,
 Ne pugnate odiis, neu me tentare precando 240
 Certetis. Sic fata mihi, nigraeque sororum
 Juravere colus. Manet haec ab origine mundi
 Fixa dies bello, populique in praelia nati.
 Quid ni me veterum poenas sancire malorum
 Gentibus, & diros finitis punire nepotes, 245
 Arcem hanc aeternam, mentis sacrae nostrae,
 Testor, & Elyfios etiam mihi numina fontes,
 Ipse manu Thebas, correptaque moenia fundo
 Excutiam, versasque solo super Inacha tecta
 Effundam turre, ac stagna in coerulea vertam 250
 Imbre superjecto: licet ipsa in turbine rerum
 Juno suos colles, templumque amplexa labore.
 Dixit; & attoniti jussis (mortalia credas
 Pectora) sic cuncti vocemque, animosque tenebant:

Non fecus ac longa ventorum pace solutum 255
 Aequet, & imbelli recubant ubi littora fomno,
 Sylvarumque comas, & abacta flamine nubes.
 Mulcet iners aestas: tunc stagna, lacusque sonori
 Detumere: tacent exhausti folibus amnes.
 Gaudet ovans jussis, & adhuc temone calenti 260
 Fervidus, in laevum torquet Gradivus habenas.
 Jamque iter extremum, coelique abrupta tenebat,
 Cum Venus ante ipfos nulla formidine gressum
 Figit equos. Cessere retro, jam jamque rigentes
 Suppliciter posuere jubar. Tunc pectora summo 265
 Acclinata jugo, vultumque obliqua madentem,
 Incipit: (interea dominae vestigia juxta
 Spumantem proni mandunt adamanta jugales)
 Bella etiam in Thebas, focer o pulcherrime, bella
 Ipse paras, ferroque tuos abolere nepotes? 270
 Nec genus Harmonies, nec te connubia coelo
 Festa, nec hae quicquam lachrymae, furibunde,
 morantur?
 Criminis haec merces? hoc fama, pudorque relictus?
 Hoc mihi Lemniacae de te meruere catena?
 Perge libens. at non eadem Vulcania nobis 275

Obsequia, & laesi fervit tamen ira mariti.
 Illum ego perpetuis mihi defudare caminis
 Si jubeam, vigilesque operi transmittere noctes,
 Gaudeat, ornatusque novos, ipsique laboret 279
 Arma tibi. Tu! sed scopulos & athena precando
 Flectere corda paro. Solum hoc tamen anxia, solum
 Obtestor, quid me Tyrio sociare marito
 Progeniem caram, infaustisque dabis Hymenaeis?
 Dum fore praeclaros armis, & vivida rebus
 Pectora vipereo Tyrios de sanguine jactas, 285
 Demissumque Jovis ferie genus. Ah mea quanto
 Sithonia mallet nupisset virgo sub Arcto
 Trans Boream, Thracaeque tuos. Indigna parumne
 Pertulimus, divae Veneris quod filia longum
 Reptat, & Illyricas ejectat virus in herbas? 290
 Nunc gentem immeritam. Lachrymas non pertulit
 ultra
 Bellipotens. Hastam laeva transsumit & alto
 (Haud mora) defiluit curru: clypeoque receptam
 Laedit in amplexu, distisque ita mulcet amicis:
 O mihi, bellorum requies, & sacra voluptas, 295
 Unaque pax animo; soli cui tanta potestas

Divorumque hominumque meis occurrere telis
 Impune, & media quamvis in caede frementes,
 Hos assistere equos, hunc ensen avellere dextra.
 Nec mihi Sidonii genitalia foedera Cadmi, 300
 Nec tua cara fides (ne falsa incessere gaude)
 Exciderunt. Prius in patruis deus infera mergar
 Stagna, & pallentes agar exarmatus ad umbras.
 Sed nunc Fatorum monitus, mentemque supremi
 Jussus obire patris, (neque enim Vulcania tali 305
 Imperio manus apta legi) quo pectore contra
 Ire Jovem? dictasque parem contemnere leges?
 Cui modo, pro vires! terras, coelumque, fretumque,
 Attremere oranti, tantosque ex ordine vidi
 Delituisse deos. Sed ne mihi corde supremos 310
 Concipe, cara, metus, quando haec mutare potestas
 Nulla datur. Cum jam Tyriis sub moenibus ambae
 Bellabunt gentes, adero, & socia arma juvabo.
 Tunc me sanguineo late defervere campo
 Res super Argolicas haud sic dejecta videbis: 315
 Hoc mihi jus, nec Fata vetant. Sic orsus aperto
 Flagrantes immisit equos. Non ocyus alti
 In terras cadit ira Jovis, si quando nivalem

Othryn, & Arctoeae gelidum caput institit Ossaë,
 Armavitque in nube manum. Volat ignea moles 320
 Saeva dei mandata ferens, coelumque trifulca
 Territat omne coma, jamdudum aut ditibus agris
 Signa dare, aut ponto miseros involvere nautas.
 Jamque remensus iter fesso Danaëia Tydeus
 Arva gradu, viridisque legit devexa Profymnae
 Terribilis visu. stant fulti pulvere crines. 326
 Squallidus ex humeris cadit alta in vulnera sudor;
 Infomesque oculos rubor excitat, oraue retro
 Sorbet anhela sitis. mens altum spirat honorem
 Conscia factorum; sic nota in pascua taurus 330
 Bellator redit, adverso cui colla, suoque
 Sanguine, proscissisque natant palearibus armi:
 Tunc quoque lassata tumet virtus, multumque superbit
 Pectore despecto. vacua jacet hostis arena
 Turpe gemens, crudosque vetat sentire dolores.
 Talis erat. Medias etiam non destitit urbes 336
 Quicquid & Asopon, veteresque interjacet Argos
 Inflammare odiis. multumque, & ubique retexens
 Legatum sese Graja de gente petendis
 Isse super regnis profugi Polynicis, at inde 340

Vim, noctem, scelus, arma, dolos, ea foedera passum
 Regis Echionii, fratri sua jura negari.
 Prona fides populis. Deus omnia credere suadet
 Armipotens, geminatque acceptos fama pavores.
 Utque introgressus portas (& forte verendos 345
 Concilio pater ipse duces cogebat Adraustus)
 Improvisus adest, jam illinc a postibus aulae,
 Vociferans: Arma, arma viri, tuque optime Lernaë
 Ductor, magnanimùm si quis tibi sanguis avorum,
 Arma para. nusquam pietas, non gentibus aequum
 Fas, aut cura Jovis. melius legatus adissem 351
 Sauromatas avidos, servatoremque cruentum
 Bebrycii nemoris. nec iussa incuso, pigetve
 Officii. Juvat isse, juvat, Thebasque nocentes
 Explorasse manu. Bello me, credite, bello, 355
 Ceu turrim validam, aut arctam compagibus urbem
 Delecti insidiis instructique omnibus armis
 Nocte, doloque viri, nudum, ignarumque locorum
 Nequicquam claufere. Jacent in sanguine mixti 359
 Ante urbem vacuam. Nunc ô, nunc tempus in hostes,
 Dum trepidi, exanguesque metu, dum funera portant:
 Dum capulo nondam manus excidit. Ipse ego fessus

Quinquaginta illis heroum immanibus umbris,
 Vulneraque ista ferens putri inficcata cruore
 Protinus ire peto. Trepidi de sedibus astant 365
 Inachidae, cunctisque prior Cadmeius heros
 Accurrit vultum dejectus, &, En ego divis
 Invisus, vitaeque nocens, haec vulnera cerno
 Integer? hosne mihi reditus, germane, parabas?
 In me haec tela dabas? pro vitae foeda cupido!
 Infelix, facinus fratri tam grande negavi. 371
 Et nunc vestra quidem maneant in pace serena
 Moenia, nec vobis tanti sim causa tumultus
 Hospes adhuc. Scio, nec me adeo res dextra levavit
 Quam durum natis, thalamo quam triste revelli, 375
 Quam patria. Non me ullius domus anxia culpet,
 Respectentque truces obliquo lumine matres.
 Ibo libens certusque mori; Licet optima conjux
 Auditusque iterum revocet focer. Hunc ego Thebis
 Hunc germane tibi jugulum, & tibi maxime Tydeus
 Debeo. Sic variis praetentat pectora dictis, 381
 Obliquatque preces. Commotae questibus irae
 Et mixtus lachrymis caluit dolor. Omnibus ultro
 Non juvenum modo, sed gelidis & inertibus aevo

Pectoribus mens una subit, viduare penates, 385
 Finitimas adhibere manus: jamque ire. Sed altus
 Consiliis pater, imperiique haud flectere molem
 Inscius: Ista quidem Superis, curaeque medenda
 Linquite quaeso meae, nec te germanus inulto 389
 Sceptra geret, neque vos avidi promittere bellum.
 At nunc egregium tantoque in sanguine ovantem
 Excipite Oeniden, animosque & pectora laxet
 Sera quies, nobis dolor haud rationis egebit.
 Turbati extemplo comites, & pallida conjux,
 Tydea circum omnes fessum bellique, viaeque 395
 Stipantur. Laetus mediis in sedibus aulae
 Constitit, ingentique exceptus terga columna,
 Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon,
 Nunc velox ferro, nunc ille potentibus herbis
 Mitior. Ipse alta seductus mente renarrat 400
 Principia irarum, quaeque orsus uterque vicissim,
 Quis locus insidiis, tacito quae tempora bello,
 Qui contra, quantique duces, ubi maximus illi
 Sudor, & indicio servatum Maeona tristi, 404
 Exponit. Cui fida manus proceresque, focerque
 Astupet oranti, Tyriusque incenditur exul.

Solverat Hesperii devexo margine ponti
 Flagrantes sol pronus equos, rutilamque lavabat
 Oceani sub fonte comam, cui turba profundi
 Nereos, & rapidis accurrunt passibus Horae: 410
 Frenaque, & auratae textum sublime coronae
 Deripiunt. Laxant roseis humentia loris
 Pectora. Pars meritos vertunt ad molle jugales
 Gramen, & erecto currum temone supinant. 414
 Nox subiit, curasque hominum, motusque ferarum
 Composuit, nigroque polos involvit amictu,
 Illa quidem cunctis, sed non tibi mitis, Adraсте,
 Labdacioque duci. Nam Tydea largus habebat
 Perfusum magna virtutis imagine somnus.
 Et jam noctivagas inter deus armiger umbras 420
 Desuper Arcadiae fines, Nemeaeaque rura,
 Taenariumque cacumen, Apollineasque Therapnas
 Armorum tonitru ferit, & trepidantia corda
 Implet amore sui. Comunt Furor Iraque cristas,
 Frena ministrat equis Pavor armiger. At vigil omni
 Fama sono varios rerum succincta tumultus 426
 Ante volat currum, flatuque impulsa gementum
 Alipedum, trepidas denso cum murmure plumas

Excutit. Urget enim stimulis auriga cruentis
 Facta, infecta loqui, curruque infectus ab alto 430
 Terga, comasque deae Scythica pater increpat hasta.
 Qualis ubi Aeolio dimissos carcere ventos
 Dux prae se Neptunus agit, magnoque volantes
 Injicit Aegaeo, tristis comitatus eunti
 Circum lora fremunt, nimbique, hyemesque pro-
 fundae, 435
 Nubilaque & vulso terrarum fordida fundo
 Tempestas. dubiae motis radicibus obstant
 Cyclades. Ipsa tua Mycono, Gyaroque revelli,
 Dele, times, magnique fidem testaris alumni.
 Septima jam nitidum terris Aurora deisque 440
 Purpureo vehit ore diem: Perseus heros
 Cum primum arcana senior sese extulit aula,
 Multa super bello, generisque tumentibus amens
 Incertusque animi, daret armis jura, ferosque
 Gentibus incuteret stimulos, an frena teneret 445
 Irarum, & motos capulis astringeret enses.
 Hinc pacis tranquilla movent, atque inde pudori
 Foeda quies, flectique nova dulcedine pugnae
 Difficiles populi. Dubio sententia tandem

Sera placet, vatū mentes, ac provida veri 450
 Sacra movere deūm. Solers tibi cura futuri,
 Amphiaræ, datur, juxtaque Amythaone cretus
 Jam senior, sed mente virens Phoeboque Melampus
 Affociat passus: dubium cui dexter Apollo,
 Oraque Cyrrhaea satiarit largius unda. 455
 Principio fibris pecudumque in sanguine divos
 Explorant. Jam tum pavidis maculosa bidentum
 Corda negant, diraque nefas minitanti vena.
 Ire tamen, vacuoque sedet petere omina coelo.
 Mens erat audaci seductus in aethera dorso, 460
 (Nomine Lernaei memorant Aphefanta coloni)
 Gentibus Argolicis olim facer: inde ferebant
 Nubila, suspensō celerem temerasse volatu
 Persea, cum raptos pueri perterrita mater
 Prospexit de rupe gradus, ac paene secuta est. 465
 Huc gemini vates sanctam canentis olivae
 Fronde comam, & niveis ornati tempora vittis
 Evadunt pariter. madidos ubi lucidus agros
 Ortus, & argentes laxavit sole pruinas.
 Ac prior Oeclides solita prece numen amicat. 470
 Juppiter omnipotens, nam te pernicibus alis

Addere consilium, volucresque implere futuri,
 Ominaque, & causas coelo deferre latentes
 Accipimus: non Cyrrha deum promiserit antro
 Certius, aut frondes lucis quas fama Molossis 475
 Chaonias sonuisse tibi! licet aridus Hammon
 Invideat, Lyciaeque parent contendere fortes,
 Niliacumque pecus, patrioque aequalis honori
 Branchus, & undosae qui rusticus accola Pisae
 Pana Lycaonia nocturnum exaudit in umbra. 480
 Ditiōr ille animi. cui tu, Dictae, secundas
 Impuleris manifestus aves. mirum unde, sed olim
 Hic honor alitibus: superae seu conditor aulae
 Sic dedit, effusum Chaos in nova femina texens;
 Seu quia mutatae, nostraque ab origine versis 485
 Corporibus subiere Noros: seu purior axis,
 Amotumque nefas, & rarum insistere terris
 Vera docent. Tibi summa, sator terraeque deūmque,
 Scire licet. Nos Argolicae primordia pugnae,
 Venturumque finas coelo praenosse laborem. 490
 Si datur, & duris sedet haec sententia Parcis
 Solvere Echionias Lernaea cuspide portas,
 Signa feras, laevusque tones. Tunc omnis in astris

Consonet arcana volucris bona murmura lingua.
 Si prohibes, hic nocte moras: dextrisque profundum
 Alitibus praetexe diem. Sic fatus, & alto 496
 Membra locat scopulo. Tunc plura, ignotaque jungit
 Numina, & immensi fruitur caligine mundi.
 Postquam rite diu partiti sidera, cunctas
 Perlegere animis, oculisque sequacibus auras: 500
 Tunc Amythaonius longo post tempore vates,
 Nonne sub excelfo spirantis limite coeli,
 Amphiaræ, vides, cursus ut nulla serenos
 Ales agat? liquidoque polum complexa meatu
 Pendeat? aut fugiens placabile planxerit omen? 505
 Non comes obscurus tripodum, non fulminis ardens
 Vector adest, flavaeque sonans avis unca Minervæ,
 Non venit auguriis melior, quam vultur, & altis
 Desuper accipitres exultavere rapinis. 509
 Monstra volant, diræ strident in nube volucres,
 Nocturnæque gemunt striges, & feralia bubo
 Damna canens. Quæ prima deûm portenta se-
 quemur?
 His ne dari, Thymbraee, polum? Simul ora recurvo
 Ungue secant rabidæ, planctumque imitantibus alis

Exagitant Zephyros, & plumea pectora caedunt. 515
 Ille sub hæc: Equidem varii, pater, omina Phoebi
 Saepe tuli; jam tunc prima cum pube virentem
 Semideos inter pinus me Thessala reges
 Duceret. Hic casus terræque marisque canentem
 Obstupuere duces: nec me ventura locuto 520
 Saepius, in dubiis auditus Iafone Mopfus.
 Sed similes non ante metus, aut astra notavi
 Prodigiola magis; quanquam majora parantur.
 Huc adverte animum. clara regione profundi
 Aetheros, innumeri statuerunt agmina cygni; 525
 Sive hos Strymonia Boreas ejecit ab Arcto,
 Seu foecunda refert placidi clementia Nili.
 Fixerunt cursus, hac rere in imagine Thebas.
 Nam sese immoti gyro, atque in pace filentes,
 Ceu muris, valloque tenent. Sed fortior ecce 530
 Adventat per inane cohors. Septem ordine fulvo
 Armigeros summi Jovis exultante caterva
 Intuor. Inachii sunt hi tibi (concipe) reges.
 Invasere globum nivei gregis, uncaque pandunt
 Caedibus ora novis, & strictis unguibus instant. 535
 Cernis inexperto rorantes sanguine ventos,

Et plumis stillare diem? quam faeva repente
 Victores agitat leto Jovis ira sinistra?
 Hic excelsa petens subita face Solis inarfit,
 Summisque animos. illum vestigia adortum 540
 Majorum volucrum tenerae deponitis alae.
 Hic hosti implicitus pariter ruit. hunc fuga retro
 Volvit agens sociae linquentem fata catervae.
 Hic nimbo glomeratus obit. hic praepete viva 544
 Pascitur immoriens. spargit cava nubila sanguis.
 Quid furtim lachrymas? illum, venerande Melampu,
 Qui cadit, agnosco. trepidos sic mole futuri,
 Cunctaque jam rerum certa sub imagine passos
 Terror habet vates. piget irrupisse volantum
 Concilia, & coelo mentem infertasse vetanti. 550
 Auditique odere deos. Unde iste per orbem
 Primus venturi miseris animantibus aeger
 Crevit amor? divum ne feras hoc munus, an ipsi
 Gens avida, & parto non unquam stare quieti?
 Eruimus quae prima dies, ubi terminus aevi, 555
 Quid bonus ille deum genitor, quid ferrea Clotho
 Cogitet: hinc fibrae, & volucrum per nubila sermo,
 Astrorumque vices, numerataque semita Lunae,

Theffa-

Theffalicumque nefas. At non prior aureus ille 559
 Sanguis avum, scopulisque fatae vel robore genteis
 Mentibus hoc ausae. Sylvas amor unus, humumque
 Edomuisse manu. Quid craftina volveret aetas
 Scire nefas homini. nos pravum ac debile vulgus
 Scrutati penitus Superos. Hinc pallor & irae,
 Hinc scelus, infidiaeque, & nulla modestia voti. 565
 Ergo manu vittas, damnataque vertice ferta
 Deripit, abjectaque inhonorus fronde sacerdos
 Inviso de monte redit. Jam bella tubaeque
 Cominus, absentesque fremunt sub pectore Thebae.
 Ille nec aspectum vulgi, nec fida tyranni 570
 Colloquia, aut coetus procerum perferre, sed atra
 Sede tegi, & Superum clausus negat acta fateri.
 Te pudor & curae retinent per rura, Melampu.
 Bissenno premit ora die, populumque ducesque
 Extrahit incertis. & jam suprema Tonantis 575
 Jussa fremunt, agrosque viris, annosaque vastant
 Oppida. Bellipotens prae se deus agmina passim
 Mille rapit. Liquere domos, dilectaue laeti
 Connubia, & primo plorantes limine natos: 579
 Tantus in attonitos cecidit deus. Arma paternis

Statius. T. I.

G

Postibus, & fixos Superum ad penetralia currus
 Vellere amor. Tunc fessa putri rubigine tela,
 Horrentesque situ gladios in saeva recurvant
 Vulnera, & attrito cogunt juvenescere saxo.
 Hi teretes galeas, magnorumque aerea futa 585
 Thoracum, & tunicas chalybum squallore crepantes
 Pectoribus tentare, alii Gortynia lentant
 Cornua. Jam falces avidis & aratra caminis,
 Rastraque, & incurvi saevum rubuere ligones.
 Caedere nec validas sanctis e stirpibus hastas, 590
 Nec pudor emerito clypeum vestisse juvenco.
 Irrupere Argos, moestique ad limina regis
 Bella animis, bella ore fremunt. it clamor ad auras,
 Quantus Tyrrheni gemitus falis, aut ubi tentat
 Enceladus mutare latus. Procul igneus antris 595
 Mons tonat: exundant apices, fluctusque Pelorus
 Contrahit, & sperat tellus abrupta reverti.
 Atque hic ingenti Capaneus Mavortis amore
 Excitus, & longam pridem indignantia pacem 599
 Corda tumens (huic ampla quidem de sanguine prisco
 Nobilitas. sed enim ipse manu praegressus avorum
 Facta, diu tuto Superum contemptor, & aequi

Impatiens, largusque animae, modo suaserit ira.)
 Unus ut e sylvis Pholoës habitator opacae
 Inter & Aetnaeos aequus confurgere fratres. 605
 Ante fores, ubi turba ducum, vulgique frementis,
 Amphiaræ, tuas, quae tanta ignavia, clamat,
 Inachidae? vosque ô focio de sanguine Achivi
 Unius (heu pudeat) plebeja ad limina civis,
 Tot ferro accinctae gentes, animisque paratae 610
 Pendemus? non si ipse cavo sub vertice Cyrrhae,
 Quisquis is est timidus, famaeque ita visus, Apollo
 Mugiat, infano penitus seclusus in antro,
 Expectare queam, dum pallida virgo tremendas
 Nuntiet ambages. Virtus mihi numen, & ensis, 615
 Quem teneo. Jamque huc timida cum fraude sa-
 cerdos
 Exeat, aut hodie volucrum quae tanta potestas
 Experiar. Laetum fremit, assensuque furentem
 Implet Achaea manus. Tandem prorumpere adactus
 Oeclides, alio curarum agitante tumultu: 620
 Non equidem effreno juvenis clamore profani,
 Dictorumque metu, licet hic insana minetur,
 Elicior tenebris. Alio mihi debita fato

Summa dies, vetitumque dari mortalibus armis.
 Sed me vester amor, nimiusque arcana profari 625
 Phoebus agit. Vobis ventura, atque omne, quod
 ultra est,
 Pandere moestus eo. Nam te, vesane, moneri
 Ante nefas, unique filet tibi noster Apollo.
 Quo miseri, Fatis Superisque obstantibus, arma,
 Quo rapitis? quae vos Furiarum verbera caecos 630
 Exagitant? adeone animarum tedet? & Argos
 Exosi? nil dulce domi? nulla omina curae?
 Quid me Perfei secreta ad culmina montis
 Ire gradu trepido superosque irrumpere coetus
 Egistis? potui pariter nescire, quis armis 635
 Casus, & atra dies, quae fati exordia cunctis,
 Quae mihi. Consulti testor penetralia mundi,
 Et volucrum affatus, & te, Thymbraee, vocanti
 Non alias tam saeve mihi, quae signa futuri
 Pertulerim. Vidi ingentis portenta ruinae. 640
 Vidi hominum, divamque nefas, hilaremque Me-
 gaeram,
 Et Lachesim putri vacuantem secula penso.
 Projicite arma manu. deus ecce furentibus obstat:

Ecce deus. miseri, quid pulchrum sanguine victo
 Aoniam & diri saturare novalia Cadmi? 645
 Sed quid vana cano? quid fixos arceo casus?
 Ibimus. Hic presso gemuit simul ore sacerdos.
 Illum iterum Capaneus: Tuus o furor, augur, & uni
 Ista tibi, ut ferves vacuos inglorius Argos,
 Et tua non unquam Tyrrhenus tempora circum 650
 Clangor eat. Quid vota virum meliora moraris?
 Scilicet ut vanis avibus, natoque, domoque,
 Et thalamis potiare jacens, fileamus inulti
 Tydeos egregii perfoffum pectus? & arma
 Foederis abrupti? quod si bella effera Grajos 655
 Ferre vetas, i Sidonias legatus ad urbes.
 Haec pacem tibi ferta dabunt. tua prorsus inani
 Verba polo causas, abstrusaque femina rerum
 Eliciunt? miseret Superum, si carmina curae, 659
 Humanaeque preces. Quid inertia pectora terres?
 Primus in orbe deos fecit timor. Et tibi tuto
 Nunc eat iste furor. sed prima ad classica cum jam
 Hostilem Ismenon galeis Dircenque bibemus:
 Ne mihi tunc, moneo, lituos atque arma volenti,
 Obvius ire pares, ventisque aut alite visa 665

Bellorum proferre diem. procul haec tibi mollis
 Infula, terrificique aberit dementia Phoebi.
 Illic augur ego & mecum quicumque parati
 Insanire manu. Rursus fragor intonat ingens
 Hortantum, & vasto subter volat astra tumultu. 670
 Ut rapidus torrens, animos cui verna minifrant
 Flamina, & exuti concreto frigore colles,
 Cum vagus in campos frustra prohibentibus exit
 Objicibus, resonant permixto turbine testæ,
 Arva, armenta, viri, donec stetit improbus alto 675
 Colle minor, magnoque invenit in aggere ripas.
 Haec alterna ducum nox interfusa diremit.
 At gemitus Argia viri non amplius aequo
 Corde ferens, sociumque animo miserata dolorem,
 Sicut erat pridem laceris turbata capillis, 680
 Et fletu signata genas, ad celsa verendi
 Ibat testæ patris, parvumque sub ubere caro
 Thessandrum portabat avo, jam nocte suprema
 Ante novos ortus, ubi sola superstite plastro
 Arctos ad Oceanum fugientibus invidet astris. 685
 Utque fores iniit, magnoque affusa parenti est:
 Cur tua cum lachrymis moesto sine conjugè supplex

Limina nocte petam, cessem licet ipsa profari,
 Scis genitor. Sed jura deum genitalia testor, 689
 Teque pater, non ille jubet; sed pervigil angor,
 Ex quo primus Hymen, movitque infausta sinistram
 Juno facem, semper lachrymis, gemituque propinquo
 Exturbata quies. non si mihi tigridis horror,
 Aequoreaeque super rigeant praecordia cautes, 694
 Ferre queam. Tu solus opem, tu summa medendi
 Jura tenes. da bella pater, generique jacentis
 Aspice res humiles, atque hanc, pater, aspice prolem
 Exulis. huic olim generis pudor. obvia prima
 Hospitia, & junctae testato numine dextrae. 699
 Hic certe est, quem Fata dabant, quem dixit Apollo.
 Non egomet tacitos Veneris furata calores,
 Culpatamve facem, tua jussa verenda, tuosque
 Dilexi monitus. Nunc qua feritate dolentis
 Despiciam questus? nescis, pater optime, nescis,
 Quantus amor causae misero nupsisse marito. 705
 Et nunc moesta quidem grave & illaetabile munus
 Ut timeam, dole. mque, rogo. Sed cum oscula rumpet
 Moesta dies, cum rauca dabunt abeuntibus armis
 Signa tubae, saevoque genas fulgebitis auro,

Hei mihi, care parens, iterum fortasse rogabo. 710
 Illius humenti carpens pater oscula vultu,
 Non equidem has unquam culparim, nata, querelas,
 Pone metus: laudanda rogas, nec digna negari.
 Sed mihi multa dei (nec tu sperare, quod urges,
 Desine) multa metus, regnique volubile pondus 715
 Subjiciunt animo. Veniet, qui debitus istis,
 Nata, modus. nec te incassum fleuisse quereris,
 Tu solare virum, neu sint dispendia justæ
 Dura moræ, magnos cunctamur, nata, paratus.
 Proficitur bello. Dicentem talia nascens 720
 Lux movet, ingentesque jubent assurgere curæ.

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER IV.

TERTIVS horrentem Zephyris laxaverat annum
 Phæbus, & angustum cogeat limite verno
 Longius ire diem, cum fracta, impulsaque fatis
 Consilia, & tandem miseris data copia belli.
 Prima manu rutilam de vertice Larissæo 5
 Ostendit Bellona facem, dextraque trabalem
 Hastam intorsit agens: liquido quæ fridula cælo
 Fugit, & adversæ cælo stetit aggere Dirces.
 Mox & castra subit, ferroque, auroque coruscis
 Mixta viris, turmale fremit: dat euntibus enses: 10
 Plaudit equos: vocat ad portas. Hortamina fortes
 Præveniunt, timidisque etiam brevis addita virtus,
 Dista dies aderat. Cadit ingens rite Tonanti
 Gradivoque pecus, nullisque secundus in extis

Pallet, & armatis simulat sperare sacerdos. 15
 Jamque suos circum pueri, innuptæque, patresque,
 Funduntur mixti, summisque a postibus obstant.
 Nec modus est lachrymis. rorant clypei que, jubæque
 Triste salutantum, & cunctis dependet ab armis
 Suspiranda domus. galeis juvat oscula clausis 20
 Inferere, amplexuque truces deducere conos.
 Illi, quis ferrum modo, quis mors ipsa placebat,
 Dant gemitus, fractæque labant singultibus iræ.
 Sic ubi forte viris longum super æquor ituris, 24
 Cum jam ad vela Noti, & scisso redit anchora fundo,
 Hæret amica manus: certant innectere collo
 Brachia, manantesque oculos. Hinc oscula turbant,
 Hinc magni caligo maris: tandemque relictæ
 Stant in rupe tamen: fugientia carbasa visu 29
 Dulce sequi, patriosque dolent crebrescere ventos:
 Stant tamen, & notam puppem de rupe salutant.
 Nunc mihi, fama prior, mundique arcana vetustas,
 Cui meminisse ducum, vitasque extendere curæ,
 Pande viros. tuque ô nemoris regina sonori,
 Calliope, quas ille manus, quæ moverit arma 35
 Gradius, quantas populis solaverit urbes,

Sublata molire lyra. nec enim altior ulli
 Mens hausto de fonte venit. Rex tristis, & æger
 Pondere curarum, propiorque abeuntibus annis,
 Inter adhortantes vix sponte incedit Adrastus, 40
 Contentus ferro cingi latus: arma manipuli
 Pone ferunt: volucres portis auriga sub ipsis
 Comit equos, & jam inde jugo luctatur Arion.
 Huic armat Larissa viros: huic celsa Profymne,
 Aptior armentis Midea, pecorosaque Phyllos, 45
 Quæque pavet longa spumantem valle Charadron
 Neris, & ingenti turritæ mole Cleonæ,
 Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.
 Junguntur memores transmissi ab origine regis,
 Qui Drepani scopulos, & olivifera Sicyonis 50
 Culta ferunt, quos pigra vado Langia tacenti
 Lambit, & amfractu riparum incurvus Elifos.
 Sævus honos fluvio: Stygias lustrare severis
 Eumenidas perhibetur aquis; huc mergere suetæ
 Ora, & anhelantes tuto Phlegethonte cerastas: 55
 Seu Thracum vertere domos, seu tecta Mycenis
 Impia, Cadmeumve larem. fugit ipse natantes
 Annis, & innumeris livescunt itagna venenis.

It comes Inoas Ephyre folata querelas, 59
 Cenchrææque manus, vatum qua confcius amnis
 Gorgoneo percussus equo, quaque objacet alto
 Isthmos, & a terris maria inclinata repellit.
 Hæc manus Adrastum numero ter mille secuti
 Exultant. Pars gesa manu, pars robora flammis
 Indurata diu (non unus namque manipulis 65
 Mos, neque sanguis inest) teretes pars vertere fundas
 Assueti, vacuoque diem præcingere gyro.
 Ipse annis sceptrisque subit venerabilis æque,
 Ut possessa diu taurus meat arduus inter
 Pascua, jam laxa cervice, & inanibus armis, 70
 Dux tamen: haud illum bello attentare juvenis
 Sunt animi, nam trunca vident de vulnere multo
 Cornua, & ingentes plagarum in pectore nodos.
 Proxima longævo profert Diræus Adrasto
 Signa gener, cui bella favent: cui commodat iras
 Cuncta cohors. Huic & patria de sede volentes 76
 Advenere viri; seu quos movet exul, & hæsit
 Tristibus aucta fides, seu quis mutare potentes
 Præcipuum: multi, melior quos causa querenti
 Conciliat. Dederat nec non focer ipse regendas 80

Aegion, Arenenque, & quas Theseia Træzen
 Addit opes, ne rara movens inglorius iret
 Agmina, neu raptos patriæ sentiret honores.
 Idem habitus, eadem arma viro, quæ debitus hospes
 Hiberna sub nocte tulit. Theumesius implet 85
 Terga leo. gemino lucent hastilia ferro:
 Aspera vulnifico subter latus ense riget Sphynx.
 Jam regnum, matrisque sinus, fidasque sorores
 Spe, votisque tenet: tamen & de turre suprema
 Attonitam, totoque extantem corpore longe 90
 Respicit Argian. Hæc mentem, oculosque reducit
 Conjugis, & dulces avertit pectore Thebas.
 Ecce inter medios patriæ ciet agmina gentis
 Fulmineus Tydeus: jam lætus, & integer artus,
 Ut primum strepuere tubæ. Ceu lubricus alta 95
 Anguis humo verni blanda ad spiramina folis
 Erigitur liber senio, & squallentibus annis
 Exutus, lætisque minax interviret herbis:
 Ah miser, agrestum si quis per gramen hianti
 Obvius, & primo siccaverit ora veneno. 100
 Huic quoque præstantes Aetolis urbibus affert
 Belli fama viros. sensit scopulosa Pylene

Fletaque cognatis avibus Meleagria Pleuron.
 Et præceps Calydon, & quæ Jove provocat Iden
 Olenos, Joniis & fluctibus hospita portu 105
 Chalcis, & Herculeæ turpatus gymnade vultus
 Amnis. Adhuc imis vix truncam attollere frontem
 Aufus aquis, glaucoque caput summersus in antro
 Mæret, anhelantes ægrefcunt pulvere ripæ.
 Omnibus æratæ propugnant pectora crates, 110
 Pilaque sæva manu, patrius stat casside Mavors.
 Undique magnanimum pubes delecta coronant
 Oeniden, hilarem bello, notisque decorum
 Vulneribus. non ille minis Polynicis, & ira
 Inferior, dubiumque adeo, cui bella gerantur. 115
 Major at inde novis it Doricus ordo sub armis,
 Qui ripas, Lyciæ, tuas, tua littora multo
 Vomere suspendunt, fluviorum ductor Achivum
 Inache: Perseæ neque enim violentior exit 119
 Amnis humo, cum Taurum, aut Pliadas hausit aquosâs
 Spumeus, & genero tumuit Jove, quos celer ambit
 Asterion, Dryopumque trahens Erastinus aristas.
 Et qui rura domant Epidauria: dexter Jaccho
 Collis (at Ennææ Cereri negat) avia Dyme.

Mittit opes, densasque Pylos Neleia turmas. 125
 Nondum nota Pylos, juvenisque ætate secunda
 Nestor, & ire tamen peritura in castra negavit.
 Hos agitat, pulchræque docet virtutis amorem
 Arduus Hippomedon. capiti tremit ærea cassis,
 Ter nivea scandente juba. latus omne sub armis
 Ferrea suta terunt: humeros ac pectora late 131
 Flammeus orbis habet, perfecta que vivit in auro
 Nox Danaï. fontes furiarum lampade nigra
 Quinquaginta ardent thalami: pater ipse cruentis
 In foribus laudatque nefas, atque inspicit enses.
 Illum Palladia sonipes Nemeæus ab arce 136
 Devehit arma pavens, umbraque immane volanti
 Implet agros, longoque attollit pulvere campum.
 Non aliter sylvas humeris, & utroque refringens
 Pectore, montano duplex Hyleus ab antro 140
 Præcipitat, pavet Ossa vias, pecudesque, feræque
 Procubere metu: non ipsis fratribus horror
 Abfuit, ingenti donec Peneïa saltu
 Stagna subit, magnumque objectus detinet amnem.
 Quis numerum ferri, gentesque, & robora dicto
 Aequarit mortale sonans? suus excipit in arma 146

Antiquam Tirynta deus. Non fortibus illa
 Infœcunda viris, famaue immanis alumni
 Degenerat: sed lapsa situ fortuna, neque addunt
 Robur opes. Karus vacuis habitator in arvis 150
 Monstrat Cyclopum ductas fudoribus arces.
 Dat tamen hæc juvenum tercentum pectora, vulgus
 Innumerum bello, quibus haud amenta, nec enses
 Triste micant. flavent capiti, tergoque leonum
 Exuviæ, gentilis honos, & pineus armat 155
 Stipes, inexhaustis arctantur tela pharetris.
 Herculeum Pæana canunt, vastataque monstis
 Omnia: frondosa longum deus audit ab Oeta.
 Dat Nemea comites, & quas in prælia vires
 Sacra Cleonæi cogunt vineta Molorchi. 160
 Gloria nota casæ, foribus simulata salignis
 Hospitis arma dei, parvoque ostenditur arvo,
 Robur ubi & laxos qua reclinaverit arcus
 Ilice, qua cubiti sedeant vestigia terra.
 At pedes, & toto despectans vertice bellum, 165
 Quattuor indomitis Capaneus erepta juvencis
 Terga, superque rigens injectu molis ahene
 Versat onus: squallet triplici ramosa corona

Hydra

Hydra recens obitu: pars anguibus aspera vivis
 Argento cælata micat: pars arte reperta 170
 Conditur, & fulvo moriens ignescit in auro.
 Circum amnis torpens, & ferro cœrula Lerne.
 At laterum tractus, spatiosaue pectora servat
 Nexilis innumero chalybum subtemine thorax,
 Horrendum, non matris opus, galeæque corusca
 Prominet arce gygas, atque uni missilis illi 176
 Cuspide præfixa stat frondibus orba cupressus.
 Huic parere dati quos fertilis Amphigenia,
 Planaque Messene, montanaque nutrit Ithome,
 Quos Thrion, & summis ingestum montibus Aepy,
 Quos Helos, & Pteleon, Getico quos flebile vati
 Dorion. Hic fretus doctas anteire canendo 182
 Aonidas, mutos Thamyris damnatus in annos
 Ore simul, citharaque (quis obvia numina temnat?)
 Conticuit præceps, qui non certamina Phœbi 185
 Noffet, & illustres Satyro pendente Celenas.
 Jamque & fatidici mens expugnata fatiscit
 Auguris; ille quidem casus, & dira videbat
 Signa, sed ipsa manu cunctanti injecerat arma
 Atropos, obrueratque deum, nec conjugis absunt

Statius. T. I.

H

Infidiæ, vetitoque domus jam fulgurat auro. 191
 Hoc aurum vati fata exitiale monebant
 Argolico, scit & ipse nefas, sed perfida conjux
 Dona viro mutare velit, spoliisque potentis
 Imminet Argiæ, raptoque excellere cultu. 195
 Illa libens (nam regum animos, & pondera belli
 Hac nutare videt, pariter ni providus heros
 Militet) ipsa sacros gremio Polynicis amati
 Deposuit nexus haud mœsta, atque insuper addit:
 Non hæc apta mihi nitidis ornatibus, inquit, 200
 Tempora, nec miseræ placeant insignia formæ
 Te sine. sat dubium cœtu solante timorem
 Fallere, & incultos aris adverrere crines.
 Scilicet (heu superi) cum tu cludare minaci
 Casside, ferratusque sones, ego divitis aurum 205
 Harmoniæ dotale geram? dabit aptior ista
 Fors deus, Argolicasque habitu præstabo maritas,
 Cum regis conjux, cum te mihi sospite, templa
 Votivis implenda choris: nunc induat illa,
 Quæ petit, & bellante potest gaudere marito. 210
 Sic Eriphylæos aurum fatale penates
 Irrupit, icelerumque ingentia femina movit,

Et grave Tisiphone risit gavisa futuris.
 Tænareis hic celsus equis, quam dispare cœtu
 Cyllarus, ignaro generarat Castore prolem, 215
 Quassat humum. vatem cultu Parnassia monstrant
 Vellera, frondenti crinitur cassis oliva,
 Albaque puniceas interplicat infula cristas.
 Arma simul, prensasque jugo moderatur habenas.
 Hinc atque inde moræ jaculis, & ferrea curru 220
 Sylva tremit. procul ipse gravi metuendus in hasta
 Eminent, & clypeo victum Pythona coruscant.
 Hujus Apollineæ currum comitantur Amyclæ,
 Quos Pylos, & dubiis Malea vitata carinis,
 Plaudentique habiles Caryæ resonare Dianæ, 225
 Quos Pharis, volucrumque parens Cythereia Messe,
 Taygetique phalanx, & oliviferi Eurotæ
 Dura manus. Deus ipse viros in pulvere crudo
 Arcas alit, nudæque modos virtutis, & iras 229
 Ingenerat: vigor inde animis, & mortis honoræ,
 Dulce sacrum. Gaudent natorum in fata parentes,
 Hortanturque mori: deflet jamque omnis ephebum
 Turba, coronato contenta est funere mater.
 Frena tenent, duplexque inserto missile nodo, 234

Exerti ingentes humeros: chlamys horrida pendet,
 Et cono Ledæus apex. non hi tibi solum,
 Amphiaræ, merent. auget resupina maniplos
 Elis. depressæ populus subit incola Pifæ,
 Qui te, flave, natant terris, Alpheæ, Sicani 239
 Advena tam longo non unquam infecte profundo.
 Curribus innumeris late putria arva laceffunt,
 Et bellis armenta domant. Ea gloria genti
 Infando de more, & fractis durat ab usque
 Axibus Oenomai. strident spumantia morfu
 Vincula, & effossas niveus rigat imber arenas. 245
 Tu quoque Parrhasias ignara matre catervas
 Ah rudis annorum (tantum nova gloria suadet)
 Parthenopææ, rapis. Tum saltus forte remotos
 Torva parens (neque enim hæc juveni foret ire
 potestas)
 Pacabat cornu, gelidique averfa Licei. 250
 Pulchrior haud ulli triste ad discrimen ituro
 Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ.
 Nec defunt animi, veniat modo fortior ætas.
 Quas non ille duces nemorum, fluviiisque dicata
 Numina, quas magno non impulit igne Napæas?

Ipsam, Mænalia puerum cum vidit in umbra, 256
 Dianam, tenero signantem gramina passu,
 Ignovisse ferunt comiti, Dictæaque tela
 Ipsam, & Amyclæas humeris aptasse pharetras.
 Profilit audaci Martis percussus amore, 260
 Arma, tubas audire calens, & vulvere belli
 Flaventem fordere comam, captoque referri
 Hostis equo. tædet nemorum, titulumque nocentem
 Sanguinis humani, pudor est nescire sagittas.
 Igneus ante omnes auro micat, igneus ostro, 265
 Undantemque sinum nodis irrugat Iberis,
 Imbelli parma pictus Calydonia matris
 Prælia. trux læva sonat arcus, & aspera plumis
 Terga, Cydonæa corytos arundine pulsat,
 Electro pallens, & jaspide clarus Eoa. 270
 Cornipedem trepidos suctum prævertere cervos
 Velatum geminæ dejectu lyncis, & arma
 Mirantem gravioris heri sublimis agebat,
 Dulce rubens, viridique genas spectabilis ævo.
 Arcades huic veteres astris Lunaque priores, 275
 Agmina fida datis. nemorum vos stirpe rigenti
 Fama fatos, cum prima pedum vestigia tellus

Admirata tulit. nondum arva, domusque, nec urbes,
 Connubiisque modus. Quercus, laurique ferebant
 Cruda puerperia, ac populos umbrosa creavit 280
 Fraxinus, & facta viridis puer excidit orno.
 Hi lucis stupuisse vices, noctisque feruntur
 Nubila, & occiduum longe Titana secuti
 Desperasse diem. rarefcunt alta colonis 284
 Mænala: Parthenium fugitur nemus: agmina bello
 Rhipeque, & Stratie, ventosaque donat Enispe.
 Non Tegea, non ipsa Deo vacat alite felix
 Cyllene, templumque Aleæ nemorale Minervæ,
 Et rapidus Cliton, & qui tibi, Pythie, Ladon
 Pæne focer, candensque jugis Lampia nivosis, 290
 Et Pheneos nigro Styga mittere credita Diti.
 Venit & Idæis ululatibus æmulus Azan,
 Parrhasique duces, & quæ resistis, Amores,
 Grata pharetrato Nonacria rura Tonanti. 294
 Dives & Orchomenos pecorum, & Cynofura ferarum.
 Aepyrios idem ardor agros, & Psophida celsam
 Vastat, & Herculeo vulgatos robore montes,
 Monstriferumque Erymanthon, & ærisonum Stym-
 phalon.

Arcades hi, gens una viris, sed difsona cultu
 Scinditur, hi Paphias myrtos a stirpe recurvant,
 Et pastorali meditantur prælia trunco: 301
 His arcus, his tela fudes, hic casside crines
 Integit: Arcadii morem tenet ille galeri:
 Ille Lycaoniæ ricu caput asperat urfæ.
 Hos belli cœtus, jurataque pectora Marti, 305
 Milite vicinae nullo juvere Mycenæ.
 Funereae tum namque dapes, medique recursus
 Solis, & hic alii miscebant prælia fratres.
 Jamque Atalantæas implerat nuntius aures
 Ire ducem bello, totamque impellere natum 310
 Arcadium. tremuere gradus, elapsaque juxta
 Tela. fugit sylvas perniciosior alite vento
 Saxa per, & plenis obstantia flumina ripis,
 Qualis erat, correpta sinus, & vertice flavum
 Crinem sparsa noto. raptis velut aspera natis 315
 Prædatoris equi sequitur vestigia tigris.
 Ut stetit, adversisque impegit pectora frenis:
 (Ille ad humum pallens.) Unde hæc furibunda cupido,
 Nate, tibi? teneroque unde improba pectore virtus?
 Tu bellis aptare viros? tu pondera ferre 320

Martis, & ensiferas inter potes ire catervas?
 Quanquam utinam vires! nuper te pallida vidi,
 Dum premis obnixo venabula cominus apro,
 Poplite succiduo refupinum ac pæne ruentem:
 Et ni curvato torfifsem spicula cornu, 325
 Nunc ubi bella tibi? nil te mea tela juvabunt,
 Nec teretes arcus, maculis nec discolor atris
 Hic, cui fidis, equus. magnis conatibus infas
 Vix Dryadum thalamis, Erymanthiadumque furori
 Nympharum mature puer. sunt omina vera: 330
 Mirabar cur templa mihi tremuisse Dianæ
 Nuper, & inferior vultu dea visa, facrisque
 Exuviæ cecidere tholis. hinc segnior arcus,
 Difficilesque manus, & nullo in vulnere certæ.
 Expecta dum major honos, dum firmitus ævum, 335
 Dum roseis venit umbra genis, vultusque recedunt
 Ore mei: tunc bella tibi, ferrumque, quod ardes,
 Ipsa dabo, & nullo matris revocabere fletu.
 Nunc refer arma domum. Vos autem hunc ire sinetis,
 Arcades? O saxis nimirum, & robore nati. 340
 Plura cupit, fusi circum natusque, ducesque
 Solantur, minuuntque metus, & jam horrida clangunt

Signa tubæ. Nequit illa pio dimittere natum
 Complexu, multumque duci commendat Adrasto.
 At parte ex alia Cadmi Mavortia plebes, 345
 Mœsta ducis furiis, nec belli territa fama,
 (Quando his vulgatum descendere viribus Argos)
 Tardius illa quidem, regis, causæque pudore,
 Verum bella movet. nulli diftringere ferrum
 Impetus, aut humeros clypeo clausisse paterno 350
 Dulce, nec alipedum juga comere, qualia belli
 Gaudia: dejecti trepidas sine mente, sine ira,
 Promifere manus. Hic ægra in forte parentem
 Unanimum, hic dulces primævæ conjugis annos
 Ingemit, & gremio miseros accrescere natos. 355
 Bellator nulli caluit deus: ipsa vetusto
 Mœnia lassâ situ, magnæque Amphionis arces,
 Jam fessum senio nudant latus, & fide sacra
 Aequatos cœlo, sardum, atque ignobile, muros
 Firmat opus. tamen & Bœotis urbibus ultrix 360
 Aspirat ferri rabies, nec regis iniqui
 Subsidio, quantum sociâ pro gente moventur.
 Ille velut pecoris lupo expugnator opimi,
 Pectora tabenti sanie gravis, hirtaque setis

Ora cruentata deformis hiantia lana, 365
 Decedit stabulis, huc, illuc turbida versans
 Lumina, si duri comperta clade sequantur
 Pastores, magnique fugit non incius ausi.
 Accumulat crebros turbatrix fama pavores.
 Hic jam dispersos errare Afopide ripa 370
 Lernæos equites: hic te, bacchate Cithæron,
 Ille rapi Theumeson, ait, noctisque per umbras
 Nuntiat excubiis vigiles arfisse Plateas.
 Nam Tyrios sudasse lares, & sanguine Dircen
 Irriguum, fœtusque novos, iterumque locutam 375
 Sphynga petris, cui non & scire licentia passim,
 Et vidisse fuit? Novus his super anxia turbat
 Corda metus. Sparfis subito correpta canistris
 Sylvestris regina chori, decurrit in æquum
 Vertice ab Ogygio, trifidamque huc tristis, & illuc,
 Lumine sanguineo pinum dejectat, & ardens 381
 Erectam attonitis implet clamoribus urbem:
 Omnipotens Nisæe pater, cui gentis avitæ
 Pridem lapsus amor, tu nunc horrente sub arcto
 Bellica ferrato rapidus quatis Ismara thyrsos, 385
 Pampineumque jubes nemus irreptare Lycurgo,

Aut tumidum Gangen, aut claustra novissima rubræ
 Tethyos, Eoasque domos flagrante triumpho
 Perfuris, aut Hermi de fontibus aureis exis.
 At tua progenies, positis gentilibus armis 390
 Quæ tibi festa litat, bellum, lachrymasque, metumque
 Cognatumque nefas, injusti munera regni,
 Pendimus. æternis potius me Bacche pruinis
 Trans & Amazoniis ululatum Caucaſon armis,
 Siste ferens, quam monstra ducum stirpemque pro-
 fanam 395
 Eloquar. En urges: alium tibi, Bacche, furorem
 Juravi. Similes video concurrere tauros:
 Idem ambobus honos, unusque ab origine sanguis:
 Ardua collatis obnixi cornua miscent
 Frontibus, alternaque truces moriuntur in ira. 400
 Tu peior, tu cede nocens, qui solus avita
 Gramina, communemque petis defendere montem.
 Ah miseri morum! bellatis sanguine tanto,
 Et saltus dux alter habet. Sic fata gelatis
 Vultibus, & Baccho jam demigrante quievit. 405
 At trepidus monstro, & variis terroribus impar
 Longævi rex vatis opem, tenebrasque sagaces

Tiresiæ (qui mos incerta parentibus) æger
 Consultit. Ille deos non larga cæde juvencùm,
 Non alacri penna, aut verum spirantibus extis, 410
 Nec tripode implicito, numerisque sequentibus astra,
 Thurea nec supra volitante altaria fumo,
 Tam penitus, duræ quam mortis limite manes
 Elicitos patuisse, refert, Lethæaque sacra
 Et mersum Ismeni subter confinia ponto 415
 Miscantis, parat ante ducem, circumque bidentum
 Visceribus laceris, & odori sulfuris aura,
 Graminibusque novis, & longo murmure purgat.
 Sylva capax ævi, validaque incurva senecta.
 Aeternum intonsæ frondis stat pervia nullis 420
 Solibus. haud illam brumæ minuere, Notusve
 Jus habet, aut Getica Boreas impactus ab Urfa.
 Subter opaca quies, vacuusque silentia servat
 Horror, & exclusæ pallet mala lucis imago.
 Nec caret umbra deo. nemori Latonia cultrix 425
 Additur. Hanc piceæ, cedrique, & robore in omni
 Effictam, sanctis occultat sylva tenebris.
 Hujus inaspectæ luco stridere sagittæ,
 Nocturnique casum gemitus, ubi limina patrai

Effugit, inque novæ melior redit ora Dianæ. 430
 Ast ubi fessa jugis, dulcesque altissima somnos
 Lux movet, hic late jaculis circum undique fixis,
 Effusam pharetra cervicem excepta quiescit.
 Extra immane patent, tellus Mavortia, campi,
 Fœtus ager Cadmo, durus qui vomere primo 435
 Post confanguineas acies, fulcosque nocentes,
 Ausus humum versare, & patria sanguine prata
 Eruit: ingentes infelix terra tumultus
 Lucis adhuc medio, solaque in nocte per umbras
 Expirat, nigri cum vana in prælia surgunt 440
 Terrigenæ. fugit incepto tremebundus ab arvo
 Agricola, infanisque domum rediere juveni.
 Hic senior vates, (Stygiis accomoda quippe
 Terra sacris, multoque placent sola pingua tabo)
 Velleris obscuri pecudes, armentaque sisti 445
 Atra monet. quæcunque gregum pulcherrima cervix
 Ducitur. ingemuit Dirce, mœstusque Citharon,
 Et nova clamosæ stupuere silentia valles.
 Tum fera cœruleis intexit cornua fertis
 Ipse manu tractans, notæque in limine sylvæ, 450
 Principio largos novies tellure cavata

Inclinat Bacchi latices, & munera verni
 Lactis, & Aëæos imbres, suadumque cruorem 453
 Manibus: aggeritur, quantum bibit arida tellus.
 Trunca dehinc nemora advolvit, mæstusque sacerdos
 Tres Hecatæ, totidemque fatis Acheronte nefasto
 Virginibus jubet esse focos. tibi rector averni
 Quanquam infossus humo, superat tamen agger in
 auras

Pineus. hunc juxta cumulo minor ara profundæ
 Erigitur Cereri. frontes, atque omne cupressus 460
 Intexit plorata latus. jamque ardua ferro
 Signati capita, & frugum libamine puro
 In vulnus cecidere greges. Tunc innuba Mantho
 Exceptum pateris prælibat sanguinem, & omnes
 Ter circum acta pyras sancti de more parentis 465
 Semineces fibras, & adhuc spirantia reddit
 Viscera. nec rapidas cunctatur frondibus atris
 Subjectare faces. atque ipse sonantia flammis
 Virgulta, & tristes crepuisse ut sensit acervos
 Tiresias (illi nam plurimus ardor anhelat, 470
 Ante genas, impletque cavos vapor igneus orbes)
 Exclamat: (tremuere rogi, & vox impulit ignem)

Tartareæ sedes, & formidabile regnum
 Mortis inexpletæ, tuque, ô sævissime fratrum,
 Cui servire dati Manes, æternaque fontum 475
 Supplicia, atque imi famulatur regia mundi,
 Solvite pulsanti loca muta, & inane severæ
 Persephones, vulgusque cava sub nocte repostum
 Elicite, & plena redeat Styga portitor alno.
 Ferte simul gressus; nec simplex Manibus esto 480
 In lucem remeare modus. Tu sepere cœtu
 Elysiis Persei Pios, virgaque potenti
 Nubilus Arcas agat. contra per crimina functis
 Qui plures Erebo, pluresque e sanguine Cadmi,
 Angue ter excusso, & flagranti prævia taxo, 485
 Tifiphone, dux pande diem, nec lucis egentes
 Cerberus occurfu capitum retorqueat umbras.
 Dixerat. & pariter senior, Phæbeaque virgo
 Erexere animos. Illi formidine nulla,
 (Quippe in corde deus) solum tremor, obruit ingens
 Oedipodioniden, vatisque horrenda canentis 491
 Nunc humeros, nunc ille manus, & vellera pressat
 Anxius, inceptisque velit desistere sacris.
 Qualis Gætulæ stabulantem ad confraga sylvæ

Venator longo motum clamore leonem 495
 Expectat, firmans animum & sudantia nisu
 Tela premens, gelat ora pavor, gressusque tremiscunt
 Quis veniat, quantusque, sed horrida signa frementis
 Accipit, & cæca metitur murmura cura. 499
 Atque hic Tiresias nondum adventantibus umbris:
 Testor, ait, divæ, quibus hunc faturavimus ignem,
 Laevaue convulsæ dedimus carthesia terræ,
 Jam nequeo tolerare moram. cassus ne sacerdos
 Audior? an rabido jubeat si Thessala cantu
 Ibitis? & Scythicis quoties armata venenis 505
 Colchis aget, trepido pallebunt tartara motu?
 Nostri cura minor si non attollere bustis
 Corpora, nec plenas antiquis ossibus urnas
 Egerere, & mixtos cœlique, erebique sub unum
 Funestare deos libet? aut exanguia ferro 510
 Ora sequi, aut ægras functorum carpere fibras?
 Ne tenues annos, nubemque hanc frontis opacæ,
 Spernite ne, moneo, & nobis favire facultas.
 Scimus enim & quicquid dici, noscique timetis,
 Et turbare Hecaten, ni te, Thymbræe, vererer: 515
 Et triplicis mundi summum, quem scire nefastum est.

Illum

Illum sed taceo. prohibet tranquilla senectus.
 Jamque ego vos. avidè subicit Phœbeia Manto,
 Audiris genitor, vulgusque exangue propinquat.
 Panditur Elysiùm Chaos, & telluris opertæ 520
 Dissilit umbra capax, sylvæque, & nigra patefcunt
 Flumina, liventes Acheron ejetat arenas.
 Fumidus atra vadis Phlegethon incendia volvit,
 Et Styx discretis interflua Manibus obstat.
 Ipsum pallentem folio, circumque ministras 525
 Funestorum operum Eumenides, Stygiæque severos
 Junonis thalamos, & mœsta cubilia cerno.
 In speculis Mors atra fedet, dominisque silentis
 Adnumerat populos: major supereminet ordo.
 Arbiter hos dura versat Gortynius urna, 530
 Vera minis poscens, adigitque expromere vitas
 Usque retro, & tandem pœnarum lucra fateri.
 Quid tibi monstra Erebi, Scyllas, & inane furentes
 Centauros, solidoque intorta adamante gigantum
 Vincula, & angustam centeni Aegæonis umbram?
 Immo, ait, ô nostræ regimen, viresque senectæ, 536
 Ne vulgato mihi. Quis enim remeabile saxum,
 Fallentesque lacus, Tytionque alimenta volucrum,

Statius. T. I.

I

Et caligantem longis Ixiona gyris 539
 Nesciat? Ipse etiam melior cum sanguis, opertas
 Inspexi fedes, Hecate ducente, priusquam
 Obruit ora Deus, totamque in pectora lucem
 Detulit. Argolicas magis huc appelle precando,
 Thebanasque animas. alias avertere gressus
 Lacte quater sparsas mœstoque excedere luco, 545
 Nata, jube. tum quis vultus, habitusque, quis ardor
 Sanguinis adfusi, gens utra superbior adfit,
 Dic agedum, nostramque mone per singula noctem.
 Jussa facit, carmenque ferit, quo dissipet umbras,
 Quo regat & sparsas. qualis si crimina demas 550
 Colchis, & Aëzo simulatrix littore Circe.
 Tunc his sacrificum dictis adfata parentem:
 Primus sanguineo summittit inertia Cadmus
 Ora lacu, juxtaque virum Cythereia proles.
 Effluit amborum geminus de vertice serpens. 555
 Terrigenæ comites illos, gens Martia, cingunt.
 His ævi mensura dies: manus omnis in armis,
 Omnis & in capulo. prohibent, obstantque, ruuntque
 Spirantum rabie. nec tristi incumbere sulco
 Cura, sed alternum cuperent haurire cruorem. 560

Proxima natarum manus est, fletique nepotes.
 Hic orbam Autonoen, & anhelam cernimus Ino
 Respectantem arcus, & ad ubera dulce prementem
 Pignus, & oppositis Semelen a ventre lacertis.
 Penthea jam fractis genitrix Cadmeia thyrsis, 565
 Jam demissa deo, pectusque adaperata cruentum
 Insequitur planctu. fugit ille per avia Lethes,
 Et Stygios, superosque lacus, ubi mitior illum
 Flet pater, & lacerum componit corpus Echion.
 Tristem nosco Lycum, dextramque in terga reflexum
 Aeoliden, humero jactantem funus onusto. 571
 Nec dum ille aut habitus, aut versæ crimina formæ
 Mutat Aristæo genitus: frons aspera cornu,
 Tela manu, rejicitque canes in vulnus hiantes.
 Ecce autem magna subit invidiosa caterva 575
 Tantalus, & tumido percenset funera luctu,
 Nil dejecta malis. juvat effugisse deorum
 Numina, & insanæ plus jam permittere linguæ.
 Talia dum patri canit intemerata sacerdos,
 Illius elatis tremefacta adfurgere vittis 580
 Canicies, tenuique impelli sanguine vultus.
 Nec jam firmanti baculo, nec virgine fida

Nititur, erectusque solo. Desiste canendo,
 Nata, ait, externæ fatis est mihi lucis, inertes
 Discedunt nebula, & vultum niger exiit aër. 585
 Umbrisne, an supero me missus Apolline complet
 Spiritus? en video quæcunque audita. sed ecce
 Mærent Argolici dejecto lumine manes.
 Torvus Abas, Prætusque nocens, mitisque Phoroneus
 Truncatusque Pelops, & sævo pulvere fordens 590
 Oenomaus, largis humectant imbribus ora.
 Auguror hinc Thebis belli meliora. quid autem
 Hi grege condenso (quantum arma & vulnera mon-
 strant,
 Pugnaces animæ) nobis in sanguine multo
 Oraque, pectoraque & falso clamore levatas 595
 Intendunt sine pace manus? rex, fallor, an hi sunt
 Quinquaginta illi? cernis Chthoniumque Chrominque,
 Phægeaque, & nostra præsignem Mæona lauro.
 Ne sævite duces. nihil hic mortalibus ausum
 Credite consiliis. hos ferrea neverat annos 600
 Atropos, existis casus. bella horrida nobis,
 Atque iterum Tydeus, dixit, vittaque ligatis
 Frondibus instantes abigit, monstratque cruorem.

Stabat inops comitum Cocyti in littore mæsto
 Læus, immitti quem jam deus ales Averno 605
 Reddiderat, dirumque tuens obliqua nepotem,
 (Noscit enim vultu) non ille aut sanguinis haustus
 Cætera ceu plebes, aliumve accedit ad imbrem,
 Immortale odium spirans. Sed prolicit ultro
 Aonius vates: Tyriæ dux inclyte Thebes, 610
 Cujus ab interitu non ulla Amphionis arces
 Vidit amica dies. ô jam fatis ulte cruentum
 Exitium, & multum placata minoribus umbra,
 Quos miserande fugis? jacet ille in funere longo
 Quem premis, & junctæ sentit confinia mortis, 615
 Obfitus exhaustos pedore & sanguine vultus,
 Ejectusque die. fors leto durior omni,
 Crede mihi. quænam immeritum vitare nepotem
 Causa tibi? confer vultum, & satiare litanti
 Sanguine, venturasque vices, & funera belli 620
 Pande vel infensus, vel res miserate tuorum.
 Tunc ego. te optata vetitam transmittere Lethen
 Puppe dabo, placidumque pia tellure reponam,
 Et Stygiis mandabo deis. Mulcetur honoris
 Muneribus, tingitque genas. dehinc talia reddit:

Cur tibi versanti manes, æquæve sacerdos, 626
 Lectus ego augurio? tantisque potissimus umbris
 Qui ventura loquar? fatis est meminisse priorum.
 Nostrane præclari (pudeat) consulta nepotes
 Poscitis? illum illum sacris adhibere nefastis, 630
 Qui læto fodit ense patrem, qui semet in ortus
 Vertit, & indignæ regerit sua pignora matri.
 Et nunc ille deos, furiarumque atra fatigat
 Concilia, & nostros rogat hæc in prælia manes.
 Quod si adeo placui deslenda in tempora vates, 635
 Dicam equidem, quo me Lachesis, quo torva Megæra
 Usque finunt. Bellum innumero venit undique bellum
 Agmine, Lernæosque trahit fatalis alumnos
 Gradivus stimulis. Hos terræ monstra, deumque
 Tela manent, pulchrique obitus, & ab igne supremo
 Sontes lege moræ certa est victoria Thebis, 641
 Ne trepida, nec regna ferox germanus habebit.
 Sed furæ, geminumque nefas, miserisque per enses
 (Hei mihi) crudelis vincet pater. Hæc ubi fatus,
 Labitur, & flexa dubios ambage reliquit. 645
 Interea gelidam Nemeen, & conscia laudis
 Hercules damenta, vaga legionæ tenebant

Inachidæ jam Sidonias avertere prædas,
 Sternere, ferre domos ardent, instantque. Quis iras
 Flexerit, unde moræ, medius quis euntibus error
 Phœbe, doce: nos rara manent exordia famæ. 651
 Marcidus edomito bellum referebat ab Hæmo
 Liber, ibi armiferos geminæ jam fidere brumæ
 Orgia ferre Getas, canumque virefcere dorso
 Othryn, & Icaria Rhodopen adsueverat umbra, 655
 Et jam pampineos materna ad mœnia currus
 Promovet: effrenæ dextra, lævaque sequuntur
 Lynces, & uda mero lambunt retinacula tigres.
 Post exultantes spolia armentalia portant
 Seminecesque lupos, scissasque Mimallones urfas.
 Nec comitatus iners: sunt illic Ira, Furorque, 661
 Et Metus, & Virtus, & nunquam sobrius Ardor,
 Succiduique gradus, & castra simillima regi.
 Isque ubi pulverea Nemeen effervere nube
 Conspicit, & solem radiis ignescere ferri, 665
 Nec dum compositas belli in certamina Thebas:
 Concussus visis, quanquam ore, & pectore marcet,
 Aeraque tympanaque, & biforem reticere tumultum
 Imperat, attonitas qui circum plurimus aures. 669

Atque ita: Me manus ista, meamque exscindere gentem
 Apparat: & longe recalet furor: hoc mihi sævum
 Argos, & indomitæ bellum ciet ira novercæ.
 Usque adeone parum cineri data mater iniquo?
 Natalesque rogi? quæque ipse micantia fensu
 Fulgura? reliquias etiam, fuscæque sepulchrum 675
 Pellicis, & residem ferro petit imbroba Theben.
 Nectam fraude moras: illum, illum tendite campum
 Tendite, io, comites. Hircana ad signa jugales
 Intumere jubas, dicto prius adstitit arvis. 679
 Tempus erat, medii cum solem in culmina mundi
 Tollit anhela dies, ubi tardus hiantibus arvis
 Stat vapor, atque omnes admittunt æthera luci.
 Undarum vocat ille deas, mediisque silentum
 Incipit: Agrestes fluviorum numina Nymphæ,
 Et nostri pars magna gregis, perferte laborem, 685
 Quem damus. Argolicos paulum mihi fontibus
 amnes,
 Stagnaque, & errantes obducite pulvere rivos.
 Præcipuus Nemees, qua nostra in mænia bellis
 Nunc iter, ex alto fugiat liquor, adjuvat ipse 689
 Phæbus adhuc summo (cesset ni vestra voluntas)

Limite: vim cæptis indulgent astra, meæque
 Aestifer Erigones spumat canis. Ita volentes,
 Ite in operta foli. post vos ego gurgite pleno
 Eliciam, & quæ dona meis amplissima sacris 694
 Vester habebit honos: nocturna que furta licentum
 Cornipedum, & cupidas Faunorum arcebo rapinas.
 Dixerat. Ast illis tenuis percurrere visus
 Ora situs, viridisque comis exhorruit humor.
 Protinus Inachios haurit sitis ignea campos.
 Diffugere undæ: squallent fontesque, lacusque, 700
 Et cava ferventi durefcunt flumina limo.
 Aegra solo macies, tenerique in origine culmi
 Inclinata seges. deceptum margine ripæ
 Stat pecus, atque amnes quærunt armenta natatos.
 Sic ubi se magnis refluxus suppressit in antris 705
 Nilus, & Eoæ liquentia pabula brumæ
 Ore premit, fumant desertæ gurgite valles,
 Et patris undosi sonitus expectat hiulca
 Aegyptos, donec Phariis alimenta rogatus 709
 Donet agris, magnumque inducat messibus annum.
 Aret Lerna nocens, aret Lyrcius, & ingens
 Inachus, adverrensque natantia saxa Charadrus.

Et nunquam in ripis audax Erasinus, & æquus
 Fluctibus Asterion. ille alta per avia notus
 Audiri, & longe pastorum rumpere somnos. 715
 Una tamen tacitas (sed jussu numinis) undas,
 Hæc quoque secreta, nutrit Langia, sub umbra.
 Nondum illi raptus dederat lachrymabile nomen
 Archemorus, nec fama deæ; tamen avia servat
 Et nemus, & fluvium: manet ingens gloria nympham,
 Cum tristem Hypsipylum ducibus sudatus Achæis 721
 Ludus, & atra sacrum recolit trieteris Ophelten.
 Ergo, nec ardentem clypeos vectare, nec arctos
 Thoracum nexus (tantum sitis horrida torquet)
 Sufficiunt. non ora modo, angustisque perusti 725
 Faucibus, interior sed vis quatit: aspera pulsu
 Corda. gelant venæ, & siccis cruor æger adhæret
 Visceribus. Tunc sole putris, tunc pulvere tellus
 Exhalat calidam nubem. non spumeus imber
 Manat equum; siccis illidunt ora lupatis, 730
 Ora catenatas procul exertantia linguas,
 Nec legem dominosve pati, sed perfurit arvis
 Flammatum pecus. Huc illuc impellit Adrastus
 Exploratores, si stagna Lycimnia restent,

Si quis Amymones superet liquor. omnia cæcis 735
 Ignibus hausta sedent. nec spes humentis Olympi,
 Ceu flavam Libyen desertaque pulveris Afri
 Conlustrent, nullaque umbratam nube Syenen.
 Tandem inter sylvas (sic Evius ipse parabat)
 Errantes, subitam pulchro in mœrore tuentur 740
 Hypsipylum. illi quamvis & ab ubere Opheltes
 Non suus, Inachii proles infausa Lycurgi
 Dependet, neglecta comam, nec dives amictu;
 Regales tamen ore notæ, nec merfus acerbis 744
 Extat honos. tunc hæc adeo stupefactus Adrastus:
 Diva potens nemorum (nam te vultusque, pudorque
 Mortali de stirpe negant) quæ læta sub isto
 Igne poli quæris aquas, succurre propinquis
 Gentibus: arcitenens seu te Latonia casto 749
 De grege transmittit thalamis, seu lapsus ab astris
 Non humilis fecundat amor (neque enim ipse deorum
 Arbitrator, Argolidum thalamis novus) aspice mœsta
 Agmina, nos ferro meritas excindere Thebas
 Mens tulit; imbelli sed nunc sitis anxia fato,
 Summittitque animos, & inertia robora carpit. 755
 Da fessis in rebus opem, seu turbidus amnis,

Seu tibi fœda palus. nihil hac in forte pudendum,
 Nil humile est. Tu nunc ventis, pluvioque rogaris
 Pro Jove, tu refugas vires, & pectora bello
 Exanimata reple. sic hoc tibi fydere dextro 760
 Crescat onus. tantum reduces det flectere gressus
 Juppiter, O quanta belli donabere præda!
 Dircaos tibi diva greges, numerumque rependam
 Plebis, & hic magna lucus signabitur ara.
 Dixit, & orantis media inter anhelitus ardens 765
 Verba rapit, curfuque animæ labat arida lingua.
 Idem omnes pallorque viros, flatufque soluti
 Oris habet. reddit demisso Lemnia vultu:
 Diva quidem vobis, & si cœlestis origo est,
 Unde ego? mortales utinam haud transgressa fuiffem
 Luctibus! altricem mandati cernitis orbam 771
 Pignoris, at nostris an quis sinus, uberaque ulla,
 Scit deus. & nobis regnum tamen, & pater ingens.
 Sed quid ego hæc? fessofque optatis demoror undis?
 Mecum age nunc: si forte vado Langia perennes
 Servat aquas. solet & rapidi sub limite cancri 776
 Semper, & Icarii quamvis juba fulgeret astri,
 Ire tamen. simul hærentem, ne tarda Pelasgis

Dux foret, ah miserum vicino cespite alumnum
 (Sic Parcæ voluere) locat, ponique negantem 780
 Floribus aggestis, & amico murmure dulces
 Solatur lachrymas. Qualis Berecynthia mater,
 Dum circa parvum jubet exultare Tonantem
 Curetas trepidos: illi certantia plaudunt
 Orgia, sed magnis resonat vagitibus Ide. 785
 At puer in gremio vernæ telluris, & alto
 Gramine, nunc faciles sternit procurfibus herbas
 In vultum nitens: caram modo lactis egeno
 Nutricem clangore ciens, iterumque renidens,
 Et teneris meditans verba illuctantia labris, 790
 Miratur nemorum strepitus, aut obvia carpit,
 Aut patulo trahit ore diem. nemorisque malorum?
 Infcius, & vitæ multum securus inerrat.
 Sic tener Odryfia Mavors nive, sic puer ales
 Vertice Mænalio, talis per littora reptans 795
 Improbis Ortygiæ latus inclinabat Apollo.
 Illi per dumos, & opaca virentibus umbris
 Devia pars cingunt, pars arcta plebe sequuntur,
 Præcelerantque ducem. medium subit illa per agmen
 Non humili festina modo. jamque amne propinquo

Rauca sonat vallis, saxosumque impulit aures 801
 Marmor. ibi exultans conclamat ab agmine primo,
 Sicut erat, levibus tollens vexilla manipulis
 Argus, Aquæ. (longusque virum super ora cucurrit
 Clamor) Aquæ. sic Ambracii per littora ponti 805
 Nauticus in remis juvenum monstrante magistro
 Fit sonus, inque vicem contra percussa reclamat
 Terra, salutat cum Leucada pandit Apollo.
 Incubere vadis passim discrimine nullo
 Turba simul, primique; nequit secernere mixtos 810
 Aequa fitis. frenata suis in curribus intrant
 Armenta, & pleni dominis, armisque feruntur
 Quadrupedes. Hos turbo rapax, hos lubrica fallunt
 Saxa, nec implicitos fluvio reverentia reges
 Proterere, aut meruisse vado clamantis amici 815
 Ora. fremunt undæ, longusque a fontibus amnis
 Diripitur, modo lene virens, & gurgite puro.
 Perspicuus, nunc sordet aquis egestus ab imo
 Alveus. Inde toros riparum, & proruta turbant
 Gramina. Jam crassus cænoque & pulvere torrens
 Quanquam expletâ fitis, bibitur tamen. agmina bello
 Decertare putes, justumque in gurgite Martem 821

Perfurere, & captam tolli victoribus urbem.
 Atque aliquis regum medio circumfluus amni:
 Sylvarum, Nemeæ, longe regina virentum, 825
 Lecta Jovi sedes, quam nunc, non Herculis actis
 Dura magis, rabidi cum colla minantia monstri
 Angeret, & tumidos animam angustaret in artus.
 Hac sævisse tenus populorum incepta tuorum
 Sufficiat: tuque ô cunctis insuete domari 830
 Solibus, æternæ largitor corniger undæ,
 Lætus eas. quacunque domo gelida ora resolvis
 Immortale tumens. neque enim tibi cana repostas
 Bruma nives, raptasque alio de fonte refundit
 Arcus aquas: gravidæ indulgent nubila Cori. 835
 Sed tuus, & nulli ruis expugnabilis astro.
 Te nec Apollineus Ladon, nec Xanthus uterque,
 Sperchiusque minax, centaureusque Lycormas
 Præstiterint. Tu pace mihi, tu nube sub ipsa
 Armorum, festasque super celebrabere mensas. 840
 Ab Jove primus honos. bellis modo lætus ovantes
 Accipias, fessisque libens iterum hospita pandas
 Flumina, defensasque velis agnoscere turmas.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER V.

PVLSA fitis fluvio, populataque gurgitis alveina?
Agmina, linquebant ripas, amnemque minorem
Aerior & campum sonipes rapit, & pedes arva
Implet ovans. rediere viris animique, minæque,
Votaque, sanguineis mixtum ceu fontibus ignem
Hauissent belli, magnasque in prælia mentes.
Dispositi in turmas rursus, legemque severi
Ordinis, ut cuique ante locus, ductorque, monentur
Instaurare vias. tellus jam pulvere primo
Crescit, & armorum transmittunt fulgura sylvæ. 10
Qualia trans Pontum Phariis defensa serenis
Rauca Parætonio decedunt agmina Nilo,
Cum fera ponit hyems. illæ clangore fugaci
Vmbra fretis, arvisque volant; sonat avius æther,

Jam

Jam Borean imbresque pati, jam nare solutis 15
Amnibus, & nudo juvat æstivare sub Hæmo.
Hic rursus simili procerum vallante corona
Dux Talaionides, antiqua ut forte sub orno
Stabat, & admoti nixus Polynicis in hastam:
At tamen ô quæcunque es ait, cui gloria tanta 20
Venimus innumeræ fatum debere cohortes:
Quem non ipse deûm fator aspernetur honorem,
Dic age (quando tuis alacres adfistimus undis)
Quæ domus, aut tellus, animam quibus hauseris astris?
Dic quis & ille pater? neque enim tibi numina longe,
Transierit fortuna licet, majorque per ora 26
Sanguis, & afflicto spirat reverentia vultu.
Ingemit, & paulum fletu cunctata modesto
Lemniæ orsa refert: Immania vulnera, rector,
Integrare jubes, Furias, & Lemnon, & artus 30
Arma inferta toris, debellatosque pudendo
Ense mares. Redit ecce nefas, & frigida cordi
Eumenis. ô miseræ quibus hic furor additus! ô nox!
O pater! illa ego sum (pudeat ne forte benignæ
Hospitis) illa, duces, raptum quæ sola parentem
Ocului. Quid longa malis exordia necto? 36

Staius. T. I.

K

Et vos arma vocant, magnique in corde paratus.
 Hoc memorasse sat est; claro generata Thoante,
 Servitium Hypsipyle vestri fero capta Lycurgi.
 Advertere animos, majorque, & honora videri 40
 Parque operi tanto. Cunctis tunc noscere casus
 Ortus amor: pater ante alios hortatur Adrastus.
 Imo age, dum primi longe damus agmina vulgi,
 Nec facilis Nemeæ latas evolvere vires,
 Quippe obtenta comis, & ineluctabilis umbra, 45
 Pande nefas, laudesque tuas, gemitusque tuorum:
 Unde hos advenias regno dejecta labores.
 Dulce loqui miseris, veteresque reducere questus.
 Incipit: Aegæo premitur circumflua Nereo
 Lemnos, ubi ignifera fessus respirat ab Aetna 50
 Mulciber. ingenti tellurem proximus umbra
 Vestit Athos, nemorumque obscurat imagine pontum.
 Thraces arant contra. Thracum fatalia nobis
 Littora, & inde nefas. florebat dives alumnis
 Terra, nec illa Samo fama, Deloive sonanti 55
 Pejor, & innumeris quas spumifer adsilit Aegon.
 Diis visum turbare domos. nec pectora culpa
 Nostra vacant. nullos Veneri sacravimus ignes.

Nulla deæ sedes. movet & cœlestia quondam
 Corda dolor, lentoque irrepunt agmine pœnæ. 60
 Illa Paphon veterem, centumque altaria linquens
 Nec vultu, nec crine prior, solvisse jugalem
 Ceston, & Idalias procul ablegasse volucres
 Fertur. erant certe mediæ quæ noctis in umbra,
 Divam alios ignes, majoraque tela gerentem 65
 Tartareas inter, thalamis, volitasse sorores
 Vulgarent. utque implicitis arcana domorum
 Anguibus, & faeva formidine cuncta replevit
 Limina, nec fidi populum miserata mariti:
 Protinus a Lemno teneri fugistis amores, 70
 Motus Hymen, versæque faces, & frigida justî
 Cura tori. nullæ redeunt in gaudia noctes,
 Nullus in amplexu sopor est. odia aspera ubique,
 Et Furor, & medio recubat Discordia lecto.
 Cura viris tumidos adversa Thracas in ora 75
 Eruere, & sævam bellando frangere gentem.
 Cumque domus contra, stantesque in littore nati,
 Dulcius Edonas hyemes, Arctonque frementem
 Excipere, aut tandem tacita post prælia nocte
 Fractorum subitas torrentum audire ruinas. 80

Illæ autem tristes (nam me tunc libera curis
 Virginitas, annique tegunt) sub nocte, dieque
 Assiduis ægræ lachrymis, solantia miscent
 Colloquia, aut sævam spectant trans æquora Thracen.
 Sol operum medius fummo librabat Olympo 85
 Lucentes, ceu staret, equos: quater axe fereno
 Intonuit, quater antra dei fumantis anhelos
 Exerere apices: ventisque absentibus Aegon
 Motus, & ingenti percussit littora ponto.
 Cum subito horrendas ævi matura Polyxo 90
 Tollitur in furias, thalamisque insueta relictis
 Evolat. infano veluti Theumesia Thyas
 Rapta deo, cum sacra vocant, Idæaque suadet
 Buxus, & a fummis auditis montibus Evan:
 Sic erecta genas, aciemque effusa, trementi 95
 Sanguine, desertam rabidis clamoribus urbem
 Exagitat, clausasque domos, & limina pulsans,
 Concilium vocat. infelix comitatus eunti
 Hærebant nati. atque illæ non segnus omnes
 Erumpunt testis, summasque ad Pallados arces 100
 Impetus. huc propere stipamur, & ordine nullo
 Congestæ. stricto mox ense silentia jussit

Hortatrix scelerum, & medio sic ausa profari est:
 Rem summam instinctu Superum, meritique doloris,
 O viduæ (firmate animos & pellite sexum) 105
 Lemniades, sancire paro. si tædet inanes
 Aeternum servare domos, turpemque juventæ
 Flore situm, & longis steriles in luctibus annos:
 Inveni, promitto viam (nec numina defunt) 109
 Qua renovanda Venus. modo par insumite robur
 Luctibus; atque adeo primum hoc mihi noscere detur,
 Tertia canet hyems, cui connubialia vincula,
 Aut thalami secretus honos? quod conjugæ pectus
 Intepuit? cujus vidit Lucina labores?
 Dicite, vel justos cujus pulsantia menses 115
 Vota tument? qua pace feras, volucresque jugari
 Mos datus. heu segnes! potuitne ultricia Grajis
 Virginibus dare tela pater, lætusque dolorum,
 Sanguine securos juvenum perfundere fomnos?
 At nos vulgus iners. quod si propioribus actis 120
 Est opus, ecce animos doceat Rhodopeia conjux
 Ultra manu thalamos, pariterque epulata marito.
 Nec vos immunis scelerum, securave cogo.
 Plena mihi domus atque ingens, en cernite, sudor.

Quattuor hos una decus, & solatia patris 125
 In gremio (licet amplexu, lachrymisque morentur)
 Transadigam ferro, saniemque & vulnera fratrum
 Miscebo, patremque super spirantibus addam.
 Ecqua tot in cædes animum promittit? agebat
 Pluribus. adverso nituerunt vela profundo. 130
 Lemnia classis erat. rapuit gavisâ Polyxo
 Fortunam, atque iterat: Superisne vocantibus ultro
 Desumus? ecce rates, deus hos, deus ultor in iras
 Adportat, coëptisque favet. nec imago quietis
 Vana meæ, nudo stabat Venus ense, videri 135
 Clara mihi, somnosque super. Quid perditis ævum?
 Inquit. age aversis thalamos purgate maritis.
 Ipsa faces alias, melioraque fœdera jungam.
 Dixit. & hoc ferrum stratis, hoc (credite) ferrum
 Imposuit. quin ô miseræ, dum tempus agit rem,
 Consulite. en validis spumant everfa lacertis 141
 Aequora. Bistonides veniunt fortasse maritæ.
 Hinc stimuli ingentes, magnusque advolvitur astris
 Clamor. Amazonio Scythiam fervere tumultu,
 Lunatumque putes agmen descendere, ubi arma 145
 Indulget pater, & sævi movet ostia belli.

Nec varius fremor, aut studia in contraria rapti
 Dissensus, ut plebe solet. furor omnibus idem,
 Idem animus solare domos. juvenumque, senumque
 Præcipitare colos, plenisque adfrangere parvos 150
 Uberibus, ferroque omnes exire per annos.
 Tunc viridis late lucus, juga celsa Minervæ
 Propter, opacat humum niger ipse, sed insuper ingens
 Mons premit, & gemina pereunt caligine soles:
 Hic sanxere fidem, tu Martia testis Enyo, 155
 Atque inferna Ceres, Stygiæque Acheronte recluso
 Ante preces venere deæ. sed fallit ubique
 Mixta Venus: Venus arma tenet: Venus admovet iras.
 Nec de more cruor. natum Caropeia conjux
 Obrulit. accingunt sese, & mirantia ferro 160
 Pectora, congestisque avidæ simul undique dextris,
 Perfringunt, ac dulce nefas in sanguine vivo
 Conjurant, matremque recens circumvolat umbra.
 Talia cernenti mihi quantus in ossibus horror?
 Quisve per ora color? qualis cum cerva cruentis 165
 Circumventa lupis, nullum cui pectore molli
 Robur, & in volucris tenuis fiducia cursu,
 Præcipitat suspenfa fugam: jam jamque teneri

Credit, & elufos audit concurrere morfus.
 Illi aderant. primis jamque offendere carinæ 170
 Littoribus. certant saltu contingere terram
 Præcipites. miseri quos non aut horrida virtus
 Marte sub Odryfio, aut medii inclementia ponti
 Hauserit! alta etiam Superum delubra vaporant,
 Promiffasque trahunt pecudes. niger omnibus aris
 Ignis, & in nullis spirat Deus integer extis. 176
 Tardius humenti noctem dejecit Olympo
 Juppiter, & verfum miti reor æthera cura
 Sustinuit, dum fata vetant: nec longius unquam
 Ceffavere novae perfecto sole tenebræ. 180
 Sera tamen mundo venerunt astra, fed illis
 Et Paros, & nemorofa Thafos, crebræque relucet
 Cyclades. una gravi penitus latet obruta cælo
 Lemnos, in hanc triftes nebulæ, & plaga cæca superne
 Texitur, una vagis Lemnos non agnita nautis. 185
 Jam domibus fufi & nemorum per opaca facrorum
 Ditibus indulgent epulis, vacuantque profundo
 Aurum immane mero; dum quæ per Strymona pugnae,
 Quis Rhodope, gelidove labor fudatus in Hæmo
 Enumerare vacat. nec non manus impia, nuptæ 190

Serta inter, feftasque dapes, quo maxima cultu
 Quæque jacent. dederat mites Cytherea fuprema
 Noctæ viros, longoque brevem poft tempore pacem
 Nequicquam, & miferos perituro adflaverat igni.
 Conticuere chori: dapibus, ludoque licenti 195
 Fit modus, & primæ decrefcunt murmura noctis,
 Cum confanguinei mixtus caligine leti
 Rore madens Stygio, morituram amplectitur urbem
 Somnus, & implacido fundit gravia otia cornu:
 Secernitque viros. vigilant nuptæque, nurusque 200
 In fcelus, atque hilares acuunt fera tela forores.
 Invalere nefas, cuncto fua regnat Erinnyes
 Pectore. non aliter Scythicos armenta per agros
 Hircanæ claufere lææ, quas exigit ortu
 Prima fames, avidique implorant ubera nati. 205
 Quos tibi (nam dubito) fcelerum de mille figuris
 Expediam cafus? Helimum temeraria Gorge
 Evinctum ramis, altaque in mole tapetum
 Efflantem fomno crefcentia vina, fupertans
 Vulnera difjecta rimatur veftè, fed illum 210
 Infelix fopor admota fub morte refugit.
 Turbidus, incertumque oculis vigilantibus hoftem

Occupat amplexu, nec seignius illa tenentis
 Pone adigit costas, donec sua pectora ferro
 Tangeret. is demum sceleri modus. ora supinat 215
 Blandus adhuc, oculisque tremens & murmure Gorgem
 Quærit, & indigno non solvit brachia collo.
 Non ego nunc vulgi, quanquam crudelia, pandam
 Funera, sed propria luctus de stirpe recordor.
 Quod te, flave Cydon, quod te per colla refuis 220
 Intactum, Crenæe, comis, (quibus ubera mecum
 Obliquumque a patre genus) fortemque, timebam
 Quem desponsa, Gyan, vidi lapsare cruentæ
 Vulnere Mirmydonis: quodque inter ferta chorosque
 Barbara ludentem fodiebat Opopea, mater? 225
 Flet super æquævum soror exarmata Lycaste
 Cydimon. heu similes perituro in corpore vultus
 Aspiciens, floremque genæ, & quas finxerat auro,
 Ipsa comas: tum sæva parens jam conjuge fuso
 Adstitit, impellitque minis, atque inserit enses. 230
 Ut fera, quæ placido rabiem defueta magistro
 Tardius arma movet, stimulisque, & verbere crebro
 In mores negat ire suos: sic illa jacenti
 Incidit, undantemque sinu collapsa cruorem 234

Excipit, & laceros premit in nova vulnera crines.
 Ut vero Alcimedem etiamnum in murmure truncos
 Ferre patris vultus, & egentem sanguinis enses
 Conspexi, riguere comæ, atque in viscera sævus
 Horror iit. meus ille Thoas, mea dira videri 239
 Dextra mihi. extemplo thalamis turbata paternis
 Inferor. ille quidem dudum (quis magna tuenti
 Somnus?) agit versans secum (etsi lata recessit
 Urbe domus) quinam strepitus? quæ murmura noctis,
 Cur fremebunda quies? trepido scelus ordine pando.
 Quis dolor, unde animi. Vis nulla arcere furentes:
 Hac sequere, ô miserande. premunt, aderuntque
 moranti, 246
 Et mecum fortasse cades. his motus, & artus
 Erexit stratis. ferimur per devia vastæ
 Urbis, ubi ingentem nocturnæ cædis acervum
 Passim, ut quosque sacris crudelis vespera lucis 250
 Straverat, occulta speculamur nube latentes.
 Hic impressa toris ora, extantesque re luis
 Pectoribus capulos, magnarum & fragmina trunca
 Hastarum, & ferro laceras per corpora vestes,
 Crateras pronos, epulasque in cæde natantes 255

Cernere erat, jugulisque modo torrentis apertis
 Sanguine commixto redeuntem in pocula Bacchum.
 Hic juvenum manus, & nullis violabilis armis
 Turba senes, positique patrum super ora gementum
 Semineces pueri, trepidas in limine vitæ 260
 Singultant animas. gelida non sævius Ossa
 Luxuriant Lapitharum epulæ, si quando profundo
 Nubigenæ caluere mero: vix primus ab ira
 Pallor, & impulsis surgunt ad prælia mensis.
 Tunc primum sese trepidis sub nocte Thyoneus 265
 Detexit, nato portans extrema Thoanti
 Subsidia, & multa subitus cum luce refulsit.
 Agnovi. non ille quidem turgentia fertis
 Tempora, nec flava crinem distinxerat uva. 269
 Nubilus, indignumque oculis liquentibus imbrem
 Alloquitur: dum fata dabant tibi, nate, potentem
 Lemnon, & externis etiam servare timendam
 Gentibus, haud unquam justo mea cura labori
 Desistit. absciderunt tristes crudelia Parcæ
 Stamina, nec distis, supplex quæ plurima fudi 275
 Ante Jovem frustra, lachrymisque avertere luctus
 Contigit. infandum natæ concessit honorem.

Accelerate fugam. tuque ô mea digna propago
 Hac rege, virgo, patrem, gemini qua brachia muri
 Littus eunt, illa, qua, rara silentia, porta 280
 Stat funesta Venus, ferroque accincta furentes
 Adjuvat. (unde manus? unde hæc Mavortia divæ
 Pectora?) tu lato patrem committe profundo.
 Succedam curis. Ita fatus in aëra rursus
 Solvitur: & nostrum visus arcentibus umbris, 285
 Mitis iter longæ claravit limite flammæ.
 Qua data signa sequor. dein curvo robore clausum
 Diis pelagi, ventisque, & Cycladas Aegæoni
 Amplexo, commendo patrem. nec fletibus unquam
 Sit modus alternis: ni jam dimittat Eoo 290
 Lucifer astra polo. tum demum littore rauco
 Multa metu reputans, & vix confisa Lyæo
 Dividor, ipsa gradu nitens, sed & anxia retro
 Pectora, nec requies, quin & surgentia cælo
 Flamina, & e cunctis prospectem collibus undas.
 Exoritur pudibunda dies, cælumque retexens 296
 Aversum Lemno jubar, & declinia Titan
 Opposita juga nube refert. patuere furores
 Nocturni, lucisque novæ formidine cunctis,

(Quamquam inter similes) habitus rubor. impia terræ
 Infodiunt scelera, aut festinis ignibus urunt. 301
 Jam manus Eumenidum, captasque refugerat arces
 Exsaturata Venus. licuit sentire quid ausæ,
 Et turbare comas, & lumina tingere fletu.
 Insula dives agris, opibusque, armisque, virisque
 Nota situ, & Getico nuper ditata triumpho, 306
 Non maris incurfu, non hoste, nec æthere laevo,
 Perdidit una omnes orbata, excisaque mundo
 Indigenas, non arva viri, non æquora vertunt:
 Conticuere domus: cruor altus, & oblita crasso 310
 Cuncta rubent tabo: magnæque in mœnibus urbis
 Nos tantum: & sævi spirant per culmina Manes.
 Ipsa quoque arcanis tecti in penetralibus alto
 Molior igne pyram, sceptrum super armaque patris
 Injicio, & notas regum gestamina vestes, 315
 Ac prope mœsta rogam confusis ignibus adsto
 Ense cruentato, fraudemque & inania busta
 Plango metu, si forte premant, cassumque parenti
 Omen & hac dubios leti precor ire timores.
 His mihi pro meritis, (ut falsi criminis astu 320
 Parta fides) regno, & folio confidere patris

Supplicium datur. Anne illis obfessa negarem?
 Accessi, sæpe ante Deos testata, fidemque,
 Immeritasque manus. subeo (pro dira potestas!)
 Exanguè imperium, & mœstam sine culmine Lemnon.
 Jam magis atque magis vigiles dolor angere sensus,
 Et gemitus clari, & paulatim invisæ Polyxo: 327
 Jam meminisse nefas: jam ponere Manibus aras
 Concessum, & multum cineres jurare sepultos.
 Sic ubi ductorem trepidæ stabulique maritum, 330
 Quem penes & saltus & adultæ gloria gentis,
 Massylo frangi stupuere sub hoste juvencæ.
 It truncum sine honore pecus, regemque peremptum
 Ipse ager, ipsi amnes, & muta armenta queruntur.
 Ecce autem ærata dispellens æquora prora 335
 Pelias intacti late subit hospita ponti
 Pinus: agunt Minyæ. geminus fragor ardua canet
 Per latera. abruptam credas radicibus ire
 Ortygiam, aut fractum pelago decurrere montem.
 Ast ubi suspensis siluerunt æquora tonis, 340
 Mitior & senibus cygnis & pectine Phœbi,
 Vox media de puppe venit. maria ipsa carinæ
 Accedunt (post nosse datum est) Oeagrius illic

Acclinis malo, mediis interfonat Orpheus
 Remigiis, tantosque jubet nescire labores. 345
 Illis in Scythicum Borean iter, oraque primum
 Cyaneis arctata vadis, nos Thracia visu
 Bella rata, vario tecta incurfare tumultu
 Denfarum pecudum, aut fugientum more volucrum.
 Heu ubi nunc furiae? portus, amplexaque littus 350
 Mœnia, qua longe pelago despectus aperto
 Scandimus, & celsas turres. huc faxa, sudisque,
 Armaque mœsta virum, atque infectos cœdibus enses
 Subvectant trepidæ. quin & squalentia texta
 Thoracum, & vultu galeas intrare soluto 355
 Non pudet. audaces rubuit mirata catervas
 Pallas, & adverso risit Gradivus in Hæmo.
 Tunc primum ex animis præceps amentia cessit.
 Nec ratis illa falo, sed divum fera per æquor
 Justitia, & pœnæ scelerum adventare videntur. 360
 Jamque aderant terræ, quantum Gortynia currant
 Spicula: cœruleo gravidam cum Juppiter imbri
 Ipsa super nubem, ratis armamenta Pelasgæ
 Sifit agens. Inde horror aquis, & raptus ab omni
 Sole dies, miscet tenebras, quis protinus unda 365

Conco-

Concolor: obnixi lacerant cava nubila venti,
 Diripiuntque fretum, nigris redit humida tellus
 Vorticibus, totumque Notis portantibus æquor
 Pendet, & æquato jam jam prope sidera dorso
 Frangitur. incertæ jam nec prior imperus alno, 370
 Sed labat, extantem rostris modo gurgite in imo,
 Nunc cœlo Tritona ferens. nec robora profunt
 Semideum heroum, puppemque insana flagellat
 Arbor: & instabili procumbens pondere curvas
 Raptat aquas, remique cadunt in pectus inanes. 375
 Nos quoque per rupes, murorumque aggere ab omni,
 Dum labor ille viris, fretaque indignantur, & Austri,
 Desuper invalidis fluitantia tela lacertis
 (Quid non ausa manus?) Telamona, & Pelea contra
 Spargimus, & nostro petitur Tirynthius arcu. 380
 Illi quippe simul bello, pelagoque laborant.
 Pars clypeis munire ratem: pars æquora fundo
 Egerere: ast alii pugnant, sed inertia motu
 Corpora, suspensæque carent conamine vires.
 Instamus jactu telorum, & ferrea nimbis 385
 Certat hyems: vastæque sudes, fractique molares,
 Spiculaque, & multa crinitum missile flamma,

Staius. T. I.

L

Nunc pelago, nunc puppe cadunt. dat opera
fragorem

Pinus, & abjunctis regemunt tabulata cavernis.

Talis Hyperborea virides nive verberat agros 390

Juppiter; obruitur campis genus omne ferarum,

Deprensæque cadunt volucres, & messis amaro

Strata gelu: fragor inde jugis, inde amnibus iræ.

Ut vero elisit nubes Jove tortus ab alto

Ignis, & ingentes patuere in lumine nautæ, 395

Diriguere animi, manibusque horrore remissis

Arma aliena cadunt: redeunt in pectora sexus.

Cernimus Aeacidas, murisque immane minantem

Ancæum, & longa pellentem cuspide rupes

Iphiton. attonito manifestus in agmine supra est 400

Amphitryonides, puppemque alternus utrinque

Ingravat, & medias ardet descendere in undas.

At levis, & miseræ nondum mihi notus Iason

Transtra per & remos, impressaque terga virorum

Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idam,

Et Talaum, & cana rorantem aspergine ponti 406

Tyndariden iterans, gelidique in nube parentis

Vela laborantem Calain subnectere malo

Voce, manumque rogat. quatiunt impulsibus illi

Nunc freta, nunc muros. sed nec spumantia cedunt

Aequora, & incussæ redeunt a turribus hastæ. 411

Ipse graves fluctus, clavumque audire negantem

Lassat agens Tiphys, palletque, & plurima mutat

Imperia, ac laevas, dextraque obtorquet in undas

Proram, navifragis avidam concurrere faxis. 415

Donec ab extremæ cuneo ratis, Aesone natus

Palladios oleæ, Mopsi gestamina, ramos

Extulit, & socium turba prohibente poposcit

Fœdera. præcipites vocem involvere procellæ.

Tunc modus armorum, pariterque exhausta quierant

Flamina, confusoque dies respexit Olympo. 421

Quinquaginta illi trabibus de more revinctis

Eminus abrupto quatiunt nova littora salu.

Magnorum decora alta patrum, jam fronte sereni,

Noscendique habitu, postquam timor, iraque cessit

Vultibus. arcana sic fama erumpere porta 426

Cœlicolas, si quando domus, litrusque rubentum

Aethiopum, & mensas amor est intrare minores.

Dant fluvii montesque locum: tum terra superbit

Gressibus, & paulum respirat cœlifer Atlas. 430

Hic & ab adferto nuper Marathone superbum
 Thesea & Ismarios Aquilonia pignora fratres,
 Utraque quis rutila stridebant tempora penna,
 Cernitur. Hic Phœbo non indignante priorem 434
 Admetum, & duræ similem nihil Orpheæ Thracæ.
 Tunc prolem Calydone fatam, generumque profundi
 Nereos. ambiguo visus errore laceffunt
 Oebalidæ gemini: chlamys huic, chlamys ardet & illi:
 Ambo hastile gerunt: humeros exertus uterque,
 Nudus uterque genas, simili coma fulgurat astro. 440
 Audet iter, magnique sequens vestigia mutat
 Herculis, & tarda quamvis se mole ferentem,
 Vix cursu tener æquat Hylas, Lernæaque tollens
 Arma, sub ingenti gaudet sudare pharetra. 444
 Ergo iterum Venus, & tacitis corda aspera flammis
 Lemniadum pertentat amor. tunc regia Juno
 Arma, habitusque virum, pulchræque insignia gentis
 Mentibus insinuat, certatimque ordine cunctæ
 Hospitibus patuere fores. Tunc primus in aris
 Ignis, & infandis venere obliviam curis. 450
 Tunc epulæ, felixque sopor, noctesque quietæ.
 Nec Superùm sine mente reor, placuere fatentes.

Forfitan & nostræ fatum excusabile culpæ
 Noscere cura, duces. cinerem, furiasque meorum
 Testor, ut externas non sponte aut crimine tedeas 455
 Attigerim (scit cura deùm) etsi blandus Iason
 Virginibus dare vincla novis. sua jura cruentum
 Phasin habent: alios Colchi generatis amores.
 Jamque exuta gelu tepuerunt sidera longis
 Solibus, & velox in terga revolvitur annus. 460
 Jam nova progenies, partusque in vota soluti,
 Et non speratis Lemnos clamatur alumnis.
 Nec non ipsa tamen, thaliami monumenta coacti,
 Enitor geminos, duroque sub hospite mater
 Nomen avi renovo. nec quæ fortuna relictis 465
 Nosse datum. Jam plena quater quinquennia pergunt,
 Si modo fata sinunt, aluitque rogata Lycaete.
 Detumuerè animi maris, & clementior Auster
 Vela vocat. ratis ipsa moram, portusque quietos
 Odit, & adfueti tendit retinacula faxi. 470
 Inde fugam Minyæ, fociosque appellat Iason
 Efferus, ô utinam jam tum mea littora rectis
 Prætervectus aquis, cui non sua pignora cordi,
 Non promissa fides. certe stat fama remotis.

Gentibus, æquorei redierunt vellera Phryxi. 475
 Ut stata lux pelago, venturumque æthera sensit
 Tiphys, & occidui rubuere cubilia Phœbi:
 Heu iterum gemitus, iterumque novissima nox est.
 Vix referata dies, & jam rate celsus Iason
 Ire jubet, primoque ferit dux verbere pontum. 480
 Illos e scopulis, & summo vertice montis,
 Spumea porrecti dirimentes terga profundi
 Prosequimur visu, donec lassavit euntes
 Lux oculos, longumque polo contexere visa est
 Aequor, & extremi pressit freta margine cœli. 485
 Fama subit portus, vectum trans alta Thoanta
 Fraternal regnare Chio: mihi crimina nulla,
 Et vacuos arsisse rogos. fremit impia plebes
 Sontibus accensæ stimulis, facinusque reposcunt.
 Quin etiam occultæ vulgo increbrescere voces. 490
 Solane fida suis? nos autem in funera lætæ?
 Non deus hæc, fatumque, quod imperat urbe nefanda.
 Talibus exanimis dictis (& triste propinquat
 Supplicium, nec regna juvant) vaga littora furto
 Incomitata sequor, funestaque mœnia linquo, 495
 Qua fuga nota patris; sed non iterum obvius Evan:

Nam me prædonum manus huc appulsa tacentem
 Arripit, & vestras famulam transmittit in oras.
 Talia Lernæis iterat dum regibus exul
 Lemnias, & longa solatur damna querela, 500
 Immemor absentis (sic Dii fuafistis) alumni.
 Ille graves oculos, languentiaque ora comanti
 Mergit humo, fessusque diu puerilibus actis,
 Labitur in somnos: pressa manus hæret in herba.
 Interea campis, nemoris facer horror Achæi, 505
 Terrigena erigitur serpens, tractuque soluto
 Immanem sese vehit, ac post terga relinquit.
 Livida fax oculis: tumidi stat in ore veneni
 Spuma virens, ter lingua vibrat, terna agmina adunci
 Dentis, & auratæ crudelis gloria frontis 510
 Prominet. Inachio sanctum dixere Tonanti
 Agricolæ, cui cura loci, & sylvestribus aris
 Pauper honos. nunc ille dei circumdare templa
 Orbe vago labens, miseræ nunc robora sylvæ
 Atterit, & vastas tenuat complexibus ornos. 515
 Sæpe super fluvios geminæ jacet aggere ripæ
 Continuus, squamisque incisus adæstuat amnis.
 Sed nunc Ogygii jussis quando omnis anhelat

Terra dei, trepidæque latent in pulvere Nymphæ;
 Sævior anfractu laterum sinuosa retorquens 520
 Terga solo, ficcique nocens furit igne veneni.
 Stagna per, arentesque lacus, fontesque repressos
 Volvitur, & vacuis fluviorum in vallibus errat.
 Incertusque sui liquidum nunc aëra lambit
 Ore supinato, nunc arva gementia radens 525
 Pronus adhæret humo, si quid viridantia sudent
 Gramina. percussæ calidis afflatibus herbæ,
 Qua tulit ora, cadunt, moriturque ad sibila campus.
 Quantus ab Arctois discriminat æthera plaustris
 Anguis ad usque Notos, alienumque exit in orbem,
 Quantus & ille sacri spiris intorta movebat 531
 Cornua Parnassi, donec tibi, Delle, fixus
 Vexit arundineam centeno vulnere sylvam,
 Quis tibi, parve, deus tam magni pondera fati
 Sorte dedit? tunc hoc vix prima ad limina vitæ 535
 Hoste jaces? an ut inde sacer per secula Grajis
 Gentibus, & tanto dignus morerere sepulchro?
 Occidis extremæ descriptus verberare caudæ
 Ignaro serpente puer: fugit illicet artus
 Somnus, & in solam patuerunt lumina mortem. 540

Cum tamen attonito moriens vagitus in auras
 Excidit, & ruptis immutuit ore querelis,
 (Qualia non totas peragunt infomnia voces.)
 Audiit Hypsipyle, facilemque negantia cursum
 Exanimis genua ægra rapit; jam certa malorum 545
 Mentis ab augurio, sparsoque per omnia visu
 Lustrat humum quærens, & nota vocabula parvo
 Nequicquam ingeminans. Nusquam ille, & prata
 recentes
 Amifere notas. viridi piger accubat hostis
 Collectus gyro, spatiosaque jugera complet. 550
 Sic etiam obliqua cervicem expositus in alvo.
 Horruit infelix visu, longoque profundum
 Incendit clamore nemus: nec territus ille,
 Sed jacet. Argolicas ululatus flebilis aures
 Impulit. extemplo monitu ducis advolat ardens 555
 Arcas eques, causamque refert. Tum squammea
 demum
 Torvus ad armorum radios, fremitumque virorum
 Colla movet. rapit ingenti conamine saxum,
 Quo discretus ager, vacuasque impellit in auras
 Arduus Hippomedon, quo turbine bellica quondam

Librati saliant portarum in claustra molarea. 561
 Cassa duci virtus: nam mollia colla refusus
 In tergum serpens venientem exhauferat ictum.
 Dat sonitum tellus, nemorumque per aëra densi
 Dissultant nexus. at non mea vulnera clamat, 565
 (Et trabe fraxinea Capaneus subit obuius,) unquam
 Effugies, seu tu pavidus ferus incola luci,
 Sive deis, utinamque deis concessa voluptas:
 Non, si confertum super hæc mihi membra Giganta
 Subveheres. volat hasta tremens, & hiantia monstri
 Ora subit, linguæque fecat fera vincla trifulcæ. 571
 Perque iugas stantes, capitisque infigne corusci
 Emicat, & nigri sanie perfusa cerebri
 Figitur alta solo. longus vix tota peregit
 Membra dolor. rapido celer ille volumine telum
 Circuit, avulsumque ferens in opaca refugit 576
 Templâ dei. hic magno tellurem pondere mensus,
 Implorantem animam dominis assibilat aris.
 Illum & cognatæ stagna indignantia Lernæ,
 Floribus & vernis adfuetæ spargere Nymphæ, 580
 Et Nemees reptatus ager, lucosque per omnes
 Sylvicolæ, fracta, gemuistis, arundine, Fauni.

Ipse etiam summa jam tela poposcerat aethra
 Jupiter, & dudum nimbique hyemesque coibant,
 Ni minor ira deo, gravioraque tela mereri 585
 Servatus Capaneus. moti tamen aura cucurrit
 Fulminis, & summas libavit vertice cristas.
 Jamque pererratis infelix Lemnia campis,
 Liber ut angue locus, modico super aggere longe
 Pallida sanguineis infectas roribus herbas 590
 Prospicit. huc magno cursum rapit effera luctu,
 Agnoscitque nefas: tetræque illisa nocenti
 Fulminis in morem, non verba in funere primo,
 Non lachrymas habet. ingeminat misera oscula
 tantum 594
 Incumbens, animæque fugam per membra tepentem
 Quærit hians. non ora loco, non pectora restant.
 Rapta cutis, tenuia ossa patent nexuque madentes
 Sanguinis imbre novi, totumque in vulnere corpus.
 Ac velut aligeræ sedem, fœtusque parentis
 Cum piger umbrosa populatus in ilice serpens, 600
 Illa redit, querulæque domus mirata quietem
 Stat super impendens, advestrosque horrida mæste
 Excudit ore cibos: cum solus in arbore cara

Sanguis, & errantes per capta cubilia plama.
 Ut laceros artus gremio miseranda recepit, 605
 Intexitque comis, tandem laxata dolore
 Vox invenit iter, gemitusque in verba soluti:
 O mihi defertæ natorum dulcis imago
 Archemore: ô rerum & patriæ solamen ademptæ,
 Servitique decus, qui te, mea gaudia, fontes 610
 Extinxere dei? modo quem digressa reliqui
 Lascivum & prono vexantem gramina cursu?
 Heu ubi fiderei vultus? ubi verba ligatis
 Imperfecta sonis? risusque & murmura foli
 Intellecta mihi? quoties tibi Lemnon, & Argo 615
 Sueta loqui, & longa somnum suadere querela?
 Sic equidem luctus solabar, & ubera parvo
 Jam materna dabam, cui nunc venit irritus ori
 Lactis, & infelix in vulnera liquitur imber.
 Nosco deos. ô dura mei præfagia fomni, 620
 Nocturnique metus, & nunquam impune per umbras
 Attonitæ mihi visâ Venus. quos arguo divos?
 Ipse ego te (quid enim timeam moritura fateri?)
 Expofui fati. quæ mentem infania traxit?
 Tantane me tantæ tenuere oblivia curæ? 625

Dum patrios casus, famæque exorsa retracto
 Ambitiosa meæ, pietas hæc magna, fidesque!
 Exfolvi tibi Lemne nefas. ubi letifer anguis,
 Ferte duces; meriti siqua est mihi gratia duri,
 Si quis honos dicitis. aut vos extinguite ferro, 630
 Ne tristes dominos, orbamque inimica revifam
 Eurydicen: quanquam haud illi mea cura dolendo
 Cesserit. hocne ferens onus illætabile matris
 Transfundam gremio? quæ me prius ima sub umbras
 Mergat humus? simul hæc terraque, & sanguine vultum
 Sordida, magnorum circa vestigia regum 636
 Vertitur, & tacite mærentibus imputat undas.
 Et jam sacrifici subitus per tecta Lycurgi
 Nuncius impleat lachrymis ipsumque domumque,
 Ipsum adventantem Persei vertice sancto 640
 Montis, ubi averso dederat profecta Tonanti,
 Et caput iratis rediens quassabat ab extis.
 Hic sese Argolicis immunem servat ab armis
 Haud animi vacuus, sed templa, aræque tenebant.
 Nec dum etiam responsa deum, monitusque vetusti
 Exciderant, voxque ex adytis accepta profundis,
 Prima, Lycurge, dabis Dirçæo funera bello. 647

Id cavet, & mœstus vicini pulvere Martis
 Angitur ad lituos, periturisque invidet armis.
 Ecce fides Superum, laceras comitata Thoantis 650
 Advenit exequias. contra subit obvia mater,
 Fœmineos cœtus plangentiaque agmina ducens.
 At non magnanimo pietas ignava Lycurgo:
 Fortior ille malis, lachrymasque infana resorbet
 Ira patris. longo rapit arva morantia passu 655
 Vociferans. Illa autem ubi nam? cui parva cruoris
 Lætave damna mei? vivit ne? impellite raptam,
 Ferte citi comites. saxo omnis fabula Lemni
 Et pater, & tumidæ generis mendacia sacri
 Exciderint. ibat, letumque inferre parabat 660
 Ense furens raptō. venienti Oeneius heros
 Impiger objecta proturbat pectora parma.
 Ac simul infrendens: Siste hunc vesane furorem
 Quisquis es, & pariter Capaneus, acerque reducto
 Affuit Hippomedon, rectoque Erymanthius ense, 665
 Ac juvenem multo perfringunt lumine. at inde
 Agrestum pro rege manus. quos inter Adrastus
 Mitior, & sociæ veritus commercia vittæ
 Amphiaras ait: Ne quæso: abstinate ferro,

Unus avam sanguis, neve indulgete furori. 670
 Tuque prior. sed non sedato pectore Tydeus
 Subjicit: Anne ducem, servatricemque cohortis
 Inachiæ ingratis coram tot millibus audes
 Mactare in tumulos? (quanti pro funeris ultor!)
 Cui regnum, genitorque Thoas, & lucidus Evan 675
 Stirpis avus. timidone parum quod gentibus actis
 Undique in arma tuis, inter rapida agmina pacem
 Solus habes? habeasque & te victoria Grajūm
 Inveniat tumulis etiamnum hæc fata gementem.
 Dixerat. & tandem cunctante modestior ira 680
 Ille refert; equidem non vos ad mœnia Thebes
 Rebar, & hostiles huc advenisse catervas.
 Pergite in excidium focii si tanta voluptas.
 Sanguinis, imbuite arma domi, atque hæc irrita dudum
 Tempa Jovis (quid enim haud licitum?) ferat im-
 pius ignis, 685
 Si vilem, tanti premerent cum pectora luctus,
 In famulam jus esse ratus, dominoque, ducique.
 Sed videt hoc, videt ille deum regnator, & ausis
 Sera quidem, manet ira tamen. sic fatus, & arces
 Respicit, atque illic alio certamine belli 690

Tecta fremunt. volucres equitum præverterat alas
 Fama recens, geminos alis amplexa tumultus.
 Illi ad fata rapi, atque illi jam occumbere leto,
 Sic meritam Hypsipylum iterant: creduntque, nec ira
 Fit mora. jamque faces, & tela penatibus instant. 695
 Vertere regna fremunt, raptumque auferre Lycurgum,
 Cum Jove, cumque aris. resonant ululatus aedes
 Fœmineis, versusque dolor dat terga timori.
 Alipedum curru sed enim sublimis Adrastus 699
 Secum ante ora virum fremebunda, Thoantida portans
 It medius turmis, &, parcite, parcite, clamat.
 Nil actum sæve: meritis nec tale Lycurgus
 Excidium, gratique inventrix fluminis ecce.
 Sic ubi diversis maria evertere procellis 704
 Hinc Boreas, Eurisque, illinc niger imbribus Auster,
 Pulsa dies, regnantque hyemes, venit æquoris alti
 Rex sublimis equis, geminusque ad spumea Triton
 Frena natans, late pelago dat signa cadenti:
 Et jam plana Thetis, montesque, & littora crescunt.
 Quis Superum tanto solatus funera voto 710
 Pensavit lachrymas? inopinaque gaudia mœsta
 Rettulit Hypsipylæ? tu gentis conditor Evan,
 Qui

Qui geminos juvenes Lemni de littore vestos
 Intuleras Nemeæ, mirandaque fata parabas.
 Causa viæ genitrix, nec inhospita tecta Lycurgi 715
 Præbuerant aditus, & protinus ille tyranno
 Nuncius, extinctæ miserando vulnere prolis.
 Ergo adsunt comites (pro fors, & cæca futuri
 Mens hominum!) regique favent. sed Lemnos ad
 aures 719
 Ut primum, dictusque Thoas, per tela, manusque
 Irruerunt, matremque avidis complexibus ambo
 Diripiunt flentes, alternaque pectora mutant.
 Illa velut rupes immoto faxea visu
 Hæret, & expertis non audet credere divis.
 Ut vero & vultus, & signa Argoa relictis 725
 Ensis, atque humeris amborum intextus Iason,
 Cesserunt luctus, turbataque munere tanto
 Corruit, atque alio maduerunt lumina fletu.
 Addita signa polo, lætoque ululante tumultu
 Tergaque, & æra dei motas crepuere per auras. 730
 Tunc pius Oeclides, ut prima silentia vulgi
 Mollior ira dedit, placidasque accessit ad aures:
 Audite ô ductor Nemeæ, lætisque potentes
 Statius. T. I. M

Inachidæ, quæ certus agi manifestat Apollo.
 Iste quidem Argolicis haud olim indebitus armis 735
 Luctus adest. recto descendunt limite Parcæ.
 Et sitis interitu fluviorum, & letifer anguis,
 Et puer, heu nostri signatus nomine fati
 Archemorus: cuncta hæc Superum demissa suprema
 Mente fluunt. differte animos, festinaque tela 740
 Ponite. mansuris donandus honoribus infans.
 Et meruit. det pulchra suis libamina virtus
 Manibus, atque utinam plures innectere pergas,
 Phœbe, moras, semperque novis bellare vetemur
 Casibus, & semper Thebe funesta recedat. 745
 At vos magnorum transgressi fata parentum
 Felices, longum quibus hinc per secula nomen,
 Dum Lernæa palus, & dum pater Inachus ibit,
 Dum Nemeæ tremulas campis jaculabitur umbras;
 Ne fletu violate sacrum, ne plangite divos: 750
 Nam deus iste, deus, Pylia nec fata senectæ
 Maluerit, Phrygiis aut degere longius annis.
 Vinierat, cœloque cavam nox induit umbram.

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER VI.

NUNCIA multivago Danaas perlabitur urbes
 Fama gradu, sancire novo solennia busto
 Inachidas, ludumque super, quo Martia bellis
 Præfudare paret, seseque accendere virtus.
 Grajum ex more decus. Primus Pisæa per arva 5
 Hunc pius Alcides Pelopi certavit honorem,
 Pulveremque fera crinem deterfit oliva.
 Proxima vipereo celebravit libera nexu
 Phocis Apollinæ bellum puerile pharetræ.
 Mox circum tristes servata Palæmonis aras 10
 Nigra superstio, quoties animosa resumit
 Leucothoë gemitus, & amica ad littora festa
 Tempestate venit. planctu conclamat uterque
 Isthmos, Echioniæ responsant flebile Thebæ.

Et nunc eximii regum, quibus Argos alumnis 15
 Connexum cælo, quorumque ingentia tellus
 Aonis, & Tyriæ suspirant nomina matres,
 Concurrunt, nudaque movent in prælia vires.
 Ceu primum ausuræ trans alta ignota biremes
 Seu Tyrrenam hyemem, seu stagna Aegea lacesunt;
 Tranquillo prius arma lacu, clavumque, levesque 21
 Explorant remos, atque ipsa pericula discunt:
 At cum experta cohors: tum pontum irrumpere fretæ
 Longius, ereptasque oculis non quærere terras.
 Clara laboriferos cælo Tithonia currus 25
 Extulerat, vigilesque deæ pallentis habenas
 Et nox, & cornu fugiebat Somnus inani.
 Jam plangore viæ, gemitu jam regia mugit
 Flebilis, acceptos longe nemora avia frangunt,
 Multiplicantque sonos. sedet ipse exutus honore 30
 Vittarum nexu genitor, squalentiaque ora
 Sparfus, & incultam ferali pulvere barbam.
 Asperior contra, planctusque egressa viriles
 Exemplo famulas premit, hortaturque volentes
 Orba parens, lacerasque super procumbere nati 35
 Reliquias ardet, totiesque avulsa refertur.

Arcet & ipse pater. mox ut moerentia dignis
 Vultibus Inachii penetrarunt limina reges,
 Ceu nova tunc clades, & primo faucius infans
 Vulnere, letalisve irrumperet atria serpens: 40
 Sic alium ex alio, quanquam lassata, fragorem
 Pectora congeminant, integratoque resultant
 Accensæ clamore fores. Sensere Pelasgi
 Invidiam, & lachrymis excusant crimen abortis.
 Ipse datum quoties, intercifoque tumultu 45
 Conticuit stupefacta domus, solatur Adrastus
 Alloquiis genitorem ultro: nunc fata recensens
 Resque hominum duras, & inexorable pensum:
 Nunc aliam prolem, mansuraque numine dextro
 Pignora. nondum oris modus, & lamenta redibant.
 Ille quoque affatus non mollius audit amicos, 51
 Quam trucidis Jonii rabies clamantia ponto
 Vota virum, aut tenues curant vaga fulmina nimbo.
 Tristibus interea ramis, teneraque cupresso
 Damnatus flammæ torus, & puerile pheretrum 55
 Textitur: ima virent agresti stramina cultu.
 Proxima gramineis operosior area fertis,
 Et picturatus morituris floribus agger.

Tertius affurgens Arabum strue tollitur ordo
 Eoas complexus opes, incanaque glebis 60
 Thura, & ab antiquo durantia cinnama Belo.
 Summa crepant auro, Tyrioque attollitur ostro
 Molle supercilium, teretes hoc undique gemmæ
 Irradiant, medio Linus intertextus acantho,
 Letiferique canes. opus admirabile semper 65
 Oderat, atque oculos fleſcebat ab omine mater.
 Arma etiam, & veterum exuvias circumdat avorum
 Gloria mixta malis, adſictæque ambitus aulae,
 Ceu grande exequiis onus, atque immenſa ferantur
 Membra toro: ſed caſſa tamen, ſteriliſque dolentes
 Fama juvat, parvique augeſcunt munere manes. 71
 Inde ingens lachrymis honor, & miſeranda voluptas,
 Muneraque in cineres annis graviora feruntur.
 Namque illi & pharetras, brevioraque tela dicarat
 Feſtinus voti pater, infontesque ſagittas. 75
 Jam tunc & nota ſtabulis de gente probatos
 In nomen paſcebat equos, cinctusque ſonantes
 Armaque majores expectatura lacertos.
 Spes avidæ! quas non in nomen credula veſtes
 Urgebat ſtudio? cultusque inſignia regni 80

Purpureos; ſceptrumque minus. cuncta ignibus atris
 Damnatarox, ſuaque ipſe parens geſtamina ferri,
 Si damnis rabidum queat exſaturare dolorem.
 Parte alia gnari monitis exercitus inſtat
 Auguris, æriam truncis nemorumque ruina 85
 Montis onus cumulare pyram; quæ crimina caſſi
 Anguis, & infauſti cremet atra piacula belli.
 His labor acciſſam Nemeen, umbroſaque Tempe
 Præcipitare ſolo, lucosque oſtendere Phœbo.
 Sternitur extemplo veteres incidua ferro 90
 Sylva comas, largæ qua non opulentior umbrae
 Argolicos inter ſaltusque eduſta Lycæos
 Extulerat ſuper aſtra caput. ſtat ſacra ſeneſtæ
 Numine, nec ſolos hominum tranſgreſſa veterno
 Fertur avos, Nymphas etiam muſaſſe ſuperſtes, 95
 Faunorumque greges. aderat miſerabile luco
 Excidium. fugere feræ, nidosque tepentes
 Abſiliunt (metus urget) aves. cadit ardua fagus:
 Chaoniumque nemus, brumæque inlæſa cupreſſus,
 Procumbunt piceæ, flammis alimenta ſupremis, 100
 Ornique, ilicæque trabes, metuendaque ſucco
 Taxus, & infandos belli potura cruores

Fraxinus, atque situ non expugnabile robur.
 Hinc audax abies, & odoro vulnere pinus
 Scinditur, acclinant intonsa cacumina terræ 105
 Alnus amica fretis, nec inhospita vitibus ulmus.
 Dat gemitum tellus. non sic everfa feruntur
 Ismara, cum fracto Boreas caput extulit antro.
 Non grassante Noto citius nocturna peregit 109
 Flamma nemus. relinquunt flentes dilecta locorum
 Otia, cana Pales, Sylvanusque arbiter umbræ,
 Semideumque pecus. migrantibus adgemit illis
 Sylva, nec amplexæ dimittunt robora Nymphæ.
 Ut cum possessas avidis victoribus arces 114
 Dux raptare dedit, vix signa audita, nec urbem
 Invenias; ducunt, sternuntque, abiguntque, feruntque
 Immodici: minor ille fragor, quo bella geruntur.
 Jamque pari cumulo geminas hanc tristibus umbris,
 Ast illam Superis æquus labor auxerat aras,
 Cum signum luctus cornu grave mugit adunco 120
 Tibia, cui teneros suetum producere Manes
 Lege Phrygum mœsta. Pelopem monstrasse ferebant
 Exequiale sacrum, carmenque minoribus umbris
 Utile, quo geminis Niobe consumpta pharetris

Squallida biffenas Sipylon deduxerat urnas. 125
 Portant inferias, arfuraque fercula primi
 Grajorum, titulisque pios testantur honores
 Gentis quisque suæ. longo post tempore surgit
 Colla super juvenum (numero dux legerat omni)
 Ipse fero clamore torus. cinxere Lycurgum 130
 Lernæi proceres, genitricem mollior ambit
 Turba, nec Hypsipyle raro subit agmine: vallant
 Inachidæ memores, sustentant livida nati
 Brachia, & inventæ concedunt plangere matri.
 Illic infaustos ut primum egressa penates 135
 Eurydice, nudo vocem de pectore rumpit,
 Planctuque, & longis præfata ululatus infit:
 Non hoc Argolidum cœtu circumdata matrum
 Speravi te nate sequi, nec talia demens
 Fingebam votis annorum elementa tuorum, 140
 Nil seivum reputans, etenim his in finibus ævi
 Unde ego bella tibi Thebasque ignara timerem?
 Cui Superum nostro committere sanguine pugnas
 Dulce? quis hoc armis vovit scelus? at tua nondum,
 Cadme, domus, nullus Tyrio grege plangitur infans.
 Primitias egomet lachrymarum, & cædis acerbæ 146

Ante tubas ferrumque tuli. dum deside cura
 Credo sinus fidos altricis, & ubera mando.
 Quid ni ego? narrabat servatum fraude parentem,
 Infantesque manus. En! quam ferale putemus 150
 Abjurasse sacrum, & Lemni gentilibus unam
 Immunem furiis. hæc illa, & creditis aufæ?
 Hæc pietate potens? solis abjecit in arvis
 Non regem, dominumve; alienos impia partus,
 Hoc tantum, sylvæque infamis tramite liquit, 155
 Quem non anguis atrox (quid enim hæc opus, hei
 mihi, leti
 Mole fuit?) tantum cæli violentior aura,
 Impulsaque Noto frondes, cassusque valeret
 Exanimare timor. Nec vos incessere luctu 159
 Orba habeo. fixum matri, immotumque manebat
 Hac altrice nefas. at quin & blandus ad illam,
 Nate, magis, solam nosse, atque audire vocantem
 Ignarusque mei: nulla ex te gaudia matri.
 Illa tuos questus, lachrymososque impia risus
 Audiit, & vocis decerpfit murmura primæ. 165
 Illa tibi genitrix semper, dum vita manebat,
 Nunc ego: sed miseræ mihi nec punire potestas

Sic meritam. quid dona, duces, quid inania fertis
 Justa rogis? illam (nil poscunt amplius umbræ)
 Illam (oro) cineri simul, excisæque parenti 170
 Reddite, quæso, duces: per ego hæc primordia belli
 Cui peperit: sic æqua gemant mihi funera matres
 Ogygiæ. sternit crines, iteratque precando,
 Reddite, nec vero crudelem, avidamque vocate
 Sanguinis, occumbam pariter dum vulnere justo 175
 Exsaturata oculos, unum impellamur in ignem.
 Talia vociferans alia de parte gementem
 Hypsipylum (neque enim illa comas nec pectora servat)
 Agnovit longe, & socium indignata dolorem, 179
 Hoc saltem, ô proceres, tuque ô cui pignore nostro
 Partus honos, prohibete nefas. auferte supremis
 Invisam exequiis. quid se funesta parenti
 Miscet? & in nostris spectatur & ipsa ruinis?
 Cui luget complexa suos? sic fata repente
 Concidit, abruptisque obmutuit ore querelis. 185
 Non secus ac primo fraudatum lacte juvencum,
 Cui trepidæ vires, & solus ab ubere sanguis
 Seu fera, seu duras avexit pastor ad aras;
 Nunc vallem spoliata parens, nunc flumina questu

Nunc armenta movet, vacuosque interrogat agros: 190
 Tunc piget ire domum, mœstoque novissima campo
 Exit, & oppositas impasta avertitur herbas.
 At genitor, sceptrique decus, cultusque Tonantis
 Injicit ipse rogis, tergoque & pectore fulam
 Casariam ferro minuit, festisque jacentis 195
 Obnubit tenuia ora comis, ac talia fletu
 Verba pio miscens: Alio tibi perfide pacto,
 Juppiter, hunc crinem voti reus ante dicaram,
 Si pariter virides nati libare dedisses
 Ad tua templa genas; sed non ratus ore sacerdos,
 Damnataque preces: ferat hæc, quæ dignior um-
 bra est. 201
 Jam face subjecta primis in frondibus ignis.
 Exclamat. labor insanos arcere parentes.
 Stant jussi Danaï, atque obtentis eminus armis,
 Prospectu visus interclusere nefasto. 205
 Ditantur flammæ: non unquam opulentior illic
 Ante cinis, crepitant gemmæ, atque immane liquefcit
 Argentum, & pictis exfudat vestibus aurum:
 Nec non Assyriis pinguescunt robora succis,
 Pallentique croco strident ardentia mella, 210

Spumantesque mero pateræ verguntur, & atri
 Sanguinis & rapti gratissima cymbia lactis.
 Tunc septem numero turmas (centenus ubique
 Urget eques) versis ducunt insignibus ipsi
 Grajugenæ reges, lufrantque ex more, sinistro 215
 Orbe rogam, & stantes inclinant pulvere flammæ.
 Ter curvos urgere sinus, illis que telis
 Tela sonant. quater horrendum pepulere fragorem
 Arma, quater mollem famularum brachia planctum.
 Semianimes alter pecudes, spirantiaque ignis 220
 Accipit armenta. Hic luctus abolere, novique
 Funeris auspiciam, vates, (quanquam omina sentit
 Vera) jubet, dextro gyro, & vibrantibus hastis
 Hac redeunt, raptumque suis libamen ab armis 224
 Quisque jacit, seu frena libet, seu cingula flammis
 Mergere, seu jaculum, summæ seu cassidis umbram,
 Multa gemunt contra raucis concentibus agri.
 Et lituis aures circum pulfantur acutis:
 Terretur clamore nemus. Sic Martia vellunt
 Signa tubæ, nondum ira calet, nec sanguine ferrum
 Irrubuit, primo bellorum comitur illo 231
 Vultus, honoris opus. Stat adhuc incertus in alta

Nube, quibus sese Mavors indulgeat armis.
 Finis erat, lapsusque putres jam Mulciber ibat
 In cineres. instant flammis, multoque soporant 235
 Imbre rogam, posito donec cum sole labores
 Exhausti. seris vix cessit cura tenebris.
 Roscida jam novies cælo dimiserat astra
 Lucifer, & totidem Lunæ prævenerat ignes
 Mutato nocturnus equo. nec conscia fallit 240
 Sidera, & alterno deprenditur unus in ortu.
 (Mirum opus accelerasse manus) stat saxea moles,
 Templum ingens, cineri, rerumque effectus in illa
 Ordo docet casus. Fessis hic flumina monstrat
 Hypsipyle Danais, hic reptat flebilis infans, 245
 Hic jacet, extremum tumuli circum asperat orbem
 Squammeus: expectes morientis ab ore cruenta
 Sibila, marmorea sic volvitur anguis in hasta,
 Jamque avidum pugnas visendi vulgus inermes
 Fama vocat. cunctis arvis, ac mœnibus adsunt 250
 Exciti. illi etiam quis belli incognitus horror,
 Quos effæta domi, quos prima reliquerat ætas,
 Conveniunt. non aut Ephyræo in littore tanta
 Unquam, aut Oenomai fremuerunt agmina circo.

Collibus incurvis, viridique obsessa corona 255
 Vallis in amplexu nemorum sedet. hispida circum
 Stant juga, & objectus geminis umbonibus agger
 Campum exire vetat, longo quem tramite planum
 Gramineæ frondes, sinuataque cespite vivo
 Mollia non subitis augent fastigia clivis. 260
 Illic conferti jam sole rubentibus arvis,
 Bellatrix sedere cohors. ibi corpore mixto
 Metiri numerum, vultusque, habitusque suorum
 Dulce viris, tantique juvat fiducia belli.
 Centum ibi nigrantes, armenti robora, tauros 265
 Lenta mole trahunt, idem numerusque colorque
 Matribus, & nondum lunatis fronte juvenis.
 Exin magnanimum series antiqua parentum
 Invehitur, miris in vultum animata figuris.
 Primus anhelantem duro Tirynthius ingens 270
 Pectoris attritu sua frangit in ossa leonem.
 Haud illum impavidi, quamvis & in ære, suumque
 Inachidæ videre decus. pater ordine juncto
 Lævus arundineæ recubansque sub aggere ripæ
 Cernitur, emissæque indulgens Inachus urnæ. 275
 Io post tergum, jam prona, dolorque parentis

Spectat inocciduis stellatum visibus Argum.
 Ast illam melior Phariis erexerat arvis
 Juppiter, atque hospes jam tunc Aurora colebat.
 Tantalus inde parens, non qui fallentibus undis 280
 Imminet, aut refugæ sterilem rapit aëra sylvæ,
 Sed pius, & magni vehitur conviva Tonantis.
 Parte alia victor curru Neptunia tendit
 Lora Pelops, pressatque rotas auriga natantes 284
 Myrtilus, & volucris jam jamque relinquitur axe.
 Et gravis Acrisius, speciesque horrenda Chorebi
 Et Danaë culpata sinus. & in amne reperto
 Trifidis Amygone, parvoque Alcmena superbit
 Hercule, tergemina crinem circumdata Luna.
 Jungunt discordes inimica in fœdera dextras 290
 Belidæ fratres; sed vultu mitior astat
 Aegyptus, Danaï manifestum agnoscere ficto
 Ore nefas, pacisque malæ, noctisque futuræ.
 Mille dehinc species. tandem satiata voluptas,
 Præstantesque viros vocat ad sua præmia virtus. 295
 Primus fudor equis. Dic, inclyte Phœbe, regentum
 Nomina, dic ipsos (neque enim generosior unquam
 Alipedum collata acies) ceu præpete cursu

Confi-

Configant densæ volucres, aut littora in uno
 Aeolus infans statuatur certamina ventis. 300
 Ducitur ante omnes rutilæ manifestus Arion
 Igne jubæ. Neptunus equo (si certa priorum
 Fama) pater. primus teneris læsisse lupatis
 Ora, & littoreo domitasse in pulvere fertur
 Verberibus parcens, etenim infatigatus eundi 305
 Ardor, & hyberno par inconstantia ponto.
 Sæpe per Jonium, Libycumque natantibus ire
 Interjunctus equis, omnesque assuetus in oras
 Cæruleum deferre patrem. stupuere relicta
 Nubila, certantes Eurique, Notique sequuntur. 310
 Nec minor in terris bella Eurysthea gerentem
 Amphitryoniaden alto per gramina sulco
 Duxerat: ille etiam ferus, indocilisque teneri.
 Mox divûm dono regis dignatus Adraasti
 Imperia, & multum mediis mansueverat annis. 315
 Tunc rector genero Polynici indulget agendum
 Multa monens, ubi fervor equo, qua fuetus ab arte
 Mulceri, ne sæva manus, ne liber habenis
 Impetus, urge alios, inquit, stimulisque, minisque;
 Ille ibit, minus ipse volens. Sic ignea lora 320

Statius. T. I.

N

Cum daret, & rapido Sol natum imponeret axi,
 Gaudentem lachrymans astra infidiosa docebat,
 Nolentesque teri zonas, mediamque polorum
 Temperiem. pius ille quidem, & formidine cauta,
 Sed juvenem duræ prohibebant discere Parca. 325
 Oebalios sublimis agit spes proxima palma
 Amphiarus equos: tua furto lapsa propago
 Cyllare, dum Scythici diversus ad ostia ponti
 Castor, Amyclæas remo permutat habenas.
 Ipse habitu niveus: nivei dant colla jugales: 330
 Concolor est albis & cassis, & infula, cristis.
 Quin & Theffalicis felix Admetus ab oris
 Vix steriles compescit equas, Centaurica dicunt
 Semina: credo, adeo sexum indignantur, & omnis
 In vires adducta Venus, noctemque, diemque 335
 Assimulant, maculis internigrantibus albæ;
 Tantis uterque color. credi nec degener illo
 De grege Castaliæ, stupuit qui sibila canne
 Latus, & audito contempsit Apolline pasci.
 Ecce & Jafonidæ juvenes, nova gloria matris 340
 Hypsipyles subiere jugo, quo vectus uterque.
 Nomen avo gentile Thoas, atque omine dictus

Euneos Argoo. geminis eadem omnia, vultus,
 Currus, equi, vestes, par & concordia voti
 Vincere vel solo cupiunt a fratre relinqui. 345
 It Chromis, Hippodanusque, alter satus Hercule
 magno,
 Alter ab Oenomao. dubites uter efferat preffet
 Frena magis. Getici pecus hic Diomedis; at ille
 Pifæi juga patris habet, crudelibus ambo
 Exuviis, diroque imbuti sanguine currus. 350
 Metarum instar erat hinc nudo robore quercus
 Olim omnes exuta comas, hinc faxeus umbo
 Arbitrator agricolis. finem jacet inter utrumque;
 Quale quater jaculo spatium, ter arundine vineas.
 Interea cantu Musarum nobile mulcens 355
 Concilium, citharæque manus infertus Apollo
 Parnassi summo spectabat ab æthere terras,
 Orsa deum (nam sæpe Jovem, Phlegramque, sui que
 Anguis opus, fratrumque pius cantarat honores)
 Tunc aperit, quis fulmen agat, quis sidera ducat 360
 Spiritus, unde animi fluviis, quæ pabula ventis,
 Quo fonte immensum vivat mare, quæ via soles
 Præcipitet, noctem quæ porrigat, imane tellus,

An media, & rursus mundo succincta latenti.
 Finis erat, differt avidas audire sorores: 365
 Dumque chelyn lauro, textumque illustre corona
 Subligat, & picto discingit pectora limbo,
 Haud procul Herculeam Nemeen clamore reductus
 Aspicit, atque illic ingens certaminis instar
 Quadrijugi. noscit cunctos, & forte propinquo 370
 Constiterant Admetus & Amphiaraus in arvo.
 Tunc secum, quisnam iste duos, fidissima Phœbo
 Nomina, commisit deus in discrimina reges?
 Ambo pii, carique ambo. nequeam ipse priorem
 Dicere. Peliacis hic cum famularer in arvis 375
 (Sic Jovis imperia, & nigrae voluere sorores)
 Thura dabat famulo, nec me sentire minorem
 Ausus; at hic tripodum comes, & pius artis alumnus
 Aethereæ. potior meritis tamen ille, sed hujus
 Extrema jam fila colo: datur ordo senectæ 380
 Admeto, serumque mori. tibi nulla supersunt
 Gaudia, jam Thebæ juxta, & tenebrosa vorago.
 Scis miser, & nostræ pridem cecinere volucres.
 Dixit, & os fletu pene inviolabile tinctus
 Extemplo Nemeen radiante per æthera saltu 385

Ocyor & patrio venit igne, suisque sagittis.
 Ipse olim in terris, cælo vestigia durant,
 Claraque per Zephyros etiamnum semita lucet.
 Et jam fortitus Prothous versarat ahena 389
 Casside. jamque loci cuique est, & liminis ordo.
 Terrarum decora ampla viri, decora ampla jugales
 Divam utrumque genus, stant uno margine clausi;
 Spesque, audaxque una metus, & fiducia pallens:
 Nil fixum cordi. pugnant exire, paventque,
 Concurrit summos animosum frigus in artus. 395
 Qui dominis, idem ardor equis. face lumina surgunt,
 Ora sonant morfu, spumisque, & sanguine ferrum
 Uritur, impulsi nequeunt obistere postes,
 Claustraque, compressæ transfumat anhelitus ira:
 Stare adeo miserum est. pereunt vestigia mille 400
 Ante fugam, absentemque ferit gravis ungula campum.
 Circumstant fidi, nexusque, & torta jubarum
 Expediunt, firmantque animos, & plurima monstrant.
 Insonuit contra Tyrrhenum murmur, & omnes
 Exiluire loco. quæ tantum carbasa ponto? 405
 Quæ bello sic tela volant? quæ nubila cælo?
 Annibus hybernis minor est, minor impetus igni.

Tardius astra cadunt, glomerantur tardius imbres.
 Tardius e summo decurrunt flumina monte.
 Emissos videre, atque agnovere Pelasgi. 410
 Et jam rapti oculis, jam cæco pulvere mixti
 Una in nube latent, vultusque umbrante tumultu,
 Vix inter sese clamore, & nomine noscunt.
 Evolvere globum, & spatio quo quisque valebat
 Diducti. delet fulcos iterata priores 415
 Orbita. nunc avidi prono juga pectore tangunt,
 Nunc pugnante genu pressis duplicantur habenis,
 Colla toris crinita tument, stantesque repetit
 Aura jubas. bibit albentes humus arida nimbos.
 Fit sonus, immanisque pedum, tenuisque rotarum.
 Nulla manus requies, densis insibilat aër 420
 Verberibus. gelida non crebrior exilit Arcto
 Grando, nec Oleniis manant tot cornibus imbres.
 Senferat adductis alium prælagus Arion
 Stare ducem loris, dirumque expaverat infons 425
 Oedipodioniden; jam illinc a limine discors,
 Iratusque oneri insolito truculentior ardet.
 Inachidæ credunt accensum laudibus. ille
 Aurigam fugit. aurigæ furiale minatur

Efferus, & campo dominum circumspicit omni. 430
 Ante tamen cunctos. sequitur, longeque secundus
 Amphiarus agit, quem Theſſalus æquat eundem
 Admetus, juxta gemini, nunc Euneos ante, 435
 Et nunc ante Thoas. cedunt, vincuntque, nec unquam
 Ambitiosa pios collidit gloria fratres. 435
 Postremum discrimen erant Chromis asper, & asper
 Hippodamus, non arte rudes, sed mole tenentur
 Cornipedum. Prior Hippodamus fert ora sequentum,
 Fert gemitus, multaque humeros incenditur aura.
 Speravit flexæ circum compendia metæ, 440
 Interius ductis Phœbeius augur habenis,
 Anticipasse viam, nec non & Theſſalus heros
 Spe propiore calet: dum non cohibente magistro
 Spargitur in gyros, dexterque exerrat Arion.
 Jam prior Oeclides, & jam non tertius ibat 445
 Admetus, laxo cum tandem ex orbe reductus
 Aequoreus sonipes premit, evaditque parumper
 Gavilos. subit astra fragor, cælumque tremiscit,
 Omniaque excusso patuere sedilia vulgo.
 Sed nec lora regit, nec verbera pallidus addit 450
 Labdacides. lasſa veluti ratione magister

In fluctus, in saxa ruit; nec jam amplius astra
 Respicit, & victam projecit casibus artem.
 Rursus præcipites in recta ac devia campi 454
 Obliquant, tenduntque vias, iterum axibus axes
 Infiisti, radiisque rotæ. pax nulla, fidesque.
 Bella geri ferro levius. bella horrida credas:
 Is furor in laude est. trepidant, mortemque minantur,
 Multaque transversis præstringitur ungula campis.
 Nec jam sufficiunt stimuli, non verbera. voce 460
 Nominibusque cienst Pholoën Admetus, & Irin
 Funalemque Thoën; rapidum Danæius augur
 Ascheton increpitans, meritumque vocabula Cygnum.
 Audit & Herculeum Strymon Chromin. Euneon audit
 Igneus Aethion. tardum Calydonæ laceffit 465
 Hippodamus, variumque Thoas rogat ire Podarcem.
 Solus Echionides errante silentia curru
 Mæsta tenet, trepidaque timet se voce fateri.
 Vixdum cæptus equis labor, & jam pulvere quarto
 Campum ineunt, jamque & tepidis sudoribus artus
 Effecti, & crassum rapit ejectatque vaporem 471
 Cornipedum flammata sitis: nec jam integer illis
 Impetus, & longi suspendunt ilia status.

Hic anceps fortuna diu decernere primum 474
 Ausa venit. ruit, Hæmonium dum fervidus instat
 Admetum superare, Thoas, nec prætulit ullam
 Frater opem: velit ille quidem, sed Martius ante
 Obsistit Hippodamus, mediasque immisit habenas.
 Mox Chromis Hippodamum metæ interioris ad orbem
 Viribus Herculeis, & toto robore patris 480
 Axe tenet premo, luctantur abire jugales
 Nequicquam, frenosque & colla rigentia tendunt.
 Ut Siculas si quando rates tenet æstus, & ingens
 Auster agit, medio stant vela tumentia ponto.
 Tunc ipsum fracto curru deturbat, & issit 485
 Ante Chromis; sed Thraces equi ut videre jacentem
 Hippodamum, redit illa fames, jam jamque tre-
 mentem
 Partiti furis; ni frena, ipsosque frementes
 Oblitus palmæ, retro Tirynthius heros
 Torfisset, victusque, & collaudatus abisset. 490
 At tibi promissos jam dudum Phœbus honores
 Amphiaræ cupit. tandem ratus apta favori
 Tempora, pulverei venit in spatia horrida Circi,
 Cum jam in fine viæ, & summum victoria nutat.

Anguicomam monstri effigiem (sævissima visu 495
 Ora movet, sive ille Erebo, seu finxit in astu
 Temporis) innumera certe formidine cultum
 Tollit in astra nefas: non illud janitor atræ
 Impavidus Lethes, non ipsæ horrore sine alto
 Eumenides vidisse queant; turbasset euntes 500
 Solis equos, Martisque jugum. Nam flavus Arion
 Ut vidit, saliere jubæ, atque erectus in armos
 Stat, fociumque jugi, comitesque utrinque laboris
 Secum alte suspendit equos. ruit ilicet exul
 Aonius, nexuque diu per terga volutus 505
 Exiit, abripitur longe moderamine liber
 Currus, at hunc putri præter tellure jacentem
 Tanarei currus, & Theſſalus axis, & heros
 Lemnius, obliqua quantum vitare dabatur
 Translabere fuga. tandem caligine mersum 510
 Erigit accursu comitum caput, ægraque tollit
 Membra solo, & focero redit haud speratus Adraſto.
 Quis mortis, Thebane, locus? nisi dura negasset
 Tisiphone, quantum poterat dimittere bellum?
 Te Thebæ, fraterque palam, te plangeret Argos,
 Te Nemea: tibi Lerna comas, Larissaque supplex 516

Poneret, Archemori major colerere sepulchro.
 Tunc vero Oecldes, quanquam jam certa sequenti
 Præmia, cum vacuus domino præiret Arion,
 Ardet adhuc cupiens vel inanem vincere currum. 520
 Dat vires, refovetque deus. volat ocyor Euro,
 Ceu modo carceribus dimissus in arva solutis
 Verberibusque jubas, & terga laceſſit habenis,
 Aſcheton increpitanſque levem, Cygnumque nivalem.
 Nunc saltam dum nemo prior, rapit igneus orbes
 Axis, & effoſſæ longe ſparguntur arenæ. 526
 Dat gemitum tellus, & jam tunc ſæva minatur.
 Forſitan & victo prior iſſet Arione Cygnus,
 Sed vetat æquoreus vinci pater: hinc vice juſta
 Gloria manſit equo, ceſſit victoria vati. 530
 Huic pretium palmæ, gemini cratera ferebant
 Herculeum juvenes. illum Tirynthius olim
 Ferre manu ſola, ſpumantemque ore ſupino
 Vertere, ſeu monſtri victor, ſeu Marte, ſolebat.
 Centauros habet arte truces, aurumque figuris 535
 Terribile: hic mixta Lapitharum cæde rotantur
 Saxa, faces, aliique iterum crateres, ubique
 Ingentes morientum iræ. tenet ipſe farentem

Hyleum, & torta molitur robora barba.
 At tibi Mæonio fertur circumflua limbo, 540
 Pro meritis Admete chlamys, repetitaque multo
 Murice. Phryxei natat hic contemptor ephebus
 Aequoris, & picta translucet cœrulæ unda;
 In latus ire manus, mutaturusque videtur
 Brachia, nec siccum speres in stamine crinem: 545
 Contra autem frustra sedet anxia turre suprema
 Sektias in speculis. moritur prope conscius ignis.
 Has Adrastus opes dono victoribus ire
 Imperat, at generum famula solatur Achæa.
 Sollicitat tunc ampla viros ad præmia cursu 550
 Præceleris. agile studium, & tenuissima virtus,
 Pacis opus, cum sacra vocant, nec inutile bellis
 Subsidium, si dextra neget. prior omnibus Idas,
 Nuper Olympiacis umbratus tempora ramis,
 Profilit. excipiunt plausu Pisæa juvenus 555
 Eleæque manus. sequitur Sicyonius Alcon,
 Et bis in Isthmiaca victor clamatus arena
 Phædimus, alipedumque fugam prægressus equorum
 Ante Dymas, sed tunc ævo tardante secutus,
 Multi & quos variis tacet ignorantia vulgi 560

Hinc atque hinc subiere. sed Arcada Parthenopæum
 Appellant, densique cient vaga murmura Circi.
 Nota parens cursu. quis Mœnalæ Atalantes
 Nesciat egregium decus? & vestigia cunctis
 Indeprensâ procis? onerat celeberrima natum 565
 Mater. & ipse procul falæa jam notus inermes
 Narratur cervas pedes inter aperta Lycæi
 Tollere, & emissum cursu deprendere telum.
 Tandem expectatus volucris super agmina saltu
 Emicat, & torto chlamyden diffibulat auro. 570
 Effulgere artus, membrorumque omnis aperta est
 Lætitiæ, insignesque humeri, nec pectora nudis
 Deteriora genis, latuitque in corpore vultus.
 Ipse tamen formæ laudem aspernatur, & arcet
 Mirantes. tunc Palladios non inscius haustus 575
 Incubuit, pinguique cutem fuscatur olivo.
 Hoc Idas, hoc more Dymas, alique nitescunt.
 Sic ubi tranquillo pellucet sidera ponto,
 Vibraturque fretis cœli stellantis imago,
 Omnia clara nitent: sed clarior omnia supra 580
 Hesperos exercet radios, quantusque per altum
 Aethera, cœruleis tantus monstratur in undis.

Proximus & forma, nec multum segnior Idas
 Curſibus, atque ævo juxta prior. attamen illi
 Jam tenuem pingues florem induxere palæſtræ, 585
 Deſerpitque genis, nec ſe lanugo fatetur
 Intonſæ ſub nube comæ, tunc rite citatos
 Explorant, acuuntque gradus, variaſque per artes
 Inſtimulant docto languentia membra tumultu.
 Poplite nunc flexo ſidunt, nunc lubrica forti 590
 Pectora collidunt plauſu: nunc ignea tollunt
 Crura, breuemque fugam nec opino fine reponunt.
 Jam ruit atque æquum ſummiſit regula limen,
 Corripuere leves ſpatium, campoque refulſit
 Nuda cohors. volucres iisdem modo tardius arvis
 Iſſe videntur equi. credas e plebe Cydonum 596
 Parthorumque fuga totidem exiſſiſſe ſagittas.
 Non aliter celeres Hircana per avia cervi,
 Cum procul impaſſi fremitum accepere leonis,
 Sive putant: rapit attonitos fuga cæca, metuſque 600
 Congregat, & longum dant cornua mixta fragorem.
 Effugit hic oculos rapida puer ocyor aura
 Mænalius, quem deinde gradu premit horridus Idas,
 Inſpiratque humeros, flatuque, & pectoris umbra

Terga premit. poſt ambiguo diſcrimine tendunt 605
 Phædimus atque Dymas. Illis celer imminet Alcon.
 Flavus ab intonſo pendeſcit vertice crinis
 Arcados, hoc primis Triviæ paſcebat ab annis
 Munus, & Ogygio victor cum Marte rediſſet,
 Nequicquam patriis audax promiſerat aris. 610
 Tunc liber nexu, lateque in terga ſolutus
 Occurſu Zephyri retro fugit, & ſimul ipſum
 Impedit, infeſtoque volans oſtenditur Idæ.
 Inde dolum juvenis, fraudique accommoda ſenſit
 Tempora: jam finem juxta, dum limina victor 615
 Parthenopæus init, correpto crine reductum
 Occupat, & longæ primus ferit oſtia portæ.
 Arcades arma fremunt, armis defendere regem,
 Ni raptum decus, & meriti reddantur honores,
 Contendunt, totoque parant decedere Circo. 620
 Sunt & quis Idæ placeat dolus. ipſe regeſta
 Parthenopæus humo vultumque oculosque madentes
 Obruit. accēſſit lachrymarum gratia formæ.
 Pectora nunc mærens, nunc ora indigna cruento
 Ungue ſecat, meritamque comam. furit undique
 clamor 625

Diffonus, ambiguumque senis cunctatur Adraffi
 Consilium. tandem ipse refert: comescite litem,
 O pueri! virtus iterum tentanda, sed ite
 Limite non uno, latus hoc conceditur Idæ,
 Tu diversa tene: fraus cursibus omnis abesto. 630
 Audierant, dictoque manent. mox numina supplex
 Affatu tacito juvenis Tegeæus adorat:
 Diva potens nemorum (tibi enim hic tibi crinis
 honori

Debitus, eque tuo venit hæc injuria voto)
 Si bene quid genitrix, si quid venatibus ipse 635
 Promerui, ne (quæso) finas hoc omine Thebas
 Ire, nec Arcadiæ tantum meruisse pudorem.
 Auditum manifesta fides; vix campus euntem
 Sentit, & exilis plantis intervenit ær,
 Raraque non fracto vestigia pulvere pendent. 640
 Irrupit clamore fores, clamore recurrit
 Ante ducem, prensaque levat suspiria palma.
 Finiti cursus, operumque insignia præsto.
 Arcas equum dono, clypeum gerit improbus Idas,
 Cætera plebs Lyciis gaudet contenta pharetris. 645
 Tunc vocat, emissio si quis discernere disco

Impi-

Impiger, & vires velit ostentare superbas.
 It iustus Prærelas, & ænæ lubrica massæ
 Pondera, vix toto curvatus corpore juxta 649
 Dejecit. inspeçant taciti, expendantque laborem
 Inachidæ. mox turba ruunt, duo gentis Achææ,
 Tres Ephyreïadæ, Pifa satus unus, Acarnan
 Septimus, & plures agitabat gloria, ni fe
 Arduus Hippomedon cavea stimulante tulisset
 In medios, lateque ferens sub pectore dextro 655
 Orbem alium: hunc potius juvenes qui mœnia faxis
 Frangere, qui Tyrias dejectum vaditis arces;
 Hunc rapite: ast illud cui non jaculabile dextræ
 Pondus, & abreptum nullo conamine jecit
 In latus. absistunt procul, attonitique fatentur 660
 Cedere, vix unus Phlegyas, acerque Menestheus
 (Hos etiam pudor, & magni tenuere parentes)
 Promisere manum. concessit cætera pubes
 Sponte, & adorato rediit ingloria disco.
 Qualis Bistonis clypeus Mavortis in arvis 665
 Luce mala Pangæa ferit, solemque refulgens
 Territat, incussaque dei grave mugit ab hasta.
 Pifæus Phlegyas opus inchoat, & simul omnes

Staius. T. I.

O

Abstulit in se oculos exhausto corpore virtus 669
 Promissa. ac primum terra, discumque, manumque
 Asperat: excusso mox circum pulvere versat
 Quod latus in digitos, mediæ quod certius ulnæ
 Conveniat. non artis egens. hic semper amori
 Ludus erat, patriæ non tantum ubi laudis obiret
 Sacra, sed alternis Alpheon utrinque solebat 675
 Metiri ripis, & qua latissima distant
 Non unquam merso transmittere flumina disco.
 Ergo operum fidens, non protinus horrida campi
 Jugera, sed cælo dextram metitur, humique
 Pressus utroque genu, collecto sanguine discum 680
 Ipse super sese rotat, atque in nubila condit.
 Ille citus sublime petit, similisque cadenti
 Crescit in adversum, tandemque exhaustus ab alto
 Tardior in terram redit, atque immergitur arvis.
 Sic cadit, attonitis quoties avellitur astris 685
 Solis opaca foror, procul auxiliantia gentes
 Aera crepant, frustra que timent. at Theffala victrix
 Ridet anhelantes audito carmine bigas.
 Conlaudant Danaï. sed non tibi molle tuenti
 Hippomedon, majorque manus speratur in æquo. 690
 Atque illi extemplo, cui spes infringere dulce

Immodicas, Fortuna venit. quid numins contra
 Tendere fas homini? spatium jam immane parabat,
 Jam cervix conversa, & jam latus omne redibat:
 Excidit ante pedes elapsum pondus, & ictus 695
 Desistit, frustra que manum dimisit inanem.
 Ingemuere omnes, rarisque ea visa voluptas.
 Inde ad conatus timida subit arte Menestheus
 Cautior, & multum te, Maja nate, rogato
 Molis prægravidæ castigat pulvere lapsus. 700
 Illa manu magna, & multum felicior exit,
 Nec partem exiguam Circi transvecta quievit.
 Fit sonus, & fixa signatur terra sagitta.
 Tertius Hippomedon valida ad certamina tardos
 Molitur gressus. Namque illum corde sub alto 705
 Et casus Phlegyæ monet, & fortuna Menesthei.
 Erigit adfuetum dextræ gestamen, & alte
 Sustentans, rigidumque latus, fortesque lacertos
 Consultit, ac vasto contorquet turbine, & ipse
 Prosequitur; fugit horrendo per inania saltu, 710
 Jamque procul meminit dextræ, servatque tenorem
 Discus. nec dubia junctave Menesthea victum
 Transabiit meta. longe super æmula signa

Confedit, viridesque humeros, & opaca Theatri
 Culmina, ceu latæ tremefecit mole ruinæ. 715
 Quale vaporifera saxum Polyphemus ab Aetna
 Lucis egente manu, tamen in vestigia puppis
 Audita, juxtaque inimicum exegit Ulysses.
 Sic & Aloidae, cum jam celaret Olympum
 Desuper Ossa rigens, ipsum glaciale ferebant 720
 Pelion, & trepido sperabant jungere coelo.
 Tunc genitus Talao victori tigrin inanem
 Ire jubet, fulvo quæ circumfusa nitebat
 Margine, & extremos auro mansueverat ungues.
 Gnosfiacos arcus habet, & vaga tela Menestheus.
 At tibi, ait, Phlegya, casu frustrate sinistro, 726
 Hunc quondam nostri decus, auxiliumque Pelasgi
 Ferre damus (neque enim Hippomedon inviderit)
 enfem.
 Nunc opus est animis infestos tollere cæstus
 Cominus. Hæc bellis & ferro proxima virtus. 730
 Constatit immanis cerni, immanisque timeri
 Argolicus Capaneus. ac dum nigrantia plumbo
 Tegmina cruda boum, non mollior ipse lacertis
 Induitur: date tot juvenum de millibus unum

Huc ait; atque utinam potius de stirpe veniret 735
 Aemulus Aonia, quem fas dimittere leto,
 Nec mea crudelis civili sanguine virtus.
 Obstupere animi, fecitque silentia terror.
 Tandem insperatus nuda de Mebe Laconum
 Proflit Alcidas: mirantur Dorica regum 740
 Agmina: sed socii fretum Polluce magistro
 Norant & sacras inter crevisse palæstras.
 Ipse deus posuitque manus, & brachia finxit
 Materiam (suadebat amor) tunc sæpe locavit
 Cominus, & simili stantem miratus in ira 745
 Sustulit exultans, nudumque ad pectora pressit.
 Illum indignatur Capaneus, ridetque vocantem
 Ut miserans, poscitque alium. tandemque coactus
 Restitit, & stimulis jam languida colla tumescunt.
 Fulmineas alte suspensi corpora plantis 750
 Erexere manus. tuto procul ora recessu
 Armorum in speculis, aditusque ad vulnera clusi.
 Hic quantus Stygiis Tityos confurgat ab arvis
 Si torvæ patiantur aves, tanta undique pandit
 Membrorum spatia, & tantis ferus ossibus extat. 755
 Hic paulo ante puer, sed enim maturius ævo

Robur, & ingentes spondet tener impetus annos,
 Quem vinci haud quisquam, salvo nec sanguine tingi
 Malit, & erecto timeant spectacula voto.
 Ut sese permenſi oculis, & uterque priorem 760
 Speravere locum, non protinus ira, nec ictus:
 Alternus paulum timor, & permixta furori
 Conſilia, inclinant tantum contraria jaſtu
 Brachia, & explorant caſtus, hebetantque terendo.
 Doctior hic differt animum, metuensque futuri 765
 Cunctatus vires diſpenſat. at ille nocendi
 Prodigus, incautusque ſui, ruit omnis, & ambas
 Conſumit ſine lege manus, atque irrita frendit
 Inſurgens, ſeque ipſe premit. ſed providus aſtu,
 Et patria vigil arte Lacon, hos rejicit ictus, 770
 Hos cavet. interdum nutu, capitique citati
 Integer obſequio, manibus nunc obvia tela
 Diſcutiens, inſtat grefſu, vultuque recedit.
 Saepe etiam injuſtis collatum viribus hoſtem
 (Is vigor ingenio, tanta experientia dextræ eſt) 775
 Ultro audax animis intratque & obumbrat, & alte
 Adſilit, ut præceps cumulo ſalutis unda minantes
 In ſcopulos, & fracta redit, ſic ille furentem

Circuit expugnans. levat ecce, diuque minatur 779
 In latus, inque oculos, illum rigida arma caventem
 Avocat, & manibus necopinum interſerit ictum
 Callidus, ac mediam designat vulnere frontem.
 Jam cruor, & tepido ſignantur tempora rivo.
 Nescit adhuc Capaneus, ſubitumque per agmina
 murmur
 Miratur: verum ut feſſam ſuper ora reduxit 785
 Forte manum, & ſummo maculas in vellere vidit,
 Non leo, non jaculo tantum indignata recepto
 Tigris, agit toto cedentem fervidus arvo
 Præcipitatque retro juvenem, atque in terga ſupinat.
 Dentibus horrendum ſtridens, geminatque rotatas
 Multiplicatque manus. rapiunt conamina venti, 791
 Pars cadit in caſtus. motu Spartanus acuto
 Mille cavet lapſas circum cava tempora mortes,
 Auxilioque pedum: ſed, non tamen immemor artis,
 Adverſus fugit, & fugiens tamen ictibus obſtat. 795
 Et jam utrumque labor, ſuſpiriaque ægra fatigant.
 Tardius ille premit. nec jam hic abſiſtere velox.
 Deſectique ambo genibus, pariterque quierunt.
 Sic ubi longa vagos laſſarunt æquora nautas,

Et signo de puppe dato posuere parumper 800
 Brachia; vix requies, jam vox ciet altera remos.
 Ecce iterum immodice venientem eludit, & exit
 Sponte ruens, merfusque humeris. effunditur ille
 In caput. adfurgentem alio puer improbus ictu
 Perculit, eventuque impalluit ipse secundo. 805
 Clamorem Inachidæ, quantum non littora tollunt,
 Non nemora. Illum ab humo conantem ut vidit
 Adraftus,
 Tollentemque manus, & non toleranda parantem,
 Ite, oro, focii, furit: ite, opponite dextras,
 Festinate, furit, palmamque, & præmia ferte. 810
 Non prius effraeto quam misceat ora cerebro,
 Absistet, video. moriturum auferte Lacona.
 Nec mora, prorumpit Tydeus, nec iussa recusat
 Hippomedon. tunc vix ambo conatibus ambas 814
 Restringunt, cohibentque manus, ac plurima suadent.
 Vincis, abi. pulchrum est vitam donare minori.
 Noster & hic, bellique comes. Nil frangitur heros,
 Ramumque oblatumque manu thoraca repellit
 Vociferans: liceat, non has ego pulvere crasso, 819
 Atque cruore genas, meruit quibus iste favorem,

Semivir infodiam? mittamque informe sepulchro
 Corpus? & Oebalio donem lugere magistro?
 Dixit. at hunc focii tumidum & vicisse negantem
 Avertunt. contra laudant insignis alumnum
 Taygeti, longeque minas rifere Lacones. 825
 Jam dudum variz laudes & conscia virtus
 Tydea magnanimum stimulis ingentibus angunt.
 Ille quidem & disco bonus, & contendere cursu,
 Nec castu bellare minor. sed corde labores
 Ante alios erat uncta Pale. sic otia Martis 830
 Degere, & armiferas laxare adfueverat iras,
 Ingentes contra ille viros, Acheloia circum
 Littora, felicesque deo monstrante palæstras.
 Ergo ubi luctandi juvenes animosa citavit
 Gloria, terrificos humeris Aetolus amictus 835
 Exuitur, patriumque suem. levat ardua contra
 Membra, Cleonæ stirpis jactator Agylleus,
 Herculea nec mole minor: sic grandibus alte
 Insurgens humeris, hominem super improbus exit.
 Sed non ille rigor, patriumque in corpore robur.
 Luxuriant artus, effusaque sanguine laxo 841
 Membra natant. inde hæc audax fiducia tantum

Oenidæ superare parem. quanquam ipse videri
 Exiguus, gravia ossa tamen, nodisque lacerti
 Difficiles nunquam hunc animum Natura minori
 Corpore, nec tantas ausa est includere vires. 746
 Postquam oleo gavisa cutis, petit æquor uterque
 Procurfu medium, atque hausta vestitur arena.
 Tum madidos artus alterno pulvere siccant,
 Collaque demerere humeris, & brachia late 850
 Vara tenent, jam tunc astu deducit in æquum
 Callidus, & celsum procurvat Agyllea Tydeus
 Summissus tergo, & genibus vicinus arenæ.
 Ille autem Alpini veluti regina cupressus
 Verticis, urgentes cervicem inclinat in Austros, 855
 Vix sese radice tenens, terræque propinquat,
 Jam dudum ætherias eadem reditura sub auras.
 Non fecus ingentes artus præcelsus Agylleus
 Sponte premit, parvumque gemens duplicatur in
 hostem:
 Et jam alterna manus, frontemque, humerosque,
 latusque, 860
 Collaque, pectoraque, & vitantia crura laceffit.
 Interdumque diu pendent per mutua fulti

Brachia, nunc sævi digitorum vincula frangunt.
 Non sic ductores gemini gregis horrida tauri
 Bella movent, medio conjux stat candida prato 865
 Victorem expectans, rumpunt obnixa furentes
 Pectora, subdit amor stimulos, & vulnera sanat.
 Fulminei sic dente sues, sic hispida turpes
 Prælia villosis ineunt complexibus urfi.
 Vis eadem Oenidæ. nec sole, aut pulvere fessa 870
 Membra labant. riget arcta cutis, durisque laborum
 Castigata toris. contra non integer ille
 Flatibus alternis, ægroque effectus hiatu
 Exiit ingestas fluvio fudoris arenas,
 Ac furtim rapta sustentat pectora terra. 875
 Instat agens Tydeus, fictumque in colla minatus
 Crura subit. cæptis non evaluere potiri
 Frustratæ brevitæ manus. venit arduus ille
 Desuper, oppressumque ingentis mole ruina
 Condidit. Haud aliter collis scrutator Iberi 880
 Cum subiit, longeque diem, vitamque reliquit,
 Si tremuit suspensus ager, subitumque fragorem
 Rupta dedit tellus: latet intus monte soluto
 Obrutus, ac penitus fractum obductumque cadaver

Indignantem animum propriis non reddidit astris. 885
 Acrior hoc Tydeus, animisque & pectore supra est.
 Nec mora, cum vinclis onerique elapsus iniquo
 Circumit errantem, & tergo nec opinus inharet:
 Mox latus, & firmo celer implicat ilia nexu;
 Poplitibus genua inde premens evadere nodos 890
 Nequicquam, & lateri dextram infertare parantem
 Improbus, horrendum visu ac mirabile pondus
 Sustulit. Herculeis pressum sic fama lacertis
 Terrigenam sudasse Libyn, cum fraude reperta
 Raptus in excelsum, nec jam spes ulla cadendi, 895
 Nec licet extrema matrem contingere planta.
 Fit sonus, & lætos attollunt agmina plausus.
 Tunc alte librans inopinum sponte remisit.
 Obliquumque dedit, procumbentemque secutus
 Colla simul dextra, pedibus simul inguina vinxit. 900
 Deficit obsessus, soloque pudore repugnat.
 Tandem pectus humi, pronamque extensus in alvum
 Sternitur, ac longo mœstus post tempore surgit,
 Turpia signata linquens vestigia terra.
 Palmam autem dextra, lævaque nitentia dono 905
 Arma ferens Tydeus. quid si non sanguinis hujus

Partem haud exigua (scitis) Dirceus haberet
 Campus, ubi hæ nuper Thebarum fœdera plagæ?
 Hæc simul ostentans, quæsitæque præmia laudum
 Dat fociis. sequitur neglectus Agyllea thorax. 910
 Sunt & qui nudo subeant concurrere ferro.
 Jamque aderant instructi armis Epidaurius Agreus,
 Et nondum fati Dirceus agentibus exul.
 Dux vetat Jasides; Manet ingens copia leti
 O juvenes: servare animos, avidumque furorem 915
 Sanguinis adversi. tuque ô quem propter avita
 Jugera, dilectas cui desolavimus urbes,
 Ne precor ante aciem, jus tantum casibus esse,
 Fraternalque finas (abigant hoc numina) votis.
 Sic ait. atque ambos aurata casside ditat. 920
 Tunc genero ne laudis egens, jubet ardua neçi
 Tempora, Thebarumque ingenti voce citari
 Victorem. diræ retinebant omina Parcæ.
 Ipsum etiam proprio certamina festa labore
 Dignari, & tumulo supremum hunc addere honorem,
 Hortantur proceres. ac ne victoria desit 926
 Una ducum numero, fundat vel Lycia cornu
 Tela rogant, tenui vel nubila transeat hasta.

Obsequitur gaudens, viridique ex aggere in æquum
 Stipatus, summis juvenum descendit. at illi 930
 Pone leves portat pharetras, & cornua iustus
 Armiger. ingentem jactu transmittere circum
 Eminus, & dictæ dare vulnera destinat orno.
 Quis fluere occultis rerum neget omina caulis?
 Fata patent homini, piget inservare, peritque 935
 Venturi promissa fides. sic omina casum
 Fecimus, & vires auxit Fortuna nocendi.
 Campum emensa brevi fatalis ab arbore tacta
 Horrendum visu, per quas modo fugerat auras,
 Venit arundo retro, versumque a fine tenorem 940
 Pertulit, & notæ juxta ruit ora pharetræ.
 Multa duces errore ferunt, hi nubila, & altos
 Occurrisse Notos. adverso roboris ictu
 Tela repulsa alii. penitus latet exitus ingens,
 Monstratumque nefas. uni remeabile bellum. 945
 Et tristes domino spondebat arundo recursus.

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER VII.

ATQUE ea cunctantes Tyrii primordia belli
 Juppiter haud æquo respexit corde Pelasgos,
 Concussitque caput, motu quo celsa laborant
 Sidera, proclamatque adici cervicibus Atlas.
 Tunc ita velocem Tegees affatur alumnum: 5
 I, medium rapido, Borean illabere saltu
 Bistonias super usque domus, axemque nivosi
 Sideris: Oceano vetitum qua Parrhæsis ignem
 Nubibus hybernis, & nostro pascitur imbri.
 Atque ibi seu posita respirat cuspide Mavors 10
 (Quanquam invisâ quies) seu quod reor, arma
 tubasque
 Infatigatus habet, caræque in sanguine gentis
 Luxuriat. propeere monitus, iramque parentis

Ede, nihil parcens. nempe olim accendere jussus;
 Inachias acies, atque omne quod Isthmius umbo 15
 Distinet, & raucæ circumtonat ira Maleæ.
 Illi vix muros, limenque egressa juvenus
 Sacra colunt. credas bello rediisse, tot instant
 Plausibus, offensique sedent ad iusta sepulchri.
 Hicne tuus, Gradive, furor? sonat orbe recusso 20
 Discus, & Oebalii coeunt in prælia cæstus.
 At si ipsi rabies, ferrique infana voluptas
 Qua tumet; immeritas cineri dabit impius urbes
 Ferrum, ignemque ferens, implorantesque Tonantem
 Sternet humi populos, miserumque exhauriet orbem.
 Nunc lenis belli, nostraque remittitur ira. 26
 Quod nisi præcipitat pugnas, dictoque jubentis
 Ocyus impingit Tyriis Danaa agmina muris,
 (Nil equidem crudele minor) sit mite, bonumque
 Numen, & effreni laxentur in otia mores. 30
 Reddat equos, enssemque mihi, nec sanguinis ultra
 Jus erit. aspiciam terras, pacemque jubebo
 Omnibus, Ogygio sat erit Tritonia bello.
 Dixerat, & Thracum Cyllenius arva subibat:
 Atque illum Arctoæ labentem cardine portæ 35

Tem-

Tempestat æterna plagæ, prætentaque cælo
 Agmina nimborum, primique Aquilonis hiatus
 In diversa ferunt. crepat aures grandine multa
 Palla, nec Arcadii bene protegit umbra galeri.
 Hic steriles delubra notat Mavortia sylvas 40
 Horrescitque tuens: ubi mille furoribus illi
 Cingitur adverso domus immansueta sub Hæmo.
 Ferrea compago laterum, ferro arcta teruntur
 Limina, ferratis incumbunt testa columnis.
 Læditur adversum Phœbi jubar, ipsaque sedem 45
 Lux timet, & dirus contristat sidera fulgor.
 Digna loco statio. primis salit Impetus amens
 E foribus, cæcumque Nefas, Iræque rubentes,
 Exanguesque Metus, occultisque ensibus astant
 Insidiæ, geminumque tenens Discordia ferrum. 50
 Innumeris strepit aula minis. tristissima Virtus
 Stat medio, lætusque Furor, vultuque cruento
 Mors armata sedet: bellorum solus in aris
 Sanguis, & incensis qui raptus ab urbibus ignis.
 Terrarum exuviæ circum, & fastigia templi 55
 Captæ insignibant gentes, cælataque ferro
 Fragmina portarum, bellatricesque carinæ,

Statius. T. I.

P

Et vacui currus, protritæque curribus ora.
 Pæne etiam gemitus, adeo vis omnis, & omne
 Vulnus. ubique ipsum, sed non usquam ore remisso
 Cernere erat. talem divina Mulciber arte 61
 Ediderat. nondum radiis monstratus adulter
 Fœda catenato luerat connubia lecto.
 Quærere templorum regem vix cœperat ales
 Mænalius, tremit ecce solum, & mugire refractis 65
 Corniger Hebrus aquis. tunc quod pecus utile bellis
 Vallem infestabat, trepidas spumare per herbas,
 Signa adventantis, clausæque adamante perenni
 Dissiluire fores. Hircano in sanguine pulcher
 Ipse subit curru, diraque aspergine latos 70
 Mutat agros, spolia a tergo, flentesque catervæ.
 Dant sylvæ, nixque alta locum. regit atra jugales
 Sanguinea Bellona manu, longaque fatigat
 Cuspide. dirigit visu Cyllenia proles,
 Summisitque genas. ipsi reverentia patri, 75
 Si prope sit, dematque minas, nec talia mandat.
 Quod Jovis imperium? magno quid ab æthere portas?
 Occupat Armipotens. neque enim hunc, germane,
 sub axem

Sponte venis, hyemesque meas, cui rosca juxta
 Mænala, & æstivi clementior aura Lycæi. 80
 Ille refert consulta patris. nec longa moratus
 Sicut anhelabant juncto sudore volantes
 Mars impellit equos, residesque in prælia Grajos
 Ipse etiam indignans. Vidit pater altus, & ira
 Jam levior, tardo flestebat pondere vultum. 85
 Ut si quando ruit, debellatasque reliquit
 Eurus aquas, pax ipsa tumet, pontumque jacentem
 Exanimis jam volvit hyems: nondum arma carinis
 Omnia, nec toto respirant pectore nautæ.
 Finierat pugnas honor exequialis inermes, 90
 Nec dum aberant cœtus, cunctisque silentibus heros
 Vina solo fundens, cinerem placabat Adrastus
 Archemori: da, parve, tuum trieteride multa
 Instaurare diem, nec faucius Arcadas aras
 Malit adire Pelops, Elæaque pulset eburna 95
 Tempa manu, nec Castaliis altaribus anguis,
 Nec sua pinigero magis adnatet umbra Lechæo.
 Nos te lugenti puer inficiamur Averno,
 Mœstaque perpetuis solennia jungimus astris.
 Nunc festina cohors. at si Bœotia ferro 100

Vertere tecta dabis, magnis tunc dignior aris,
 Tunc deus; Inachias nec tantum culta per urbes
 Numina, captivis etiam jurabere Thebis.
 Dux ea pro cunctis: eadem sibi quisque vovebat.
 Jam pronis Gradivus equis Ephyrae premebat 105
 Littora, qua summas caput Acrocorinthus in auras
 Tollit, & alterna geminum mare protegit umbra.
 Inde unum dira comitum de plebe Pavorem
 Quadrupedes anteire jubet. non alter anhelos
 Insinuare metus, animumque avertere veris 110
 Aptior. innumerae monstro vocesque, manusque,
 Et facies quaecunque libet. bonus omnia credi
 Auctor, & horrificis lymphare incurfibus urbes.
 Si geminos soles, ruituraque suadeat astra,
 Aut nutare solum, aut veteres descendere sylvas,
 Ah miseri vidisse putent. tunc acre novabat 116
 Ingenium. falso Nemeæum pulvere campum
 Erigit. attoniti tenebrosam a vertice nubem
 Respexere duces. falso clamore tumultum
 Auget, & arma virum, pulsusque imitatur equorum,
 Terribilemque vagas ululatum spargit in auras. 121
 Exiluere animi, dubiumque in murmure vulgus

Pendet. ubi iste fragor? ni fallimur aure. sed unde
 Pulvereo stant astra globo? num Ismenius ultro
 Miles? ita est. veniunt. tanta autem audacia Thebis?
 An dubitent? agedum inferias & busta colamus. 126
 Hæc Pavor attonitis, variosque per agmina vultus
 Induitur, nunc Pisæis e millibus unus,
 Nunc Pylus, nunc ore Lacon, hostesque propinquos
 Adjurat, turmasque metu consternat inani. 130
 Nil falsum trepidis. ut vero amentibus ipse
 Incidit, & sacrae circum fastigia vallis
 Turbine prævectus rapido, ter sustulit hastam,
 Ter concussit equos, clypeum ter pectore plaufit,
 Arma, arma infani, sua quisque, ignotaque nullo
 More rapit, mutant galeas, alienaque cogunt 136
 Ad juga cornipedes: ferus omni in pectore sævit
 Mortis amor, cædisque. nihil flagrantibus obstat.
 Præcipitant, redimuntque moras. sic littora vento
 Incipiente fremunt, fugitur cum portus ubique, 140
 Vela fluunt, laxi jactantur ubique rudentes.
 Jamque natant remi, natat omnis in æquore summo
 Anchora, jam dulcis medii de gurgite ponti
 Respicitur tellus, comitesque a puppe relictæ.

Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes 145
 Bacchus iter. gemit Tyriam conversus ad urbem,
 Altricemque domum, & patrios reminiscitur ignes,
 Purpureum tristi turbatus pectora vultum:
 Non crines, non ferta loco, dextramque reliquit
 Thyrsus, & intactæ ceciderunt cornibus uvæ. 150
 Ergo ut erat lachrymis, lapsoque inhonorus amictu
 Ante Jovem (& tunc forte polum secretus habebat)
 Constat, haud unquam facie conspectus in illa,
 (Nec causæ latuere patrem) supplexque profatur.
 Exscindisne tuas divûm fator optime Thebas? 155
 Sæva adeo conjux? nec te telluris amata,
 Deceptique laris miseret, cinerumque meorum?
 Esto, olim invitum jaculatus nubibus ignem,
 Credimus. En iterum atra refers incendia terris,
 Nec Styge jurata, nec pellicis arte rogatus. 160
 Quis modus? an nobis pater iratusque bonusque
 Fulmen habes? sed non Danaeïa limina talis,
 Parrhasiumque nemus, Ledæasque ibis Amyclas.
 Scilicet e cunctis ego neglectissima natis
 Progenies? ego nempe tamen qui dulce ferenti 165
 Ponderus eram, cui tu dignatus limina vita

Præreptumque iter, & maternos reddere menses.
 Adde quod imbellis, rarisque exercita castris
 Turba meas acies, mea tantum prælia norunt:
 Nectere fronde comas, & ad inspirata rotari 170
 Buxa, timent thyrsos nuptarum, & prælia matrum.
 Unde tubas, Martemque pati? quin fervidus eccæ
 Quanta parat? quid si ille tuos Curetas in arma
 Ducat? & innocuis jubeat decernere peltis?
 Quin etiam invisos (sic hostis defuit?) Argos 175
 Elicis. ô ipsis genitor graviora periclis
 Jussa, novercales ruimus ditare Mycenæ.
 Cedo equidem, quo sacra tamen, ritusque peremptæ
 Gentis? & in tumulos si quid male sæta reliquit
 Mater, abire jubes? Thracen, sylvasque Lycurgi? 180
 An ne triumphatos fugiam captivus ad Indos?
 Da sedem profugo. potuit Latonia, frater
 Saxa (nec invideo) defigere Delon, & imis
 Commendare fretis. cara submovit ab arce
 Hostiles Tritonis aquas. vidi ipse potentem 185
 Gentibus Eois Epaphum dare jura, nec ullas
 Cyllene secreta tubas, Minoave curat
 Ida. quid heu tantum nostris offenderis aris?

Hic tibi (quando minor jam nostra potentia) noctes
 Herculeæ, placitusque vagæ Nyctæidos ardor, 190
 Hic Tyrium genus, & nostro felicior igne
 Taurus: Agenoreos saltem tutare nepotes.
 Invidiam risit pater, & jam poplite flexum,
 Sternentemque manus tranquillus ad oscula tollit.
 Inque vicem placida orsa refert. Non conjugis ista
 Consiliis (ut rere) puer, nec sæva roganti 196
 Sic expositus ego. immoto deducimur orbe
 Fatorum, veteres, feræque in prælia causæ.
 Nam cui tanta quies irarum? aut sanguinis usus
 Parcior humani? videt axis, & ista per ævum 200
 Mecum æterna domus, quoties jam torta reponam
 Fulmina, quam rarus terris hic imperet ignis.
 Quin etiam invitus magna, ulciscendaque passis
 Aut Lapithas Marti, aut veterem Calydonæ Dianæ
 Expugnare dedi. meaque est jactura, pigetque 205
 Tot mutare animas, tot reddere corpora vitæ.
 Labdacios vero, Pelopisque a stirpe nepotes
 Tardum, abolere mihi. scis ipse ut crimina mittam
 Dorica, quam promptæ Superos incessere Thebæ.
 Te quoque, (sed quoniam vetus excidit ira) filebo. 210

Non tamen aut patrio respersus sanguine Pentheus,
 Aut matrem scelerasse toris, aut crimine fratres
 Progenuisse reus, lacero tua lustra replevit
 Funere. ubi fletus? ubi tunc ars tanta precandi?
 Ast ego non proprio diros impendo dolori 215
 Oedipodionidas. rogat hoc tellusque, polusque,
 Et pietas, & læsa fides, naturaque, & ipsi
 Eumenidum mores. sed tu super urbe moveri
 Parce tua. non hoc statui sub tempore rebus
 Occasum Aoniis. veniet suspectior ætas, 220
 Ultioresque alii. nunc regia Juno queretur.
 His ille auditis, mentemque habitumque recepit.
 Ut cum sole malo, tristisque rosaria pallent
 Usta Noto, si clara dies, Zephyrique refecit
 Aura polum, redit omnis honos, emissaque lucent
 Germina, & informes ornat sua gloria virgas. 226
 Nuncius attonitas jam dudum Etheoclis ad aures
 Explorata ferens, longo docet agmine Grajos
 Ire duces; nec jam Aoniis procul abfore campis:
 Quacunque ingressi tremere, ac miserescere cunctos
 Thebarum, qui stirpe refert, qui nomine, & armis.
 Ille metum condens, audire exposcit, & odit 232

Narrantem. hinc dictis socios stimulare, suasque
 Metiri decernit opes. exciverat omnem
 Aoniam, Eubœamque, & Phocidos arva propinqua
 Mars, ita dulce Jovi. longo fugit ordine velox 236
 Tessera. propellunt acies, seseque sub armis
 Ostentant, subeunt campo, qui proximus urbi
 Damnatus bellis patet, expectatque furores.
 Nondum hostis circa, trepido tamen agmine matres
 Conscendunt muros, inde arma nitentia natis 241
 Et formidandos monstrant sub casside patres.
 Turre procul sola nondum concessa videri
 Antigone populis, teneras defenditur atra
 Veste genas, juxtaque comes, quo Læius ibat 245
 Armigero, tunc virgo senem regina veretur.
 Quæ sic orsa prior; Spesne obstat Pelasgis
 Hæc vexilla, pater? Pelopis descendere totas
 Audimus gentes. dic o precor exera regum 249
 Agmina. Nam video, quæ noster signa Menceus,
 Quæ noster gerat arma Creon, quam celsus æna
 Sphynge per ingentes Homoloïdas exeat Hæmon.
 Sic rudis Antigone. senior cui talia Phorbas:
 Mille sagittiferos gelidæ de colle Tanagræ 254

Promovet ecce Dryas. hic cui nivea arma tridentem,
 Atque auro rude fulmen habent, Orionis alti,
 Non falsus virtute nepos, procul, oro, paternum
 Omen, & innuptæ vetus excidat ira Dianæ.
 Jungunt se castris, regisque in nomen adoptant
 Ocaleæ, Medeonque, & confertissima lucis 260
 Nyfa, Dionæisque avibus circumsona Thisbe.
 Proximus Eurymedon, cui pastoralia Fauni
 Arma patris, pinusque jubas imitatur equinas
 Terribilis sylvis. reor & Mavorte cruento
 Talis erit. dites pecorum comitantur Erythræ. 265
 Qui Scolon, densamque jugis Eteonon iniquis,
 Qui breve littus Hyles, Atalantæumque superbi
 Schænon habent, notique colunt vestigia campi.
 Fraxineas vibrant Macetum de more sarissas:
 Sævaque difficiles excludere vulnera peltas. 270
 Ecce autem clamore ruunt Neptunia plebes
 Onchesti, quos pinigeris Mycalesfos in agris,
 Palladiusque Melas, Hecataæque gurgite nutrit
 Gargaphye: quorumque novis Haliartos aristis,
 Invidet, & nimia fata læta supervenit herba. 275
 Tela rudes trunci, galeæ vacua ora leonum,

Arborei dant scuta sinus. hos regis egenos
 Amphion en noster agit (cognoscere pronum
 Virgo) lyra galeam, tauroque insignis avito. 279
 Maeste animo juvenis, medios parat ire per enses,
 Nudaque pro caris opponere pectora muris.
 Vos etiam nostris, Heliconia turba, venitis
 Addere rebus opem. tuque, ô Permesse, canoris
 Et, felix Olmie, vadis, armatis alumnos
 Bellorum resides. patriis concentibus audis 285
 Exultare gregem. quales cum pallida cedit
 Bruma, renidentem deducunt Strymona cygni.
 Ite alacres, nunquam vestri morientur honores,
 Bellaque perpetuo memorabunt carmine Musæ.
 Dixerat, & paulum virgo interfata docenti. 290
 Illi autem, quam junguntur origine fratres?
 Sic certe paria arma viris, sic exit in auras
 Cassidis æquas apex. utinam hæc concordia nostris
 Cui senior ridens: Non prima errore videndi
 Falleris, Antigone. multi hos (nam decipit ætas)
 Dixerunt fratres. pater est, natusque, sed ævi 296
 Confudere modos, puerum Lapithonia nympa
 Dirctis, expertem thalami, crudumque maritis

Ignibus, ante diem cupido violavit amore,
 Improba connubii: nec longum & pulcher Alathreus
 Editus, ac primæ genitorem in flore juventæ 301
 Consequitur, traxitque notas, & miscuit annos.
 Et nunc sic fratres mentito nomine gaudent:
 Plus pater, hunc olim juvat, & ventura senectus.
 Tercentum genitor, totidemque in prælia natus 305
 Exercent equites. hæc deseruisse feruntur
 Exilem Glifanta, Coroniamque, feracem
 Messe Coronian, Baccho Glifanta colentes.
 Sed potius celos umbrantem hunc aspice late
 Hypsea quadrijugos, clypei septemplice tauro 310
 Lava, ter infuto servantem ingentia ferro
 Pectora: nam tergo nunquam metus. hasta vetustum
 Sylvarum decus, emissæ cui pervia semper
 Armaque, pectoraque, & nunquam manus irrita voti.
 Afopos genuisse datur, dignusque videri 315
 Tunc pater, abruptis cum torrentissimus exit
 Pontibus, aut natæ tumidus cum virginis ultor
 Flumina concussit, generum indignata Tonantem.
 Namque ferunt raptam patriis Aeginan ab undis
 Anplexu latuisse Jovis. furit amnis, & astris 320

Infensus bellare parat (nondum ista licebant
 Nec Superis) stetit audaces effusus in iras,
 Conferuitque manus, nec quem imploraret habebat,
 Donec vi tonitrus fummotus, & igne trifulco
 Cessit: adhuc ripis animosus gurgis anhelis, 325
 Fulmineum cinerem, magnæque insignia pœnæ
 Gaudet, & Aetneos in cœlum efflare vapores.
 Talem Cadmeo mirabimur Hypseæ campo,
 Si modo placavit felix Aegina Tonantem.
 Ducit Itonæos & Alalcomenæa Minervæ 330
 Agmina, quos Mide, quos humida suggerit Arne,
 Aulida qui Græamque ferunt, viridesque Plateas,
 Et fulco Peteona domant, refluxumque meatu
 Euripum, qua noster abit, teque ultima tractu
 Anthedon, ubi gramineo de littore Glaucus 235
 Poscentes irrupit aquas, jam crine genisque
 Cœrulus, & mixtos expavit ab inguine pisces.
 Glandibus & torta Zephyros incidere funda
 Cura: cydoneas anteibunt gesa sagittas.
 Tu quoque præclarum forma, Cephisse, dedisses 340
 Narcissum, sed Thespiacis jam pallet in agris
 Trux puer. orbata florem pater alluit unda.

Quis tibi Phœbæas acies, veteremque revolvat
 Phocida? qui Panopen, qui Daulida, qui Cyparissos,
 Et valles Lebadea tuas, & Hyampolin acri 345
 Subnixam scopulo, vel qui Parnasson utrumque
 Aut Cyrrham tauris, Anemoriamque supinant
 Coryciumque nemus? propellentemque Lilæam
 Cephissi glaciale caput, quo fuetus anhelam
 Ferre sitim Python, amnemque avertere ponto. 350
 Omnibus immixtas cono super aspice lauros,
 Armaque, vel Tityon, vel Delon habentia, vel quas
 Hic deus innumera laxavit cæde pharetras.
 Iphitus acer agit genitor, cui nuper adeptus
 Naubolus Hippasides, tuus, ô mitissime Lai, 355
 Hospes, adhuc currus, securaque lora tenebat,
 Cum tua subter equos jacuit convulsa cruentis
 Ictibus, ô utinam nostro cum sanguine, cervix.
 Dicentis maduere genæ, vultumque per omnem
 Pallor iit, vocisque repens singultus apertum 360
 Intercepit iter. refovet frigentis amicum
 Pectus alumna senis. redit, atque exile profatur:
 O mihi sollicitum decus ac suprema voluptas
 Antigone, feras tibi demoror improbus umbras,

Fors eadem scelera & cædes visurus avitas. 365
 Donec te thalamis habilem, integramque resignem,
 Hoc satis, & fessum vita dimittite Parcæ.
 Sed dum labor iners, quanti nunc ecce reviso
 Transfabiere duces. Clonium atque in terga comantes
 Non ego Abantiadas, non te faxosa Caryste, 370
 Non humiles Aegas, altumque Capharea dixi.
 Et jam acies obrufa negat, cunctique resistunt:
 Et tuus armatis jubet ecce silentia frater.
 Vix ea turre senex, cum ductor ab aggere cœpit:
 Magnanimi reges, quibus haud parere recusem 375
 Ductor, & ipse meas miles defendere Thebas,
 Non ego vos stimulare parem, (nam liber in arma
 Impetus, & meritas ultro jurastis in iras)
 Nec laudare satis, dignasque rependere grates
 Sufficiam. referent Superi, vestraque subacto 380
 Hoste manus. urbem focia de gente subistis
 Tutari, quam non aliis populator ab oris
 Belliger, externave fatus tellure, sed hostis
 Indigena adsultat, cui castra adversa regenti 384
 Hic pater, hic genitrix, hic junctæ stirpe sorores,
 Hic erat & frater. cerne en ubicunque nefandus

Exci-

Excidium moliris avis. venere volentes
 Aoniæ populi, nec sum tibi, sæve, relictus.
 Quid velit ista cohors, & te sentire decebat.
 Reddere regna vetant. Sic fatus, & omnia rite 390
 Disponit, qui bella gerant, qui mœnia fervent,
 Quas in fronte manus, medio quas robore sistat.
 Perspicuas sic luce fores, & virgea pastor
 Claustra levat, dum terra recens. jubet ordine primos
 Ire duces, media stipantur plebe maritæ: 395
 Ipse levat gravidas, & humum tactura parentum
 Ubera, succiduasque adportat matribus agnas.
 Interea Danaï noctemque diemque sub armis,
 Noctem iterum rursusque diem (sic ira ferebat)
 Ingeminant. contempta quies, vix aut sopor illis,
 Aut epulæ fecere moram. properatur in hostem 401
 More fugæ. nec monstra tenent, quæ plurima nescit
 Prodigiale canens, certi fors prævia fati.
 Quippe ferunt diros monitus, volucresque, feræque,
 Sideraque, averisque suis decursibus amnes: 405
 Infestumque tonat pater, & mala fulgura lucent.
 Terrificæque adytis voces, clausæque deorum
 Sponte fores. nunc sanguineus, nunc faxeus imber,

Staius. T. I.

Q

Et subiti Manes, flentumque occurfus avorum.
 Tunc & Apollineæ tacuere oracula Cyrrhae, 410
 Et non adfuetis pernox ululavit Eleufin
 Menfibus, & templis Sparte præfaga reclusis,
 Vidit Amyclæos (facinus!) concurrere fratres.
 Arcades infanas latrare Lycaonis umbras
 Noctæ ferunt tacita. fævo decurrere campo 415
 Oenomaum fua Pifa refert. Acheloon utroque
 Deformem cornu vagus infamabat Acarnan.
 Perfeos effigiem mœftam exorantque Mycenæ.
 Confufum Junonis ebur: mugire potentem
 Inachon agricolæ, gemini maris incola narrat 420
 Thebanum toto planxiffe Palæmona ponto.
 Hæc audit Pelopea phalanx, fed bellicus ardor
 Confiliis obftat divûm, prohibetque timeri.
 Jam ripas, Afope, tuas, Bœotaque ventum
 Flumina, non aufæ transmittere protinus alæ 425
 Hoftilem fluvium. forte & trepidantibus ingens
 Descendebat agris, animos five imbrifer arcus
 Seu montana dedit nubes, feu fluminis illa
 Mens fuit, objectusque vado pater arma vetabat.
 Tunc ferus Hippomedon magno cum fragmine ripæ

Cunctantem dejecit equum, ducibusque relictis 431
 Gurgite de medio frenis fufpenfus, & armis,
 Ite viri, clamat: fic vos in mœnia primus
 Ducere, fic claufas voveo perfringere Thebas.
 Præcipitant cuncti fluvio, puduitque fecutos. 435
 Ac velut ignotum fi quando armenta per amnem
 Pastor agit, ftat triftæ pecus, procul altera tellus
 Omnibus, & late medius timor: aft ubi ductor
 Taurus init, fecitque vadum, tunc mollior unda,
 Tunc faciles faltus, vifæque accedere ripæ. 440
 Haud procul inde jugum, tutifque accommoda caftis
 Arva notant, unde urbem etiam turrefque videre
 Sidonias. placuit fedes, fidique receptus,
 Colle per excelfum patulo, quem fubter aperto
 Arva finu, nullique aliis a montibus obftant 445
 Deftectus. nec longa labor munimina durus
 Addidit; ipfa loco mirum Natura favebat.
 In vallum elatæ rupes, devexaque foffis
 Aequa, & fortuito ductæ quater aggere pinna.
 Cætera dant ipfi, donec fol montibus omnis 450
 Erepsit, rebusque dedit fopor otia fellis.
 Quis queat attonitas dictis oftendere Thebas?

Urbem in conspectu belli suprema parantem
 Territat infomnem nox atra, diemque minatur.
 Discurrunt muris. nil septum horrore sub illo, 455
 Nil fidum satis, invalidæque Amphionis arces.
 Rumor ubique altus, pluresque annunciat hostes,
 Majoresque timor. spectant tentoria contra
 Inachia, externosque suis in montibus ignes.
 Hi precibus, questuque deos: hi Martia tela 460
 Belligerosque hortantur equos: hi pectora fletu
 Cara premunt, miserique rogos, & crastina mandant
 Funera. si tenuis demisit lumina somnus,
 Bella gerunt: modo lucra moræ, modo tædia vitæ
 Attonitis, lucemque timent, lucemque precantur. 465
 It geminum excutiens anguem, & bacchatur utrisque
 Tisiphone castris: fratrem huic, fratrem ingerit illi,
 Aut utrique patrem. procul ille penetibus imis,
 Excitus implorat furias, oculosque reposcit.
 Jam gelidam Phœben & caligantia primus 470
 Hauserat astra dies, cum jam tumet igne futuro
 Oceanus, lateque novo Titane reclusum
 Aequor, anhelantum radiis subsidit equorum.
 Ecce truces oculos sordentibus obsita canis

Exanguisque Jocasta genas, & brachia planctu 475
 Nigra ferens, ramumque olæ cum velleris atri
 Nexibus, Eumenidum velut antiquissima, portis
 Egreditur, magna cum majestate malorum.
 Hinc atque hinc natæ melior jam sexus, aniles
 Præcipitantem artus, & plusquam posset euntem 480
 Sustentant. venit ante hostes, & pectore nudo
 Claustra adversa ferit, tremulisque ululatus orat
 Admitti. referare viam rogat impia belli
 Mater, in his aliquod jus execrabile castris
 Huic utero est. trepidi visam expavere Manipli, 485
 Auditamque magis. remeat jam missus Adrasto
 Nuncius. excipiunt jussi, mediosque per enses
 Dant iter. illa duces ut primum aspexit Achivos,
 Clamorem horrendum luctu furiata resolvit:
 Argolici proceres, hei quis monstraverit hostem 490
 Quem peperit? quam inveniam (mihi dicite) natum
 Sub galea? venit attonitæ Cadmeius heros
 Obvius, & raptam lachrymis gaudentibus implet,
 Solaturque tenens, atque inter singula, matrem,
 Matrem iterat: nunc ipsam urgens, nunc cara fororum
 Pectora, cum mixta fletus anus asperat ira: 496

Quid molles lachrymas, venerandaque nomina fingis,
 Rex Argive, mihi? Quid colla amplexibus ambis,
 Invisamque teris ferrato pectore matrem?
 Tunc ille exilio vagus? & miserabilis hospes? 500
 Quem non permoveas? longe tua iussa cohortes
 Expectant, multoque latus præfulgurat ense.
 Ah miseræ matres! hunc te noctesque, diesque,
 Dessebam si verba tamen, monitusque tuorum
 Dignaris, dum castra silent, suspensaue bellum 505
 Horrescit pietas, genitrix, jubeoque, rogoque,
 I mecum, patriosque deos, arsuraque saltem
 Tecta vide, fratremque (quid aufers lumina?) fratrem
 Alloquere, & regnum jam me sub iudice posce.
 Aut dabit aut ferrum causa meliore refumes. 510
 Anne times, ne forte doli, & te conscia mater
 Decipiam? non sic miseros fas omne penates
 Effugiet: vix Oedipode ducente timeres.
 Nupsi equidem, peperique nefas, sed diligo tales,
 Ah dolor, & vestros etiamnum excuso furores. 515
 Quod si adeo perstas, ultro tibi, sæve, triumphum
 Detulimus, religa captas in terga sorores,
 Injice vincla mihi. gravis huc, utcumque feretur:

Et pater. Ad vestrum gemitus nunc verto pudorem,
 Inachidæ: liquistis enim parvosque senesque, 520
 Et lachrymas has quisque domi, sua credite matri
 Viscera. si vobis hic parvo in tempore carus
 (Sitque precor) quid me, oro, decet? quidve ista,
 Pelasgi,
 Ubera? ab Hircanis hoc Odrysisque tulissem
 Regibus, & siqui nostros vicere furores. 525
 Annuite, aut natum complexa superstite bello
 Hic moriar. Tumidas frangebant dicta cohortes
 Nutantesque virum galeas, & sparsa videres
 Fletibus arma piis. Quales ubi tela, virosque
 Pectoris impulsu rapidi stravere leones: 530
 Protinus ira minor, gaudentque in corpore capto
 Securam differre famem. sic flexa Pelasgum
 Corda labant, ferrique avidus mansueverat ardor.
 Ipse etiam ante omnes nunc matris ad oscula versus,
 Nunc rudis Ismenes, nunc flebiliora precantis 535
 Antigones, variaque animum turbante procella
 Exciderat regnum. cupit ire, & mitis Adrastus
 Non vetat. Hic justæ Tydeus memor occupat iræ:
 Me potius focii, qui fidum Etheoclea nuper

Expertus, (nec frater eram) me opponite regi, 540
 Cujus adhuc pacem egregiam, & bona fœdera gesto
 Pectore in hoc. ubi tunc fidei, pacisque sequestra
 Mater eras, pulchris cum me nox vestra morata est
 Hospitiis? nempe hæc trahis ad commercia natum?
 Duc illum in campum, vestro qui sanguine pinguis
 Spirat adhuc pinguisque meo. tu porro sequeris? 546
 Heu nimium mitis, nimiumque oblite tuorum.
 Scilicet infestæ cum te circum undique dextræ
 Nudabant enses, hæc flebit, & arma quiescent?
 Te ne ille, heu demens, semel intra mœnia clausum,
 Possessumque odiis Argiva in castra remittet? 551
 Ante hæc excusso frondescet lancea ferro,
 Inachus ante retro, nosterque Achelous abibunt.
 Sed mite alloquium, & fœvis pax quæritur armis,
 Hæc quoque castra patent: nec dum meruere timeri.
 An suspectus ego? abscedo, & mea vulnera dono. 556
 Intret, & hic genitrix eadem, mediæque sorores.
 Finge autem pactis evictum excedere regnis,
 Nempe iterum reddes? Rursus mutata trahuntur
 Agmina consiliis. subito ceu turbine cœli 560
 Obvius adversum Boreæ Notus abstulit æquor,

Arma iterum, furiaque placent. fera tempus Erinny
 Arripit, & primæ molitur femina pugna.
 Errabant geminæ Dircaæ ad flumina tigres
 Mite jugum, belli quondam vastator Lœi 565
 Currus, Erythræis quas nuper victor ab oris
 Liber, in Aonios meritas dimiserat agros.
 Illas turba dei, seniorque ex more sacerdos
 Sanguinis oblitus, atque Indum gramen olentes,
 Palmite maturo variisque ornare corymbis 570
 Curat, & alterno maculas interligat ostro.
 Jamque ipsi colles, ipsa has (quis credat?) amabant
 Armenta, atque ausæ circum mugire juvenca.
 Quippe nihil grassata fames, manus obvia pascit,
 Expectantque cibos, fusoque horrenda supinant 575
 Ora mero, vaga rure quies. si quando benigno
 Urbem iniere gradu, domus omnis, & omnia sacris
 Tempa calent, ipsumque fides intrasse Lyæum.
 Has ubi vipereo tactas ter utramque flagello
 Eumenis in furias, animumque redire priorem 580
 Impulit, erumpunt non agnoscentibus Argis.
 Ceu duo diverso pariter si fulmina cœlo
 Rupta cadant, longumque trahant per nubila crinem.

Non aliter cursu rapidæ, atque immane frementes
 Transiliunt campos, aurigamque impete vasto, 585
 Amphiaræ, tuum (nec defuit omen. heriles
 Forte is primus equos stagna ad vicina trahebat)
 Corripiunt. mox Tanarium qui proximus Idam
 Aetolumque Acamanta premunt. fuga torva per agrôs
 Cornipedum, visa donec flammatus Aconteus, 590
 Strage virûm, cui sueta feras prosternere virtus
 (Arcas erat) densis jam fida ad moenia versas
 Insequitur telis, multumque hastile resumens
 Ter, quater, adducto per terga, per ilia telo
 Transigit. illæ autem longo cum limite fusi 595
 Sanguinis, ad portas utrinque extantia ducunt
 Spicula semianimes, gemituque imitante querelas,
 Saucia dilectis acclinant pectora muris.
 Tempa putes, urbemque rapi, facibusque nefandis
 Sidonios ardere lares. sic clamor apertis 600
 Exoritur muris. mallent cunabula magni
 Herculis, aut Semeles thalamum, aut penetrare ruisse
 Harmonies. cultor Bacchæus Acontea Phegeus
 Jam vacuum telis, geminoque in sanguine oventem
 Cominus ense petit. sateunt Tegea juvenus 605

Auxilio tardi. jam supra sacra ferarum
 Corpora, mœrenti juvenis jacet ultio Baccho.
 Rumpitur & Grajum subito per castra tumultu
 Concilium. fugit externos Jocasta per hostes
 Jam non ausa preces. natas, ipsamque repellunt 610
 Qui modo tam mites, & præceps tempore Tydeus
 Uritur. Ite age, nunc pacem sperate, fidemque
 Nunc saltem differre nefas? potuitne morari
 Dum genitrix dimissa redit? sic fatus aperto
 Ense vocat socios. sævus jam clamor, & iræ 615
 Hinc atque inde calent. nullo venit ordine bellum,
 Confusique duces vulgo, & neglecta regentum
 Imperia: una equites mixti, peditumque catervæ,
 Et rapidi currus. premit indigesta ruentes
 Copia, nec sese vacat ostentare, nec hostem 620
 Noscere. sic subitis Thebana, Argivaque pubes
 Confixere globis. retro vexilla, tubæque
 Post tergum, & litui bellum invenero secuti.
 Tantus ab exiguo crudescit sanguine Mavors.
 Ventus uti primas struit inter nubila vires 625
 Lenis adhuc, frondesque, & aperta cacumina gestat.
 Mox rapuit nemus, & montes patefecit opacos.

Nunc age Pieriæ (non vos longinqua sorores
 Consulimus) vestras acies, vestramque referte
 Aoniam (vidistis enim) dum Marte propinquo 630
 Horrent Tyrrhenos Heliconia plectra tumultus.
 Sidonium Pterelan sonipes malefidus in armis
 Rumpentem frenos, diversa per agmina raptat
 Jam liber; sic fessa manus; venit hasta per armos
 Tydeos, & levum juvenis transverberat inguen, 635
 Labentemque adfigit equo. fugit ille perempto
 Confertus domino: nec jam arma, aut frena tenentem
 Portat adhuc. ceu nondum anima defectus utraque
 Cum sua Centaurus moriens in terga recumbit.
 Certat opus ferri. sternuntque alterna furentes 640
 Hippomedon Sybarin Pylium, Periphanta Menceceus,
 Parthonopæus Ityn; Sybaris jacet ense cruento,
 Cuspide trux Periphas, Itys insidiante sagitta.
 Cæneos Inachii ferro Mavortius Hæmon
 Colla rapit. cui dividuum trans corpus hiantes 645
 Truncum oculi quærunt, animus caput. arma jacentis
 Jam rapiēbat Abas, cornu deprensus Achiva
 Dimisit moriens clypeum hostilemque, suumque,
 Quis tibi Bacchæos, Eunæ, relinquere cultus?

Quis lucos? vetitus quibus emanasse sacerdos 650
 Suasit, & adfuetum Bromio mutare furorem?
 Quem terrere queas? clypei penetrabile textum
 Pallentes hederæ, Nysæaque ferta coronant.
 Candida pampineo subnectitur inflata pilo:
 Crine latent humeri: crescunt lanugine malæ, 655
 Et rubet imbellis Tyrio subtemine thorax:
 Brachiaque in maricis, & pictæ vincula plantæ,
 Carbasseique sinus, & fibula rasilis auro
 Tænariam fulva mordebat jaspide pallam,
 Quam super a tergo velox corytus, & arcus 660
 Pendentesque sonant aurata lynce pharetræ.
 It lymphante deo media inter millia longum
 Vociferans: Prohibete manus, hæc omine dextro
 Mœnia, Cyrrhæa monstravit Apollo juvenca.
 Parcite, in hæc ultro scopuli venere volentes. 665
 Gens sacrata fumus: gener huic est Juppiter urbi,
 Gradivusque focer: Bacchum haud mentimur alu-
 mnum,
 Et magnum Alciden. jactanti talia frustra
 Turbidus aëria Capaneus occurrit in hasta.
 Qualis ubi primam leo mane cubilibus atris 670

Erexit rabiem, & sævo speculatur ab antro
 Aut cervam, aut nondum bellantem fronte juvenum;
 It fremitu gaudens, licet arma, gregesque laceffant
 Venantum: prædam videt, & sua vulnera nescit.
 Sic tunc congressu Capaneus gavifus iniquo, 675
 Librabat magna venturam mole cupressum.
 Ante tamen, quid fœmineis ululatibus, inquit,
 Terrificas moriture viros? utinam ipse veniret,
 Cui furis; hæc Tyriis cane matribus, & simul hastam
 Expulit. Illa volans, ceu vis non ulla moretur 680
 Obvia vix sonuit clypeo, & jam terga reliquit.
 Arma fluunt, longisque crepat singulibus aurum,
 Eruptusque sinus vicit cruor. occidis audax,
 Occidis Aonii puer altera cura Lyæi.
 Mascida te fractis planxerunt Ismara thyrsis, 685
 Te Tmolos, te Nyfa ferax, Theseaue Naxos,
 Et Thebana metu juratus in Orgia Ganges.
 Nec segnem Argolicæ sensere Etheoclea turmæ,
 Parcior ad cives Polynicis inhorruit ensis.
 Eminent ante alios jam formidantibus arva 690
 Amphiaras equis, ac multo pulvere vertit
 Campum indignantem. Famulo decus addit inane

Mœstus, & extremos obitus illustrat Apollo.
 Ille etiam clypeum, galeamque incendit honore
 Sidere, nec tarde fratri, Gradive, dedisti, 695
 Nequa manus vatem, ne quid mortalia bello
 Lædere tela queant, sanctum, & venerabile Diti
 Funus erat. talis medios infertur in hostes
 Certus & ipse necis. vires fiducia leti
 Suggestit. inde viro majoraque membra, diesque 700
 Lætior, & nunquam tanta experientia cœli,
 Si vacet: avertit morti contermina Virtus.
 Ardet inexploto sævi Mavortis amore,
 Et fruitur dextra. atque anima flagrante superbit.
 Hic hominum casus lenire, & demere fati 705
 Jura frequens, quantum subito diversus ab illo
 Qui tripodas, laurusque sequi, qui doctus in omni
 Nube, salutato volucrum cognoscere Phœbo.
 Innumeram ferro plebem, ceu letifer annus
 Aut jubar adversi grave sideris immolat umbris 710
 Ipse suis. Jaculo Phlegyam, jaculoque superbum
 Phylea, falcato Chromin, & Cremetaona curru,
 Cominus hunc stantem metit, hunc a poplite sectum,
 Cuspide demissa Chromin, Iphinoumque, Sagenque,

Intonsumque Gyan, sacrumque Lycorea Phœbo 715
 Invitus: jam fraxineum dimiserat hasta
 Robur, & excussis apparuit infula cristis,
 Alcathoum saxo, cui circum stagna Carysti
 Et domus & conjux, & amantes littora nati.
 Vixerat ille diu pauper scrutator aquarum: 720
 Decepit tellus: moriens hyemesque Notosque
 Laudat, & experti meliora pericula ponti.
 Aspicit has longe jam dudum Asopius Hypseus
 Palantum strages, ardetque avertere pugnam: 724
 Quanquam haud ipse minus curru Tirynthia fundit
 Robora, sed viso præsens minor augure sanguis.
 Illum armis, animisque cupit, prohibebat iniquo
 Agmine confertum cunei latus. inde superbus
 Exeruit patriis electum missile ripis.
 Ac prius, Aonidum dives largitor aquarum, 730
 Clare Giganteis etiamnum, Alope, favillis,
 Da numen dextræ: rogat hoc natusque, tuique
 Quercus alumna vadi. fas & me spernere Phœbum,
 Si tibi collatus divum fator. omnia mergam
 Fontibus arma tuis, tristesque sine augure vittas.
 Audierat genitor. vetat indulgere volentem 736

Phœbus,

Phœbus, & aurigam jaculum detorquet in Hersen.
 Ille ruit. deus ipse vagis succedit habenis
 Lernæum falso simulans Aliagmona vultu.
 Tunc vero ardenti non ulla obfistere tentant 740
 Signa, ruunt solo terrore, & vulnera citra
 Mors trepidis ignava venit: dubiumque tuenti
 Presserit infestos onus, impuleritne jugales.
 Sic ubi nubiferum montis latus, aut nova ventis
 Solvit hyems, aut victa situ non pertulit ætas; 745
 Desilit horrendus campo timor, arma, virosque
 Limite non uno, longævaque robora secum
 Præcipitans, tandemque exhaustus turbine fesso,
 Aut vallem cavat, aut medios intercipit amnes.
 Non secus ingentique viro magnoque gravatus 750
 Temo deo, nunc hoc, nunc illo in sanguine fervet.
 Ipse sedens telis, pariterque ministrat habenis
 Delius: ipse docet jactus, adversaque flectit
 Spicula, fortunamque hastis venientibus aufert.
 Sternuntur terræ, Menalas pedes, Antiphus alto 755
 Nil defensus equo, genitusque Heliconide Nympha
 Aethion, cæsoque infamis fratre Polites,
 Conatusque toris vittatam attingere Manto

Staius. T. I.

R

Lampus: in hunc sacras Phœbus dedit ipse sagittas.
 Et jam cornipedes trepida ac moribunda reslantes
 Corpora, rimantur terras, omnisque per artus 761
 Sulcus, & incisis altum rubet orbita membris.
 Hos jam ignorantes terit impius axis, at illi
 Vulnere semineces (nec devitare facultas)
 Venturum super ora vident. jam lubrica tabo 765
 Frena, nec infisti madidus dat temo, rotæque
 Sanguine difficiles, & tardior ungula fossis
 Visceribus. tunc ipse furens in morte relicta
 Spicula, & e mediis extantes ossibus hastas
 Avellit: stridunt animæ, currumque sequuntur. 770
 Tandem se famulo summum confessus Apollo,
 Utere luce tua, longamque, ait, indue famam,
 Dum tibi me junctum mors irrevocata veretur.
 Vincimur. immites scis nulla revolvere Parcas
 Stamina. vade diu populis promissa voluptas 775
 Elysiis, certe non perpeffure Creontis
 Imperia, aut vetito nudus jaciture sepulchro.
 Ille refert contra, & paulum respirat ab armis:
 Olim te, Cyrrhæ pater, peritura sedentem
 Ad juga (quis tantus miseris honor?) axe trementi 780

Sensimus, instantes quonam usque morabere manes?
 Audio jam rapidæ cursum Stygis, atraque Ditis
 Flumina, tergeminosque mali custodis hiatus.
 Accipe commissum capiti decus, accipe laurus
 Quas Erebo deferre nefas. nunc voce suprema 785
 Si qua recessuro debetur gratia vati,
 Deceptum tibi, Phœbe, larem, pœnasque nefandæ
 Conjugis, & pulchrum nati commendo furorem.
 Desiluit mœrens, lachrymasque avertit Apollo.
 Tunc vero ingemuit currusque, orbique jugales.
 Non aliter cæco nocturni turbine Cori 791
 Scit peritura ratis, cum jam damnata fororis
 Igne, Therapnæi fugerunt carbasa fratres.
 Jamque recessuræ paulatim horrescere terræ,
 Summaque terga quati; groviorque effervere pulvis
 Cœperat. inferno mugit jam murmure campus. 796
 Bella putant trepidi, bellique hunc esse fragorem.
 Hortanturque gradus. Alius tremor arma, virosque
 Mirantesque inclinat equos. jam frondea nutant
 Culmina, jam muri, ripisque Ismenos apertis 800
 Effugit. Exciderunt iræ, nutantia figunt
 Tela solo, dubiasque vagi nituntur in hastas

Cominus, inque vicem viso pallore recedunt.
 Sic ubi navales miscet super æquora pugnas
 Contempto Bellona mari: si forte benigna 805
 Tempestas; sibi quisque cavent, ensesque recondit.
 Mors alia, & focii pacem fecere timores.
 Talis erat campo belli fluitantis imago.
 Sive laborantes concepto flamine terræ
 Ventorum rabiem, & clausum ejecere furorem: 810
 Exedit seu putre solum, carpfitque terendo
 Unda latens: sive hac volventis machina cæli
 Incubuit: sive omne fretum Neptunia movit
 Cuspis, & extremas gravius mare torfit in oras:
 Seu vati datus ille fragor, seu terra minata est 815
 Fratribus, ecce alte præceps humus, ore profundo
 Dissilit, inque vicem timuerunt sidera, & umbræ.
 Illum ingens haurit specus, & transire parantes
 Mergit equos. non arma manu, non frena remisit:
 Sicut erat, rectos defert in Tartara currus, 820
 Respexitque cadens cælum, campumque coire
 Ingemuit. donec levior distantia rursus
 Miscuit arva tremor, lucemque exclusit Averno.

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER VIII.

UT subitus vates pallentibus incidit Umbris,
 Letiferasque domos, orbisque arcana sepulti
 Rupit, & armato turbavit funere Manes;
 Horror habet cunctos, Stygiis mirantur in oris
 Tela & equos, corpusque novum; neque enim igni-
 bus artus 5
 Conditus, aut mœsta niger adventabat ab urna:
 Sed belli sudore calens, clypeumque cruentis
 Roribus, & scissi resperfus pulvere campi.
 Necdum illum aut trunca lustraverat obvia taxo
 Eumenis, aut furvo Proserpina poste notarat 10
 Cœtibus adsumptum functis. quin cominus ipsa
 Fatorum deprensa colus, visoque paventes
 Augure, tunc demum rumpebant stamina Parca.

Illum & securi circumspexere fragorem
 Elyfii, & si quos procul inferiore barathro 15
 Altera nox, aliisque gravat plaga cæca tenebris.
 Tunc regemunt pigrique lacus, ustæque paludes,
 Umbriferæque fremit fulcator pallidus undæ,
 Dissiluisse novo penitus telluris hiatu
 Tartara, & admissos non per sua flumina Manes. 20
 Forte sedens media regni infelicis in arce
 Dux Erebi, populos poscebat crimina vitæ.
 Nil hominum miserans, iratusque omnibus umbris,
 Stant Furiæ circum, variæque ex ordine Mortes,
 Sævaque multifonas exercet Pœna catenas. 25
 Fata ferunt animas, & eodem pollice damnant.
 Vincit opus. Juxta Minos cum fratre verendo
 Jura bonus meliora monet, regemque cruentum
 Temperat. Assistunt lachrymis atque igne tumentes
 Cocytos Phlegetonque, & Styx perjuria divum 30
 Arguit: ille autem supera compage soluta,
 Nec solitus sentire metus, expavit oborta
 Sidera, jucundaque offensus luce profatur:
 Quæ Superum labes inimicum impēgit Averno
 Aethera? quis rumpit tenebras? vitæque silentes 35

Admovet? unde minæ? uter hæc mihi prælia fratrum?
 Congredior, pereant agedum discrimina rerum.
 Nam cui dulce magis? magno me tertia victum
 Dejecit fortuna polo, mundumque nocentem
 Servo, nec iste meus, dirisque en pervius astris 40
 Inspicitur. tumidufne meas regnator Olympi
 Explorat vires? habeo jam quassa Gigantum
 Vincula, & æthereum cupidos exire sub axem
 Titanas, miserumque patrem. Quid me otia mœsta
 Sævus, & implacidam prohibet perferre quietem? 45
 Amissumque odisse diem? pandam omnia regna
 Si placet, & Stygio prætextam Hyperiona cælo.
 Arcada nec Superis (quid enim mihi nuncius ambas
 Itque reditque domos?) emittam, & utrumque tenebo
 Tyndariden. cur autem avidis Ixiona frango 50
 Vorticibus? Cur non expectant Tantalum undæ?
 Anne profanatum toties Chaos hospite vivo
 Perpetiar? me Pirithoi temerarius ardor
 Tentat, & audaci Theseus juratus amico.
 Me ferus Alcides; tunc cum custode remoto 55
 Ferrea Cerberæ tacuerunt limina portæ.
 Odrysiis etiam pudet heu patuisse querelis

Tartara vidi egomet blanda inter carmina turpes
 Eumenidum lachrymas, iterataque pensa fororum.
 Me quoque. sed duræ melior violentia legis. 60
 Ast ego vix unum, nec celsa ad sidera furto
 Ausus iter, Siculo rapui connubia campo;
 Nec licuisse ferunt: injustæque ab Jove leges
 Protinus, & sectum genitrix mihi computat annum.
 Sed quid ego hæc! i, Tartareas ulciscere sedes 65
 Tiphone, & si quando novis asperrima monstros
 Triste, infuetum, ingens, quod nondum viderit æther,
 Ede nefas, quod mirer ego, invideantque sorores.
 Atque adeo fratres (nostrisque hæc omina sunt)
 Prima odiis) fratres alterna in vulnere læto 70
 Marte ruant. sit, qui rabidarum more ferarum
 Mandat atrox hostile caput, quique igne supremo
 Arceat exanimes & manibus æthera nudis
 Commaculet. juvet ista ferum spectare Tonantem.
 Præterea ne sola furor mea regna lacestat, 75
 Quare deis qui bella ferat, qui fulminis ignes,
 Infestumque Jovem clypeo fumante repellat.
 Faxo haud sit cunctis levior metus, atra movere
 Tartara, frondenti quam jungere Pelion Ossæ.

Dixerat. atque illi jam dudum regia tristis 80
 Attremittenti, suaque, & quæ desuper urget,
 Nutabat tellus. non fortius æthera vultu
 Torquet, & astriferos inclinat Juppiter axes.
 At tibi quos (inquit) Manes, qui limite præceps
 Non licito per inane ruis? subit ille minantem 85
 Jam tenuis visu, jam vanescentibus armis,
 Jam pedes. extincto tamen interceptus in ore
 Augurii perdurat honos. obscuraque fronti
 Vittæ manet, ramumque tenet morientis olivæ.
 Si licet, & sanctis hic ora resolvere fas est 90
 Manibus, ô cunctis finitor maxime rerum,
 At mihi, qui quondam causas, elementaque noram,
 Et fator, oro, minas, stimulatæque corda remulce,
 Neve ira dignare hominem, & tua jura timentem.
 Nam nec ad Herculeos (unde hæc mihi pectora?)
 raptus, 95
 Nec Venerem illicitam (crede his insignibus) ausi
 Intramus Lethen; fugiat nec tristis in antrum
 Cerberus, aut nostros timeat Proserpina currus.
 Augur Apollineis modo dilectissimus aris,
 Testor inane Chaos, (quid enim hic jurandus Apollo?)

Crimine non ullo subeo nova fata: nec alma 101
 Sic merui de luce rapi. scit judicis urna
 Dictæ, verumque potest deprendere Minos.
 Conjugis infidiis, & iniquo venditus auro
 Argolicas acies, unde hæc tibi turba recentum 105
 Umbrarum, & nostræ veniunt quoque funera dextræ,
 Non ignarus ini. subito me turbine mundi
 (Horret adhuc animus) mediis e millibus hausit
 Nox tua, quæ mihi mens? dum per cava viscera terræ
 Vado diu pendens? & in aëre volvor operto? 110
 Hei mihi nil ex me sociis, patriæque relictum,
 Vel captum Thebis. non jam Lernæa videbo
 Testa, nec attonito saltem cinis ibo parenti.
 Non tumulo, non igne miser, lachrymisque meorum
 Productus, toto pariter tibi funere veni, 115
 Nil istis aufurus equis. nec deprecor umbram
 Accipere, & tripodum jam non meminisse meorum.
 Nam tibi prælagi, quisnam super auguris usus,
 Cum Parcæ tua iussa trahant? sed pectora flectas,
 Et melior sis, quæso, deis. si quando nefanda 120
 Huc aderit conjux, illi funesta reserva
 Supplicia; illa tua, rector bone, dignior ira.

Accipit ille preces, indignaturque moveri.
 Ut leo Massyli cum lux stetit obvia ferri,
 Tunc iras, tunc arma citat; si decimat hostis, 125
 Ire super satis est, vitamque relinquere victo.
 Interea vittis, lauruque insignis opima
 Currus, & egregiis modo formidatus in armis,
 Luce palam fufus nulli, nullique fugatus
 Quæritur. absistunt turmæ, suspectaque tellus 130
 Omnibus: infidi miles vestigia campi
 Circumit, atque avidæ tristis locus ille ruinæ
 Cessat, & inferni vitatur honore sepulchri.
 Nuncius hortanti diversa in parte maniplos
 Adrasto, vix ipse ratus vidisse Palæmon 135
 Advolat, & trepidans (steterat nam forte cadenti
 Proximus) inspectoque miser pallebat hiatu.
 Verte gradum: fuge rector ait; si Dorica saltem
 Terra loco, patriæque manent, ubi liquimus, arces.
 Non armis, non sanguine opus. quid inutile ferrum
 Stringimus in Thebas? currus humus impia sorbet,
 Armaque bellantesque viros: fugere ecce videtur 142
 Hic etiam, quo stamus, ager. vidi ipse profunda
 Noctis iter, ruptaque soli compage ruentem,

Illum heu, præfagis quo nullus amicior astris, 145
 Oecliden, frustra que manus cum voce tetendi.
 Mira loquor, fulcos etiamnum Rector equorum,
 Fumantemque locum, & spumis madida arva reliquit:
 Nec commune malum est; tellus agnoscit alumnos,
 Stat Thebana acies. Stupet hæc, & credere Adrastus
 Cunctatur, sed Mopsus idem, trepidusque ferebat 151
 Actor idem: nam fama novis terroribus audax
 Non unum cecidisse refert. sponte agmina retro
 Non expectato revocantum more tubarum
 Præcipitant, sed torpet iter, falluntque ruentes 155
 Genua viros, ipsique (putes sensisse) repugnant
 Cornipedes, nulloque truces hortamine parent,
 Nec celerare gradum, nec tollere lumina terra.
 Fortius incurfant Tyrii: sed Vesper opacus
 Lunares jam ducit equos. data fœdere parvo 160
 Mœsta viris requies, & nox auctura timores.
 Quæ tibi tunc facies, postquam permissa gemendi
 Copia? qui fletus galeis cecidere solutis?
 Nil solitum fessos juvat. abjecere madentes,
 Sicut erant, clypeos: nec quisquam spicula terisit,
 Nec laudavit equum, nitida nec cassidis altam 166

Compfit adornavitque jubam. vix magna levare
 Vulnera, & efflantes libet internectere plagas.
 Tantus ubique dolor. mensas alimenta que bello
 Debita, nec pugnae fuasit timor. omnia laudes, 170
 Amphiaræ, tuas, fœcunda que pectora veri
 Commemorant lachrymis, & per tentoria sermo
 Unus, Abisse deos, delapsaque numina castris.
 Heu ubi laurigeri currus? solenniaque arma?
 Et galeæ vittatus apex? hæc antra, lacusque 175
 Castalii? tripodumque fides? sic gratus Apollo?
 Quis mihi fidereos lapsus, mentemque sinistri
 Fulguris, aut casis saliat quod numen in extis,
 Quando iter, unde moræ, quæ sævis utilis armis,
 Quæ pacem magis hora velit, quis jam omne
 futurum 180
 Proferet? aut cum quo volucres mea fata loquentur?
 Hos quoque bellorum casus nobisque, tibi que,
 Præscieras, & (quanta sacro sub pectore virtus?)
 Venisti tamen, & miseris comes additus armis.
 Et cum te tellus, fatalisque hora vocaret, 185
 Tu Tyrias acies, adverfaque signa, vacasti
 Sternere. tunc etiam media de morte timendum

Hostibus, infestaque abeuntem vidimus hasta.
 Et nunc te quis casus habet? poterisne reverti
 Sedibus a Stygiis altaque erumpere terra? 190
 Anne sedes hilaris juxta tua numina Parcas?
 Et vice concordi discis ventura, doceſque?
 An tibi felices lucos miseratus Averni
 Rector, & Elyſias dedit infervare volucres?
 Quicquid es, æternus Phœbo dolor, & nova clades
 Semper eris, mutisque diu plorabere Delphis, 196
 Hic Tenedon, Cyrrhamque dies, partuque ligatam
 Delon, & intonſi cludet penetralia Branchi.
 Nec Clarias hac luce fores, Didymæaque quiſquam
 Limina, nec Lyciam ſupplex conſultor adibit. 200
 Quin & cornigeri vatis nemus, atque Moloffi
 Quercus anhela Jovis, Trojanaque Thymbra tacebit.
 Ipi amnes, ipſæque volent areſcere laurus.
 Ipſe nihil certum ſagis clangoribus æther
 Præcinet, & nulla ferientur ab alite nubes. 205
 Jamque erit ille dies, quo te quoque conſcia fati
 Tempa colant, reddatque tuus reſponſa ſacerdos.
 Talia fatidico peragunt ſolennia regi,
 Ceu flammas, ac dona rogo, triſteſque rependant

Exequias, mollique animam tellure reponant. 210
 Fracta dehinc cunctis, averſaque pectora bello.
 Sic fortes Minyas ſubito cum funere Tiphys
 Deſtituit, non arma ſequi, non ferre videtur
 Remus aquas, ipſique minus jam ducere venti.
 Jam feſſis gemitu paulatim corda levabat 215
 Exhaustus ſermone dolor, noxque addita curas
 Obruit, & facilis lachrymis irrepere ſomnus.
 At non Sidoniam diverſa in parte per urbem
 Nox eadem, vario producunt ſidera ludo
 Ante domos, intraque; ipſæque ad mœnia marcent
 Excubiæ. gemina æra ſonant, Idæaque terga, 221
 Et moderata ſonum vario ſpiramine buxus.
 Tunc dulces Superos atque omne ex ordine alumnus
 Numen, ubique ſacri reſonant Pæanes, ubique
 Serta, coronatumque merum. nunc funera rident
 Auguris ignari, contraque in pectore certant 226
 Tireſiam laudare ſuum. nunc facta revoivunt
 Majorum, veteresque canunt ab origine Thebas.
 Hi mare Sidonium, manibusque attrita Tonantis
 Cornua, & ingenti ſulcatum Nerea tauro: 230
 Hi Cadmum, laſſamque bovem, foetorſque cruenti

Martis agros: alii Tyriam reptantia faxa
 Ad chelyn, & duras animantem Amphiona cautes:
 Hi gravidam Semelen: illi Cythereia laudant
 Connubia, & multa deductam lampade fratrum 235
 Harmonien: nullis deest sua fabula mensis.
 Ceu modo gemmiferum thyrso populatus Hydaspem,
 Eoasque domos, nigri vexilla triumphi
 Liber, & ignotos populis ostenderet Indos. 239
 Tum primum ad cœtus, sociæque ad fœdera mensæ
 Semper inaspectum, diraque in fede latentem,
 Oedipoden exisse ferunt, vultuque sereno
 Caniciem nigram squallore, & fordida fulis
 Ora comis laxasse manu, fociumque benignos
 Adfatus, & abacta prius solatia passum. 245
 Quin hausisse dapes, inficcatumque cruorem
 Dejecisse genis. cunctos auditque, refertque,
 Qui Ditem, & Furias tantum, & si quando regentem
 Antigonem, mœstis solitus pulsare querelis.
 Causa latet. non hunc Tyrii fors prospera belli; 250
 Tantum bella juvant. natum hortaturque, probatque,
 Nec vicisse velit; sed primos cominus enses
 Et scelerum tacito rimatur femina voto.

Inde

Inde epulæ dulces, ignotaque gaudia vultu.
 Qualis post longæ Phineus jejunia pœnæ, 255
 Nil fridere domi volucres ut sensit abactas,
 (Nec dum tota fides) hilaris, mensæque, torosque,
 Nec turbata feris tractavit pocula pennis.
 Cætera Grajorum curis armisque jacebat
 Fessa cohors; alto castrorum ex aggere Adrastus 260
 Lætificos tenui captabat corde tumultus,
 Quanquam æger senio; sed agit miseranda potestas
 Invigilare malis. illum æreus undique clamor
 Thebanique urunt fonitus, & amara lacescit
 Tibia, tum nimio voces marcore superbæ, 265
 Incertæque faces, & jam male pervigil ignis.
 Sic ubi per fluctus uno ratis obruta somno,
 Conticuit, tantique maris secura juvenus
 Mandavere animas; solus stat puppe magister
 Pervigil, inscriptaque deus qui navigat alno. 270
 Tempus erat, junctos cum jam soror ignea Phœbi
 Sentit equos, penitusque cavam sub luce parata
 Oceani mugire domum, seseque vagantem
 Colligit, & moto leviter fugat astra flagello. 274
 Concilium rex triste vocat: quæruntque gementes,

Statius. T. I.

S

Quis tripodas successor agat? quo prodita laurus
 Transeat? atque orbum vittæ decus. Haud mora,
 cuncti

Insignem fama, sanctoque Melampode cretum
 Thiodamanta volunt; quicum ipse arcana deorum
 Partiri, & visas uni sociare solebat 280

Amphiarus aves, tantæque haud invidus artis
 Gaudebat dici similem, juxtaque secundum.
 Illum ingens confundit honos, inopinaque turbat
 Gloria, & oblatas frondes submissus adorat,
 Seque oneri negat esse parem, cogique meretur. 285

Sicut Achæmenius solium, gentesque paternas
 Excepit si forte puer, cui vivere patrem
 Tutius, incerta formidine gaudia librat,
 An fidi proceres, ne pugnet vulgus habenis:

Cui latus Euphratæ, cui Caspia limina mandet. 290
 Sumere tunc arcus, ipsumque onerare veretur
 Patris equum, visusque sibi nec sceptrâ capaci
 Sustentare manu, nec adhuc implere tiaram.

Atque is ubi intorto signavit vellere crinem,
 Convenitque deis, hilari per castra tumultu 295
 Vadit ovans: ac, prima sui documenta, sacerdos

Tellurem placare parat: nec futile mœstis
 Id visum Danais. geminas ergo illicet aras
 Arboribus vivis, & adulto cespite texi
 Imperat, innumerisque deæ sua munera flores. 300
 Et cumulos frugum, & quicquid novat integer annus
 Addit, & intacto spargens altaria lacte

Incipit: O hominum divûmque æterna creatrix,
 Quæ fluvios, silvasque, animarum & semina mundi
 Cuncta, Prometheasque manus, Pyrrhæaque saxa 305
 Gignis, & impastis quæ prima alimenta dedisti,
 Mutastique vices, quæ pontum ambisque, vehisque,
 Te penes & pecudum gens mitis, & ira ferarum,
 Et volucrum requies: firmum atque immobile mundi
 Robur inoccidui. te velox machina cœli 310

Ære pendentem vacuo, te currus uterque
 Circumit. O rerum media, indivisaque magnis
 Fratibus. Ergo simul tot gentibus alma, tot altis
 Urbibus, ac populis, subterque, ac desuper una
 Sufficis, astriferumque domos Atlanta supernas 315
 Ferre laborantem, nullo vehis ipsa labore,
 Nos tantum portare negas? nos diva gravaris?
 Quod precor ignari luimus scelus? an quia plebes

Externa, Inachiis huc adventamus ab oris?
 Omne homini natale solum, nec te, optima, sævo 320
 Tanquam humiles populos deceat distinguere fine,
 Undique ubique tuos. maneat communis, & arma
 Hinc, atque inde feras. liceat (precor) ordine belli
 Pugnaces efflare animas, & reddere cælo.
 Ne tape tam subitis spirantia corpora bustis, 325
 Ne propera. veniemus enim quo limite cuncti,
 Qua licet ire via. tantum exorata Pelasgis
 Siste levem campum, celeres neu præcipe Parcas.
 At tu care deis, quem non manus ulla, nec enses
 Sidonii, sed magna sinu Natura soluto, 330
 Ceu te Cyrrhæo meritum tumularet hiatu,
 Sic amplexa coit, hilaris des, oro, precatus
 Nosse tuos, cæloque, & vera monentibus aris
 Concilies, & quæ populis proferre parabas,
 Me doceas. tibi sacra feram præfaga, tuique 335
 Numinis interpres, te Phæbo absente vocabo.
 Ille mihi Delo Cyrrhaque potentior omni
 Quo ruis, ille adytis melior locus. Hæc ubi dicta,
 Nigrantes terra pecudes, obscuraque mergit
 Armenta, ac vivis cumulos undantis arenæ 340

Aggerat, & vati mortis simulacra rependit.
 Talia apud Grajos, cum jam Mavortia contra
 Cornua, jam sævos fragor æreus excitat enses.
 Addit acerba sonum Theumesi e vertice crinem
 Incutiens, acuitque tubas & sibila miscet 245
 Tisiphone: stupet insolito clangore Cithæron
 Marcidus, & turres carmen non tale secuta.
 Jam trepidas Bellona fores, armataque pulsat
 Limina, jam multo laxantur cardine Thebæ, 349
 Turbat eques pedites. currus properantibus obstant,
 Ceu Danaï post terga premant: sic omnibus alæ
 Arctantur portis, septemque excursibus hærent.
 Ogygiis it forte Creon, Etheoclea mittunt
 Neitæ, cellas Hamoloidas occupat Hæmon,
 Hypsea Proetides, celsum fudere Dryanta 355
 Electræ, quatit Hypsistas manus Eurymedontis,
 Culmina magnanimus stipat Dircæa Menæceus.
 Qualis ubi averfi secretus pabula cæli
 Nilus, & Eoas magno bibit ore pruinas,
 Scindit fontis opes, septemque patentibus arvis 360
 In mare fert hyemes. penitus cessere fugatæ
 Nereides, dulcique timent occurrere ponto.

Tristis at inde gradum tarde movet Inacha pubes
 Præcipue Elææ, Lacedæmonizque cohortes
 Et Pylîi. subitum nam Thiodamanta sequuntur 365
 Augure fraudati, nec dum accessere regenti.
 Nec tua te, princeps tripodum, sola agmina quarunt:
 Cuncta phalanx sibi deesse putat. minor ille per alas
 Septimus extat apex. liquido velut æthere, nubes
 Invida Parrhasiis unum si detrahat astris 370
 Truncus honor plauftri, nec idem nitet igne reciso
 Axis, & incerti numerant sua sidera nautæ.
 Sed jam bella vocant. alias nova suggere vires
 Calliope, majorque chelyn mihi tendat Apollo.
 Fatalem populis ultro poscentibus horam 375
 Admoverat atra dies. Stygiisque emissa tenebris
 Mors fruitur cælo, bellatoremque volando
 Campum operit, nigroque viros invitat hiatu,
 Nil vulgare legens. sed quæ dignissima vita
 Funera, præcipuos annis, animisque cruento 380
 Angue notat, jamque in miseros pensum omne
 fororum
 Scinditur, & Furia rapuerunt licia Parcis.
 Stat medius campis etiamnum cuspide sicca

Bellipotens, jamque hos clypeum, jam vertit ad illos
 Arma ciens, aboletque domos, conaubia, natos. 385
 Pellitur & patriæ, & qui mente novissimus exit,
 Lucis amor: tenet in capulis, hastisque paratas
 Ira manus, animusque ultra thoracas anhelus
 Conatur, galeæque tremunt horrore comarum. 389
 Quid mirum caluisse viros? flammantur in hostem
 Cornipedes, niveoque rigant sola putria nimbo,
 Corpora ceu mixti dominis, irasque sedentum
 Induerint: sic frena terunt, sic prælia poscunt
 Hinnitu, tolluntque armos, equitemque supinant.
 Jamque ruunt, primusque virum concurrere pulvis
 Incipit, & spatiis utrinque æqualibus acti 396
 Adventant, mediumque vident decreverat campum.
 Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
 Ense minax ensis, pede pes, & cuspide cuspis.
 Sic obnixa acies pariter suspiria firmant, 400
 Admotæque nitent aliena in casside crista.
 Pulcher adhuc belli vultus: stant vertice coni,
 Plena armenta viris, nulli sine præfide currus,
 Arma loco, splendent clypei, pharetræque decoræ,
 Cingulaque, & nondum deforme cruoribus aurum:

At postquam rabies, & vitæ prodiga Virtus 405
 Emisere animos, non tanta cadentibus Hædis
 Aëriam Rhodopen solida nive verberat Arctos,
 Nec fragor Ausoniæ tantus, cum Juppiter omni
 Arce tonat, tanta quatitur nec grandine Syrtis, 410
 Cum Libyæ Boreas Italos niger attulit imbres.
 Excludere diem telis, stant ferrea cælo
 Nubila, nec jaculis arctatus sufficit aër.
 Hi pereunt missis, illi redeuntibus hastis:
 Concurrunt per inane fudes, & mutua perdunt 415
 Vulnera, concurrunt hastæ, stridentia fundæ
 Saxa pluunt. volucres imitantur fulgura glandes,
 Et formidandæ non nna morte sagittæ.
 Nec locus ad terram telis: in corpora ferrum,
 Omne cadit. sæpe ignari perimuntque, caduntque,
 Casus agit Virtutis opus, nunc turba recedit, 421
 Nunc premit, ac vicibus tellurem amittit, & aufert.
 Ut ventis, nimbisque minax, cum solvit habenas
 Juppiter, adfigitque alterno turbine mundum.
 Stat cæli diversa acies, nunc fortior Austri, 425
 Nunc Aquilonis hyems, donec pugnante procella
 Aut nimiis hic vicit aquis, aut ille sereno.

Principium pugnae turmas Afopius Hypseus
 Oebalias (namque hæc magnum, & gentile tumentes
 Euboicum duris rumpunt umbonibus agmen) 430
 Reppulit erepto cunei ductore Menalca.
 Hic & mente Lacon, crudi torrentis alumnus
 (Nec turpavit avos) hastam intra pectus euntem
 (Ne pudor in tergo) per & ossa & viscera retro
 Extrahit, atque hosti dextra labente remittit 435
 Sanguineam. dilecta genis morientis oberrant
 Taygeta, & pugnae, laudataque verbera matri.
 Phædimon Iafiden arcu Dircaus Amyntas
 Destinat. heu celeres Parca! jam palpitat arvis
 Phædimus, & certi nondum tacet arcus Amyntæ. 440
 Abstulit ex humero dextram Calydonius Agreus
 Phegeos. illa suum terra tenet improba ferrum,
 Et movet: extimuit sparsa inter tela jacentem
 Progrediens, truncamque tamen percussit Acetes. 444
 Iphin atrox Athamas, Argum ferus impulit Hypseus.
 Stravit Abanta Pheres, diversaque vulnera flentes,
 Guttur Iphis, latus Argus, Abas in fronte cruorem,
 Iphis eques, pedes Argus, Abas auriga jacebant.
 Inachidæ gemini geminos ex sanguine Cadmi

Occultos galeis (sæva ignorantia belli) 450
 Perculerant ferro. sed dum spolia omnia cæsis
 Eripiunt, videre nefas, & mæstus uterque
 Respicit ad fratrem, pariterque errasse queruntur.
 Cultor Ion Pisæ, cultorem Daphnea Cyrrhæ
 Turbatis prostravit equis. hunc laudat ab alto 455
 Juppiter, hunc tardus frustra miseratur Apollo.
 Ingentes Fortuna viros illustrat utrimque
 Sanguine in adverfo: Danaos Cadmæius Hæmon
 Sternit, agitque furens. sequitur Tyria Agmina
 Tydeus:
 Hunc Pallas præfens, illum Tirynthius implet. 460
 Qualiter hyberni summis duo montibus amnes
 Franguntur, geminaque cadunt in plana ruina.
 Contendisse putes, uter arva, arbustaque tollat,
 Altius aut superet pontes. ecce una receptas
 Confudit jam vallis aquas: sibi quisque superbus 465
 Ire cupit, pontoque negant descendere mixti.
 Ibat fumiferam quatiens Onchestius Idas
 Lampada per medios, turbabaque agmina Grajum
 Igne viam rumpens; magno quem cominus icu
 Tydeos hasta feri, discussa casside fixit. 470

Ille ingens in terga jacet, stat fronte superstes
 Lancea, collapsæ veniunt in tempora flammæ.
 Prosequitur Tydeus: sævos ne dixeris Argos:
 Igne tuo, Thebane, rogum concedimus, arde.
 Inde velut primo Tigris gavisa cruore 475
 Per totum cupit ire pecus, sic Aona saxo
 Ense Pholum, Chromin ense, duos Helicaonas hasta
 Tranfigit, Aegeæ Veneris, quos Mæra sacerdos
 Ediderat, prohibente Dea. vos præda cruenti
 Tydeos, it sævas etiamnum mater ad aras. 480
 Nec minus Herculeum contra vagus Hæmona ducit
 Sanguis, inexpleto rapitur per millia ferro.
 Nunc tumidæ Calydonis opes, nunc torva Pylenes
 Agmina, nunc mæstæ fundens Pleuronis alumnos.
 Donec in Olenium fessâ jam cuspide Buten 485
 Incidit hunc turmis obversum, & abire vetantem
 Aggreditur. puer ille, puer, malaque comamque
 Integer, ignaro cui tunc Thebana bipennis
 In galeam librata venit. finduntur utrinque
 Tempora, dividuique cadunt in brachia crines, 490
 Et non hoc metuens inopino limite vita
 Exiluit. tunc flavum Hypanin, flavumque Politen

(Ille genas Phœbo, crinem hic pascebat Iaccho:
 Sævus uterque deus) victis Hyperenora jungit, 494
 Conversumque fuga Damafum: sed lapsa per armos
 Hasta viri trans pectus abit, parmamque tenenti
 Excutit, & summa fugiens in cuspide portat.
 Sterneret adversos etiamnum Ismenius Hæmon:
 Inachidas (nam tela regit, viresque ministrat
 Amphitryoniades) sævum sed Tydea contra 500
 Pallas agit. jamque adverso venere favore
 Cominus, & placido prior hæc Tiryntius ore:
 Fida foror, quænam hunc belli caligine nobis
 Congressum Fortuna tulit? num regia Juno
 Hoc molita nefas? citius me fulmina contra 505
 (Infandum) ruere, & magno bellare parenti
 Aspiciat. genus huic, sed mitto agnoscere, quando
 Tu diversa foves. nec si ipsum cominus Hyllum
 Tydeos hasta tui, Stygioque ex orbe remissum
 Amphitryona perat. teneo, æternumque tenebo 510
 Quantum hæc diva manus, quoties sudaverit ægis
 Ista mihi, duris famulus cum casibus omnes
 Lustro vagus terras: ipsa heu comes, invia mecum
 Tartara, ni superos Acheron excluderet, isfes.

Tu patrem, cælumque mihi. quis tanta relatu 515
 Aequet? habe totas, si mens excindere, Thebas.
 Cedo equidem, veniamque precor. sic orsus abibat.
 Pallada mulcet honos. rediit ardore remisso
 Vultus, & erecti sederunt pectoris angues.
 Sentit abisse deum. levius Cadmeius Hæmon 520
 Tela rotat, nulloque manum cognoscit in istu.
 Tunc magis, atque magis vires animusque recedunt,
 Nec pudor ire retro. cedentem Acheloïus heros
 Impetit, & librans uni sibi missile telum,
 Direxit jactus, summæ qua margine parmæ 525
 Ima sedet galea, & juguli vitalia lucent;
 Nec frustrata manus, mortemque invenerat hasta:
 Sed prohibet, paulumque humeri libare sinistri
 Præbuit, & merito parcit Tritonia fratri.
 Ille tamen nec stare loco, nec cominus ire 530
 Amplius, aut vultus audet perferre cruenti
 Tydeos; ægra animo vis, ac fiducia cessit.
 Qualis setigeram Lucana cuspide frontem
 Strictus aper, penitus cui non infossa cerebro
 Vulnera, nec felix dextræ tenor, in latus iras 535
 Frangit, & expertæ jam non venit obvius hastæ.

Ecce, ducem turmæ, certa indignatus in hostem
 Spicula, felici Prothoum torquere lacerto
 Turbidus Oenides, una duo corpora pinu 539
 Cornipedemque, equitemque ferit. ruit ille ruentem
 In Prothoum, lapsasque manu quærentis habenas
 In vultus galeam, clypeumque in pectora calcat,
 Saucius extremo donec cum sanguine frenos
 Respuit, & juncta domino cervice recumbit.
 Sic ulmus, vitisque, duplex jactura coloni 545
 Gaurano de monte cadunt: sed mæstior ulmus
 Quærit utrumque nemus, nec tam sua brachia labens,
 Quam gemit adsuetas, invitaque proterit uvas.
 Sumpserat in Danaos Heliconius arma Choræbus
 Antè comes Musis, Stygii cui conscia pensi 550
 Ipsa diu inspectis letum prædixerat astris
 Uranie; cupit ille tamen, pugnasque virosque
 Forsitan ut caneret. longa jacet ipse canendus
 Laude, sed amissum mutæ flere sorores.
 Pactus Agenoream primis Atys ibat ab annis 555
 Ismenen (Tyrii juvenis non advena belli.
 Quamvis Cyrrha domus: foceros nec tristibus actis
 Averſatus erat,) sponsam, cui castus amanti

Squallor, & indigni commendat gratia luctus.
 Ipse quoque egregius, nec pectora virginis illi 560
 Diversa, inque vicem, sineret Fortuna, placebant.
 Bella vetant redas, juvenique hinc major in hostes
 Ira: ruit primis immixtus, & agmina Lernæ
 Nunc pedes ense vago, prensis nunc celsus habenis,
 Ceu spectetur, agit. triplici velaverat ostro 565
 Surgentes etiamnum humeros, & levia mater
 Pectora. tunc auro phaleras, auroque sagittas
 Cingulaque, & manicas (ne conjuge villior iret)
 Presserat, & mixtum cono crispaverat aurum.
 Talibus heu fidens vocat ultro in prælia Grajos. 570
 Ac primum faciles grassatus cuspide turmas
 Arma refert fociis, & in agmina fida, peracta
 Cæde, redit. Sic Hircana Leo Caspius umbra
 Nudus adhuc, nulloque jubæ flaventis honore
 Terribilis, magnique etiamnum sanguinis infons,
 Haud procul a stabulis captat custode remoto 576
 Segne pecus, teneraque famem consumit in agna.
 Mox ignotum armis, ac solo corpore mensus
 Tydea non timuit: fragilique laceſſere telo
 Sæpius infrendentem aliis, aliosque sequentem 580

Aufus erat. Tandem invalidos Aetolus ad ictus
 Forte refert oculos, & formidabile ridens:
 Jam dudum video, magnum cupis, improbe, leti
 Nomen, ait. Simul audacem non ense, nec hasta
 Dignatus, leviter digitis imbelle solutis 585
 Abjecit jaculum: latebras tamen inguinis alte
 Missile, ceu totis intortum viribus hausit.
 Præterit haud dubium fati, & spoliare superbit
 Oenides, Neque enim has Marti, aut tibi, bellica
 Pallas,
 Exuvias figemus, ait. procul arceat ipsum 590
 Ferre pudor: vix si bellum comitata relictis
 Deiphile thalamis, illi illudenda tuliffem.
 Sic ait: & belli majora ad præmia mente
 Ducitur. innumeris veluti Leo forte potitus
 Cædibus, imbelles vitulos, mollesque juvencas 595
 Transmittit, magno furor est in sanguine mergi,
 Nec nisi regnantis cervice recumbere tauri.
 At non semianimi clamore Menceæ lapsus
 Fallit Atys. prævertit equos, curruque citato.
 Desilit. instabat pubes Tegeæa jacenti, 600
 Nec prohibent Tyrii: pudeat Cadmea juvenus

Terri-

Terrigenas mentita patres, quo tenditis, inquit,
 Degeneres? meliusne jacet pro sanguine nostro
 Hospes Atys? tantum hospes adhuc, & conjugis ultor
 Infelix nondum iste suæ. nos pignora tanta 605
 Prodimus? insurgunt iusto firmata pudore
 Agmina, cuique suæ rediere in pectora curæ.
 Interea thalami secreta in parte sorores,
 Par aliud morum, miserique innoxia proles
 Oedipodæ, varias miscent sermone querelas. 610
 Nec mala quæ juxta, sed longa ab origine fati,
 Hæc matris tedas, oculos aut illa paternos,
 Altera regnantem, profugum gemit altera fratrem,
 Bella ambæ: gravis hinc miseri cunctatio voti;
 Nutat utroque timor, quemnam hoc certamine
 victum, 615
 Quem vicisse velint: tacite præponderat exul.
 Sic Pandionæ repetunt ubi fida volucres
 Hospitia, atque larem bruma pulsante relictum,
 Stantque super nidos veterisque exordia fati
 Enarrant testis, & truncum ac flebile murmur 620
 Verba putant: voxque illa tamen non dissona verbis.
 Atque ibi post lachrymas, & longa silentia rursus

Statius. T. I.

T

Inchoat Ismene: Quisnam hic mortalibus error?
 Quæ decepta fides? curam invigilare quieti,
 Claraque per somnos animis simulacra reverti? 625
 Ecce ego, quæ thalamos, nec si pax alta maneret,
 Tractarem, sensu (pudet heu) connubia vidi
 Noctæ foror. sponsum (unde) mihi: sopor attulit

amens

Vix notum visu? Semel his in sedibus illum,
 Dum mea nescio quo spondentur fœdera pacto 630
 Respexi non sponte foror. turbata repente
 Omina cernebam, subitusque intercidit ignis,
 Meque sequebatur rabido clamore reposcens,
 Mater Atyn. Quænam hæc dubiæ præfagia cladis?
 Nec timeo, dum tuta domus, milesque recedat 635
 Doricus, & tumidos liceat componere fratres.
 Talia nesciebant, subito cum pigra tumultu
 Expavit domus, & multo sudore receptus
 Fertur Atys, servans animam jam sanguine nullo,
 Cui manus in plaga, dependet languida cervix 640
 Exterior clypeo, crinesque a fronte supini.
 Prima videt, caramque tremens Jocasta vocabat
 Ismenen. Namque hoc solum moribunda precatur

Vox generi: solum hoc gelidis jam nomen inerrat
 Faucibus. exclamat famulæ. tollebat in ora 645
 Virgo manus; tenuit sævus pudor: attamen ire
 Cogitur, indulget summum hoc Jocasta jacenti.
 Ostenditque offertque. quater jam morte sub ipsa
 Ad nomen visus, dejectaque fortiter ora
 Sustulit: illam unam neglecto lumine cœli 650
 Aspicit, & vultu non exsatiatur amato.
 Tunc quia nec genitrix juxta, positusque beata
 Morte pater, sponsæ munus miserabile tradunt,
 Declinare genas. Ibi demum teste remoto 654
 Fassa pios gemitus, lachrymasque in lumina fudit.
 Dumque ea per Thebas, aliis serpentibus ardens
 Et face mutata bellum integrabat Enyo.
 Arma volunt, primos veluti modo cominus ictus
 Sustulerint, omnisque etiamnum luceat ensis.
 Eminent Oenides; quamvis & arundine certa 660
 Parthenopæus agat, morientumque ora furenti
 Hippomedon proculcet equo, Capaneaue pinus
 Jam procul Aoniis volet agnoscenda catervis.
 Tydeos illa dies: illum fugiuntque, tremuntque,
 Clamantem: Quo terga datis? licet ecce peremptos

Ulcisci socios, mœstamque rependere noctem. 666
 Ille ego inexplētis solus qui cœdibus hausi
 Quinquaginta animas: totidem, totidemque gregati
 Ferte manus. nulline patres, nulline jacentum
 Unanimi fratres? quæ tanta oblivia luctus? 670
 Quam pudet Inachias contentum abiisse Mycenæ!
 Hinc super Thebis? hæc robora regis? ubi autem
 Egregius dux ille mihi? simul ordine lævo
 Ipsum exhortantem cuneos, capitisque superbi
 Insignem fulgore videt. nec segnius ardens 675
 Accurrit, niveo quam flammiger ales olori
 Imminet, & magna trepidum circumligat umbra.
 Tunc prior: Aoniæ rex ô justissime gentis,
 Imus in arma palam, tandemque ostendimus enses?
 An noctem & solitas placet expectare tenebras? 680
 Ille nihil contra, sed stridula cornus in hostem
 It referens mandata ducis, quam providus heros
 Jam jam in fine viæ percussam obliquat, & ipse
 Telum ingens avide, & quanto non ante lacerto
 Impulit: ibat atrox finem positura duello 685
 Lancea. Convertere oculos utrimque faventes
 Sidonii Grajique dei, crudelis Erinny's

Obstat, & infando differt Etheoclea fratri.
 Cuspis in armigerum Phlegyam peccavit, ubi ingens
 Pugna virum: stricto nam sævior irruit ense 690
 Aetolus, retroque datum Thebana tegebant
 Arma ducem. Sic densa lupum jam nocte sub atra
 Arcet ab adpresso pastorum turba juvenco:
 Improbus erigitur contra, nec cura vetantes
 Impetere, illum illum, semel in quem venerat, urget.
 Non secus objectas acies, turbamque minorem 696
 Dissimulat, transiitque manu. tamen ora Thoantis
 Pectora Deilochi, Clonii latus, ilia torvi
 Perforat Hippotadæ. truncis sua membra remittit
 Interdum, galeasque rotat per nubila plenas. 700
 Et jam corporibus, sese, spoliisque cadentum
 Clauferat. unum acies circum consumitur: unum
 Omnia tela vovent. summis hæc ossibus hærent,
 Pars frustrata cadunt, partem Tritonia vellit.
 Multa rigent clypeo. densis jam consitus hastis 705
 Ferratum quatit umbo nemus, tergoque fatiscit
 Atque humeris gentilis aper, nusquam ardua coni
 Gloria, quique apicem torvæ Gradivus habebat
 Cassidis, haud lætum domino ruit omen. iniusta

Temporibus nuda æra sedent, circumque fonori 710
 Vertice percusso, volvuntur in arma molares.
 Jam cruor in galea, jam faucia proluit ater
 Pectora permixtus sudore, & sanguine torrens.
 Respicit hortantes socios, & Pallada fidam
 Longius opposita celantem lumina parma, 715
 Ibat enim magnum lachrymis inflectere patrem.
 Ecce secat Zephyros, ingentem fraxinus iram
 Fortunamque ferens, teli non eminet auctor.
 Astacides Menalippus erat, nec prodidit ipse,
 Et vellet latuisse manum: sed gaudia turmæ 720
 Monstrabant trepidum. Nam flexus in ilia Tydeus
 Submissum latus, & clypei laxaverat orbem.
 Clamorem Aonii miscent gemitumque Pelasgi,
 Obstantque manus, indignantemque tuentur.
 Ille per oppositos, longe rimatus, amarum 725
 Astaciden, totis animæ se cogit in istum
 Reliquiis, telumque jacet, quod proximus Hoplaus
 Præbuerat, perit expressus conamine sanguis.
 Tunc tristes focii cupidum bellare, (quis ardor!)
 Et poscentem hastas, mediaque in morte negantem
 Exspirare, trahunt, summiq; in margine campi 732

Effultum gemina latera inclinantia parma
 Ponunt, ac sævi redituro ad prælia Martis
 Promittunt stentes. Sed & ipse recedere cœlum,
 Ingentesque animos extremo frigore labi 735
 Sensit, & inaixus terræ, Miserefcite, clamat,
 Inachidæ. Non ossa precor referantur ut Argos,
 Aetolumve larem: nec enim mihi cura supremi
 Funeris. odi artus, fragilemque hunc corporis usum
 Desertorem animi. Caput, ô caput, ô mihi si quis 740
 Adportet, Menalippe, tuum. nam voveris arvis,
 Fido equidem. nec me virtus suprema fefellit.
 I precor, Atrei si quid tibi sanguinis unquam,
 Hippomedon. vade, ô primis puer inclyte bellis
 Arcas, & Argolicæ Capaneu jam maxime turmæ. 745
 Moti omnes: sed primus abit, primusque re-
 Astaciden medio Capaneus e pulvere tollit
 Spirantem, lævaque super cervice reportat,
 Terga cruentantem concussi vulneris unda.
 Qualis ab Arcadio rediit Tirynthius antro, 750
 Captivumque suem clamantibus intulit Argis.
 Erigitur Tydeus, vultuque occurrit & amens
 Lætitiæque, iraque, ut singultantia vidit

Ora, trahique oculos, seseque agnovit in illo:
 Imperat abscesum porgi, lævaque receptum 755
 Spectat atrox hostile caput, gliscitque tepentis
 Lumina torva videns, & adhuc dubitantia figi.
 Infelix contentus erat. Plus exigit ultrix
 Tisiphone. Jamque inflexo Tritonia patre
 Venerat, & misero decus immortale ferebat. 760
 Atque illum effracti perfusum tabe cerebri
 Aspicit, & vivo scelerantem sanguine fauces.
 Nec comites auferre valent. stetit aspera Gorgo
 Crinibus emissis, rectique ante ora Cerastræ
 Velavere deam. fugit averfata jacentem, 765
 Nec prius astra subit, quam mystica lampas, & infons
 Illisos multa purgavit lumina lympha.

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER IX.

ASPERAT Aonios rabies audita cruenti
 Tydeos. ipsi etiam minus ingemuere jacentem
 Inachidæ, culpantque virum, & rupisse queruntur
 Fas odii. quin te, divum implacidissime, quanquam
 Præcipuum tunc cædis opus, Gradive, furebas, 5
 Offensum virtute ferunt, nec cominus ipsum
 Ora, sed & trepidos retro torfisse jugales.
 Ergo profanatum Menalippi funus acerbo
 Vulnere, non aliis ultum Cadmeia pubes
 Insurgunt stimulis, quam si turbata sepulchris 10
 Ossa patrum, monstrisque datæ crudelibus urnæ.
 Accendit rex ipse super: quisquamne Pelasgis
 Mitis adhuc, hominemque gerit? jam moribus uncis,
 (Pro furor! usque adeo tela exfatiavimus?) artus

Dilacerant. Nonne Hyrcanis bellare putatis 15
 Tigribus: aut savos Libyæ contraire leones?
 Et nunc ille jacet (pulchra ô solatia leti)
 Ore tenens hostile caput, dulcique nefandus
 Immoritur tabo. Nos ferrum mite, facesque:
 Illis nuda odia, & feritas jam non eget armis. 20
 Sic peragant rabidi, claraque hac luce fruantur,
 Dum videas hæc, summe pater. Sed enim hiscere
 campos
 Conquesti, terræque fugam miserantur. an istos
 Vel sua portet humus? Magno sic fatus agebat
 Procursu, fremituque viros. furor omnibus idem 25
 Tydeos invisi spoliis, raptoque potiri
 Corpore. Non aliter subtexunt astra catervæ
 Incestarum avium, longe quibus aura nocentem
 Aëra, desertasque tulit sine funere mortes:
 Illo avidæ cum voce ruunt fonat arduus æther 30
 Plausibus, & cœlo volucres cessere minores.
 Fama per Aonium rapido vaga murmure campum
 Spargitur in turmas, solito perniciosior index
 Cum lugenda refert; donec cui maxima fando 34
 Damna vehit, trepidas lapsa est Polynicis ad aures.

Dirigit juvenis, lachrymaque hæfere paratæ,
 Et cunctata fides. nimium nam cognita Virtus
 Oenidæ, credi letum suadetque vetatque.
 Sed postquam haud dubio clades auctore reperta est,
 Nox oculos, mentemque rapit. tum sanguine fixo 40
 Membra simul, simul arma ruunt. madet ardua fletu
 Jam galea, atque ocreæ clypeum excepere cadentem.
 It mœstus genua ægra trahens. hastamque sequentem
 Vulneribus ceu mille gravis, totosque per artus
 Saucius. assistunt focii, monstrantque gementes. 45
 Tandem ille adjectis, vix quæ portaverat, armis
 Nudus in egregii vacuum jam corpus amici
 Procidit, & tali lachrymas cum voce profudit.
 Hæcne tibi, armorum spes ô suprema meorum,
 Oenide, grates? hæc præmia digna rependi? 50
 Nudus ut invisa Cadmi tellure jaceres
 Sospite me? nunc exul ego æternumque fugatus,
 Quando alius misero, ac melior mihi frater ademptus.
 Nec jam fortitus veteres, regnique nocentis
 Perjurum diadema peto. quo gaudia tanti 55
 Empta mihi? aut sceptrum quod non tua dextera
 tradet?

Ite viri, solumque fero me linquite fratri.
 Nil opus arma ultra tentare, & perdere mortes:
 Ite precor. quid jam dabitis mihi denique majus?
 Tydea consumpsi, quam hoc ego morte piabo? 60
 O focer, ó Argi! & primæ bona jurgia noctis,
 Alternæque manus, & longi pignus amoris
 Ira brevis. non me ense tuo tunc, maxime Tydeu,
 (Et poteras) nostri mactatum in limine Adrafi?
 Quin etiam Thebas me propter, & impia fratris 65
 Tecta libens, unde haud alius remeasset, adisti:
 Ceu tibimet sceptræ & proprios laturus honores.
 Jam Telamona pium, jam Thesea fama tacebat.
 Qualis & ecce jaces? quæ primum vulnera mirer?
 Quis tuus hic, quis ab hoste cruor? quæ te agmina?
 quive 70
 Innumeri stravere globi? ni fallor, & ipse
 Invidit pater, & tota Mars impulit hasta.
 Sic ait, & mœrens etiamnum lubrica tabo
 Ora viri tergit lachrymis, dextramque reponit.
 Tune meos hostes hucusque exofus? & ultra 75
 Sospes ego? Exuerat vagina turbidus enfem,
 Aptabatque neci: comites tenuere, focerque

Castigat, bellique vices ac fata revolvens
 Solatur tumidum, longeque a corpore caro
 Paulatim, unde dolor, letique animosa voluntas, 80
 Amovet, ac tacite ferrum inter verba reponit.
 Ducitur, amisso qualis consorte laborum
 Deserit inceptum media inter jugera fulcum
 Taurus iners, colloque jugum deforme remisso
 Parte trahit, partem lachrymans sustentat arator. 85
 Ecce autem hortatus Eteoclis, & arma secuti
 Lecta manus, juvenes, quos nec Tritonia bello,
 Nec prope collata sprevisset cuspide Mavors
 Adventant. Contra collecta ut pectora parmæ
 Fixerat, atque hastam longe protenderat, hæret 90
 Arduus Hippomedon. Ceu fluctibus obvia rupes,
 Cui neque de cœlo metus, & fracta æquora cadunt,
 Stat cunctis immota minis: timet ipse rigentem
 Pontus, & ex alto miseræ novere carinæ.
 Tunc prior Aonides: (validam simul elicit hastam)
 Non pudet hos Manes, hæc infamantia bellum 96
 Funera, diis coram, & cœlo inspectante tueri?
 Scilicet egregius sudor memorandaque Virtus
 Hanc tumulare feram? ne non mœrentibus Argos

Exequiis lachrymandus eat? mollique pheretro 100
 Infandam eieciens faniem? dimittite curam.
 Nullæ illum volucres, nulla impia monstra, nec ipse
 Si demus, pius ignis edat. Nec plura: sed ingens
 Intorquet jaculum, duro quod in ære moratum,
 Transmissumque tamen clypei stetit orbe secundo.
 Inde Pheres, acerque Lycus. sed cassâ Pheretis 106
 Hasta redit, Lycus excelsa terrore comantem,
 Perstrinxit galeam: convulsæ cuspide longe
 Diffugere jubæ, patuitque ingloria cassis.
 Ipse nec ire retro, nec in obvia concitus arma 110
 Exilit, inque eadem sese vestigia semper
 Obversus cunctis profert, recipitque, nec unquam
 Longius indulget dextræ, motusque per omnes
 Corpus amat: corpus fervans, circumque, supraque
 Vertitur. Imbellem non sic amplexâ juvencum 115
 Infestante lupo, cum primum fœta tuetur
 Mater, & ancipiti circumfert cornua gyro:
 Ipsa nihil metuens, sexusque oblita minoris
 Spumat, & ingentes imitatur femina tauros.
 Tandem intermissa jaculantum nube potestas 120
 Reddere tela fuit. Namque & Sicyonius Alcon

Venerat auxilio, Pisæaque præpetis Idæ
 Turba subit, cuneumque replent. His fretus in hostes
 Lernæam jacit ipse trabem: volat illa sagittis
 Aequa fuga, mediumque nihil cunctata Politen 125
 Transabit, & juncti clypeum cavat improba Mopsi.
 Phoeæ tunc Cydonæ, Tanagræumque Phalantum,
 Atque Erycem, hunc retro conversum & tela pe-
 tentem,
 Dum spes nulla necis, crinito a vertice figit.
 Faucibus illi cavis hastam non ore receptam 130
 Miratur moriens, pariterque & murmure plenus
 Sanguis, & expulsi salierunt cuspide dentes.
 Ausus erat furto dextram injectare Leonteus
 Pone viros atque arma latens, positumque trahebat
 Prenso crine caput. Vidit, quanquam undique crebræ
 Hippomedon ante ora minæ, sævoque proterviam 136
 Abstulit ense manum; simul increpat: hanc tibi
 Tydeus,
 Tydeus ipse rapit, post & confecta virorum
 Fata time, magnosque miser fuge tangere Manes.
 Ter Cadmæa phalanx torvum abduxere cadaver, 140
 Ter retrahunt Danaï. Siculi velut anxia puppis

Seditione maris, nequicquam obstante magistro,
 Errat, & averfo redit in vestigia velo.
 Non ibi Sidoniæ valuissent pellere cæpto
 Hippomedonta manus. non illum impacta moverent
 Tormenta oppositum, formidatique superbis 146
 Turribus impulsus tentato umbone redissent.
 Sed memor Elyfii regis, noxasque retexens
 Tydeos. in medios astu subit impia campos
 Tisiphone, sensere acies, subitusque cucurrit 150
 Sudor equis, sudorque viris: quanquam ore remisso
 Inachium fingebat Halyn: nusquam impius ignis,
 Verberaque, & jussi tenere silentia crines.
 Arma gerit, juxtaque feri latus Hippomedontis
 Blanda genas, vocemque venit. tamen ille loquentis
 Extimuit vultus, admiraturque timorem. 156
 Ille autem lachrymans, tu nunc ait, inclyte, frustra
 Exanimes socios, inhumataque corpora Grajum,
 (Scilicet is nobis metus? aut jam cura sepulchri?)
 Protegis, ipse manu Tyria tibi captus Adrastus 160
 Raptatur, teque ante alios, te voce, manuque
 Invocat. heu qualem lapsare in sanguine vidi
 Exutum canos lacero diademate crines.

Nec

Nec procul hinc, adverte oculos: ubi plurimus ille
 Pulvis, ubi ille globus. paulum stetit anxius heros,
 Librabatque metus. premit aspera virgo: quid
 hæres? 166
 Imus? an hi retinent manes? & vilior ille
 Qui superest? miserum sociis opus, & sua mandat
 Prælia, & unanimi vadit desertor amici,
 Respiciens tamen, & revocent si forte paratus. 170
 Inde legens turbata trucidis vestigia divæ,
 Huc illuc frustra ruit avius; impia donec
 Eumenis ex oculis, rejecta cœrula parma
 Fugit, & innumeri galeam rupere cerastæ.
 Aspicit infelix discussa nube quietos 175
 Inachidas, currumque nihil metuentis Adraffi.
 Et Tyrii jam corpus habent. jam gaudia magnæ
 Testantur voces: victorque ululatus aderrat
 Auribus, occultoque ferit præcordia luctu.
 Ducitur hostili (pro dura potentia fati) 180
 Tydeus ille solo, modo cui Thebana sequenti
 Agmina, sive gradum, seu frena effunderet, ingens
 Limes utrimque datus: nusquam arma, manusque
 quiescunt.

Statius. T. L.

V

Nulla viri feritas: juvat ora rigentia leto,
 Et formidatos impune laceffere vultus. 185
 Hic amor, hoc una timidi, fortesque sequuntur
 Nobilitare manus, infectaque sanguine tela
 Conjugibus servant, parvisque ostendere natis.
 Sic ubi Maura diu populatum rura leonem
 Quem propter, clausique greges, vigilantque magistri,
 Pastorum lassæ debellavere cohortes; 191
 Gaudet ager, magno fubeunt clamore coloni,
 Præcerpuntque jubar, immaniaque ora recludunt,
 Damnaque commemorant, seu jam sub culmine fixus
 Excubat, antiquo seu pendet gloria luco. 195
 At ferus Hippomedon quanquam jam sentit inane
 Auxilium, & feram rapto pro corpore pugnam,
 It tamen, & cæcum rotat irrevocabilis ensem.
 Vix socios, hostemque nihil dum tardet euntem
 Secernens, sed cæde nova jam lubrica tellus 200
 Armaque, feminecesque viri, currusque soluti
 Impediunt, lævumque femur, quod cuspide fixum
 Regis Echionii, seu dissimulaverat ardens
 Sive ibi nescierat. mœstum videt Hoplea tandem.
 Tydeos hic magni fidus comes, & modo frustra 205

Armiger, alipedem prona cervice tenebat
 Fatorum ignarum domini, solumque frementem
 Quod vacet: inque acies audentior ille pedestres,
 Hunc aspernantem tumido nova pondera tergo
 (Unam quippe manum domitis expertus ab annis)
 Corripit, affaturque: quid ò nova jussa recusas 211
 Infelix sonipes? nusquam tibi dulce superbi
 Regis onus: non jam Aetolo fatiabere campo,
 Gaudentemque jubam per stagna Acheloia solves.
 Quod superest, caros, i, saltem ulciscere manes, 215
 Aut sequere; extorrem neu tu quoque læseris
 umbram

Captivus, tumidumque equitem post Tydea portes.
 Audisse, accensumque putes; hoc fulmine raptum
 Abstulit, & similes minus indignatur habenas.
 Semifer æria talis Centaurus ab Ossa 220
 Desilit in valles: ipsum nemora alta tremiscunt,
 Campus equum. trepidi cursu glomerantur anhelos
 Labdacidæ, premit ille super, nec opinaque ferro
 Colla metens, linquit trancos post terga cadentes.
 Ventum erat ad fluvium, solito tunc plenior alveo,
 Signa mali, magna se mole Ismenos agebat. 226

Illa brevis requies, illo timida agmina lassam
 De campis egere fugam. stupet hospita belli
 Unda viros, claraque armorum incenditur umbra.
 Infiluere vadis. magnoque fragore solutus 230
 Agger, & adversa latuerunt pulvere ripæ.
 Ille quoque hostiles saltu majore per undas
 Irruit attonitis (longum dimittere habenas)
 Sicut erat, tantum viridi defixa parumper
 Cespite, populeo commendat spicula trunco. 235
 Tunc vero exanimes tradunt rapientibus ultro
 Arma vadis, alii dimissa casside quantum
 Tendere conatus animæ valere sub undis,
 Turpe latent. multi fluvium transmittere nando
 Aggressi, sed vincla tenent, laterique repugnat 240
 Balteus, & madidus deducit pectora thorax.
 Qualis cœruleis tumido sub gurgite terror
 Piscibus, arcani quoties devexa profundi
 Scrutantem delphina vident, fugit omnis in imos
 Turba lacus, viridesque metu stipantur in algas: 245
 Nec prius emerſi quam summa per æquora flexus
 Emicet, & visis malit certare carinis.
 Talis agit sparſos, mediisque in fluctibus heros

Frena manu pariter, pariter regit arma, pedumque
 Remigio sustentat equum, consuetaque campo 250
 Fluctuat, & mersas levis ungula quærit arenas.
 Sternit Iona Chromis, Chromin Antiphos, Antiphon
 Hypseus.
 Hypseus Aſtyagen, evasurumque relicto
 Amne Linum, ni fata vetent & stamine primo
 Ablatum tellure mori. premit agmina Thebes 255
 Hippomedon, turbat Danaos Afopius Hypseus:
 Amnis utrumque timet: crasso vada mutat uterque
 Sanguine, & a fluvio neutri fatale reverti.
 Jam laceri pronis volvuntur cursibus artus,
 Oraque, & abscisæ redeunt in pectora dextra. 260
 Spicula jam clypeosque leves arcusque remissos
 Unda vehit, galeasque vetant descendere crista.
 Summa vagis late sternuntur flumina telis,
 Ima viris. illic luctantur corpora leto,
 Efflantesque animas retro premit obvius amnis. 265
 Flumineam rapiente vado puer Agrius ulmum
 Prenderat, insignes humeros ferus ense Menœceus
 Amputat: ille cadens, nondum conamine adempto,
 Truncus in excelsis spectat sua brachia ramis.

Hypseos hasta Sagen ingenti vulnere merfit: 270
 Ille manet fundo, rediit pro corpore sanguis.
 Defluit ripis fratrem rapturus Agenor
 Heu miser, & tenuit; sed faucius ille levantem
 Degravat amplexu. poterat resolutus Agenor
 Emerfisse vadis, puduit sine fratre reverti. 275
 Surgentem dextra Chaletum, vulnusque minantem
 Sorbebat rapidus nodato gurgite vortex:
 Jam vultu, jam crine latet, jam dextera nusquam,
 Ultimus abruptas ensis descendit in undas.
 Mille modis leti miseros mors una fatigat. 280
 Induit a tergo Mycalesia cuspis Agyrten,
 Respexit, nusquam auctor erat. sed concita tractu
 Gurgitis, effugiens invenerat hasta cruorem.
 Figitur & validos sonipes Aetolus in armos,
 Exiluitque alte vi mortis, & aëra pendens 285
 Verberat. Haud tamen est turbatus flumine ductor;
 Sed miseratur equum, magnoque e vulnere telum
 Exiit ipse gemens & sponte remisit habenas.
 Inde pedes repetit pugnas; gressuque, manuque 289
 Certior, & segnem Nomium, fortemque Mimanta,
 Thisbæumque Lichan, Anthedoniumque Lycetum

Continuat ferro, geminisque e fratribus unum
 Thespiaden: eadem poscenti fata Panemo
 Vive superstes ait, diræque ad mœnia Thebes
 Solus abi, miseros non decepture parentes. 295
 Dii bene, quod pugnas rapidum dejecit in amnem
 Sanguinea Bellona manu: trahit unda timentes
 Gurgite gentili, nuda nec flebilis umbra
 Stridebit vestros Tydeus inhumatus ad ignes.
 Ibitis æquoreis crudelia pabula monstis, 300
 Illum terra vehit, suaque in primordia solvit.
 Sic premit adversos, & acerbat vulnere dictis.
 Ac nunc ense furit, nunc tela natantia raptans
 Ingerit: innuptæ comitem Therona Dianæ,
 Ruricolamque Gyan, cum fluctivago Ergino, 305
 Intonsumque Herfen, contemptoremque profundi
 Crethea, nimbosam qui sæpe Caphareos arcem
 Euboicasque hyemes, parva transfugerat alno.
 Quid non fata queant? trajectus pectora ferro
 Volvitur in fluctus: heu cujus naufragus undæ! 310
 Te quoque sublimi transnantem flumina curru
 Dum socios Pharsale petis, resupinat adeptis
 Dorica cuspis equis, illos violentia sævi

Gurgitis, infelixque jugi concordia mergit. 314
 Nunc age, quis tumidis magnum expugnaverit undis
 Hippomedonta labor, cur ipse excitus in arma
 Ismenos, doctæ nosse indulgete sorores:
 Vestrum opus ire retro, & senium defendere famæ.
 Gaudebat Fauno, nymphaque Ismenide natus
 Maternis bellare tener Crenæus in undis: 320
 Crenæus, cui prima dies in gurgite fido
 Et natale vadum & virides cunabula ripæ.
 Ergo ratus nihil Elyfias ibi posse sorores,
 Lætus adulantem nunc hoc nunc margine ab illo
 Transfit avum: levat unda gradus, seu defluus ille,
 Sive obliquus eat, nec cum subit obvius ulla 326
 Stagna dedere moras, pariterque revertitur amnis.
 Non Anthedonii tegit hospitis inguina pontus
 Blandior, æstivo nec se magis æquore Triton
 Exerit, aut caræ festinus ad oscula matris 330
 Cum remeat, tardumque ferit delphina Palæmon.
 Arma decent humeros, clypeusque insignis, & auro
 Lucidus, Aoniæ cælatur origine gentis.
 Sidonis hic blandi per candida terga juveni
 Jam secura maris, teneris jam cornua palmis 335

Non tenet: extremis alludunt æquora plantis.
 Ire putes clypeo, fluctusque secare juvenum.
 Adjuvat unda fidem, pelago nec discolor amnis.
 Tunc audax pariter telis, & voce proterva
 Hippomedonta petit: non hæc fecunda veneno 340
 Lerna, nec Herculeis haustæ serpentibus undæ.
 Sacrum amnem, sacrum, (& miser, experiere)
 deumque
 Altrices irrumpis aquas. nihil ille, sed ibat
 Cominus, opposuit cumulo se densior amnis
 Tardavitque manum: vulnus tamen illa retentum
 Pertulit, atque animæ tota in penetralia fedit. 346
 Horruit unda nefas: sylvæ flevistis utræque
 Et graviora cavæ sonuerunt murmura ripæ.
 Ultimus ille sonus moribundo emerfit ab ore:
 Mater: in hanc miseri ceciderunt flumina vocem.
 At genitrix cœtu glaucarum cincta sororum 351
 Protinus icta malo, vitrea de valle solutis
 Exiliit furibunda comis, ac verbere crebro
 Oraque, pectoraque, & viridem scidit horrida vestem.
 Utque erupit aquis, iterumque, iterumque trementi
 Ingeminat, Crenæe, sono. nusquam ille, sed index 356

Desuper, ah miseræ nimium noscenda parenti,
 Parma natat. jacet ipse procul, qua mixta supremum
 Ismenon primi mutant confinia ponti.
 Fluctivagam sic sæpe domum, madidosque penates
 Halcyone deserta gemit, cum pignora sævus 364
 Auster, & algentes rapuit Thetis invida nidos.
 Mergitur orba iterum, penitusque occulta sub undis
 Limite non uno, liquidum qua subter eunti
 Lucet iter, miseri nequicquam funera nati 365
 Vestigat, plangitque tamen. sæpe horridus amnis
 Obstet, & obducto caligant fanguine visus.
 Illa tamen præceps in tela offendit & enses,
 Scrutaturque manu galeas, & prona reclinat
 Corpora. nec ponto submota intrabat amaram 370
 Dorida, possessum donec jam fluctibus altis
 Nereidum miserata cohors, ad pectora matris
 Impulit. illa manu ceu vivum amplexa reportat,
 Insternitque toris riparum, atque humida siccant
 Mollibus ora comis, atque hæc ululatibus addit: 375
 Hoc tibi semidei munus tribuere parentes?
 Nec mortalis avus? sic nostro in gurgite regnas?
 Mitior heu misero discors, alienaque tellus,

Mitior unda maris, quæ juxta flumina corpus
 Rettulit, & miseram visa expectasse parentem. 380
 Hinc mei vultus? hæc torvi lumina patris?
 Hi crines undantis avi? tu nobile quondam
 Undarum, nemorumque decus, quo sospite major
 Diva, & nympharum longe regina ferebar.
 Heus ubinam ille frequens modo circa limina matris
 Ambitus? orantesque tibi servire Napææ? 386
 Cur nunc te melius sævo mansura profundo
 Amplexu misero tumulis, Crenæe, reporto,
 Non mihi? nec tantæ pudet (heu) miseretque ruinæ,
 Dure parens? quæ te alta & ineluctabilis imo 390
 Condidit amne palus? quo jam nec cruda nepotis
 Funera, nec nostri valeant perrumpere planctus?
 Ecce furit, jactatque tuo se in gurgite major
 Hippomedon, illum ripæque undæque tremiscunt,
 Illius impulsu nostrum bibit unda cruorem. 395
 Tu piger, & trucibus facilis servire Pelasgis.
 Ad cineres saltem, supremaque justa tuorum
 Sæve veni, non hic solum accensure nepotem.
 His miscet planctus, multumque indigna cruentat
 Pectora, cœruleæ referunt lamenta forores. 400

Qualiter Isthmiaco nondum Nereïda portu
 Leucothean planxisse ferunt, dum pectore anhelò
 Frigidus in matrem favum mare respuit infans.
 At pater arcano residens Ismenos in antro 404
 Unde auræ, nubesque bibunt, atque imbrifer Arcus
 Pascitur, & Tyrios melior venit annus in agros,
 Ut lamenta procul (quanquam obstrepit ipse) no-
 vosque
 Accepit natæ gemitus, levat aspera musco
 Colla, gravemque gelu crinem, ceciditque soluta
 Pinus adulta manu, dimissaque volvitur urna. 410
 Illum per ripas annofo scrupea limo
 Ora exertantem sylvæ, fluviique minores
 Mirantur, tantus tumido de gurgite surgit,
 Spumosum attollens apicem, lapsuque sonoro
 Pectora cœruleæ rivis manantia barbæ. 415
 Obvia cognatos gemitus, casumque nepotis
 Nympharum docet una patrem, monstratque cruen-
 tum
 Auctorem, dextramque premit. stetit arduus alto
 Amne, manuque genas, & nexa virentibus ulvis
 Cornua concutiens, sic turbidus ore profundo 420

Incipit: hunc ne mihi, superùm regnator, honorem,
 Quod toties hospesque tuis & conscius actis,
 (Nec memorare timor) falsa nunc improba fronte
 Cornua, nunc vetitam currus disjungere Phœben,
 Dotalesque rogos, deceptaque fulmina vidi 425
 Præcipuosque alui natorum? an vilis & illis
 Gratia? ad hunc certe respit Tirynthius amnem:
 Hac tibi flagrantem Bromium restinximus unda.
 Aspice quas fluvio cædes, quæ funera portem
 Continuus telis, altoque adopertus acervo. 430
 Omne vadum belli series tenet: omnis anhelat
 Unda nefas, subterque animæ, supraque recentes
 Errant, & geminas jungunt caligine ripas.
 Ille ego clamatus sacris ululatibus amnis,
 Qui molles thyrsos, Bacchæaque cornua puro 435
 Fonte lavare feror, stipatus cædibus arctas
 In freta quæro vias. non Strymonos impia tanto
 Stagna cruore natant, non spumifer altius Ebrus
 Gradivo bellante rubet. nec te admonet altrix
 Unda, tuasque manus, jam pridem oblite parentum
 Liber? an Eous melius pacatur Hydaspes? 441
 At tu qui tumidus spoliis, & sanguine gaudes

Infantis pueri, non hoc ex amne potentem
 Inachon, aut sævas victor revehere Mycenæ,
 Ni mortalis ego, & tibi ductus ab æthere sanguis.
 Sic ait infrendens, & sponte furentibus undis 446
 Signa dedit. mittit gelidus montana Cithæron
 Auxilia, antiquasque nives, & pabula brumæ
 Ire jubet. frater tacitas Afopos eunti
 Conciliat vires, & hiulcis flumina venis 450
 Suggesta ipse cavæ scrutatur viscera terræ,
 Stagnaque, torpentisque lacus, pigrasque paludes
 Excutit, atque avidos tollens ad sidera vultus
 Humentes nebulas exhaurit, & aëra ficcat.
 Jamque super ripas utroque extantior ibat 455
 Aggere, jam medium modo qui superaverat amnem
 Hippomedon intactus aquis humerosque manusque,
 Miratur crevisse vadum, seseque minorem.
 Hinc atque hinc tumidi fluctus, animosaque surgit
 Tempestas instar pelagi, cum Plejadas haurit, 460
 Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.
 Non secus æquoreo jactat Theumesus amnis
 Hippomedonta fallo, semperque umbone sinistro
 Tollitur, & clypeum nigrante supervenit æstu

Spumeus adsultans, fractaque refunditur unda, 465
 Et cumulo majore redit. nec mole liquenti
 Contentus, carpit putres servantia ripas
 Arbusta, annosaque trabes, ejectaque fundo
 Saxa rotat. stat pugna impar, amnisque virique
 Indignante deo; nec erim dat terga, nec ullis 470
 Frangitur ille minis, venientesque obvius undas
 Intrat, & objecta dispellit flumina parva.
 Stant terra fugiente gradus, & poplite tenso
 Lubrica saxa natant, genibusque obnixus, & hærens
 Subruta fallaci servat vestigia limo. 375
 Sic etiam increpitans: Unde hæc, Ismene, repente
 Ira tibi? quove has traxisti gurgite vires
 Imbelli famulate deo? solumque cruorem
 Fæmineis experte choris, cum Bacchica mugit
 Buxus, & insanæ maculant trieterida matres? 480
 Dixerat. atque illi sese deus obtulit ultro
 Turbidus imbre genas, & nube natantis arenæ.
 Nec sævit dictis, trunca sed pectora quercu
 Ter, quater oppositi, quantum ira deusque valebant,
 Impulit assurgens. Tandem vestigia flexit, 485
 Excussumque manu tegimen, conversaque lente

Terga refert. Instant undæ, sequiturque labantem
 Amnis ovans; nec non faxis, & grandine ferri
 Desuper infestant Tyrii, geminoque repellunt
 Aggere. quid faciat bellis obsessus, & undis? 490
 Nec fuga jam misero, nec magnæ copia mortis.
 Stabat gramineæ producta crepidine ripæ
 Undarum ac terræ dubio, sed amior undis
 Fraxinus, ingentique vadum possederat umbra.
 Hujus opem (nam qua terras invaderet?) unca 495
 Arripuit dextra; nec pertulit illa trahentem:
 Sed majore supra, quam stabat pondere victa
 Solvitur, & qua stagna subit radice, quibusque
 Arentem mordebat humum, demissa superne
 Injecit trepido sese, ripamque, nec ultra 500
 Passurum subite vallavit ponte ruinæ.
 Huc undæ coeunt, & ineluctabile coenum
 Vorticibusque cavis sedit, crescitque barathrum.
 Jamque humeros, jam colla ducis sinuosa vorago
 Circuit. Hic demum victus suprema fateri 505
 Exclamat: Fluvione (pudet!) Mars inclyte merges
 Hanc animam? segnesque lacus & stagna subibo
 Ceu pecoris custos, subiti torrentis iniquis

Inter-

Interceptus aquis? adeone occumbere ferro 509
 Non merui? Tandem precibus commota Tonantem
 Juno subit: quo nam miseros, fator inclyte divum,
 Inachidas, quonam usque premes? jam Pallas & odit
 Tydea, jam rapto tacuerunt augure Delphi.
 En meus Hippomedon, cui gentis origo Mycenæ
 Argolicique lares, numenque ante omnia Juno, 515
 (Sic ego fida meis?) pelagi crudelibus ibit
 Præda feris? certe tumulos, supremaque victis
 Busta dabas. ubi Cecropiæ post prælia flammæ?
 Theseos ignis ubi est? Non spernit conjugis æquas
 Ille preces: leviterque oculos ad mœnia Cadmi 520
 Rettulit, & viso federunt flumina nutu.
 Illius exangues humeri, & perfossa patefcunt
 Pectora: ceu ventis alte cum elata refedit
 Tempestas, surgunt scopuli, quæsitæque nautis
 Terra, & ab infestis descendunt æquora saxis. 525
 Quid ripas tenuisse juvat? premit undique nimbo
 Telorum Phœniiffa cohors; nec tegmina membris
 Ulla, omnisque patet leto. tunc vulnera manant,
 Quique sub amne diu stupuit cruor, aëre nudo
 Solvitur, & tenues venarum laxat hiatus, 530

Statius. T. I.

X

Incertique labant undarum frigore gressus.
 Procumbit, Getico qualis procumbit in Hæmo
 Seu Boreæ furiis, putri seu robore quercus
 Cælo mixta comas, ingentemque æra laxat.
 Illam nutantem nemus, & mons ipse tremiscit, 535
 Qua tellure cadat, quas obruat ordine sylvas.
 Non tamen aut enssem, galeamve audacia cuiquam
 Tangere. vix credunt oculis, ingentiaque horrent
 Funera, & astrictis accedunt cominus armis. 539
 Tandem adiit Hypseus, capulumque in morte tenenti
 Extrahit, & torvos laxavit casside vultus.
 Itque per Aonios alte mucrone corusco
 Suspensam ostentans galeam, & clamore superbit.
 Hic ferus Hippomedon: hic formidabilis ultor
 Tydeos infandi, debellatorque cruenti 545
 Gurgitis. agnovit longe, pressitque dolorem
 Magnanimus Capaneus, telumque immane lacerto
 Hortatur librans: Ades ô mihi, dextera, tantum
 Tu præsens bellis, & inevitabile numen,
 Te voco, te solam superûm contemptor adoro. 550
 Sic ait, & voti sese facit ipse potentem.
 It tremebunda abies, clypeum per & ærea terga

Loricæ, tandemque animam sub pectore magno
 Deprendit. ruit haud alio quam celsa fragore
 Turris, ubi innumeros penitus quassata per ictus 555
 Labitur, effractamque aperit victoribus urbem.
 Cui super assistens, non inficiamur honorem
 Mortis ait: refer huc oculos, ego vulneris auctor.
 Lætus abi, multumque aliis jactantior umbris. 559
 Tunc enssem, galeamque rapit, clypeumque revellit
 Ipsi, exanimemque tenens super Hippomedonta,
 Accipe, ait, simul hostiles dux magne, tuasque
 Exuvias: veniet cineri decus, & suus ordo
 Manibus, interea justos dum reddimus ignes,
 Hoc ultor Capaneus operit tua membra sepulchro.
 Sic anceps dura belli vice mutua Grajis 566
 Sidoniisque simul nectebat vulnera Mavors.
 Hic ferus Hippomedon, illic non segnior Hypseus
 Fletur, & alterni præbent solatia luctus.
 Tristibus interea somnum turbata figuris 570
 Torva sagittiferi mater Tegeatis Ephebi,
 Crine dato passim, plantisque ex more solutis,
 Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas
 Purgatura malam fluvio vivente soporem.

Namque per attonitas curarum pondere noctes 575
 Sæpe & delapsas adytis, quas ipsa dicarat
 Exuvias, seque ignotis errare sepulchris.
 Extotrem nemoris, Dryadamque a plebe fugatam,
 Sæpe novos nati bello rediisse triumphos,
 Armaque, & alipedem notum, comitesque videbat,
 Nusquam ipsum. nunc ex humeris fluxisse phare-
 tras, 581
 Effigiesque suas, simulacraque nota cremari.
 Præcipuos sed enim illa metus portendere visa
 Nox miseræ, totoque erexit pectore matrem.
 Nota per Arcadias felici robore silvas 585
 Quercus erat, Triviæ quam defacraverat ipsa
 Electam turba nemorum, numenque colendo
 Fecerat. Hic arcus, & fessâ reponere tela,
 Armaque curva suum, & vacuorum terga leonum
 Figere, & ingentes æquantia cornua silvas. 590
 Vix ramis locus: agrestes adeo omnia cingunt
 Exuviæ, & viridem ferri nitor impedit umbram.
 Hanc ut forte jugis longo defessa redibat
 Venatu, modo rapta ferox Erymanthidos ursæ
 Ora ferens, multo proscissam vulnere cernit 595

Deposuisse comam, & rorantes sanguine ramos
 Expirasse solo. quærenti Nympha cruentas
 Mænadas, atque hostem dixit sævisse Lyæum.
 Dum gemit, & planctu circumdat pectus inani,
 Abrupere oculi noctem, mæstoque cubili 600
 Exilit, & falsos quærit per lumina fetus.
 Ergo ut in amne nefas merso ter crine piavit,
 Verbaque sollicitas matrum solantia curas
 Addidit, armatæ ruit ad delubra Dianæ,
 Rore sub Eoo, notasque ex ordine silvas 605
 Et quercum gavisa videt. Tunc limine divæ
 Astitit, & tali nequicquam voce precatur:
 Virgo potens nemorum, cujus non mollia signa
 Militiamque trucem, sexum indignata frequento
 More nihil Grajo. nec te gens aspera ritu 610
 Colchis, Amazoniæve magis coluere catervæ
 Si mihi non unquam thyasi, ludusve protervæ
 Noctis & invisio quamvis temerata cubili,
 Non tamen aut teretes thyrsos, aut mollia gessi
 Pensa, sed in tetricis & post connubia lustris, 615
 Sic quoque venatrix, animumque innupta remansi.
 Nec mihi secretis culpam occultare sub antris

Cura, sed ostendi natum, posuique trementem
 Ante tuos confessa pedes. nec degener ille
 Sanguinis, inque meos reptavit protinus arcus, 620
 Tela puer lachrymis & prima voce poposcit.
 Hunc mihi (quid trepida noctes, somnusque mi-

nantur?)
 Hunc, precor, audaci qui nunc ad praelia voto
 Heu nimium tibi filius abit, da visere belli
 Victorem, vel si ampla peto, da visere tantum. 625
 Hic sudet, tuaque arma ferat. preme diva malorum
 Signa: quid in nostris, nemoralis Delia, silvis
 Mænades hostiles, Thebanaque numina regnant?
 Hei mihi cur penitus (simque augur casta futuri)
 Cur penitus, magnoque interpretor omine quercum?
 Quod si vera sopor miseræ præfagia mittit, 631
 Per te maternos, mitis Dictynna, labores,
 Fratrumque decus, justis hunc fige sagittis
 Infelicem uterum. miseræ sine funera matris
 Audiatur prior. dixit, fletuque soluto, 635
 Aspicit & niveæ faxum maduisse Dianæ.
 Illam diva ferox etiamnum in limine sacro
 Expositam, & gelidas verrentem crinibus aras

Linqvit, & in mediis frondentem Mænalon astris
 Exuperat gressu, saltumque ad mœnia Cadmi. 640
 Destinat, interior cœli qua semita lucet
 Diis tantum, & cunctas juxta videt ardua terras.
 Jamque fere medium Parnasi frondea præter
 Colla tenebat iter, cum fratrem in nube corusca
 Aspicit haud solitum visu. remeabat ab armis. 645
 Mæstus Echionis, demersi funera lugens
 Auguris. irrubuit cœli plaga sidere mixto,
 Occursuque sacro pariter jubar arsit utrinque,
 Et coire arcus, & respondere pharetra.
 Ille prior: scio Labdacidas, germana, cohortes, 650
 Et nimium fortes ausum petis Arcada pugnas.
 Fida rogat genitrix; utinam indulgere precanti
 Fata darent! en ipse mei (pudet) irritus arma
 Cultoris, frondesque sacras, ad inania vidi
 Tartara, & in memet versos descendere vultus. 655
 Nec tenui currus, terræque abrupta coëgi,
 Sævus ego, immeritusque coli. Lugentia cernis
 Antra, soror, mutasque domos. hæc sola rependo
 Dona pio comiti. nec tu peritura movere
 Auxilia, & mæstos in vanum perge labores. 660

Finis adest juveni: non hoc mutabile fatum.
 Nec te nunc dubiis fraterna oracula fallunt.
 At decus extremum misero, confusa vicissim
 Virgo refert, duræque licet solatia morti 664
 Quærere, nec fugiet pœnas, quicumque nefandam
 Infantis pueri scelerarit sanguine dextram
 Impius, & nostris fas sit sœvire sagittis.
 Sic effata movet gressus, libandaque fratri
 Parcius ora tulit, Thebasque infesta petivit.
 At pugna ereptis major crudescit utrimque 670
 Regibus, alternosque ciet vindicta furores.
 Hypseos hinc turmæ, desolatamque magistro
 Agmen, at hinc gravius fremit Hippomedontis ad-
 empti
 Orba cohors: præbent obnixi pectora ferro:
 Idem ardor rabidis externum haurire cruorem, 675
 Ac fudisse suum: nec se vestigia mutant:
 Stat cuneo defixa acies, hostique cruento
 Dant animas, & terga negant. cum lapsa per auras
 Vertice Dircei velox Latonia montis
 Astitit. agnoscunt colles, notamque tremiscit 680
 Sylva deam, sœvis ubi quondam exerta sagittis

Fœcundam lassæ Nioben consumpserat arcu.
 Illum acies inter medias, jam cæde superbum
 Nescius armorum, & primas tunc passus habenas
 Venator raptabat equus, quem discolor ambit 685
 Tigris, & auratis adverberat unguibus armos.
 Colla sedent, nodis & castigata jubarum
 Libertas, nemorisque notæ sub pectore primo
 Jactantur, niveo lunata monilia dente.
 Ipse bis Oebalio saturatam murice pallam, 690
 Lucentesque auro tunicas (hoc neverat unum
 Mater opus) tenui collectus in ilia vinclo
 Cornipedis lævo clypeum demiserat armo,
 Ense gravis nimio: tereti juvat aurea morsu
 Fibula, pendentes circum latera aspera cinctus, 695
 Vaginæque sonum, tremulumque audire pharetræ
 Murmur, & a cono missas in terga catenas.
 Interdum cristas hilaris jactare comantes,
 Et pictum gemmis galeæ jubar. ast ubi pugna
 Cassis anhela calet; resoluta vertice nudus 700
 Exoritur. tunc duce comæ, radiisque micantes
 Dulce nitent visus, &, quas dolet ipse morari,
 Nondum mutata rosea lanugine mala.

Nec formæ sibi laude placet, multumque severis
 Asperat ora minis, sed frontis servat honorem 705
 Irâ decens. dat sponte locum Thebana juvenus
 Natorum memores, intentaque tela retorquent.
 Sed premit, & sævas miserantibus ingerit hastas.
 Illum & Sidoniæ juga per Theumesia nymphæ
 Bellantem, atque ipso sudore & pulvere gratum 710
 Laudant, & tacito ducunt suspiria voto.
 Talia cernenti mitis subit alta Dianæ
 Corda dolor, fletuque genas violata: Quod, inquit,
 Nunc tibi, quod leti quæram dea fida propinqui
 Effugium? hæc ne ultro properasti ad prælia, sæve
 Ac miserande puer? cruda heu festinaque Virtus 716
 Suavit, & hortatrix animosi gloria leti.
 Scilicet angustum jam dudum urgentibus annis
 Mænalium tibi, parve, nemus, perque antra ferarum
 Vix tutæ sine matre viæ, silvestria cuius 720
 Nondum tela procax, arcumque implere valebas.
 Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras
 Invidiam, surdasque fores, & limina lassat.
 Tu dulces lituos, ululataque prælia gaudes
 Felix, & miseræ tantum periture parenti. 725

Ne tamen extremo frustra morientis honori
 Adfuerit, venit in medios caligine fulva
 Septa globos, primumque leves furata sagittas
 Audacis tergo pueri, cœlestibus implet
 Coryton telis, quorum sine sanguine nullum 730
 Effugit. Ambrosio tunc spargit membra liquore,
 Spargit equum, ne quo temeretur vulnere corpus
 Ante necem, cantusque sacros, & conscia miscet
 Murmura, secretis quæ Colchidas ipsa sub antris
 Nocte docet, monstratque feras quærentibus herbas.
 Tunc vero exerto circumvolat igneus arcu, 736
 Nec se mente regit, patriæ, matrisque, sui que
 Immemor, & nimium cœlestibus utitur armis.
 Ut leo, cui parvo mater Gætula, cruentos
 Suggestit ipsa cibos, cum primum crescere sensit 740
 Colla jubis, torvusque novos respexit ad unguis,
 Indignatur ali, tandemque effusus apertos
 Liber amat campos, & nescit in antra reverti.
 Quos age Parrhasio sternis, puer improbe, cornu?
 Prima Tanagræum turbavit arundo Choræbum 745
 Extremo galez, primoque in margine parmæ
 Angusta transmissa via: stat faucibus unda

Sanguinis, & sacri facies rubet igne veneni.
 Sævius Eurition, cui luminis orbe sinistri
 Aspera tergemina acies se condidit uncis. 750
 Ille trahens oculo plenam labente sagittam
 Ibat in auctorem. Sed divum fortia quid non
 Tela queant? alio geminatum lumine vulnus
 Explevit tenebras; sequitur tamen improbus hostem,
 Qua meminit, fufum donec prolapsus in Idam 755
 Decidit. Hic sævi miser inter funera belli
 Palpitat, & mortem, sociosque, hostesque precatur.
 Addit Abantiadas, insignem crinibus Argum,
 Et male dilectum miseræ Cydona forori;
 Illi perfossum telo patefecerat inguen, 760
 Huic geminum obliqua trajecit arundine tempus.
 Exstitit hac ferrum, velox hac penna remansit;
 Fluxit utrimque cruor: nulli tela aspera mortis
 Dant veniam. non forma Lamum, non infula Lyg-
 dum,
 Non pubescentes texerunt Aeolon anni. 765
 Figitur ora Lamus, flet faucibus inguina Lygdus,
 Perfossum telo niveam gemis Aeole frontem.
 Te præceps Eubœa tulit, te candida Thisbe

Miserat, hunc virides non excipietis Amyclæ.
 Nunquam cassa manus, nullum sine vulnere fugit 770
 Missile. nec requies dextræ, sonitumque priori
 Jungit arundo sequens. unum quis crederet arcum?
 Aut unam sævire manum? modo dirigit ictus,
 Nunc latere alterno dubius conamina mutat,
 Nunc fugit instantes, & solo respicit arcu. 775
 Et jam mirantes, indignantesque coibant
 Labdacidæ, primusque Jovis de sanguine claro
 Amphion, ignarus adhuc, quæ funera campis
 Ille daret: Quonam usque moram lucrabere fati,
 O multum meritos puer orbature parentes? 780
 Quin etiam menti tumor, atque audacia gliscit,
 Congressus dum nemo tuos, pugnamque minorem
 Dignatur bellis, iramque relinqueris infra.
 I, repete Arcadium, mixtusque æqualibus illic,
 Dum ferus hic vero desævit pulvere Mavors, 785
 Prælia lude domi. quod si te mœsta sepulchri
 Fama movet, dabimus, leto moriere virorum.
 Jam dudum hunc contra stimulis, gravioribus ardet
 Trux Atalantiades, nec dum ille quieverat, inquit:
 Sera etiam in Thebas, quarum hic exercitus arma 790

Profero. quisnam adeo puer, ut bellare recuset
 Talibus: Arcadiæ stirpem, & fera femina gentis,
 Non Thebana vides. non me sub nocte silenti
 Thyas Echionio genitrix famulata Lyæo
 Edidit, haud unquam deformes vertice mitras 795
 Induimus, turpique manu jactavimus hastam.
 Protinus astrictos didici reptare per amnes,
 Horrendasque domos magnarum intrare ferarum,
 Et quid plura loquar? ferrum mea semper, & arcus
 Mater habet, vestri feriunt cava tympana patres. 800
 Non tulit Amphion, vultumque, & in ora loquentis
 Telum immane rotat, sed ferri lumine diro
 Turbatus sonipes, sese dominumque retorfit
 In latus, atque avidam transmisit devius hastam.
 Acrior hoc juvenem stricto mucrone petebat 805
 Amphion, cum se medio Latonia campo
 Injicit ante oculos: omni stetit obvia vultu.
 Hærebat juveni devinctus amore pudico
 Mænalius Dorceus, cui bella, suumque timorem
 Mater, & audaces pueri mandaverat annos. 810
 Hujus tum vultu dea dissimulata profatur:
 Hæcenus Ogygias satis infestasse catervas,

Parthenopæe, satis. miseræ jam parce parenti,
 Parce deis quicumque favent: nec territus ille, 814
 Hunc sine me (nec plura petam) fidissime Dorceu,
 Sternere humi, qui tela meis gerit æmula telis,
 Et similes cultus, & frena sonantia jactat.
 Frena regam; cultus triviæ pendebitis alto
 Limine, captivis matrem donabo pharetris.
 Audiit, & mixto risit Latonia fletu. 820
 Viderat hanc cœli jam dudum in parte remota
 Gradivum complexa Venus, dumque anxia Thebas
 Commemorat, Cadmumque viro, caræque nepotes
 Harmoniæ, pressum tacito sub corde dolorem
 Tempestiva movet. Nonne hanc, Gradive, pro-
 tervam 825
 Virginitate vides mediam se ferre virorum
 Cœtibus? utque acies audax, & Martia signa
 Temperet? en etiam donat, præbetque necandos
 Tot nostra de gente viros. huic tradita Virtus,
 Huic furor? agrestes superest tibi figere damas. 830
 Defluit justis commotus in arma querelis
 Bellipotens, cui sola vagum per inane ruenti
 Ira comes, reliqui sudant ad bella Furores.

Nec mora, cum mœstam monitu Latoïda duro
 Increpat assistens: Non hæc tibi prælia divûm 835
 Dat pater, armiferum ni protinus improba campum
 Deseris, huic æquam nosces nec Pallada dextræ.
 Quid faciat contra? premit hinc Mavortia cuspis,
 Hinc plenæ tibi, parve, colus, Jovis inde severi
 Vultus: abit solo post hæc devicta pudore. 840
 At pater Ogygias Mavors circumspicit alas,
 Horrendumque Dryanta movet, cui sanguinis auctor
 Turbidus Orion, comitesque odisse Dianæ.
 Inde furit primum. hic turbatos arripit ense
 Arcadas, exarmatque ducem. cadit agmine longo 845
 Cyllenes populus, Tegeesque habitator opaca,
 Aepitiique duces fugiunt, Pheneique phalanges.
 Ipsum autem, & lassâ fudit prostrernere dextra,
 Nec servat vires, etenim huc jam fessus, & illuc,
 Mutabat turmas. urgent præfagia mille 850
 Funeris, & nigræ præcedunt nubila mortis.
 Jamque miser raros comites, verumque videbat
 Dorcea, jam vires paulatim abscondere sentit,
 Sentit & exhaustas humero levioire pharetras. 854
 Jam minus atque minus fert arma, puerque videtur,
 Et

Et sibi cum torva clypei metuendus obarsit
 Luce Dryas: tremor ora repens, ac viscera torfit
 Arcados, utque feri vectorem fulminis albus
 Cum supra respexit Olor, cupit hiscere ripam
 Strymonos, & trepidas in pectora contrahit alas, 860
 Sic juvenem sævi conspecta mole Dryantis,
 Jam non ira subit, sed leti nuncius horror.
 Arma tamen, frustra superos Triviamque precatus,
 Molitur pallens, & furdos expedit arcus.
 Jamque instat telis, & utramque obliquus in ulnam
 Cornua contingit mucrone, & pectora nervo. 866
 Cum ducis Aonii magno cita turbine cuspis
 Fertur in adversum, nervique obliqua sonori
 Vincla fecat, pereunt ictus, manibusque remissis
 Vana supinato ceciderunt spicula cornu. 870
 Tunc miser & frenos turbatus, & arma remisit,
 Vulneris impatiens, humeri qua tegmina dextræ
 Intrarat, facilemque cutem subit altera cuspis,
 Cornipedisque fugam succiso poplite sistit.
 Tunc cadit ipse Dryas (mirum) nec vulneris us-
 quam 875
 Consciis, olim auctor teli, causeque patebant.
 Stæsius. T. I. Y

At puer infusus fociis, in devia campi
 Tollitur (heu simplex ætas.) moriensque jacentem
 Flebat equum. cecidit laxata casside vultus,
 Aegraque per trepidos expirat gratia visus, 880
 Et prensis concussa comis, ter colla, quaterque
 Stare negant, ipsisque nefas lachrymabile Thebis,
 Ibat purpureus niveo de pectore sanguis.
 Tandem hæc singultu verba incidente profatur:
 Labimur, i, miseram, Dorceu, solare parentem.
 Illa quidem, si vera ferunt præfagia curæ, 886
 Aut somno jam triste nefas, aut omine vidit.
 Tu tamen arte pia trepidam suspende, diuque
 Decipito, neu tu subitus, neve arma tenenti
 Veneris, & tandem cum jam cogere fateri, 890
 Dic: merui, genitrix, pœnas, invita capeffens
 Arma puer rapui, nec te retinente quievi:
 Nec tibi sollicitæ saltē inter bella peperci.
 Vivē igitur, potiusque animis irascere nostris.
 Et jam pone metus. frustra de colle Lycæi 895
 Anxia prospectas, si quis per nubila longe
 Aut sonus, aut nostro sublatus ab agmine pulvis.
 Frigidus in nuda jaceo tellure, nec usquam

Tu prope, quæ vultus, efflantiaque ora teneres
 Hunc tamen, orba parens, crinem (dextraque se-
 candum 900
 Præbuit) hunc toto capies pro corpore crinem,
 Comere quem frustra me dedignante solebas.
 Huic dabis exequias: atque inter justa memento,
 Ne quis inexpertis hebetet mea tela lacertis,
 Dilectosque canes ullis agat amplius antris. 905
 Hæc autem primis arma infelicia castris
 Ure, vel ingrata munus suspende Dianæ.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER X.

OBREVIT Hesperia Phœbum nox humida porta,
 Imperiis properata Jovis; nec castra Pelasgum
 Aut Tyrias miseratus opes, sed triste, tot extra
 Agmina & immeritas ferro decrescere gentes.
 Panditur immenso deformis sanguine campus. 5
 Illic arma & equos, ibant quibus ante superbi,
 Funeraque orba rogis, neglectaque membra relin-
 quunt.

Tunc inhonora cohors laceris insignibus agras
 Secernunt acies, portæque, ineuntibus arma
 Angustæ populis, late cepere reverfos. 10
 Par utrinque dolor, sed dant solatia Thebis
 Quatuor errantes Danaum sine præfide turmæ.
 Ceu mare per tumidum viduæ moderantibus alni,

Quas Deus, & casus, tempestatesque gubernant. 1
 Inde animus Tyriis, non jam sua castra, sed ultro. 15
 Hostilem servare fugam, ne forte Mycenas
 Contenti rediisse petant. dat tessera signum
 Excubiis, positæque vices. dux noctis operta
 Sorte Meges, ultroque Lycus. jamque ordine jussu
 Arma, dapes, ignemque ferunt. rex firmat euntes.
 Victores Danaum (nec enim lux crastina longe, 21
 Nec quæ pro timidis intercessere tenebræ
 Semper erunt) augete animos, & digna secundiæ
 Pectora ferte deis. jacet omnis gloria Lerna
 Præcipuaque manus: subiit ultricia Tydeus 25
 Tartara, mors subitam nigri stupet auguris umbram.
 Ismenos raptis tumet Hippomedontis opimis,
 Arcada belligeris pudet annumerare trophæis
 In manibus merces. nusquam capita ardua belli
 Monstratæque ducum septena per agmina crista. 30
 Scilicet Adraști senium, fraterque juvena
 Pejon, & insanis Capaneus metuendus in armis.
 Ite age, & obsessis vigiles circumdate flammæ,
 Nulli ex hoste metus, prædam adservatis, opesque
 Jam vestras. Sic ille truces hortatibus implet 35

Labdacidas. juvat exhaustos iterare labores.
 Sicut erat pulvis, sudorque, cruorque per artus
 Mixtus adhuc, vertere gradum. vix obvia passi
 Colloquia, amplexus etiam, dextrasque suorum
 Excussere humeris. tunc frontem, aversaque terga
 Partiti, laterumque sinus, vallum undique cingunt
 Ignibus infestis. Rabidi sic agmine mixto
 Sub noctem coiere Lupi, quos omnibus agris
 Nil non ausa fames longo tenuavit hiatu;
 Jam stabula ipsa premunt: torquet spes irrita fauces,
 Balatusque tremens, pinguesque ab ovilibus aura:
 Quod superest, duris adfrangunt postibus ungues,
 Pectoraque, & siccos minuunt in limine dentes.
 At procul Argolici supplex in margine templi
 Cœtus, & ad patrias fusa Pelopeïdes aras
 Sceptrifera Junonis opem, reditumque suorum
 Exposcunt, pictasque fores, & frigida vultu
 Saxa terunt, parvosque docent procumbere natos.
 Condiderant jam vota diem: nox addita curas
 Jungit, & aggestis vigilant altaria flammis.
 Peplum etiam dono, cujus mirabile textum
 Nulla manus sterilis, nec dissociata marito

Versarat calathis, castæ velamina divæ
 Haud spernenda ferunt, variis ubi plurima floret
 Purpura picta modis, mixtoque incenditur auro.
 Ipsa illic magni thalamo desponsa Tonantis
 Expers connubii, & timide positura sororem
 Lumine demisso pueri Jovis oscula libat
 Simplex, & nondum furtis offensa mariti.
 Hoc tunc Argolicæ sanctum velamine matres
 Induerant ebur, & lachrymis questuque rogabant.
 Aspice sacrilegas Cadmeæ pellicis arces,
 Siderei regina poli, tumulumque rebellem
 Disjice, & in Thebas aliud (potes) excute fulmen.
 Quid faciat? scit fata suis contraria Grajis,
 Aversumque Jovem: sed nec periisse precatus
 Tantaque dona velit. tempus tamen obvia magni
 Fors dedit auxilii. videt alto ex æthere clausa
 Mœnia, & insomni vallum statione teneri.
 Horruit irarum stimulis, motaque verendum
 Turbavit diadema coma. non savius arsit
 Herculeæ cum matris onus, geminosque Tonantis
 Concubitus vacuis indignaretur in astris.
 Ergo intempesta somni dulcedine captos

Destinat Aonios leto præbere: suamque 80
 Orbibus accingi solitis jubet Irin, & omne
 Mandat opus. paret jussis dea clara, polumque
 Linqvit, & in terras longo suspenditur arcu.
 Stat super occidua nebulosa cubilia noctis,
 Aethiopaſque alios, nulli penetrabilis astro 85
 Lucus iners, ſubterque cavis grave rupibus antrum
 It vacuum in montem, qua deſidis atria ſomni,
 Securumque larem ſegnīs Natura locavit.
 Limen opaca Quies, & pigra Oblivīa ſervant,
 Et nunquam vigili torpens Ignavia vultu. 90
 Otia veſtibulo, preſſiſque ſilentia pennīs
 Muta ſedent, abiguntque truces a culmine ventos,
 Et ramos errare vetant, & murmura demunt
 Alitibus. non hic pelagi, licet omnia clament
 Littora, non illic cæli fragor. ipſe profundis 95
 Vallibus effugiens ſpeluncæ proximus amnis
 Saxa inter, ſcopuloſque tacet, nigrantia circa
 Armenta, omne ſolo recubat pecus, & nova marcent
 Germina, terrarumque inclināt ſpiritus herbas.
 Mille intus ſimulacra dei cælaverat ardens 100
 Mulciber. hic hæret lateri redimita Voluptas.

Hic comes in requiem vergens labor. eſt ubi Baccho,
 Eſt ubi Martigenæ ſocium pulvinar Amori
 Obrinet, interius reſtrum in penetralibus altis
 Et cum Morte jacet. nullique ea triſtis imago. 105
 Ipſe autem, vacuus curis, humentia ſubter
 Antra ſoporifero ſtipatus flore, tapetas
 Incubat. exhalant veſtes, & corpore pigro
 Strata calent, ſupraque torum niger efflat anhelos
 Ore vapor: manus hæc fuſos a tempore lævo 110
 Suſtentat crines: hæc cornu oblita remiſit.
 Adſunt innumero circum vaga ſomnia vultu,
 Vera ſimul falſis, permixtaque triſtia blandis.
 Noctis opaca cohors, trabibusque, aut poſtibus
 hærent,
 Aut tellure jacent. tenuis, qui circuit aulam, 115
 Invaliduſque nitor, primosque hortantia ſomnos
 Languida ſucciduis expirant lumina flammis.
 Huc ſe cæruleo libravit ab æthere virgo
 Diſcolor. eſſulgent ſilvæ, tenebroſaque Tempe
 Adriſere deæ, & zonis lucentibus iſta 120
 Evigilat domus. ipſe autem nec lampade clara
 Nec ſonitu, nec voce deæ percuſus, eodem

More jacet: donec radios Thaumantias omnes
 Impulit, inque oculos penitus descendit inertes.
 Tunc sic orsa loqui: nimborum fulva creatrix 125
 Sidonios te Juno duces, mitissime divum
 Somne, jubet populumque trucidis defigere Cadmi,
 Qui nunc eventu belli tumefactus, Achæum
 Pervigil adservat vallum, & tua jussa recusat.
 Da precibus tantis, (rara est hoc posse facultas) 130
 Placatumque Jovem dextra Junone merere.
 Dixit, & increpitans languentia pectora dextra,
 Ne pereant voces, iterumque, iterumque monebat.
 Ille deæ jussis dubium, mixtumque sopori
 Annuit. excedit gravior nigrantibus antris 135
 Iris, & obtusum multo jubar excitat imbri.
 Ipse quoque & volucrem gressum, & ventosa citavit
 Tempora, & obscuri sinuatam frigore cæli
 Implevit chlamydem, tacitoque per æthera cursu
 Fertur, & Aoniis longe gravis imminet arvis. 140
 Illius aura solo volucres, pecudesque, ferasque
 Explicat, & penitus quacunq; supervolat orbem,
 Languida de scopulis sidunt freta, pigrius hærent
 Nubila, demittunt extrema cacumina sylvæ,

Pluraque laxato ceciderunt sidera cælo: 145
 Primus adesse deum subita caligine sensit
 Campus, & innumera voces, fremitusque virorum
 Summisere sonum. cum vero humentibus alis
 Incubuit, piceaque haud unquam densior umbra
 Castra subit, errare oculi, resolutaque colla, 150
 Et medio adfatu verba imperfecta relinqui.
 Mox & fulgentes clypeos, & sæva remittunt
 Pila manu, lassique cadunt in pectora vultus.
 Et jam cuncta silent: ipsi jam stare recusant
 Cornipedes. ipsos subitus cinis abstulit ignes. 155
 At non & trepidis eadem sopor otia Grajis
 Suadet, & a junctis arcet sua nubila castris
 Noctivagi vis blanda dei, stant undique in armis
 Fœdam indignantes noctem, vigilesque superbos.
 Ecce repens, superis animum lymphantibus, horror
 Thiodamanta subit, formidandoque tumultu 161
 Pandere fata jubet: sive hanc Saturnia mentem,
 Sive novum comitem bonus instigabat Apollo.
 Proflit in medios visu, auditaque tremendus,
 Impatiensque dei, fragili quem mente receptum 165
 Non capit. exudant stimuli, nudusque per ora

Stat furor, & trepidas incerto sanguine reddit,
 Exhaustaque genas: acies huc errat, & illuc,
 Sertaque mixta comis sparfa cervice flagellat.
 Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum 170
 Elicit ex adytis, consumptaque brachia ferro
 Scire vetat. quatit ille sacras in pectora pinus,
 Sanguineisque rotat crines, & vulnera cursu
 Exanimat: pavet omnis ager, resperfaque cultris
 Arbor, & attoniti curram erexere leones. 175
 Ventum ad concilii penetrabile, domumque verendam
 Signorum, magnis ubi dudum cladibus ager
 Rerum extrema movens, frustra consultat Adrastus,
 Stant circum subiti proceres, ut quisque perempto
 Proximus, & magnis loca desolata tuentur 180
 Regibus, haud læti, seque huc crevisse dolentes.
 Non secus amisso medium cum præside puppis
 Fregit iter, subit ad vidui moderamina clavi,
 Aut laterum custos, aut quem penes obvia ponto
 Prora fuit, stupet ipsa ratis, tardeque sequuntur
 Arma, nec accedit domino tutela minori. 186
 Ergo alacer trepidos sic erigit augur Achivos:
 Magna deum mandata, duces, monitusque verendos

Advehimus. non hæc nostro de pectore voces.
 Ille canit, cui me famulari, & sumere vittas 190
 Vestra fides, ipso non discordante, subegit.
 Nox fecunda operum, pulchræque accommoda fraudi
 Panditur augurio divum. vocat obvia virtus,
 Et poscit Fortuna manus. stupet obruta somno
 Aonidum legio. tempus nunc funera regum 195
 Ulcisci, miserumque diem. rapite arma, morasque
 Frangite portarum: fociis hoc subdere flammæ,
 Hoc tumulare suos. equidem hoc & Marte diurno
 Dum res infractæ, pulsique in terga redimus,
 (Per tripodas juro, & rapti nova fata magistri) 200
 Vidi, & me volucres circum plausere secundæ.
 Sed nunc certa fides. modo me sub nocte silenti
 Ipse, ipse adsurgens iterum tellure soluta,
 Qualis erat (solos infecerat umbra jugales)
 Amphiarus adit. vanæ nec monstra quietis, 205
 Nec somno comperta loquor. Tune, inquit, inertes
 Inachidas (redde hæc Parnassia ferta, meosque
 Redde deos) tantam patiære amittere noctem,
 Degener? hæc egomet cœli secreta, vagoque
 Edocui lapsus? vade eja, ulciscere ferro 210

Nos saltem. Dixit, meque hæc ad limina visus
 Cuspide sublata, totoque impellere curru.
 Quare agite, utendum superis. non cominus hostes
 Sternendi, bellum jacet, & favire potestas:
 Ecqui aderunt? quos inganti se attollere fama 215
 Non pigeat, dum fata sinunt? iterum ecce benignæ
 Noctis aves. sequor, & comitum licet agmina
 cessent,
 Solus eo, solus. venit ille, & quassat habenas.
 Talia vociferans, noctem exturbabat, euntque
 Non secus accensi proceres, quam si omnibus idem
 Corde deus. flagrant comitari & jungere casus. 221
 Ter denos numero, turmarum robora, jussus
 Ipse legit. circa fremit indignata juvenus
 Cætera, cur maneant castris, ignavaque servant
 Otia. pars sublime genus, pars facta suorum, 225
 Pars sua. sortem alii clamant, sortem undique
 poscunt.
 Gaudet in adversis, animoque adfurgit Adrastus.
 Vertice sic Pholoes volucrum nutritor equorum,
 Cui fœtura gregem pecoroso vere novavit,
 Letatur, cernens hos montis in ardua niti, 230

Hos innare vadis, certare parentibus illos:
 Tunc vacuo sub corde movet, qui molle domandi
 Ferre jugum, qui terga boni, quis in arma, tubaque
 Natus, ad Eleas melior quis surgere palmas.
 Talis erat turmæ ductor longævus Achivæ. 235
 Nec deest cœptis: unde hæc tam fera repente
 Numina? qui fractos superi rediistis ad Argos?
 Estne hic infelix virtus? gentique superstes
 Sanguis, & in miseris animorum femina durant? 239
 Laudo equidem, egregii juvenes, pulchraque meorum
 Seditioe fruor; sed fraudem, & operta paramus
 Prælia, celandi motus: nunquam apta latenti
 Turba dolo. servate animos: venit ultor in hostes
 Ecce dies. tunc arma palam, tunc ibimus omnes.
 His tandem virtus juvenum frenata quievit. 245
 Non aliter moto quam si pater Aeolus antro
 Portam iterum saxo premat imperiosus, & omne
 Claudat iter, jam jam sperantibus æquora ventis.
 Insuper Herculeum sibi jungit Agyllea vates
 Astoraque. Hic aptus suadere, hic robora jactat 250
 Non cessisse patri. comites tribus ordine deni
 Horrendum Aoniis, & contra stantibus agmen.

Ipse, novi gradiens furta ad Mavortia belli,
 Pōnit adoratas Phœbea insignia frondēs,
 Longævique ducis gremio commendat honorem 255
 Frontis, & oblatam Polynicis munere grato
 Loricam, galeamque subit. ferus Actora magno
 Ense gravat Capaneus, ipse haud dignatus in hostem
 Ire dolo, superosque sequi. permutat Agylleus
 Arma trucidis Nōmii. Quid enim fallentibus umbris
 Arcus, & Herculeæ juvissent bella sagittæ? 261
 Inde per abruptas castrorum ex aggere pinnas,
 Ne gravis exclamet portæ mugitus ahenæ,
 Præcipitant saltu. nec longum, & protinus ingens
 Præda solo, ceu jam exanimēs, multoque peracti
 Ense jacent. Ite, ô socii, quacunque voluptas 266
 Cædis inexhaustæ, superisque faventibus, oro,
 Sufficite, hortatur clara jam voce sacerdos:
 Cernitis expositas turpi marcore cohortes.
 Pro pudor! Argolicas hi ne ausi obsidere portas?
 Hi fervare viros? Sic fatus & exiit ensē 271
 Fulmineum, rapidaque manu morientia transit
 Agmina. quis numeret cædes? aut nomine turbam
 Exanimem signare queat? subit ordine nullo

Terga-

Tergaque, pectoraque, & galeis inclusa relinquit 275
 Murmura, permiscetque vagos in sanguine Manes.
 Hunc temere explicitum stratis, hunc sero remissis
 Gressibus illapsum clypeo, & male tela tenentem:
 Cætibus hos mediis vina inter, & arma jacentes.
 Acclines clypeis alios, ut quemque ligatum 280
 Infelix tellure sopor, supremaque nubes
 Obruerat. nec numen abest, armataque Juno
 Lunarem quatiens exerta lampada dextra
 Pandit iter, firmatque animos, & corpora monstrat.
 Sentit adesse deam tacitus, sed gaudia cælat 285
 Thiodamas. jam tarda manus, jam debile ferrum,
 Et caligantes nimis successibus iræ.
 Caspia non aliter magnorum in strage juvencūm
 Tigris, ubi immenso rabies placata cruore,
 Lassavitque genas, & crasso fordida tabo 290
 Confudit maculas, spectat sua facta, doletque
 Defecisse famem, victus sic augur inerrat
 Cædibus Aoniis. optet nunc brachia centum,
 Centenasque in bella manus. jam tædet inanes
 Exhaurire minas, hostemque adfurgere malit. 295
 Parte alia segnes magno fatus Hercule vastat

Statius. T. I.

2

Sidonios, Actorque alia. sua quemque cruento
 Limite turba subit. stagnant nigrantia tabo
 Gramina, sanguineis nutant tentoria rivis.
 Fumat humus, somnique & mortis anhelitus una 300
 Volvitur, haud quisquam visus aut ora jacentum
 Exexit: tali miseris deus aliger umbra
 Incubat, & tantum morientia lumina solvit.
 Traxerat infomnis cithara, ludoque suprema
 Sidera, jam nullos visurus Alimenu ortus, 305
 Sidonium Pæana canens: huic languida cervix
 In lævum cogente deo, mediaque jacebant
 Colla relicta lyra. ferrum per pectus Agyleus
 Exigit, aptatamque cava testudine dextram
 Percutit, & digitos inter sua fila trementes. 310
 Proturbat mensas dirus liquor: undique manant
 Sanguine permixti latices, & Bacchus in altos
 Crateras, paterasque redit, ferus occupat Actor
 Implicitum fratri Thamyrum. Tagus haurit Ethecli
 Terga coronati. Danaus caput amputat Hebræi. 315
 Nescius heu rapitur fati, hilarisque sub umbras
 Vita fugit, mortisque feræ lucrata dolores.
 Stratus humo gelida subter juga fida, rotasque

Palpetus Aonios gramen gentile metentes
 Proflatu terrebat equos, madida ora redundant, 320
 Accensusque mero sopor æstuat. Ecce jacentis
 Inachus vates jugulum fodit: expulit ingens
 Vina cruor, fractumque perit in sanguine murmur.
 Fors illi præfaga quies, nigraque gravatus
 Per somnum Thebas, & Thiodamanta videbat. 325
 Quarta soporiferæ superabant tempora nocti,
 Cum vacuæ nubes, & honor non omnibus astris,
 Adflatusque fugit curru majore Bootes.
 Jamque ipsum defecit opus, cum providus Actor
 Thiodamanta vocat. Satis hæc inopina Pelasgis 330
 Gaudia: vix ullos tanto reor agmine sævam
 Effugisse necem, ni quos deformis in alto
 Sanguine degeneres occultat vita. secundis
 Pone modum. sunt & diris sua numina Thebis.
 Forsitan & nobis modo quæ favere, recedunt. 335
 Paruit, & madidas tollens ad sidera palmas:
 Phœbe, tibi exuvias monstratæ præmia noctis,
 Nondum ablutus aquis, (tibi enim hæc ego sacra
 litavi)
 Trado ferus miles tripodum, fidusque sacerdos.

Si non dedecui tua iussa, tulique prementem, 340
 Sape veni: sape hanc dignare irrupere mentem.
 Nunc tibi crudus honos, trunca arma, cruorque
 virorum,
 At patrias si quando domos, optataque Pæan,
 Tempa, Lycie, dabis, tot ditia dona sacrat
 Postibus, & totidem voti memor exige tauros. 345
 Dixerat, & latis socios revocabat ab armis.
 Venerat hos inter fato Calydonius Hopleus
 Mænalique Dymas, dilecti regibus ambo,
 Regum ambo comites, quorum post funera mæsti
 Vitam indignantur. Prior Arcada concitat Hopleus:
 Nullane post manes regis tibi cura perempti, 350
 Care Dyma? teneant quem jam fortasse volucres
 Thebanique canes. patriæ quid deinde feretis
 Arcades? en reduces contra venit aspera mater,
 Funus ubi? at nostro semper sub pectore Tydeus 355
 Sævit inops tumuli, quamvis patientior artus
 Ille, nec abruptis adeo lachrymabilis annis.
 Ire tamen, sævumque libet nullo ordine passim
 Scrutari campum, mediasque irrupere Thebas.
 Excipit orsa Dymas: per ego hæc vaga sidera juro,

Per ducis errantes instar mihi numinis umbras, 360
 Idem ardor misero. comitem circumspicit olim
 Mens humilis luctu: sed nunc prior ibo, viamque
 Inchoat, & mæsto conversus ad æthera vultu
 Sic ait: Arcanæ moderatrix Cynthia noctis, 365
 Si te tergemini perhibent variare figuris
 Numen, & in silvas alio descendere vultu,
 Ille comes nuper, nemorumque insignis alumnus,
 Ille tuus, Diana, puer (nunc respice saltem)
 Quæritur. Incendit pronis dea curribus alnum 370
 Sidus, & admoto monstravit funera cornu.
 Apparent campi, Thebæque, altusque Cithæron.
 Sic ubi nocturnum tonitru malus æthera frangit
 Juppiter, absiliunt nubes, & fulgure claro
 Astra patent, subitusque oculis ostenditur orbis. 375
 Accepit radios, & eadem percitus Hopleus
 Tydea luce videt. longe dant signa per umbras
 Mutua latantes, & amicum pondus uterque,
 Ceu reduces vitæ, sævaque a morte remissos,
 Subjecta cervice levant. nec verba, nec ausus 380
 Flere diu: prope sæva dies, indexque minatur
 Ortus, eunt taciti per mæsta silentia magnis

Passibus, exhaustasque dolent pallere tenebras.
 Invida fata piis, & fors ingentibus ausis
 Rara comes. jam castra vident, armisque propin-
 quant, 385
 Et decrescit onus: subiti cum pulveris umbra,
 Et sonus a tergo. monitu ducis acer agebat
 Amphion equites, noctem, vigilataque castra
 Explorare datus, primusque per avia campi
 Usque procul (nec dum totas lux solverat umbras) 390
 Nescio quid visu dubium, incertumque moveri,
 Corporaque ire videt subitus mox fraude reperta
 Exclamat: cohibete gradum quicumque. Sed hostes
 Esse patet. miseri pergunt anteire, timentque
 Non sibi. nunc mortem trepidis minitatur, & hastam
 Expulit, ac vanos alte levat eminus ictus, 396
 Affectans errare manus. stetit illa Dymantis
 Ante oculos, qui forte prior, gressumque repressit.
 At non magnanimus curavit perdere jactus
 Aepytus, & fixo transverberat Hoplea tergo, 400
 Pendentisque etiam perstrinxit Tydeos armos.
 Labitur, egregii nondum ducis immemor, Hopleus,
 Expiratque tenens: felix, si corpus ademptum

Nesciat, ac sævas talis descendat ad umbras.
 Viderat hoc retro conversus, & agmina sentit 405
 Juncta Dymas, dubius precibusne subiret, an armis
 Instantes. Arma ira dabat; fortuna precari,
 Non audere jubet: neutri fiducia crepto.
 Distulit ira preces. ponit miserabile corpus
 Ante pedes: tergoque graves, quas forte gerebat 410
 Tigridis exuvias in lævum torquet, & obstat
 Exertum objectans mucronem, inque omnia tela
 Versus, & ad cædem juxta, mortemque paratus;
 Ut lea, quam sævo fœtam pressere cubili
 Venantes Numidæ, natos erecta superstat 415
 Mente sub incerta, torvum ac miserabile frendens:
 Illa quidem turbare globos, & frangere morsu
 Tela queat, sed prolis amor crudelia vincit
 Pectora, & a media catulos circumspicit ira.
 Et jam læva viro, quamvis sævire vetaret 420
 Amphion, erepta manus, puerique trahuntur
 Ora supina comis. ferus tunc denique supplex
 Demisso mucrone rogat: Moderatus, oro,
 Ducite; fulminei per vos cunabula Bacchi,
 Inoamque fugam, vestrique Palæmonis annos. 425

Si cui forte domi natorum gaudia, si quis
 Hic pater, angusti puero date pulveris haustus,
 Exiguamque facem. rogat, en rogat ipse jacentis
 Vultus: ego infandas potior satiare volucres.
 Me præbete feris: ego bella audere coëgi. 430
 Immo, ait Amphion, regem, si tanta cupido
 Condere, quæ timidis belli mens, ede, Pelasgis,
 Quid fracti, exanguesque parent. cuncta ocyus effer,
 Et vita, tumuloque ducis donatus, abito.
 Horruit, & toto præcordia protinus Arcas 435
 Implevit capulo: summumne hoc cladibus, inquit,
 Deerat, ut afflictos turparem ego proditor Argos?
 Nil emimus tanti, nec sic velit ipse cremari.
 Sic ait, & magno proficissum vulnere pectus
 Injecit puero, supremaque murmura volvens: 440
 Hoc tamen interea charo potiere sepulchro.
 Tales optatis regum in complexibus ambo,
 Par insigne animis Aetolus, & inclytus Arcas
 Egregias efflant animas, letoque fruuntur.
 Vos quoque sacрати, quamvis mea carmina surgant
 Inferiore lyra, memores superabitis annos. 446
 Forsitan & comites non aspernabitur umbræ

Euryalus, Phrygiique admittet gloria Nisi.
 At ferus Amphion, regi qui facta reportent,
 Edoceantque dolum, captivaque corpora reddant,
 Mittit ovans. clausis ipse insultare Pelasgis. 451
 Tendit, & abscisos fociorum ostendere vultus.
 Interea reducem murorum e culmine Graji
 Thiodamanta vident; nec jam erumpentia cælant
 Gaudia, ut exertos enses, & cæde recenti 455
 Arma rubere notant. novus absilit æthera magnus
 Clamor, & e summo pendent cupida agmina vallo
 Noscere quisque suos. Volucrum sic tibi recentum
 Cum reducem longo prospexit in æthere matrem,
 Ire cupit contra, summaque e margine nidi 460
 Extat hians: jam jamque cadat, ni pectore toto
 Obstet aperta parens, & amantibus increpet alis.
 Dumque opus arcanum, & taciti compendia Martis
 Enumerant, lætisque suos complexibus implent,
 Hopleaque exquirunt, tardumque Dymanta que-
 runtur. 465
 Ecce & Dirceæ juxta dux concitus ala
 Venerat Amphion. non longum cæde recenti
 Lætatus, videt innumeris fervere catervis

Tellurem, atque una gentem expirare ruina.
 Qui tremor illicita cœli de lampade tactos, 470
 Hic fixit juvenem, pariterque horrore sub uno
 Vox, acies, sanguisque perit, gemitusque parantem
 Ipse ultro convertit equus. fugit ala retorto
 Pulvere. nondum illi Thebarum claustra subibant,
 Et jam Argiva cohors nocturno freta triumpho 475
 Proflit in campos, per & arma, & membra jacentum
 Tetraque congerie sola, semianimumque cruorem
 Cornipedes, ipsique ruunt. gravis exerit artus
 Ungula, sanguineus lavat imber, & impedit axes:
 Dulce viris hac ire via, ceu tecta superbi 480
 Sidonia, atque ipfas calcent in pulvere Thebas.
 Hortatur Capaneus: Satis occultata, Pelasgi,
 Delituit virtus: nunc nunc mihi vincere pulchrum
 Teste die. mecum clamore, & pulvere aperto
 Ite palam juvenes: sunt & mihi provida dextra 485
 Omina, & horrendi stricto mucrone furores.
 Sic ait. Ardentes alacer succendit Adrastus,
 Argolicusque gener, sequitur jam tristior augur.
 Jamque premunt muros, & adhuc nova funera narrat
 Amphion, miseramque intrabant protinus urbem,

Ni Megareus specula citus exclamasset ab alta: 491
 Claude vigil, fubeunt hostes: claude undique portas.
 Est, ubi dat vires, nimius timor: ocyus omnis
 Porta coit. solas dum tardius arctat Echion
 Ogygias, audax animi Spartana juvenus 495
 Irrupit, cœsique ruunt in limine primo,
 Incola Taygeti Panopeus, rigidique natator
 Oebalus Eurota, tuque ô spectate palæstris
 Omnibus, & nuper Nemeæo in pulvere felix
 Alcidama, primis quem cæstibus ipse ligarat 500
 Tyndarides: nitidi moriens convexa magistri
 Respicias, averso pariter deus occidit astro.
 Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacæne
 Virginis, & falso gurges cantatus olore
 Flebit, Amyclæis Triviæ lugebere nymphis, 505
 Et quæ te leges, præceptaque fortia belli
 Erudiit genitrix, nimium didicisse queretur.
 Talis Echionio Mavors in limine sævit.
 Tandem humeris obnixus Acron, & pectore toto
 Pronus Alimenides ferratæ robora portæ 510
 Torserunt. quanta pariter cervice gementes
 Profringunt inarata diu Pangæa juvenci.

Par operis jactura lucro; quippe hoste retento
 Excludere suos. cadit intra mœnia Grajus 514
 Ormenus, & pronas tendentis Amynthoris ulnas
 Fundentisque preces, penitus cervice recifa
 Verba solo, vultusque cadunt, colloque decorus
 Torquis in hostiles cecidit per vulnus arenas.
 Solvitur interea vallum, primæque recusant
 Stare moræ. jam se peditum junxere catervæ 520
 Mœnibus, at patulas saltu transmittere fossas
 Horror equis; hærent trepidi, atque immane pa-
 ventes
 Abruptum mirantur agi: nunc impetus ire
 Margine ab extremo, nunc sponte in frena recedunt.
 Hi præfixa solo vellunt munimina: at illi 525
 Portarum objectus minuunt, & ferrea sudant
 Claustra remoliri, trabibusque arctata sonoro
 Pellunt saxa loco, pars ad fastigia missas
 Exultant hæsisse faces: pars ima laceffunt,
 Scrutanturque cavas cæca testudine turres. 530
 At Tyrii, quæ sola salus, caput omne coronant
 Murorum, nigraeque sudes, & lucida ferro
 Spicula, & arsuras cœli per inania glandes,

Saxaque in adversos ipsis avulsa rotabant
 Mœnibus. exundant sævo fastigia nimbo, 535
 Armataeque vomunt stridentia tela fenestræ.
 Qualiter aut Malean, aut alta Ceraunia supra
 Cessantes in nube sedent, nigrisque leguntur
 Collibus, & subitæ saliant in vela procellæ:
 Talis Agenoreis Argivum exercitus armis 540
 Obruitur. non ora virum, non pectora flebit
 Imber atrox, rectosque tenent in mœnia vultus
 Immemores leti, & tantum sua tela videntes.
 Anthea falcato lustrantem mœnia curru
 Desuper Ogygiæ pepulit gravis impetus hasta; 545
 Lora excussa manu, retroque in terga volutus
 Semianimos artus, ocreis retinentibus hæret:
 Mirandum visu belli scelus, arma trahuntur,
 Fumantesque rotæ tellurem, & tertius hastæ
 Sulcus arant. longo sequitur vaga pulvere cervix,
 Et resupinarum patet orbita longa comarum. 551
 At tuba lustrificis pulsat clangoribus urbem,
 Obseptasque fores sonitu perfringit amaro.
 Divifere aditus, omnique in limine sævus
 Signifer ante omnes sua damna, & gaudia portat. 555

Dira intus facies: vix Mavors ipse videndo
 Gaudeat. incertis lymphatam horroribus urbem
 Scindunt dissensu vario, luctusque, furorque
 Et pavor, & cæcis fuga circumfusa tenebris.
 Bellum intrasse putes: fervent discursibus arces, 560
 Miscentur clamore viæ. ferrum undique, & ignes
 Mente vident: favas mente accipere catenas.
 Consumpsit ventura timor. jam tecta replerant,
 Templaque, & ingrata vallantur planctibus aræ.
 Una omnes, eademque subit formido per annos. 565
 Poscunt fata senes, ardet, palletque juvenus,
 Atria fœmineis trepidant ululata querelis.
 Flent pueri, & flendi nequeunt cognoscere causas
 Attoniti, & tantum matrum lamenta timentes.
 Illas cogit amor, nec habent extrema pudorem. 570
 Ipsæ tela viris, ipsæ iram, animosque ministrant,
 Hortanturque, unaque ruunt, nec avita gementes
 Limina, nec parvos cessant ostendere natos.
 Sic ubi pumiceo pastor rapturus ab antro
 Armatas erexit apes, fremit aspera nubes: 575
 Inque vicem sese stridore hortantur, & omnes
 Hostis in ora volant, mox deficientibus aliis

Amplexæ flavamque domum, captivæque plangunt
 Mella, laboratasque premunt ad pectora ceras.
 Nec non ancipitis pugnat sententia vulgi, 580
 Discordesque ferit motus. hi reddere fratrem
 Nec mussant, sed voce palam, claroque tumultu
 Reddere regna jubent: periit reverentia regis
 Sollicitis: veniat, pactumque hic computet annum,
 Cadmeosque lares exul, patriasque salutet 585
 Infelix tenebras. Cur autem ego sanguine fraudes,
 Et perjura luam regalis crimina noxæ?
 Inde alii. fera ista fides; jam vincere mavult.
 Tiresian alii lachrymis & supplice cœtu
 Orant, quodque unum rebus solamen in artibus, 590
 Nosse futura rogant. Tenet ille inclusa, premitque
 Fata deum. Quiane ante duci bene credita nostra
 Consilia & monitus, cum perfida bella vetarem?
 Te tamen, infelix, inquit, perituraque Thebe,
 Si taceam, nequeo miser exaudire cadentem, 595
 Argolicumque oculis haurire vacantibus ignem.
 Vincamur, pietas: pone eja altaria, virgo,
 Quæramus superos. Facit illa, acieque sagaci
 Sanguineos flammæ apices, geminumque per aras

Ignem, & clara tamen media fastigia lucis 600
 Orta docet. Tunc in speciem serpentis inanem
 Ancipiti gyro volvi, frangique ruborem
 Demonstrat dubio, patriasque illuminat umbras.
 Ille coronatos jam dudum amplectitur ignes,
 Fatidicum sobrens vultu flagrante vaporem: 605
 Stant tristes horrore comæ, vittasque trementes
 Cæsaries infana levat. Diducta putares
 Lumina, consumptumque genis rediisse nitorem.
 Tandem exundanti permittit verba furori:
 Audite, ô fontes, extrema litamina divûm, 610
 Labdacidæ. venit alma salus, sed limite duro.
 Martius inferias, & sæva efflagitat anguis
 Sacra, cadat generis quicumque novissimus extat
 Viperei: datur hoc tantum victoria pacto.
 Felix, qui tanta lucem mercede relinquet. 615
 Stabat fatidici prope sæva altaria vatis
 Mæstus adhuc, patriæ tantum communia lugens
 Fata Creon; grandem subiti cum fulminis ictum,
 Non secus ac torta trajectus cuspide pectus,
 Accipit exanimis, sentitque Meneæcea posci. 620
 Monstrat enim, suadetque timor. stupet anxius alto

Corda

Corda metu glaciante pater. Trinacria qualis
 Ora repercussum Libyco mare sumit ab æstu.
 Mox plenum Phœbo vatem & celerare jubentem
 Nunc humilis genua amplectens, nunc ora canentis
 Nequicquam reticere rogat. jam fama sacratam 626
 Vocem amplexa volat, clamantque oracula Thebæ.
 Nunc age, quis stimulos & pulchræ gaudia mortis
 Addiderit juveni (neque enim hæc absentibus unquam
 Mens homini transmissa deis) memor incipe Clio,
 Secula te quoniam penes & digesta vetustas. 631
 Diva Jovis folio juxta comes, unde per orbem
 Rara dari, terrisque solet contingere virtus,
 Seu pater omnipotens tribuit, sive ipsa capaces
 Elegit penetrare viros, cœlestibus ut nunc 635
 Desiluit gavisâ plagis. dant clara meanti
 Astra locum, quosque ipsa polis adfixerat ignes.
 Jamque premit terras: nec vultus ab æthere longe:
 Sed placuit mutare genas: fit provida Manto,
 Responsis ut plana fides, & fraude priores 640
 Exiit vultus: abiit horrorque vigorque
 Ex oculis, paulum decoris permanfit, honosque
 Mollior, & posito vatum gestamina ferro

Statius. T. I.

A a

Subdita. descendunt vestes, torvisque ligatur 644
 Vitta comis (nam laurus erat) tamen aspera produnt
 Ora deam, nimique gradus. Sic Lydia conjux
 Amphitryoniaden exutum horrentia terga
 Perdere Sidonios humeris ridebat amictus,
 Et turbare colus, & tympana rumpere dextra. 649
 Sed neque te indecorem sacris, dignumque juberi
 Talia, Dircaæ stantem pro turre, Menœceu,
 Invenit. immensæ referato limine portæ
 Sternebas Danaos: pariter Mavortius Hæmon.
 Sed confanguinei quamvis, atque omnia fratres,
 Tu prior. exanimis circumcumulantur acervi. 655
 Omne fedet telum: nulli sine cadibus ictus.
 Necdum aderat virtus. non mens, non dextra quiescit,
 Non avida arma vacant, ipsa insanire videtur
 Sphynx galeæ custos, visoque animata cruore
 Emicat effigies, & sparsa oricalcha renident. 660
 Cum dea pugnantis capulum, dextramque repressit:
 Magnanime ô juvenis, quo non agnoverit ullum
 Certius armifero Cadmi de semine Mavors,
 Linque humiles pugnæ, non hæc tibi debita virtus:
 Astra vocant, cæloque animam (plus concipe) mittes.

Jam dudum hoc hilares genitor bacchatur ad aras, 666
 Hoc ignes, fibræque volunt, hoc urget Apollo.
 Terrigenam cuncto patriæ pro sanguine poscunt.
 Fama canit monitus. gaudet Cadmeia plebes
 Certa tui, rape mente deos, rape nobile fatum. 670
 I, precor, accelera, ne proximus occupet Hæmon.
 Sic ait, & magna cunctantis pectora dextra
 Permulsit tacite, seseque in corde reliquit.
 Fulminis haud citius radiis adflata cupressus
 Combibit infestas & stirpe & vertice flammæ, 675
 Quam juvenis multo possessus numine pectus
 Eredit sensus, letique invasit amorem.
 Ut vero aversa gressumque, habitumque notavit,
 Et subitam a terris in nubila crescere Manto,
 Obstupuit. sequimur, divum quæcunque vocasti, 680
 Nec tarde paremus, ait: jamjamque recedens,
 Instantem vallo Pylium tamen Agrea fixit.
 Armigeri festum excipiunt. tum vulgus euntem
 Auctorem pacis, servatoremque, deumque 684
 Conclamat gaudens, atque ignibus implet honestis.
 Jamque iter ad muros cursu festinus anhelò
 Obtinet, & miseros gaudet vitasse parentes.

Cum genitor (steteruntque ambo & vox hæsit
utrinque,

Dejectæque genæ) tandem pater ante profatus:
Quis novus inceptis rapuit te casus ab armis? 690
Quæ bello graviora paras? dic nate precanti,
Cur tibi torva acies? cur hic truculentus in ore
Pallor? & ad patrios non stant tua lumina vultus?
Audisti responsa. palam est. per ego oro tuosque
Nate, meosque annos, miseræque per ubera matris,
Ne vati, ne crede puer. superine profanum 696
Dignantur stimulare senem? cui vultus inanis,
Extinctique orbes, & pœna simillima diro
Oedipodæ? quid si infidiis, & fraude dolosa
Rex agit? extrema est cui nostra in forte timori 700
Nobilitas, tuaque ante duces notissima virtus.
Illius hæc forsân remur, quæ verba deorum
Ille monet: ne frena animo permitte calenti:
Da spacium, tenuemque moram: male cuncta mi-
nistrat
Impetus. hoc, oro, munus concede parenti. 705
Sic tua maturis signentur tempora canis,
Et sis ipse parens, & ad hunc, animose, timorem

Pervenias. ne perge meos orbare penates.
Externi te nempe patres, alienaque tangunt
Pignora? si pudor est, primum miserere tuorum. 710
Hæc pietas, hic verus honos, ibi gloria tantum
Ventosumque decus, titulique in morte latentes.
Nec timidus te flecto parens: I, prælia misce,
Per Danaas acies, mediosque per obvius enses,
Non teneo. liceat misero tremebunda lavare 715
Vulnera, & undantem lachrymis ficare cruorem,
Teque iterum sævis, iterumque remittere bellis.
Hoc malunt Thebæ. Sic colla, manusque tenebat
Implicitus: sed nec lachrymæ, nec verba movebant
Diis votum juvenem. quin & monstrantibus illis 720
Fraude patrem tacita subit, avertitque timorem:
Falleris heu, verosque metus, pater optime, nescis,
Non me ulli monitus, nec vatum exorsa furentum
Sollicitant, Manesque movent: sibi callidus ista
Tiresias, natæque canat. non si ipse reclusis 725
Cominus ex adytis in me insaniret Apollo.
Sed gravis unanimi casus me fratris ad urbem
Sponte refert. gemit Inachia mihi faucibus Hæmon
Cuspide. vix illum medio de pulvere belli 729

Inter utrasque acies, jamjamque tenentibus Argis.
 Sed moror. I, refove dubium, turbæque ferenti
 Dic, pareant, leviterque vehant. ego vulnera doctum
 Jungere, supremique fugam revocare cruoris
 Eetiona petam. Sic imperfecta locutus
 Effugit. illi atra mersum caligine pectus 735
 Confudit sensus. pietas incerta vagatur,
 Discordantque metus: impellunt credere Parcæ.
 Turbidus interea ruptis venientia portis
 Agmina belligeri Capaneus agit æquore campi.
 Cornua nunc equitum, cuneos nunc ille pedestres,
 Et proculcantes moderantum funera currus. 741
 Idem altas turres saxi, & turbine crebro
 Laxat: agit turmas idem, atque in sanguine fumat.
 Nunc spargit torquens volucris nova vulnera plumbo,
 Nunc jaculum excusso rotat in sublime lacerto, 745
 Nullaque tectorum subit ad fastigia, quæ non
 Deferat hasta virum, perfusaque cæde recurat.
 Nec jam aut Oeniden, aut Hippomedonta peremptos,
 Aut vatem Pelopea phalanx, aut Arcada credunt.
 Quin socium coiisse animas, & corpore in uno 750
 Stare omnes: ita cuncta replet. non ullius ætas,

Non cultus, non forma movet: pugnantibus idem,
 Supplicibusque furit. non quisquam obsistere contra,
 Non belli tentare vices. procul arma furentis,
 Terribilesque jubas, & frontem cassidis horrent. 755
 At pius electa murorum in parte Menœceus,
 Jam facer aspectu solitoque augustior ore,
 Ceu subito in terras supero demissus ab axe,
 Constitit, exempta manifestus casside nosci,
 Depexitque acies hominum, & clamore profundo
 Convertit campum, jussitque silentia bello. 761
 Armorum superi, tuque ô qui funere tanto
 Indulges mihi, Phœbe, mori, date gaudia Thebis,
 Quæ pepigi, & toto quæ sanguine prodigus emi.
 Ferte retro bellum, captæque impingite Lernæ 765
 Reliquias turpes, confixaque terga foventes
 Inachus indecores pater aversetur alumnos.
 At Tyriis templa, arva, domos, connubia, natos
 Reddite morte mea. si vos placida hostia juvi,
 Si non attonitis vatis consulta recepi 770
 Auribus, & Thebis nondum credentibus hausi,
 Hæc Amphioniis pro me persolvite terris,
 Ac mihi deceptum, precor, exorate parentem.

Sic ait, insignemque animam mucrone corusco
 Dedignantem artus pridem, mœstamque teneri 775
 Arripit, atque uno quæsitam vulnere rumpit.
 Sanguine tunc spargit turres, & mœnia lustrat,
 Seque super medias acies, nondum ense remisso,
 Jecit, & in sævos cadere est conatus Achivos.
 Ast illum amplexæ Pietas, Virtusque ferebant 780
 Leniter ad terras corpus. jam spiritus olim
 Ante Jovem, & summis apicem sibi poscit in astris.
 Jamque intra muros nullo sudore receptum
 Gaudentes heroa ferunt. abscefferat ultro 784
 Tantalidum venerata cohors. subit agmine longo
 Colla inter juvenum, lætisque favoribus omni
 Concinitur vulgo, Cadmum atque Amphiona supra
 Conditor. Hi fertis, hi veris honore soluto
 Accumulant artus, patriaque in fede reponunt
 Corpus adoratum. repetunt mox bella peractis 790
 Laudibus. Hic victa genitor lachrymabilis ira
 Congemit, & tandem matri data flere potestas:
 Lustralemne feris ego te, puer inclyte, Thebis,
 Devotumque caput, vilis ceu mater alebam?
 Quod molita nefas? cui tantum invisa deorum? 795

Non ego monstrifero coitu revoluta novavi
 Pignora, nec nato pepereris funesta nepotes.
 Quid refert? habet ecce suos Jocasta ducesque,
 Regnantesque videt. nos sæva piacula bello
 Demus, ut alternis (placet hoc tibi fulminis auctor)
 Oedipodionii mutent diademata fratres. 801
 Quid superos, hominesve queror? tu sæve Mœnceu,
 Tu miseram ante omnes properasti extinguere ma-
 trem.
 Unde hic mortis amor? quæ sacra infania menti?
 Quosve ego conceptus, aut quæ male pignora fudi
 Tam diversa mihi? nimirum Martius anguis, 806
 Quæque novis proavum tellus effloruit armis.
 Hinc animi tristes, nimiusque in pectore Mavors,
 Et de matre nihil. sponte en ultroque peremptus
 Irrumpis mœstas fatis nolentibus umbras. 810
 Ast egomet Danaos, Capaneaque tela verebar.
 Hæc erat, hæc metuenda manus, ferrumque, quod
 amens
 Ipsa dedi. viden ut jugulo consumpserit ensem?
 Altius haud quisquam Danaum mucrone subisset.
 Diceret infelix etiamnum & cuncta repletet 815

Questibus. Abducunt comites, famulæque perosam
 Solantes thalamoque tenent. sedet eruta multo
 Ungue genas. non illa diem, non verba precantum
 Respicit, aut visus flectit tellure relictos.
 Jam vocis, jam mentis inops. Sic aspera tigris 820
 Fœtibus abreptis Scythico deserta sub antro
 Accubat, & tepidi lambit vestigia saxi.
 Nusquam iræ: sedit rabies, feritasque, famesque
 Oris, eunt præter secura armenta, gregesque.
 Aspicit illa jacens. ubi enim, quibus ubera pascat,
 Aut quos ingenti premat expectata rapina? 826
 Hastenus arma, tubæ, ferrumque, & vulnera. sed nunc
 Cominus astrigeros Capaneus tollendus in axes.
 Non mihi jam solito vatium de more canendum:
 Major ab Aoniis sumenda audacia lucis. 830
 Mecum omnes audete deæ. sive ille profunda
 Missus nocte furor, Capaneaue signa secuta
 Arma Jovem contra Stygiæ rapuere sorores,
 Seu virtus egressa modum, seu gloria præceps,
 Seu magnæ data fama neci, seu læta malorum 835
 Principia, & blandæ superum mortalibus iræ.
 Jam sordent terrena viro, tædetque profundæ

Cædis, & exhaustis olim Grajumque, suisque
 Missilibus, lassâ respexit in æthera dextra.
 Ardua mox torvo metitur culmina visu, 840
 Innumerosque gradus, gemina latus arbore clusus
 Aërium sibi portat iter, longeque timendus
 Multifidam quercum flagranti lumine vibrat.
 Arma rubent una, clypeoque incenditur ignis.
 Hac, ait, in Thebas, hac me jubet ardua virtus 845
 Ire, Menæceo qua lubrica sanguine turris.
 Experiar, quid sacra juvent, an falsus Apollo.
 Dixit, & alterno captiva in mœnia gressu
 Surgit ovans. quales mediis in nubibus æther
 Vidit Aloidas, cum cresceret impia tellus 850
 Despectura deos, nec adhuc immane veniret
 Pelion, & trepidum jam tangeret Ossa Tonantem.
 Tum vero attoniti fatorum in cardine summo,
 Ceu suprema lues urbem, facibusque cruentis
 Aequatura solo turres Bellona subiret, 855
 Omnibus e tectis certatim ingentia saxa,
 Roboraque, & gravidas fundæ balearis habenas,
 (Nam jaculis, cœloque vagis spes unde sagittis?)
 Verum avidi & tormenta rotant, & molibus urgent.

Ille nec ingestis, nec terga sequentibus unquam 860
 Detrahitur telis, vacuoque sub aëre pendens
 Plana velut terra certus vestigia figat,
 Tendit, & ingenti subit occurrente ruina.
 Amnis ut incumbens longævi robora pontis
 Adfiduis oppugnat aquis. jam saxa fatiscunt, 865
 Emotæque trabes: tanto violentior ille
 (Sævit enim majore falo) quassatque, trahitque
 Molem ægram, nexus donec celer alveus omnes
 Abscidit, & cursu victor respirat aperto.
 Utque petita diu celsus fastigia supra 870
 Eminuit, trepidamque adfurgens desuper urbem
 Vidit, & ingenti Thebas exterruit umbra,
 Increpat attonitos: Humilesne Amphionis arces
 Pro pudor, hi faciles, carmenque imbelles secuti,
 Et, mentita diu Thebarum fabula, muri? 875
 Et quidnam egregium prostrernere mœnia molli
 Structa lyra? simul insultans, gressuque, manuque
 Melibus obstantes cuneos, tabulataque sævus
 Destruit. absiliunt pontes, tectique trementis
 Saxea frena labant, disseptoque aggere rursus 880
 Utitur, & truncas rupes in templa, domosque

Præcipitat, frangitque suis jam mœnibus urbem.
 Jamque Jovem circa studiis diversa fremebant
 Argolici, Tyriique dei. pater æquus utrisque
 Aspicit ingentes ardentum cominus iras, 885
 Seque obstare videt. gemit infervante noverca
 Liber, & obliquo respectans lumine patrem:
 Nunc ubi sæva manus, meaque heu cunabula flammæ,
 Fulmen, io ubi fulmen? ait. gemit auctor Apollo,
 Quas dedit ipse, domos. Lernam, Thebasque rependit
 Mœstus, & intento dubitat Tirynthius arcu. 891
 Maternos plangit volucer Danaëus Argos.
 Flet Venus Harmoniæ populos: metuensque mariti
 Stat procul, & tacita Gradivum respicit ira.
 Increpat Aonios audax Tritonia divos. 895
 Junonem tacitam furibunda silentia torquent.
 Non tamen hæc turbant pacem Jovis. ecce quierunt
 Jurgia, cum mediis Capaneus auditus in astris,
 Nullane pro trepidis, clamabat, numina Thebis
 Statis? ubi infandæ segnes telluris alumni, 900
 Bacchus & Alcides? piget instigare minores.
 Tu potius venias, (quis enim concurrere nobis
 Dignior?) en cineres Semeleaque busta tenantur.

Nunc age, nunc totis in me connitere flammis
 Juppiter. an pavidas tonitru turbare puellas 905
 Fortior? & foci thalamos excindere Cadmi?
 Ingemuit dictis superum dolor. ipse furem
 Risit, & incussa sanctarum mole comarum,
 Quænam spes hominum tumida post prælia Phlegræ?
 Tune etiam feriendus? ait, premit undique lentum
 Turba deum frendens, & tela ultricia poscit. 911
 Nec jam audet fati turbata obistere conjux.
 Ipsa dato nondum cælestis regia signo
 Sponte tonat, coeunt ipsæ sine flamine nubes,
 Accurruntque imbres. Stygias rupisse catenas 915
 Japetum, aut victam supera ad convexa levare
 Inarimen, Aetnamve putes. pudet ista timere
 Cœlicolas. sed cum in media vertigine mundi
 Stare virum, insanasque vident deposcere pugnas,
 Mirantur taciti, & dubio pro fulmine pendent. 920
 Cæperat Ogygiæ supra fastigia turris
 Arcanum mugire polus, cælumque tenebris
 Auferri: tenet ille tamen, quas non videt, arces.
 Fulguraque attritis quoties micuere procellis,
 His, ait, in Thebas, his jam decet ignibus uti, 925

Hinc renovare facem, lassamque accendere quercum.
 Talia dicentem toto Jove fulmen adactum
 Corripuit. primæ fugere in nubila cristæ,
 Et clypei niger umbo cadit. jamque omnia lucent
 Membra viri. cedunt acies, & terror utrinque 930
 Quo ruat, ardenti feriat quas corpore turmas.
 Intra se stridere facem, galeamque, comasque
 Quærit, & urentem thoraca repellere dextra
 Conatus, ferri cinerem sub pectore tractat.
 Stat tamen, extremumque in aëra versus anhelat,
 Pectoraque invisus obicit fumantia muris, 936
 Ne caderet. Sed membra virum terrena relinquunt,
 Exiitque animus. Paulum si tardius artus
 Cessissent, potuit fulmen meruisse secundum.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER XI.

POSTQVAM magnanimus furias virtutis iniquæ
 Consumpsit Capaneus, expiravitque receptum
 Fulmen, & ad terras longe comitata cadentem
 Signavit muros ultricis semita flammæ:
 Componit dextra victor concussa plagarum 5
 Juppiter, & vultu cælumque, diemque reducit.
 Gratantur superi, Phlegræ ceu fessus anhelet
 Prælia, & Encelado fumantem impresserit Aetnam.
 Ille jacet laceræ complexus fragmina turris,
 Torvus adhuc visu, memorandaque facta relinquens
 Gentibus, atque ipsi non illaudata Tonanti. 11
 Quantus Apollinæ temerator matris Averno
 Tenditur; ipsæ horrent, si quando pectore ab alto
 Emergunt volucres, immensaque membra jacentis
 Spectant,

Spectant, dum miseræ crescunt in pabula fibræ. 15
 Sic gravat injectus terras, hostiliaque urit
 Arva, & anhelantem cælesti sulfure campum.
 Respirant Thebæ, templisque jacentia surgunt
 Agmina. jam finis votis, finisque supremis
 Planctibus, & natos ausæ deponere matres. 20
 At vaga palantes campo fuga volvit Achivos.
 Nec jam aut hostes turmæ, aut ferrum mortale
 timetur,
 Omnibus ante oculos iræ Jovis, omnibus ardent
 Arma metu, galeæque tonant, visusque paventes
 Ipse sequi, & profugis opponere Juppiter ignes. 25
 Instat Agenoreus miles, cælique tumultu
 Utitur. indomitos ut cum Massylla per arva
 Armenti reges magno leo fregit hiatu,
 Et contentus abit: rauci tunc cominus ursi,
 Tunc avidi venere lupi, rabieque remissa 30
 Lambunt degeneres alienæ vulnera prædæ.
 Hinc premit Eurymedon, cui rusticus horror in
 armis,
 Rustica tela manu, patriumque agitare tumultum.
 Pan illi genitor: tener hinc conatibus annos 34
 Statius. T. I. B b

Egreditur, juvenemque patrem puer æquat Alatrus:
 Fœlices ambo: sed fortunatior ille,
 Quem genuisse juvat: nec jam dignoscere promptum,
 Quæ magis arma sonent, quo plus eat hasta lacerto.
 Arctatur denso fugientum examine vallum. 39
 Quas volvis, Gradive, vices? modo mœnia Cadmi
 Scandebant, sua nunc defendunt tecta Pelasgi.
 Ceu redeunt nubes, ceu circumstantibus austris
 Alternus procumbit ager, ceu gurgite cano
 Nunc reteggit bibulas, nunc obruit æstus arenas.
 Procumbit late pubes Tirynthia, alumni 45
 Exuvias imitata dei. trux mœret ab alto
 Amphitryoniades Nemeæa in sanguine terga,
 Et similes ramos, similesque videre pharetras.
 Stabat in Argolicæ ferrato margine turris
 Egregius lituo dextri Mavortis Enipeus 50
 Hortator, sed tunc miseris dabat utile signum,
 Suadebatque fugam, & tutos in castra receptus:
 Cum subitum obliquo descendit ab aëre vulnus,
 Urgentisque sonum læva manus aure retenta est,
 Sicut erat: fugit in vacuas jam spiritus auras, 55
 Jam gelida ora tacent, cœcumen tuba sola peregit.

Jamque potens scelerum, geminæque exercita gentis
 Sanguine, Tisiphone fraterna cludere quærit
 Bella tuba. nec se tanta in certamina retur
 Sufficere, inferna comitem ni sede Megæram, 60
 Et confanguineos in prælia fuscitet angues.
 Ergo procul vacua confedit valle, solumque
 Ense fodit Stygio, terræque immurmurat absens
 Nomen, & Elysiis signum indubitabile regnis,
 Crinalem attollit longo stridore carasten. 65
 Cæruleæ dux ille comæ, quo protinus omnis
 Horruit audito tellus, pontusque, polusque,
 Et pater Aetnæos iterum prospexit ad ignes.
 Accipit illa sonum, stabat tunc forte parenti
 Proxima, dum cœtu Capaneus laudatur ab omni 70
 Ditis, & insignem Stygiis fovet annibus umbram.
 Protinus abrupta terrarum mole sub astris
 Constitit, exultant Manes, quantumque profundæ
 Rarefcunt tenebræ, tantum de luce recessit.
 Excipit atra soror, dextræque innexa profatur: 75
 Hac germana tenus Stygii metuenda parentis
 Imperia, & iustos potui tolerare furores,
 Sola super terras, hostilique obvia mundo,

Dum vos Elyfium & faciles compefcitis umbras.
 Nec pretium deforme moræ, caſſique labores. 80
 Hoc quodcunque madent campi, quod ſanguine
 fumant
 Stagna, quod innumero Lethæa examine gaudet
 Ripa, meæ vires, mea læta inſignia. Sed quid
 Hæc ego? Mars habeat, vulgataque jaſtet Enyo.
 Vidiftis (Stygiis certe manifeſtus in umbris) 85
 Sanguine fœdatum rictus, atroque madentem
 Ora ducem tabo: miſerum infatiabilis edit
 Me tradente caput. modo nempe horrendus ab aſtris
 Deſcendit vos uſque fragor. mea ſacra premebat
 Tempeſtas, ego mixta viri furialibus armis 90
 Bella deum, & magnas ridebam fulminis iras.
 Sed jam (effabor enim) longo ſudore fatiſcunt
 Corda, ſoror, tardæque manus. hebet infera cœlo
 Taxus, & inſuetos angues nimia aſtra ſoporant.
 Tu, cui totus adhuc furor, exultantque recentes 95
 Cocyti de fonte comæ, da jungere vires.
 Non ſolitas acies, nec Martia bella paramus,
 Sed fratrum (licet alma fides, pietasque repugnent,
 Vincentur) fratrum ſtringendi cominus enſes.

Grande opus. ipſæ odiis, ipſæ diſcordibus armis 100
 Aptemur. quid lenta venis? agetum elige, cujus
 Signa feras: ambo faciles, noſtrique, ſed anceps
 Vulgus, & adfatus matris, blandamque precatu
 Antigonen timeo, paulum ne noſtra retardet
 Conſilia. ipſe etiam, qui nos laſſare precando 105
 Suetus, & ultrices oculorum expoſcere diras,
 Jam pater eſt. cœtu fertur jam ſolus ab omni
 Flere ſibi. Atque adeo moror ipſa irrumpere Thebas,
 Adſuetumque larem, tibi pareat impius exul,
 Argolicumque impelle neſas, neu mitis Adraſtus 110
 Prævaleat, plebeſque, cave, Lernæa moretur.
 Vade, & in alternas inimica revertere pugnas.
 Talia partita diverſum abiere ſorores.
 Ut Notus & Boreas, gemino de cardine mundi,
 Hic nive Rhiphæa, Libycis hic paſtus arenis, 115
 Bella cient. clamant amnes, freta, nubila, ſilvæ;
 Jamque patent ſtrages. plangunt ſua damna coloni,
 Et tamen oppreſſos miſerantur in æquore nautas.
 Illas ut ſummo vidit pater altus Olympo
 Inceſtare diem, trepidumque Hyperionis orbem 120
 Suffundi maculis, torvo ſic inchoat ore:

Vidimus armiferos, quo fas erat usque, furores,
 Cœlicolæ, licitasque acies, etsi impia bella
 Unus init, aususque mea procumbere dextra.
 Nunc par infandum, miserisque incognita terris 125
 Pugna subest. auferte oculos. absentibus aufint
 Ista deis, lateantque Jovem. sat funera mensæ
 Tantaleæ, & fontes vidisse Lycaonis aras,
 Et festina polo ducentes astra Mycenæ.
 Nunc etiam turbanda dies. mala nubila tellus 130
 Accipe, secedantque poli, stat parcere mundo,
 Cœlitibusque meis. saltem ne virginis almæ
 Sidera, Ledæi videant neu talia fratres.
 Sic pater omnipotens, visusque nocentibus arvis
 Abstulit, & dulci terræ caruere sereno. 135
 Jamque per Argolicas Erebo fata virgo cohortes
 Vestigat Polynicis iter, portisque sub ipsis
 Invenit, incertum leto tot iniqua fugane
 Exeat, & dubios turbabant omina sensus.
 Viderat, obscura vallum dum nocte pererrat 140
 Aeger consilii, curisque novissima volvens,
 Conjugis Argiæ lacera cum lampade mœstam
 Effigiem. (Sunt monstra deûm, sic ire parabat,

Has latura viro tedas erat) Ergo roganti, 144
 Quæ via, quisve dolor, cur mœsta insignia? tantum
 Fleverat; atque manu timidos averterat ignes.
 Scit mentem vidisse nefas. etenim unde Mycenis
 Adforet, & vallum conjux inopina subiret?
 Sed fati monitus, vicinaque funera sentit,
 Ac sentire timet. cum vero Acherontis operti 150
 Diva ter admoto tetegit thoraca flagello,
 Ardet inops animi, nec tam confidere regno,
 Quam scelus, & cædem, & perfossi in sanguine fratris
 Expirare cupit, subitusque adfatur Adrastum.
 Sera quidem, extremus socium, gentisque superstes
 Argolicæ, consulta, pater, jam rebus in arctis 154
 Aggredior: tunc tempus erat, cum sanguis Achivum
 Integer, ire ultro, primamque capeffere pugnam,
 Non plebis Danaæ florem, regumque verendas
 Objectare animas, ut lamentabile tantis 160
 Urbibus induerem capiti decus: aspera quando
 Præcepit virtus; nunc saltem exolvere fas sit,
 Quæ merui. Scis namque, focer, licet alta recondas
 Vulnera, & affictum generi vereare pudorem:
 Ille ego sum, qui te pacem & pia jura regentem 165

Infelix (utinamque aliis datis urbibus hospes)
 Extorrem patria, regnoque. sed exige tandem
 Supplicia. fratrem suprema in bella (quid horres?
 Decretum est, fixumque) voco. desiste morari: 169
 Nec poteris. non si atra parens, miseræque sorores
 In media arma cadant: non si ipse ad bella ruenti
 Obstet, & extinctos galeæ pater ingerat orbes,
 Deficiam. An ne bibam superest quodcunque cruoris
 Inachii? & vestris etiamnum mortibus utar?
 Vidi egomet propter ruptos telluris hiatus, 175
 Nec subii: vidi exanimum, fecique nocentem
 Tydea: me Tegee regem indefessa reposcit,
 Orbaque Parrhasiis ululat mihi mater in antris.
 Ipse nec Ismeni ripas, dum stagna cruentat
 Hippomedon, Tyrias potui nec scandere turres, 180
 Dum tonat, & tecum, Capaneu, miscere furores?
 Quis tantus pro luce timor? sed digna rependam.
 Conveniant ubicunque nurus, matresque Pelasgæ,
 Longævique patres, quorum tot gaudia carpsi,
 Orbavique domos. fratri konkurro: quid ultra est?
 Spectent, & votis victorem Etheoclea poscant. 186
 Jamque vale conjux, dulcesque valete Mycenæ.

At tu care focer (nec enim omnis culpa malorum
 Me penes, & superi mecum, Parcæque nocentes)
 Sis lenis cineri, meque hæc post prælia raptum 190
 Alitibus, fratricque tegas, urnaque reportes.
 Hoc tantum, & natæ melius connubia jungas.
 Ibant in lachrymas; veluti cum vere reverso
 Bistonæ tepuere nives, summittitur ingens
 Hæmus, & angustos Rhodope descendit in amnes.
 Cæperat & leni senior mulcere furentem 196
 Alloquio. scidit orsa novo terrore cruenta
 Eumenis, alipedemque citum, fataliaque arma,
 Protinus Inachii vultus expressa Perinthis
 Obtulit, ac fidas excludit casside voces. 200
 Ac super hæc: Abrumpe moras: celeremus, & illum
 Adventare ferunt portis. Sic omnia vicit,
 Correptumque injecit equo. volat æquore aperto
 Pallidus, instantemque deæ circumspicit umbram.
 Sacra Jovi merito Tyrius pro fulmine ductor 205
 Nequicquam Danaos ratus exarmasse ferebat.
 Nec pater ætherius, divumque has ullus ad aras,
 Sed mala Tisiphone trepidis inserta ministris
 Astat, & inferno prævertit vota Tonanti. 209

Summe deum, tibi namque meæ primordia Thebæ
 (Liveat infandum licet Argos, & aspera Juno)
 Debent, Sidonios ex quo per littora raptor
 Turbasti thyafos, dignatus virgine nostra
 Terga premi, & placidas falsum mugire per undas!
 Nec te vana fides, iterum Cadmeia adeptum 215
 Connubia, & Tyrios nimium irrupisse penates.
 Tandem, inquam, foceros, dilectaque mœnia gratus
 Respicias, adfertorque tonas, ceu regia cœli
 Attentata tui; sic te pro turribus altis
 Vidimus urgentem nubes, lateque benignum 220
 Fulmen, & auditos proavis agnovimus ignes:
 Accipe nunc pecudes, & magni thuris acervos,
 Votivumque marem. dignas sed pendere grates
 Haud mortale opus est. certent tibi reddere Bacchus
 Noster, & Alcides. illis hæc mœnia ferva. 225
 Dixerat, ast illi niger ignis in ora genasque
 Profiluit, raptumque comis diadema cremavit.
 Tunc ferus ante ictum spumis delubra cruentat
 Taurus, & obstantum mediis e cœtibus exit
 Turbidus, infano feriens altaria cornu. 230
 Diffugiunt famuli, & regem solatur aruspex.

Ipse instaurari sacrum male fortis, agique
 Imperat, & magnos ficto premit ore timores.
 Qualis ubi implicitum Tirynthius ossibus ignem
 Sensit, & Oeteas membris accedere vestes, 235
 Vota incepta tamen, libataque thura ferebat
 Durus adhuc, patiensque mali, mox grande coactus
 Ingemuit, victorque furit per viscera Nessus.
 Nuntius exanimi suspensus pectora cursu
 Aepyus ad regem portæ statione relicta 240
 Tendit, & hæc trepido vix intellectus anhelat:
 Rumpe pios cultus, intempestivaque, rector,
 Sacra deum. frater muris circum omnibus instat,
 Portarumque moras frenis adsultat, & hastis,
 Nomine te crebro, te solum in prælia poscens. 245
 Flent mœsti retro comites, & uterque loquenti
 Adgemit, & pulsus exercitus obstrepit armis.
 Ille vocat? Nunc tempus erat, fator optime divum.
 Quid meruit Capaneus? turbatus inhorruit altis
 Rex odiis, mediaque tamen gavifus in ira est. 250
 Sic ubi regnator post exulis otia tauri,
 Mugitum hostilem summa tulit aure juvencus,
 Agnovitque minas, magna stat fervidus ira

Ante gregem, spumisque animos ardentibus effert,
Nunc pede torvus humum, nunc cornibus aëra

findens. 255

Horret ager, trepidæque expectant prælia valles.

Non defunt regi comites: Sine, mœnia pulset

Irritus. ille autem fractis huc audeat usque

Viribus? hic miseris furor est instare periclo,

Nec librare metus, & tuta odisse. resiste 260

Hoc fretus folio. nos propulfabimus hostem.

Hos bellare jube. sic proxima turba, sed ardens

Ecce aderat luctu, dicturusque omnia belli

Libertate Creon. urit fera corda Meneceus:

Nulla patri requies: illum quæritque, tenetque. 265

Illum sanguineos proflantem pectore rivos

Aspicit, & sæva semper de turre cadentem.

Ut dubium, & pugnas cunctantem Etheoclea vidit:

Ibis ait, neque te ulterius, fratrumque ducamque

Pessime, funeribus patriæ, lachrymisque potitum,

Eumenidum bellicque reum, patiemur inulti. 271

Stat tua non æquis luimus perjuriam divis.

Urbem armis, opibusque gravem, & modo civibus

arctam,

Ceu cælo dimissa lues, inimicave tellus

Hausisti, vacuumque tamen sublimis obumbras? 215

Deest servitio plebes. hos ignis egentes

Fert humus, hos pelago patrius jam detulit amnis.

Hi quærent artus, illi ardua vulnera curant.

Redde agedum miseris fratres, natosque, patresque,

Redde arvis, domibusque viros. Ubi maximus Hy-

pseus, 280

Finitimusque Dryas? ubi Phocidos arma sonoræ,

Euboicique duces? illos tamen æqua duelli

Fors tulit ad Manes. at tu (pudet) hostia regni,

Hostia nate jaces, ceu mutus & e grege sanguis.

Hei mihi primitiis armorum, & rite nefasto 285

Libatus, jussusque mori, & cunctabitur ultra

Iste? nec adverso nunc saltem Marte vocatus

Stabit? an in pugnas alium jubet ire prophanus

Tiresias? iterumque meos oracula nescit 289

In gemitus? quid enim misero super unicus Hæmon?

Ille jube subeat, tuque hinc spectator ab alta

Turre sede. quid sæva fremis, fabulamque cohortem

Respectas? hi te ire volunt, hi pendere pœnas:

Ipsa etiam genitrix, ipsæque odore sorores. 294

In te ardens frater ferrum, mortemque minatur,
 Sævaque portarum convellit claustra, nec audis?
 Sic pater infrendens, miseraque exæstuat ira.
 Ille sub hæc: Non fallis, ait, nec te inclyta nati
 Fata movent: canere illa patrem, & jactare decebat
 Sed spes sub lachrymis, spes atque occulta cupido 300
 His latet; infano prætendis funera voto,
 Meque premis frustra, vacuæ ceu proximus aulæ.
 Non ita Sidoniam fortuna reliquerit urbem,
 In te ut sceptrâ cadant, tanto indignissime nato.
 Nec mihi difficilis præsens vindicta. sed arma 305
 Arma prius famuli. coëant in prælia fratres,
 Vult gemitus lenire Creon: lucrare furorem:
 Victori mihi cuncta lues. Sic jurgia paulum
 Distulit, atque ensem, quem jam dabat ira, repressit.
 Ictus ut incerto pastoris vulnere serpens 310
 Erigitur gyro, longumque e corpore toto
 Virus in ora legit; paulum si devius hostis
 Torfit iter, cecidere minæ, tumefactaque frustra
 Colla sedent, irasque sui bibit ipse veneni.
 At genitrix primam funestæ fortis ut amens 315
 Expavit famam, (nec tarde credidit) ibat

Sciffa comas, vultuque, & pectore nuda cruento,
 Non sexus, decorisve memor. Pentheïa qualis
 Mater ad infani scandebat culmina montis,
 Promissum sævo caput allatura Lyæo. 320
 Non comites, non ferre ipsæ vestigia natæ
 Aequa valent: tantum miseræ dolor ultimus addit
 Robur, & exangues crudescunt luctibus anni.
 Jamque decus galeæ, jam spicula sæva ligabat 324
 Ductor, & ad lituos hilarem, trepidumque tubarum
 Prospiciebat equum: subito cum apparuit ingens
 Mater, & ipse metu famulumque expalluit omnis
 Cætus, & oblatam retro dedit armiger hastam.
 Quis furor? unde iterum regni integrata resurgit
 Eumenis? ipsi etiam post omnia, cominus ipsi 330
 Stabitis? usque adeo geminas duxisse cohortes,
 Et facinus mandasse parum est? quo deinde redibit
 Victor? in hos ne sinus? ô diri conjugis olim
 Felices tenebræ! datis improba lumina pœnas.
 Hæc spectanda dies? quo, sæve, minantia flectis 335
 Ora? quid alternos vultus, pallorque ruborque
 Mutat? & obnixa frangunt mala murmura dentes?
 Me miseram, vinctes! prius hæc tamen arma necesse est

Experiare domi. stabo ipsa in limine portæ
 Auspicium infelix, scelerumque immanis imago. 340
 Hæc tibi canicies, hæc sunt calcanda, nefande,
 Ubera, perque uterum sonipes hic matris agendus.
 Parce: quid oppositam capulo, parmaque repellis?
 Non ego te contra Stygiis feralia sanxi
 Vota deis. cæco nec Erinnyas ore rogavi. 345
 Exaudi miseram: genitrix te, sæve, precatur,
 Non pater. adde moram sceleri, & metire, quod
 audes.
 Sed pulsat muros germanus, & impia contra
 Bella ciet? non mater enim, non obstat eunti
 Ulla foror. te cuncta rogant, hic plangimus omnes.
 Ast ibi vix unus pugnas dissuadet Adrastus, 351
 Aut fortasse jubet. tu limina avita, deosque
 Linqvis, & a nostris in fratrem amplexibus exis?
 At parte ex alia tacitos obstante tumultu
 Antigone furata gradus (nec casta retardat 355
 Virginitas) volat Ogygii fastigia muri
 Exuperare furens. senior comes hæret eunti
 Actor, & hic summas non duraturus ad arces.
 Utque procul visis paulum dubitavit in armis,

Agno-

Agnovitque (nefas!) jaculis, & voce superba 360
 Tecta incessentem, magno prius omnia planctu
 Implet, & e muris ceu descensura profatur:
 Comprime tela manu, paulumque hanc aspice turrim,
 Frater, & horrentes refer in mea lumina cristas.
 Agnoscis ne hostes? sic annua pacta, fidemque 365
 Poscimus? hi questus? hæc est bona causa modesti
 Exulis? Argolicos per te, germane, penates
 (Nam Tyriis jam nullus honos) per siquid in illa
 Dulce domo, summitte animos. en utraque gentis
 Turba rogant, ambæque acies. rogat illa suorum
 Antigone devota malis, suspectaque regi, 371
 Et tantum tua, dure, foror. saltem ora, trucesque
 Solve genas. liceat vultus fortasse supremum
 Noscere dilectos: &, ad hæc lamenta, videre,
 Anne fleas. illum gemitu jam supplice mater 375
 Frangit, & exsertum dimittere dicitur enssem.
 Tu mihi fortis adhuc? mihi, quæ tua nocte, dieque
 Exilia, erroresque fleo? jam jamque tumentem
 Placavit tibi, sæve, patrem. quid crimine solvis
 Germanum? nempe ille fidem & stata fœdera rupit,
 Ille nocens, sævusque suis; tamen ecce vocatus 381

Staius. T. I.

C c

Non venit. His paulum furor clangescere dictis
 Cœperat, obstreperet quamquam atque obstaret
 Erinnys.

Jam summissa manus, lente jam flectit habenas, 384
 Jam tacet. erumpunt gemitus, lachrymasque fatetur
 Cassis. hebet iræ, pariterque & abire nocentem,
 Et venisse pudet. subito cum matre repulsa
 Eumenis ejecit fractis Etheoclea portis
 Clamantem: Venio, solumque, quod ante vocasti,
 Invideo. Ne incesse moras, gravis arma tenebat 390
 Mater. Io patria, ô regum incertissima tellus,
 Nunc certe victoris eris. Nec mitior ille,
 Tandem, inquit, scis, sæve, fidem? & descendis
 in æquum?

O mihi nunc primum longo post tempore frater,
 Congredere: hæ leges, hæ fœdera sola supersunt.
 Sic hostile tuens fratrem: namque uritur alto 396
 Corde, quod innumeri comites, quod regia cassis,
 Instratusque ostro sonipes, quod fulva metallo
 Parma micet: quamquam haud armis inhonorus &
 ipse,
 Nec palla vulgare nitens: opus ipsa novarat 400

Mæoniis Argia modis, & pollice docto
 Stamina purpureæ sociaverat aurea telæ.
 Jamque in pulvereum furiis hortantibus æquor
 Profiliunt: sua quemque comes, stimulatque, regitque.
 Frena tenent ipsæ, phalerasque, & lucida comunt 405
 Arma manu, mixtisque júbas serpentibus augent.
 Stat confanguineum campo scelus: unius ingens
 Bellum uteri, coëuntque pares sub casside vultus.
 Signa tacent, siluere tubæ: stupefactaque Martis
 Cornua. ter nigris avidus regnator ab oris 410
 Intonuit, terque ima soli concussit, & ipsi
 Armorum fugere dei. nusquam inclyta Virtus,
 Restinxit Bellona faces, longeque paventes
 Mars rapuit currus, & Gorgone cruda virago
 Abstitit, inque vicem Stygiæ rubuere sorores. 415
 Prominet excelsis vulgus miserabile tectis.
 Cuncta madent lachrymis, & ab omni plangitur arce.
 Hinc questi vixisse senes, hinc pectore nudo
 Stant matres, parvosque vetant attendere natos.
 Ipse quoque Ogygios monstra ad gentilia manes 420
 Tartareus rector porta jubet ire reclusa.
 Montibus insidunt patriis, tristisque corona

Infecere diem, & vinci sua crimina gaudent.
 Illos ut stimulis ire in discrimen apertis
 Audiit, & sceleri nullum jam obstare pudorem, 425
 Advolat, & medias immittit Adraustus habenas.
 Ipse quidem regnis multum & venerabilis ævo;
 Sed quid apud tales, quis nec sua pignora curæ?
 Alternos tamen ille rogat: Spectabimus ergo
 Inachidæ, Tyriique nefas? ubi jura, deique? 430
 Bella ubi? ne perstare animis. te deprecor hostis,
 (Quamquam, hæc ira sinat, nec tu mihi sanguine
 longe)
 Te, gener, & jubeo. sceptri si tanta cupido est,
 Exuo regales habitus: I Lernan, & Argos
 Solus habe. Non verba magis suadentia frangunt 435
 Accensos, sumptisque semel conatibus obstant,
 Quam Scythæ curvatis erectus fluctibus unquam
 Pontus, Cyaneos vetuit concurrere montes.
 Ut periisse preces, geminosque ad prælia fufos
 Pulvere cornipedes, explorarique furentum 440
 In digitis amenta videt, fugit, omnia linquens
 Castra, viros, generum, Thebas, ac fata monentem
 Conversumque jugo propellit Ariona. qualis

Demissus curru lævæ post præmia fortis
 Umbrarum custos, mundique novissimus hæres 445
 Palluit, amisso veniens in Tartara cælo.
 Non tamen indulfit pugna, cunctataque primo
 Substitit in scelere, & paulum fortuna morata est.
 Bis cassæ periere viæ: bis cominus actos
 Avertit bonus error equos, puræque nefandi 450
 Sanguinis. obliquis ceciderunt ictibus hasta.
 Tendunt frena manu, & sævis calcaribus urgent
 Immeritos. movet & geminas miserabile divum
 Prodigium turmas, alternaque murmura volvunt
 Mussantes, iterare aciem, procurrere sæpe 455
 Impetus, & totum miseris opponere bellum.
 Jam dudum terris, cætuque offensa deorum
 Averfa cæli Pietas in parte sedebat,
 Non habitu, quo nota prius, non ore sereno,
 Sed vittis exuta comam, fraterna que bella, 460
 Ceu soror infelix pignantum, aut anxia mater,
 Dessebat: sævumque Jovem, Parcasque nocentes
 Vociferans, seseque polis, & luce relicta
 Descensuram Erebo, & Stygios jam malle penates.
 Quid me, ait, ut sævis animantum, ac sæpe deorum

Obstaturam animis, princeps natura, creabas? 466
 Nil jam ego per populos, nusquam reverentia nostri.
 O furor, ô homines, diræque Prometheos artes!
 Quam bene post Pyrrham tellus, pontusque vacabant?
 En mortale genus! Dixit, speculataque tempus, 470
 Auxilium tentemus, ait, licet irrita coner.
 Desiluitque polo: niveus sub nubibus altis
 Quamquam mæsta deæ sequitur vestigia limes.
 Vix steterat campo, subita mansuescere pace
 Agmina, sentiri que nefas. tunc ora madescunt, 475
 Pectoraque, & tacitus subrepfit fratribus horror.
 Arma etiam simulata gerens, cultusque viriles
 Nunc his, nunc illis: Agite, ite, obsistite, clamat,
 Quis nati fratresque domi, quis pignora tanta.
 His quoque (nonne palam est, ultro miserescere
 divos?) 480
 Tela cadunt: cunctantur equi: fors ipsa repugnat.
 Nonnihil impulerat dubios, ni torva notasset
 Tisiphone fraudes, cælestique ocyor igne
 Adforet increpitans. Quid belli obverteris ausis,
 Numen iners, paci que datum? cede improba: noster
 Hic campus, nosterque dies. nunc fera nocentes 486

Defendis Thebas: ubi tunc, cum bella cieret
 Bacchus? & armatas furiarent orgia matres?
 Aut ubi segnis eras, dum Martius impia serpens
 Stagna bibit? dam Cadmus arat? dum victa cadit
 Sphynx? 490
 Dum rogat Oedipoden genitor? dum lampade nostra
 In thalamos Iocasta venit? Sic urget, & ultro
 Vitantem aspectus, etiam, pudibundaque longe
 Ora reducentem, premit affidentibus Hydris,
 Intentatque faces: dejectam in lumina pallam 495
 Diva trahit, magnoque fugit questura Tonanti.
 Tunc vero accensæ stimulis majoribus iræ:
 Arma placent, versæque volunt spectare cohortes.
 Instaurant crudele nefas. rex impius aptat
 Tela, & funestæ casum prior occupat hæc. 500
 Illa viam medium clypei conata per orbem
 Non perfert ictus, atque alto vincitur auro.
 Tunc exul subit, & clare funesta precatur:
 Dii, quos effosso non irritus ore rogavit
 Oedipodes, firmate nefas, non improba posco 505
 Vota: piabo manus, & eodem pectora ferro
 Rescindam, dum me moriens hic sceptrâ tenentem

Linqat, & hunc secum portet minor umbra dolorem.
 Hasta subit velox equitis femur inter, equique
 Ilia, letum utrique volens: sed plaga sedentis 510
 Laxato vitata genu; tamen irrita voti-
 Cuspis, in obliquis invenit vulnera costis.
 It præceps sonipes strictæ contemptor habentæ,
 Arvaque sanguineo scribit rutilantia gyro.
 Exultat, fratris credens hunc esse cruorem. 515
 Credit & ipse metu. totis jamque exul habenis
 Indulget, cæcusque avidos illidit in ægrum
 Cornipedem cursus. miscentur frena, manusque,
 Telaque, & ad terram turbatis gressibus ambo
 Præcipitant; ut nocte rates, quas nubilus Auster 520
 Implicuit, frangunt tonfas, mutantque rudentes,
 Luctatæque diu tenebris, hyemique, sibi que,
 Sicut erant, imo pariter sedere profundo.
 Hæc pugnae facies. coeunt sine more, sine arte,
 Tantum animis, iraque, atque ignescentia cernunt
 Per galeas odia, & vultus rimantur acerbo 526
 Lumine. nil adeo mediæ telluris, & enses
 Impliciti, nexæque manus, alternaque sævi
 Murmura, ceu lituos rapiunt, aut signa tubarum.

Fulmineos veluti præceps cum cominus egit 530
 Ira sues, strictusque erexit pectora fetis:
 Igne tremunt oculi, lunataque dentibus uncis
 Ora sonant: spectat pugnas de rupe propinqua
 Venator pallens, canibusque silentia suadet.
 Sic avidi incurrunt: nec dum letalia miscent 535
 Vulnera, sed coeptus sanguis, facinusque peractum.
 Nec jam opus est furiis. tantum mirantur, & adstant
 Laudantes, hominumque dolent plus posse furores.
 Fratris uterque furens cupit adfectatque cruorem,
 Et nescit manare suum. Tandem irruit exul, 540
 Hortatusque manum, cui fortior ira, nefasque
 Justius, alte enses germani in corpore pressit,
 Qua male jam plumis imus tegit inguina thorax.
 Ille dolens nondum: sed ferri frigore primo
 Territus, in clypeum turbatos colligit artus, 545
 Mox intellecto magis ac magis æger anhelat
 Vulnere, nec parcat cedenti: atque increpat hosti:
 Quo retrahis, germane, gradus? O languida somno,
 Et regnis effæta quies! longaque sub umbra
 Imperia! exilio, rebusque exercita egenis 550
 Membra vides. disce arma pati, nec fidere latis.

Sic pugnant miseri. restabat lassa nefando
 Vita duci, summusque cruor, poterantque parumper
 Stare gradus: sed sponte ruit, fraudemque supremam
 In media jam morte parat. Clamore Cithæron 555
 Erigitur, fraterque ratus vicisse, levavit
 Ad cælum palmas. Bene habet. non irrita vovi,
 Cerno graves oculos, atque ora natantia leto:
 Huc aliquis propere sceptrum, atque insigne comarum
 Dum videt. Hæc dicens gressus admovit, & arma
 Ceu templis decus & patriæ laturus ovanti, 560
 Arma etiam spoliare cupit. nondum ille peractis
 Manibus, ultrices animam servabat in iras.
 Utque superstantem, pronumque in pectore sensit,
 Erigit occulte ferrum, vitæque labantis 565
 Reliquias tenues odio supplevit, & enses
 Jam lætus fratris non frater corde reliquit.
 Ille autem, Vivisne? & adhuc manet ira superstes,
 Perfide, nec sedes unquam meriture quietas?
 I mecum ad Manes: illic quoque pacta reposcam,
 Si modo Agenorei stat Gnosia iudicis urna, 571
 Qua reges punire datur. nec plura locutus,
 Concidit, & totis fratrem gravis obruit armis.

Ite truces animæ, funestaque Tartara leto
 Polluite, & cunctas Erebi consumite pœnas. 575
 Vosque malis hominum, Stygiæ, jam parcite, divæ.
 Omnibus in terris scelus hoc, omnique sub ævo
 Viderit una dies, monstrumque infame futuris
 Excidat, & soli memorent hæc prælia reges.
 At genitor sceleris comperto fine, profundis 580
 Erepsit tenebris, sævoque e limine profert
 Mortem imperfectam. veteri stat fordida tabo
 Utraque canicies, & durus sanguine crinis
 Obnubit furiale caput. procul ora, genæque
 Intus, & effossæ squallent vestigia lucis. 585
 Virgo autem impositæ sustentat pondera lævæ,
 Dextra fedet baculo. qualis si puppe relicta
 Exofus pigri manes fulcator Averni
 Exeat ad superos, solemque & pallida turbet
 Astra, nec ipse diu fortis, patiensque superni 590
 Aëris. interea longum cessante magistro
 Crescat opus, totisque expectent secula ripis.
 Talis inquit campum, comitique extrema gementi,
 Duc, ait, ad natos, patremque recentibus oro
 Injice funeribus. Cunctatur nescia virgo, 595

Quid paret, impediunt iter, implicitosque morantur
 Arma, viri, currus, altaque in strage seniles
 Deficiunt gressus, & dux miseranda laborat.
 Ut quæsitæ diu monstravit corpora clamor
 Virginis, insternit totos frigentibus artus. 600
 Nec vox ulla seni jacet, immugitque cruentis
 Vulneribus, nec verba diu tentata sequuntur.
 Dum tractat galeas, atque ora latentia quærit,
 Tandem muta furens genitor suspiria solvit, 604
 Tarda meam, pietas, longo post tempore mentem
 Percutis? est ne sub hoc hominis clementia corde?
 Vincis me miserum, vincis, natura, parentem.
 En habeo gemitus, lachrymæque per arida serpunt
 Vulnera, & in molles sequitur manus impia planctus.
 Accipite infandæ justa exequialia mortis, 610
 Crudeles, nimiumque mei. nec noscere natos,
 Alloquiumque aptare licet. dic, virgo, precanti,
 Quem teneo? quo nunc vestras ego sævus honore
 Prosequar inferias? ô si fodienda redirent
 Lumina, & in vultus sævire ex more potestas. 615
 Heu dolor, heu justo magis exaudita parentis
 Vota, malæque preces. Quisnam fuit ille deorum,

Qui stetit orantem juxta, præceptaque verba
 Dictavit fati? furor illa, & movit Erinnyes,
 Et pater, & genitrix, & regna, oculique cadentes;
 Nil ego. per Ditem juro dulcesque tenebras, 521
 Immeritamque ducem, subeam sic tartara digna
 Morte, nec irata fugiat me Læius umbra.
 Hei mihi, quos nexus fratrum, quæ vulnera tracto?
 Solvite quæso manus, infestaque vincula tandem 625
 Dividite, & medium nunc saltem admittite patrem.
 Talia dequestus, paulatim sumpserat iras
 Mortis, & occulte telum, ni nata vetaret,
 Quærebat, sed casta manu subtraxerat enses
 Antigone, furit inde senex. Ubi noxia tela? 630
 Heu furis, num totum abiit in corpora ferrum?
 Dicentem comes ægra levat, mutumque dolorem
 Ipsa premit, sævum gaudens planxisse parentem.
 Olim autem inceptæ clamore exterrita pugne
 Regina extulerat notum penetralibus enses, 635
 Ensem sceptriferi spoliū lachrymabile Læi.
 Multaque cum Superis & diro quæstæ cubili,
 Et nati furiis, & primi conjugis umbris,
 Luctata est dextra, & prono vix pectore ferrum

Intravit tandem, & venas prorupit aniles 640
 Vulnus, & infelix lustratur sanguine lectus.
 Illius exili stridentem in pectore plagam
 Ismene, collapsa super, lachrymisque, comisque
 Siccebat plangens. qualis Marathonide silva
 Flebilis Erigone, cæsi prope funera patris 645
 Questibus absumptis tristem jam solvere nodum
 Cæperat, & fortes ramos moritura legebat.
 At jam læta ducum spes eluisse duorum
 Res Amphionias alio, sceptrumque maligna
 Transtulerat Fortuna manu, Cadmique tenebat 650
 Jura Creon. Miser heu bellorum terminus! illi
 Pugnant fratres. hunc & Mavortia clamant
 Semina, & impensus patriæ paulo ante Menæceus
 Conciliat populis. scandit fatale tyrannus
 Flebilis Aoniæ folium. pro blanda potestas, 655
 Et sceptri male-suadus amor! nunquamne priorum
 Hærebunt documenta novis? juvat ecce nefasto
 Stare loco, regimenque manu tractare cruentum.
 Quid melior Fortuna potest? jam flectere patrem
 Incipit, atque datis abolere Menæcea regnis. 660
 Primum adeo sævis imbutus amoribus aulæ,

Indicium specimenque sui, jubet igne supremo
 Arceri Danaos, nudoque sub axe relinqui
 Infelix bellum, & tristes sine sedibus umbras.
 Mox reducem Ogygiæ congressus limine portæ 665
 Oedipoden timuit paulum, seseque minorem
 Confessus tacite, promptamque coercuit iram.
 Mox redit in regem cæcumque audentibus hostem
 Increpitans. procul, inquit, abi victoribus omen
 Invisum, & furias averte, ac mœnia lustra 670
 Discessu Thebana tuo. spes longa peracta est.
 Vade, jacent nati. quæ jam tibi vota supersunt?
 Horruit instinctu rabido, steteruntque trementes,
 Ceu visu præsentem, genæ, seniumque recessit.
 Tunc natam, baculumque manu dimisit, & iræ 675
 Innixus, tumido vocem de pectore rumpit:
 Jamæ vacat sævire, Creon? modo perfida regna
 Fortunæque locum nostræ miserande subisti,
 Et tibi jam fas est regum calcare ruinas?
 Jam tumultis victos, socios jam mœnibus arces? 680
 Macte, potes digne Thebarum sceptrum tueri.
 Hæc tua prima dies, sed cur nova contrahis amens
 Jura? quid anguste tantos metiris honores?

Exilium intendis? timida inclementia regum
 Ista. feros avidus quin protinus imbuis enses? 685
 Crede: licet veniat cupidus parere fatelles,
 Intrepidusque fecet non evitantia colla.
 Incipe: an expectas, ut pronus supplice dextra
 Sternar? & immitis domini vestigia quæram?
 Finge autem tentare, fines? mihine ulla minaris 690
 Supplicia? aut ullos reris superesse timores?
 Linquere tecta jubes? cælum, terrasque reliqui
 Sponte, atque ultricem crudelis in ora retorfi
 Non ullo cogente manum. quid tale jubere
 Rex inimice potes? fugio, excedoque nefandis 695
 Sedibus. an refert, quo funera longa, measque
 Transportem tenebras? ne non gens cuncta precanti
 Concedat, patriæ quantum miser incubo terræ?
 Sed dulces Thebæ: nimirum hic clarior ortus,
 Et meliora meos permulcent sidera vultus. 700
 Hic genitrix, natiq. habeas Thebana, regasque
 Mœnia, quo Cadmus, quo Læius omine rexit,
 Quoque ego. sic thalamos, sic pignora fida capeffas.
 Nec tibi sit virtus fortunam evadere dextra:
 Sed lucem deprensus ames. Satis omina sanxi, 705

Duc

Duc age nata procul. quid te autem luctibus addo?
 Da, rex magne, ducem. Timuit miseranda relinqui
 Antigone, mutatque preces: felicia per te
 Regna, verende Creon, sanctasque Menteceos umbras:
 Da veniam adflicto, dictisque ignosce superbis. 710
 Hunc morem fandi longæ fecere querelæ.
 Nec foli ferus iste tibi, sic fata, deosque
 Alloquitur. durus luctu, facilisque nec ipsi
 Sæpe mihi pridem indomito sub pectore fervet
 Libertas misera, & sævæ spes anxia mortis. 715
 Et nunc ecce tuas irritat callidus iras,
 Suppliciumque cupit. Sed tu majoribus, oro,
 Imperii potiare bonis, altusque jacentes
 Prætereas, & magna ducum vereare priorum
 Funera. Et hic quondam folio sublimis, & armis 720
 Septus, opem miseris, jura & poscentibus æquus,
 Supplicibusque dabat: cui nunc ex agmine tanto
 Una comes, nec dum exul erat. felicibus hic ne
 Obstet? in hunc odiis & regni viribus exis?
 Hunc abigis testis? an ne prope limina clarum 725
 Ingemat, & votis intempestivus oberret?
 Pone metum, procul usque tua summotus ab aula

Statius. T. I.

D d

Flebit. ego erectum subigam, & servire docebo.
 Cœtibus abducam, solaque in sede recondam.
 Exul erit: nam quæ migranti externa patebunt 730
 Mœnia? vis Argos eat, hostilesque Mycenæ
 Squallidus irreptet? vicique ad limen Adraſti
 Aonias narret clades? tenuemque precetur
 Rex Thebanus opem? miseræ quid crimina gentis
 Pandere, quid casus juvat ostentare pudendos? 735
 Conde precor quodcunque sumus, nec longa pre-
 camur
 Dona, Creon, miserere senis, mœstique parentis.
 Hic precor, hic manes indulge ponere: certe
 Thebanos sepelire licet. Sic orat, humique
 Volvitur. abducit genitor, sævumque minatur 740
 Indignans veniam; qualis leo rupe sub alta,
 Quem viridem quondam silvæ montesque tremebant:
 Jam piger, & longo jacet exarmatus ab ævo,
 Magna tamen facies, & non adeunda senectus:
 Et si demissas veniat mugitus ad aures, 745
 Erigitur, meminitque sui, viresque peractas
 Ingemit, & campis alios regnare leones.
 Flectitur adfatu, sed non tamen omnia rector

Supplicis indulget lachrymis, partemque recidit 749
 Muneris. Haud, inquit, patriis prohibebere longe
 Finibus, occurſu dum non pia templa, domosque
 Commacules. habeant te iustra, tuusque Cithæron:
 Atque hæc ecce tuis tellus habitabilis umbris,
 Qua bellum, geminæque jacent in sanguine gentes.
 Sic ait, & ficto comitum, vulgique gementis 755
 Assensu, limen tumidus regale petebat.
 Interea pulsi vallum exitiale Pelasgi
 Destituunt furto. nulli sua signa, suusque
 Ductor: eunt taciti passim, & pro funere pulchro
 Dedecorem amplexi vitam reditusque pudendos. 760
 Nox favet, & grata profugos amplectitur umbra.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER XII.

NONDUM cuncta polo vigil inclinare astra
Ortus, & instantem cornu tenuiore videbat
Luna diem: trepidas subito Tithonia nubes
Discutit, ac reduci magnum parat æthera Phœbo.
Agmina jam raris Dirceæ penetibus errant, 5
Noctis quæsta moras. quamvis tunc otia tandem,
Et primus post bella sopor: tamen ægra quietem
Pax fugat, & sævi meminit victoria belli.
Vix primo proferre gradum, & munimina valli
Solvere, vix totas referare audacia portas. 10
Stant veteres ante ora metus, campique vacantis
Horror: ut adfiduo jactatis æquore tellus
Prima labat, sic attoniti nil cominus ire
Mirantur, fufasque putant adsurgere turmas.

Sic ubi prospicæ scandentem limina turris 15
Idaliæ volucres fulvum aspexere draconem,
Intus agunt natos, & fœta cubilia vallant
Unguibus, imbellesque citant ad prælia pennas:
Mox ruerit licet ille retro, tamen æra nudum
Candida turba timet, tandemque ingressa volatus 20
Horret, & a mediis etiamnum respicit astris.
Itur in exanguem populum, bellique jacentis
Reliquias, qua quemque dolor, luctusque cruenti
Exegere duces. hi tela, hi corpora, at illi
Cæforum tantum ora vident, alienaque juxta 25
Pectora. pars currus deflent, viduisque loquuntur,
Hoc solum quia restat, equis: pars oscula figunt
Vulneribus magnis, & de virtute queruntur.
Frigida digeritur strages: patuere recisæ
Cum capulis, hastisque manus, mediisque sagittæ 30
Luminibus stantes. multis vestigia cædis
Nulla, ruunt planctu pendente & ubique parato.
At circum informes truncos miserabile surgit
Certamen, qui iusta ferant, qui funera ducant.
Sæpe etiam hostiles (lusit Fortuna parumper) 35
Decepti flere viros, nec certa facultas

Noscere, quem miseri vitent, calcantve cruorem.
 At quibus est illæsa domus, vacuque dolores,
 Aut deserta vagi Danaum tentoria lustrant,
 Immittuntque faces, aut (quæ post bella voluptas) 40
 Quærunt dispersi, jaceat quo pulvere Tydeus,
 An rapti pateat specus auguris, aut ubi divum
 Hostis, an ætheriæ vivant per membra favillæ.
 Jam lachrymis exempta dies, nec serus abegit
 Vesper. amant miseri lamenta, malisque fruuntur.
 Nec subiere domus, sed circum funera pernox
 Turba fedet, vicibusque datis alterna gementes
 Igne feras, planctuque fugant. nec dulcibus astris
 Victa, nec adfido coierunt lumina fletu.
 Tertius auroram pulsabat Lucifer, & jam 50
 Montibus orbatis lucorum gloria, magnæ
 Theumesi venere trabes, & amica Cithæron
 Silva rogis. ardent excisæ viscera gentis
 Molibus extructis. supremo munere gaudent
 Ogygii manes: queritur miserabile Grajum 55
 Nuda cohors, vetitumque gemens circumvolat ignem.
 Accipit & sævi manes Etheoclis iniquos
 Haudquaquam regalis honos, Argivus haberi

Frater jussus adhuc, atque exule pellitur umbra.
 At non plebejo fumare Menceæ busto 60
 Rex genitor, Thebæque finunt. nec robora vilem
 Struxerunt de morte rogam: sed bellicus agger
 Curribus, & clypeis, Grajorumque omnibus armis
 Sternitur. hostiles super ipse ut victor acervos,
 Pacifera lauro crinem, vittisque decorus 65
 Accubat. haud aliter quam cum poscentibus astris
 Lætus in accensa jacuit Tirynthius Oeta.
 Spirantes super inferias captiva Pelasgum
 Corpora, frenatosque pater, folatia, fortes
 Bellorum, mactabat equos: his arduus ignis 70
 Palpirat, & gemitus tandem erupere paterni:
 O nisi magnanimus tantæ te laudis inisset
 Ardor, Echionios mecum venerande penates,
 Atque ultra recture puer: venientia qui nunc
 Gaudia & ingratum regni mihi munus acerbas. 75
 Tu superum convexa licet, cætusque perenni
 (Credo equidem) Virtute colas: mihi flebile semper
 Numen eris. ponant aras, excelsaque Thebæ
 Tempa dicent: uni fas sit lugere parenti.
 Et nunc heu quæ digna tibi solennia, quasve 80

Largiar exequias? nec si fatale, potestas,
 Argos & impulsas cineri miscere Mycenæ,
 Meque super, cui vita (nefas!) & sanguine nati
 Partus honos. eademne dies, eadem impia bella
 Te, puer, & diros misere in Tartara fratres? 85
 Et nunc Oedipodi par est Fortuna doloris,
 Ac mihi: quam similes gemimus, bone Juppiter,
 umbras?

Accipe, nate, tui nova libamenta triumphi,
 Accipe, & hoc regimen dextræ, frontisque superbæ
 Vincula, quæ patri nimium gestanda dedisti. 90
 Regem te, regem, tristes Etheocleos umbræ
 Aspiciant. Simul hæc dicens, crinemque, manumque
 Destruit, accensaque iterat violentius ira:
 Sævum agedum, immitemque vocent, nunc funera
 Lernæ

Tecum ardere veto. longos utinam addere sensus 95
 Corporibus, cæloque animas, Ereboque nocentes
 Pellere fas, ipsumque feras, ipsum unca volucrum
 Ora sequi, atque artus regum monstrare nefandos.
 Hei mihi, quod positos humus alma, diesque resolvit.
 Quare iterum repetens, iterumque edico, suprema

Ne quis ope, aut flammis ausit juvisse Pelasgos, 101
 Aut nece facta luet, numeroque explebit adempta
 Corpora: per superos, magnumque Meneceæ juro.
 Dixit, & abreptum comites in testâ ferebant.
 Flebilis interea vacuis comitatus ab Argis 105
 (Fama trahit miseras) orbæ, viduæque ruebant
 Inachides, ceu capta manus: sua vulnera cuique,
 Par habitus cunctis, dejecti in pectora crines,
 Accinctique sinus. manant lacera ora cruentis
 Unguibus, & molles planctu crevere lacerti. 110
 Prima per attonitas nigræ regina catervæ
 Tristibus illabens famulis, iterumque resurgens
 Quærit inops Argia vias. non regia cordi,
 Non pater: una fides, unum Polynicis amati
 Nomen in ore sedet. Dirçen, infausta que Cadmi 115
 Mœnia, posthabitis velit incoluisse Mycenis.
 Proxima Lernæo Calydonidas agmine mixtas
 Tydeos exequiis trahit haud cessura forori
 Deiphile. scelus illa quidem, morsusque profanos
 Audierat miseranda viri; sed cuncta jacenti 120
 Infelix ignoscit amor. post aspera visu,
 Ac descendenda tamen, digno plangore Nealce

Hippomedonta ciens. vatis mox impia conjux
 Heu vacuos positura rogos. Postrema gementum
 Agmina Mænalæ ducit comes orba Dianæ, 125
 Et gravis Euadne: dolet hæc, queriturque labores
 Audacis pueri: magni memor illa mariti
 It torvum lachrymans, summisque irascitur astris.
 Illas & lucis Hecate speculata Lycæis
 Prosequitur gemitu, duplexque ad littus euntes 130
 Planxit ab Isthmiaco genitrix Thebana sepulchro.
 Noctivagumque gregem, quamvis sibi luget, Eleusin
 Flevit, & arcanos errantibus extulit ignes.
 Ipsa per averfos ducit Saturnia colles,
 Occultatque vias, ne plebs congressa suorum 135
 Ire vetet, pereatque ingentis gloria cæpti.
 Nec non functa ducum refovendi corpora curam
 Iris habet: putresque arcanis roribus artus
 Ambrosiæque rigat succis, ut longius obfent 139
 Expectentque rogos, flammæ neve ante fatiscant.
 Squallidus ecce genas, & hianti vulnere pallens
 Ornitus (hic focio desertus ab agmine, tardat
 Plaga recens) timidus secreta per avia furto
 Debile carpit iter, fractæque innititur hastæ.

Isque ubi mota novo stupuit loca sola tumultu, 145
 Fœmineumque gregem, quæ jam super agmina Lernæ
 Sola videt (non ille viam causasque requirit,
 Quippe patent) mæsto sed sic prior occupat ore:
 Quo miseræ, quo fertis iter? funusne peremptis
 Speratis, cineremque viris? stat pervigil illic 150
 Umbrarum custos, inhumataque corpora regi
 Adnumerat. nusquam lachrymæ, procul usque fugati
 Accessus hominum. solis avibusque, ferisque
 Ire licet. vestrisne Creon dabit æquus honorem
 Luctibus? immites citius Busiridos aras, 155
 Odrysiique famem stabuli, Siculosque licebit
 Exorare deos. rapiet fortasse precantes,
 (Si mens nota mihi) nec conjugalia supra
 Funera, sed caris longe mactabit ab umbris.
 Quin fugitis, dum tuta via est, Lernamque reversæ 160
 Nomina (quod superest) vacuis datis orba sepulchris,
 Absentesque animas ad inania busta vocatis?
 Aut vos Cecropiam (prope namque & Thesea
 fama est
 Thermodontiaci lætum remeare triumpho)
 Imploratis opem? bello cogendus & armis 165

In mores hominemque Creon. Sic fatus, at illis
 Horruerant lachrymæ, stupuitque immanis eundi
 Impetus, atque uno vultus pallore notati.
 Non secus adflavit molles si quando juvenas
 Tigridis Hircanæ jejunum murmur, & ipse 170
 Audit turbatur ager, timor omnibus ingens,
 Quæ placeat, quos illa fames descendat in armos,
 Continuo discors vario sententia motu
 Scinditur: his Thebas, tumidumque ambire Creonta,
 His placet Aetææ si quid clementia gentis 175
 Annuat. extremum curarum, ac turpe reverti.
 At non fœmineæ subitum virtutis honorem
 Colligit Argia, sexuque immane relicto
 Tractat opus. placet egregii spes dura pericli
 Cominus infandi leges accedere regni. 180
 Quo Rhodopes non ulla nurus, nec alumna nivosi
 Phasidis, innuptis vallata cohortibus iret.
 Tunc movet arte dolum, quo semet ab agmine fido
 Segreget, immitesque deos, regemque cruentum
 Contemptrix animæ, & magno temeraria luctu 185
 Provocet. hortantur pietas, ignesque pudici.
 Ipse etiam ante oculos omni manifestus in actu

Nunc hospes miseræ, primas nunc sponfus ad aras,
 Nunc mitis conjux. nunc jam sub casside torva
 Mœstus in amplexu, multumque a limine summo 190
 Respiciens. sed nulla animo obversatur imago
 Crebrior, Aonii quam quæ de sanguine campi
 Nuda venit, poscitque rogos. his anxia mentem
 Aegrescit curis, & qui castissimus ardor,
 Funus amat. Tunc ad comites conversa Pelasgas: 195
 Vos, ait, Aetæas acies, Marathonique arma
 Elicite, aspiretque pio fortuna labori.
 Me finite Ogygias, tantæ quæ sola ruinæ
 Causa fui, penetrare domus, & fulmina regni
 Prima pati. nec surda feræ pulsabimus urbis 200
 Limina, sunt illic foceri mihi, suntque sorores
 Conjugis, & Thebas haud ignoranda subibo.
 Ne tantum revocate gradus. illo impetus ingens,
 Auguriumque animi. Nec plura: unumque Mœcetem
 (Olim hic virginei custos, monitorque pudoris) 205
 Eligit, & quanquam rudis, atque ignara locorum,
 Præcipites gressus, qua venerat Ornitus, affert.
 Atque ubi visa procul, socias liquisse malorum,
 Anne, ait, hostiles ego te labente per agros;

Heu dolor, expectem, quænam sententia lenti 210
 Theseos? an bello proceres, an dexter aruspex
 Annuat? interea funus decrefcit: & uncis
 Alitibus non hos potius fupponimus artus?
 Et nunc me duram, fi quis tibi fenfus, ad umbras
 Me tardam quereris Stygiis, fidiffime, divis. 215
 Heu fi nudus adhuc, heu fi jam forte fepultus,
 Nostrum utrumque nefas. adeo vis nulla dolenti,
 Mors nufquam, favusque Creon. hortaris enntem,
 Ornite. Sic dicens magno Megareia præceps
 Arva rapit paffu, demonstrat proxima quisquis 220
 Obvius, horrefcitque habitus, miferamque veretur.
 Vadit atrox vifu, nec corde, nec aure pavescens,
 Et nimis confifa malis, propiorque timeri.
 Nocte velut Phrygia cum lamentata refultant
 Dindyma, pinigeri rapitur Simoëntis ad amnem 225
 Dux vefana chori, cujus dea fanguine lecto
 Ipfâ dedit ferrum, & vittata fronte notavit.
 Jam pater Hesperio flagrantem gurgite currum
 Abdiderat Titan, aliis rediturus ab undis,
 Cum tamen illa gravem luctu fallente laborem 230
 Nefcit abiffe diem, nec caligantibus arvis

Terretur, nec frangit iter, per & invia faxa,
 Lapfurasque trabes, nemorumque arcana fereno
 Nigra die, cæcisque incifa novalia foffis;
 Per fluvios fecura vadi, fomnosque ferarum 235
 Præter, & horrendis infeffa cubilia monftris.
 Tantum animi, luctusque valent. Pudet ire Me-
 nœtem
 Tardius, invalidæque gradum miratur alumnæ.
 Quas non illa domos, pecorumque, hominumque
 modesto
 Pulfavit gemitu? quoties amiffus eunti 240
 Limes, & errantem comites folatia flammæ
 Defituunt, gelidæque facem vicere tenebræ?
 Jamque fupinantur felfis, lateque fatifcunt
 Penthei devexa jugi, cum pectore anhelò
 Jam prope deficiens, fic inchoat orfa Menœtes: 245
 Haud procul (exacti fi fpes non blanda laboris)
 Ogygias Argia domos, & egena fepulchri
 Bufta jacere reor. grave cominus æftuat aër
 Sordidus, & magnæ redeunt per inane volucres.
 Hæc illa eft crudelis humus: nec mœnia longe. 250
 Cernis, ut ingentes murorum porrigat umbras

Campus, & e speculis moriens intermicet ignis?
 Mœnia sunt juxta, modo nox magis ipsa tacebat,
 Solaque nigrantes laxabant astra tenebras.
 Horrui Argia, dextramque ad mœnia tendens: 255
 Urbs optata prius, nunc tecta hostilia Thebæ,
 Et tamen illæfas si reddis conjugis umbras,
 Sic quoque dulce solum: cernis, quo prædita cultu,
 Qua stipata manu, juxta tua mœnia primum
 Oedipodis magni venio nurus? improba non sunt 260
 Vota. rogos hospes, planctumque, & funera posco.
 Illum, oro, extorrem regni, belloque fugatum,
 Illum, quem folio non es dignata paterno,
 Redde mihi. tuque, oro, veni, si Manibus ulla
 Effigies, errantque animæ post membra solutæ, 265
 Tu mihi pande vias, tuaque ipse ad funera deduc,
 Si merui. Dixit, tectumque aggressa propinquæ
 Pastorale casæ, reficit spiramina fessi
 Ignis, & horrendos irrumpit turbida campos.
 Qualis ab Aetnæis accensa lampade faxis 270
 Orbâ Ceres magnæ variabat imagine flammæ,
 Ausonium, Siculumque latus vestigia nigri
 Raptoris, vastosque legens in pulvere sulcos.

Illius

Illius insanis ululatus ipse remugit
 Enceladus, ruptoque vias illuminat igni. 275
 Persephonen amnes, silvæ, freta, nubila clamant:
 Persephonen tantum Stygii tacet aula mariti.
 Admonet attonitam fidus meminisse Creontis
 Altor, & occultam summittere lampada furto.
 Regina Argolicas modo formidata per urbes 280
 Votum immane procis, spesque angustissima gentis,
 Nocte sub infesta, nullo duce, & hoste propinquo,
 Sola per offensus armorum, & lubrica tabo
 Gramina, non tenebras, non circumfusa tremiscens
 Concilia umbrarum, atque animas sua membra ge-
 mentes. 285
 Sæpe gradu cæco ferrum, calcataque tela
 Dissimulat, solusque labor vitare jacentes,
 Dum funus putat omne suum, visuque sagaci
 Rimatur positos, & corpora prona supinat
 Incumbens, queriturque parum lucentibus astris. 290
 Forte soporiferas cœli secreta per umbras
 Juno, sinu magni semet furata mariti,
 Theseos ad muros, ut Pallada flecteret, ibat,
 Supplicibusque piis faciles aperiret Athenas:

Statius. T. I.

E •

Atque ubi per campos errore fatiscere vano 295
 Immeritam Argian supero respexit ab axe,
 Indoluit visu: & lunaribus obvia bigis
 Advertit currum, placidaque ita voce locuta est:
 Da mihi poscenti munus breve, Cynthia, si quis
 Est Junonis honos. certe Jovis improba jussu 300
 Ternoctem Herculeam; veteres sed mitto querelas:
 En locus officio. cultrix placidissima nostri
 Inachis Argia cernis qua nocte vagetur,
 Nec reperire virum densis queat ægra tenebris?
 Et tibi nimbosum languet jubar. exere quæso 305
 Cornua, & adsueto propior premat orbita terras.
 Hunc quoque, qui curru madidas tibi pronus habenas
 Ducit, in Aonios vigiles demitte Soporem.
 Vix ea, cum scissis magnum dea nubibus orbem
 Protulit: expavere umbræ, fulgorque recisus 310
 Sideribus, vix ipsa tulit Saturnia flammæ.
 Primum per campos infuso lumine, pallam
 Conjugis ipsa suos noscit miseranda labores,
 Quanquam texta latent, suffusaque sanguine mæret
 Purpura. dumque deos vocat, & de funere caro 315
 Hoc superesse putat, videt ipsum in pulvere pæne

Calcarum. fugere animus, visusque, sonusque,
 Inclusitque dolor lachrymas. tunc corpore toto
 Sternitur in vultus, animamque per oscula querit
 Absentem, pressumque comis ac veste cruorem 320
 Servatura legit. Mox tandem voce reversa
 Hunc ego te, conjux, ad debita regna profectum
 Ductorem belli, generumque potentis Adraasti
 Aspicio? talisque tuis occurro triumphis?
 Huc attolle genas, defectaque lumina. venit 325
 Ad Thebas Argia tuas. age mœnibus induc,
 Et patrios ostende lares, & mutua redde
 Hospitia. heu quid ago? projectus cespite nudo
 Hoc patriæ telluris habes? quæ jurgia? certe
 Imperium non frater habet. nullasne tuorum 330
 Movisti lachrymas? ubi mater? ubi inclyta fama
 Antigone? mihi nempe jaces: mihi victus es uni.
 Dicebam, quo tendis iter? quid sceptrâ negata
 Poscis? habes Argos: foceri regnabis in aula:
 Hic tibi longus honos, hic indivisa potestas. 335
 Quid queror? ipsa dedi bellum, mœstumque rogavi
 Ipsa patrem, ut talem nunc te complexa tenerem.

Sed bene habet, superi: gratum est, Fortuna: per
 acta est
 Spes longinqua via: totos invenimus artus.
 Hei mihi, sed quanto descendit vulnus hiatu! 340
 Hoc frater? qua parte, precor, jacet ille nefandus
 Predator? vincam volucres, sit adire potestas,
 Excludamque feras. an habet funestus & ignes?
 Sed nec te flammis inopem tua terra videbit:
 Ardebis, lachrymasque feres, quas ferre negatum
 Regibus, æternumque tuo famulata sepulchro 346
 Durabit deserta fides, testisque dolorum
 Natus erit, parvoque torum Polynice fovebo.
 Ecce alios gemitus, aliamque ad busta ferobat
 Antigone miseranda facem, vix nata petitos 350
 Mœnibus egressus. Illam nam tempore in omni
 Attendunt vigiles, & rex jubet ipse timeri,
 Contractæque vices, & crebrior excubat ignis.
 Ergo deis, fratrique moras excusat, & amens,
 Ut paulum immisso cessit statio horrida fomno, 355
 Erumpit muris. fremitu quo territat agros
 Virginis ira læa rabies, cui libera tandem
 Et primus sine matre furor. nec longa morata est,

Quippe trucem campum, & positus quo pulvere
 frater
 Noverat, atque illam contra videt ire Menetes 360
 Cui vacat, & caræ gemitus compescit alumna.
 Cum tamen erectas extremus virginis aures
 Accessit sonus: utque atra sub veste, comisque
 Squallentem, & crasso fœdatam sanguine vultus
 Astrorum radiis, & utraque a lampade vidit: 365
 Cujus, ait, manes, aut quem temeraria quæris
 Nocte mea? nihil illa diu, sed in ora mariti
 Dejicit, inque suos pariter velamina vultus,
 Capta metu subito, paulumque oblita doloris.
 Hoc magis increpitans suspecta silentia, perstat 370
 Antigone, comitemque premens ipsamque, sed ambo
 Deficiunt, fixique silent. tandem ora retexit
 Argia, corpusque tamen complexa, profatur:
 Siquid in hoc veteri bellorum sanguine mecum
 Quæsitura venis, si tu quoque dura Creontis 375
 Iussa times, possum, tibi me confisa, fateri.
 Si misera es (certe lachrymas, lamentaque cerno)
 Junge age, junge fidem: proles ego regis Adraſti.
 Hei mihi, num quis adest cari Polynicis ad ignes,

Et si regna vetant? stupuit Cadmeia virgo 380
 Intremuitque simul, dicentemque occupat ultro:
 Mene igitur sociam (pro fors ignara!) malorum,
 Mene timos? mea membra tenes, mea funera plangis,
 Cedo. tene pudet heu pietas ignava fororis! 384
 Hæc prior. hic pariter lapsa, junctoque per ipsam
 Amplexu, miscent avidæ lachrymasque, comasque,
 Partitæque artus redeunt alterna gementes
 Ad vultum, & cara vicibus cervice fruuntur.
 Dumque modo hæc fratrem memorat, nunc illa ma-
 ritum,
 Mutuaque exorsa Thebas, Argosque renarrant, 390
 Longius Argia miseros reminiscitur actus:
 Per tibi furtivi sacrum commune doloris,
 Per socios Manes, & conscia sidera juro;
 Non hic amissos, quanquam vagus exul honores,
 Non gentile solum, caræ non pectora matris, 395
 Te cupiens unam, noctesque, diesque, locutus
 Antigonen. ego cura minor, facilisque relinqui.
 Tu tamen excelsa sublimis forsitan arce,
 Ante nefas Grajis dantem vexilla manipulis
 Vidisti, teque ille acie respexit ab ipsa 400

Ense salutatam, & nutantis vertice coni:
 Nos procul: extremas sed quis deus egit in iras?
 Nil vestra valere preces? tibine iste negavit
 Oranti? Causas ac tristia reddere facta 404
 Coeperat Antigone: fidus comes admonet ambas:
 Eja agite inceptum potius. jam sidera pallent
 Vicino turbata die, perferte laborem,
 Tempus erit lachrymis: accenso flebitis igne.
 Haud procul Ismeni monstrabant murmura ripas,
 Qui turbatus adhuc & sanguine decolor ibat.
 Huc laceros artus socio conamine portant
 Invalida; jungitque comes non fortior ulnas,
 Sic Hyperionium tepido Phaëtonta sorores
 Fumantem lavere Pado, vix dum ille sepulchro
 Conditus, & flentes stant circum flumina silvæ. 415
 Ut sanies purgata vado, membrisque reversus
 Mortis honos, ignem miseræ post ultima quærunt
 Oscula: sed gelidæ circum exanimesque favillæ
 Putribus in foveis, atque omnia busta quiescunt.
 Stabat adhuc seu forte rogas, seu numine divum,
 Cui torrere datum favos Etheocleos artus, 421
 Sive locum monstris iterum fortuna parabat,

Seu discessuros servaverat Eumenis ignes.
 Hic tenuem nigris etiamnum advivere lucem
 Roboribus pariter cupida videre, simulque 425
 Flebile gavisæ, nec adhuc, quæ busta, repertum,
 Sed placidus, quicumque, rogant, mitisque supremi
 Admittat cineris confortem, & misceat umbras.
 Ecce iterum fratres. primos ut contigit artus
 Ignis edax, tremuere rogi, & novus advena bustis
 Pellitur, exundant diviso vertice flammæ, 431
 Alternosque apices abrupta luce coruscant.
 Pallidus Eumenidum veluti commiserit ignes
 Orcus, uterque minax globus, & conatur uterque
 Longius. ipsæ etiam commoto pondere paulum 435
 Secessere trabes, conclamat territa virgo:
 Occidimus, functasque manu stimulavimus iras.
 Frater erat. Quis enim accessus ferus hospitis umbræ
 Pelleret? en clypei fragmen, semustaque nosco
 Cingula, frater erat. cernisne ut flamma recedat, 440
 Concurratque tamen? vivunt odia improba, vivunt.
 Nil actum bello. miseri, sic dum arma movetis,
 Vicit nempe Creon. nusquam jam regna, quis ardor?
 Cui furitis? sedate minas. tuque exul ubique 444

Semper inops æqui, jam cede. hoc nupta precatur,
 Hoc foror, aut sævos mediæ veniemus in ignes.
 Vix ea, cum subitus campos tremor, altaque testæ
 Impulit, adjuvitque rogi discordis hiatus,
 Et vigilum turbata quies, quibus ipse malorum
 Fingebat simulacra sepior. ruit ilicet, omnem 450
 Prospectum lustrans armata indagine miles.
 Illos instantes senior timet unus. at ipsæ
 Ante rogam, sævique palam sprevisse Creontis
 Imperia, & furtum claro plangore fatentur
 Securæ, quippe omne vident fluxisse cadaver. 455
 Ambigitur sæva de morte, animosaque leti
 Spes furit. Hæc fratris rapuisse, hæc conjugis artus
 Contendunt, vicibusque probant. ego corpus, ego
 ignes,
 Me pietas, me duxit amor. deposcere sæva
 Supplicia, & dextras juvat insertare catenis. 460
 Nusquam illa alternis modo quæ reverentia verbis,
 Iram, odiumque putes. tantus discordat utrinque
 Clamor, & ad regem, qui deprendere, trahuntur.
 At procul Actæis dextra jam Pallade muris
 Juno Phoroneas inducit prævia matres, 465

Attonitas, non ipsa minus, cœtumque gementem
 Conciliat populis, & flentibus addit honorem.
 Ipsa manu ramosque oleæ, vittasque precantes
 Tradit, & obtenta summittere lumina palla,
 Et præferre docet vacuas sine manibus urnas. 470
 Omnis & Aëtiæ effusa penatibus ætas
 Tecta, viasque replent. unde hoc examen? & una
 Tot miseræ? nec dum causas novere malorum,
 Jamque gemunt. dea consiliis se miscet utrisque
 Cuncta docens, qua gente satæ, quæ funera plangant,
 Quidve petant. variis nec non adfatibus ipsæ 476
 Ogygias leges, immanfuetumque Creonta
 Multum & ubique fremunt. Geticæ non plura que-
 runtur
 Hospitibus tectis trunco fermone volucres,
 Cum duplices thalamos, & iniquum Terea clamant.
 Urbe fuit media nulli concessa potentum 481
 Ara deum, mitis posuit Clementia sedem:
 Et miseri fecere sacram. sine supplice nunquam
 Illa novo: nulla damnavit vota repulsa.
 Auditi, quicumque rogant, noctesque, diesque 485
 Ire datum, & solis numen placare querelis,

Parca superstitio: non thurea flamma, nec altus
 Accipitur sanguis, lachrymis altaria fudant,
 Mœstarumque super libamina ferta comarum
 Pendent, & vestes mutata sorte relicta. 490
 Mite nemus circa, cultuque insigne verendo
 Vittata laurus, & supplicis arbor olivæ.
 Nulla autem effigies, nulli commissa metallo
 Forma deæ, mentes habitare & pectora gaudet.
 Semper habet trepidos, semper locus horret egenis
 Cœtibus, ignotæ tantum fœlicibus aræ. 496
 Fama est defensos acie, post busta paterni
 Numinis, Herculeos sedem fundasse nepotes.
 Fama minor factis: ipsos nam credere dignum
 Cœlicolas, tellus quibus hospita semper Athenæ, 500
 Ceu leges, hominemque novum, ritusque sacrorum,
 Seminaque in vacuas hinc descendunt terras
 Sic sacrasse loco commune animantibus ægris
 Confugium, unde procul starent, iræque, minæque,
 Regnaque, & a justis Fortuna recederet aris. 505
 Jam tunc innumeræ norant altaria gentes.
 Huc victi bellis, patriaque e sede fugati,
 Regnorumque inopes, scelerumque errore nocentes

Conveniunt, pacemque rogant. mox hospita sedes
 Vicit, & Oedipodæ furias, & funus Olynthi 510
 Texit, & a misero matrem summovit Oreste.
 Hunc vulgo monstrante locum, manus anxia Lerna
 Deveniunt: cedit miserorum turba priorum.
 Vix ibi sedatis requierunt pectora curis.
 Ceu patrio, super alta, grues Aquilone fugatæ 515
 Cum videre Pharon; tunc æthera latius implent,
 Tunc hilari clangore sonant: juvat orbe sereno
 Contempnisse nives, & frigora solvere Nilo.
 Jamque domos patrias, Scythicæ post aspera gentis
 Prælia, laurigero subeuntem Thesea curru 520
 Lætifici plausus, missusque ad sidera vulgi
 Clamor, & emeritis hilaris tuba nuntiat armis.
 Ante duces spolia, & duri Mavortis imago
 Virginei currus, cumulataque fercula cristis,
 Et tristes ducuntur equi, truncæque bipennes, 525
 Quis nemora, & solidam Mæotida cedere fuerat,
 Corytique leves portantur, & ignea gemmis
 Cingula, & informes dominarum sanguine peltæ.
 Ipsæ autem nondum trepidæ, sexumque fatentur,
 Nec vulgare gemunt, aspernanturque precari, 530

Et tantum innuptæ quærunt delubra Minervæ.
 Primus amor niveis victorem cernere vestum
 Quadrijugis, nec non populos in semet agebat
 Hippolyte, jam blanda genas, patiensque mariti
 Fœderis. Hanc patriæ ritus fregisse severos 535
 Atthides obliquæ secum mirantur operto
 Murmure: quod nitidi crines, quod pectora palla
 Tota latent, magnis quod barbara semet Athenis
 Misceat, atque hosti veniat paritura marito.
 Paulum & ab infessis mœstæ Pelopeides aris 540
 Promovere gradum, feriemque & dona triumphis
 Mirantur, victique animo rediere mariti.
 Atque ubi tardavit currus, & ab axe superbo
 Explorat causas victor, poscitque benigna
 Aure preces, ausa ante alias Capaneia conjux: 545
 Belliger Aegide, subitæ cui maxima laudis
 Semina de nostris aperit Fortuna ruinis.
 Non externa genus, dira nec conscia noxa,
 Turba sumus: domus Argos erat, regesque mariti,
 Non utinam & fortes, quid enim septena movere
 Castra, & Agenoreos opus emendare penates?
 Nec querimur cæcos: hæc bellica jura, vicesque

Armorum. sed non Siculis exorta sub antris
 Monstra, nec Ossæ bello cecidere bimembres.
 Mittò genus, clarosque patres; hominum, inclyte
 Theseu, 555
 Sanguis erant, homines, eademque in sidera, eosdem
 Sortitus animarum, alimentaue vestra creati,
 Quos vetat igne Creon, Stygiæque a limine portæ,
 Ceu fator Eumenidum, aut Lethæi portitor amnis,
 Summovet, ac dubio cœlique, Eræbique sub axe 560
 Detinet. heu princeps natura! ubi numina? ubi ille
 Fulminis injusti jaculator? ubi estis Athenæ?
 Septima jam surgens trepidis aurora jacentes
 Averfatur equis. radios declinat, & horret
 Stelligeri jubar omne poli. jam cominus ipsæ 565
 Pabula dira feræ, campumque odere volucres
 Spirantem tabo, & cœlum, ventosque gravantem.
 Quantum etenim superesse rear? nuda ossa, pu-
 tremque
 Urere permittat faniem. properate, verendi
 Cecropidæ: vos ista decet vindicta, priusquam 570
 Emathii, Thracæque volent, quæque extat ubique
 Gens arfura rogis, manesque habitura supremos.

Nam quis erit sævire modus? bellavimus: esto,
 Sed cecidere odia, & tristes mors obruit iras.
 Tu quoque, ut egregios fama cognovimus actus, 575
 Non trucibus monstris Sinin, infandumque dedisti
 Cercyona, & sævum velles Scyrona crematum,
 Credo & Amazoniis Tanain fumasse sepulchris,
 Unde hæc arma refers. sed & hunc dignare trium-
 phum.
 Da terris unum, cœloque Ereboque laborem. 580
 Si patrium Marathona metu, si tecta levasti
 Cressia, nec fudit vanos anus hospita fletus.
 Sic tibi non ullæ socia sine Pallade pugnæ,
 Nec facer invideat paribus Tiryntius actis.
 Semper & in curru, semper te mater ovantem 585
 Cernat, & invictæ nil tale precentur Athenæ.
 Dixerat: excipiunt cunctæ, tenduntque precantes
 Cum clamore manus. rubuit Neptunius heros
 Permotus lachrymis. justa mox concitus ira
 Exclamat: quænam ista novos induxit Erinnyes 590
 Regnorum mores? non hæc ego pectora liqui
 Grajorum abscedens, Scythiam, pontumque nivalem
 Cum peterem. novus unde furor? victimas putasti

Theſea, dire Creon? adſum, nec fanguine feſſum
 Crede: ſtitit meritos etiamnum hæc haſta cruores. 595
 Nulla mora eſt. verte hunc adeo, fidiffime Phegeu,
 Cornipedem, & Tyrias invecus protinus arces
 Aut Danais edice rogos, aut prælia Thebis.
 Sic ait, oblitus bellique, viæque laborum,
 Hortaturque ſuos, viresque inſtaurat anhelas. 600
 Ut modo connubiis taurus, ſaltuque recepto,
 Cum poſuit pugnas; alio ſi forte remugit
 Bellatore nemus, quamquam ora & colla cruento
 Imbre madent, novus arma parat, campumque la-
 ceſſens
 Diſſimulat gemitus, & vulnera pulvere cælat. 605
 Ipſa metus Libycos, ſervatricemque Meduſam
 Pectoris, incuſſa movit Tritonia parma:
 Protinus erecti toto ſimul agmine, Thebas
 Reſpexere angues. nec dum Atticus ire parabat
 Miles, & infelix expavit claſſica Dirce. 610
 Continuo in pugnas haud ſolum accenſa juvenus,
 Qui modo Caucaſei comites rediere triumphî;
 Omnis ad arma rudes ager extimulavit alumnos.
 Conveniunt, ultroque ducis vexilla ſequuntur,

Qui

Qui gelidum Braurona viri, qui rura laceſſunt 615
 Munichia, & trepidis ſtabilem Pyræa nautis,
 Et nondum Eoo clarum Marathona triumpho.
 Mittit in arma manus, genialibus hospita divis
 Icarii, Celeique domus, virideſque Melænæ,
 Dives & Egaleos nemorum, Parnæſque benignus 620
 Vitibus, & pingui melior Lycabeſſos oliva.
 Venit atrox Ileus, & olentis arator Hymetti,
 Quæque rudes thyrfos ederis veſtiſtis Acharnæ.
 Linquntur Eois longe ſpeculabile proris
 Senion, unde vagi caſurum in nomina ponti 625
 Creſſia decepit falſo ratis Aegea velo.
 Hos Salamis populos, illos Cerealis Eleuſin
 Horrida ſuſpenſis ad prælia miſit aratris.
 Et quos Calliroe novies errantibus undis
 Implicat, & raptæ qui conſcius Orythiæ 630
 Celavit Geticos ripis liſſos amores.
 Ipſe quoque in pugnas vacuatur collis ubi ingens
 Lis Superùm, dubiis donec nova ſurgeret arbor
 Rupibus, & longa refugum mare frangeret umbra.
 Iſſet & Arctoas Cadmea ad mcenia ducens 635
 Hippolyte turmas, retinet jam certa tumentis

Statius. T. I.

F f

Spes uteri, conjuxque rogat dimittere curas
 Martis, & emeritas thalamo sacrare pharetras.
 Hos ubi velle acies, & dulci gliscere ferro
 Dux videt, utque piis raptim dent oscula natis 640
 Amplexusque breves, curru sic fatur ab alto:
 Terrarum leges & mundi fœdera mecum
 Defensura manus, dignas infumite mentes
 Cœptibus. Hac omnem divumque, hominumque fa-

vorem

Naturamque ducem, cœtusque silentis Averni 645
 Stare palam est: illic Pœnarum exercita Thebis
 Agmina, & anguicomæ ducent vexilla sorores.
 Ite alacres, tantæque, precor, confidite causæ.
 Dixit, & emissa præceps iter inchoat hasta.

Qualis Hyperboreos ubi nubilus instat axes 650

Juppiter, & prima tremefecit sidera bruma;
 Rumpitur Aeolia, & longam indignata quietem
 Tollit hyems animos, ventosaque sibilat Arctos.
 Tunc montes undæque fremunt, tunc prælia cæsis
 Nubibus, & tonitrus insanaque fulmina gaudent 655
 Ista gemit tellus: virides gravis ungula campos
 Mutat, & innumeris peditumque, equitumque ca-

tervis

Expirat protritrus ager, nec pulvere crasso
 Armorum lux victa perit, sed in æthera longum
 Frangitur, & mediis ardent in nubibus hasta. 660
 Noctem adeo, placidasque operi junxere tenebras.

Certamenque immane viris, quo concita tendant
 Agmina, quis visas proclamet ab aggere Thebas,
 Cujus in Ogygio stet princeps lancea muro.
 At procul ingenti Neptunius agmina Theseus 665
 Angustat clypeo, propriæque exordia laudis,
 Centum urbes umbone gerit, centenaque Cretæ
 Mœnia: seque ipsum monstrosi ambagibus antri
 Hispida torquentem luctantis colla juveni,
 Alternasque manus circum, & nodosa ligantem 670
 Brachia, & abducto vitantem cornua vultu.
 Terror habet populos, cum septus imagine torva
 Ingreditur pugnas, bis Thesea, bisque cruentas
 Cæde videre manus. veteres reminiscitur actus
 Ipse tuens fociumque gregem, metuendaque quon-

dam

675

Limina, & absumpto pallentem Gnoſſida filo.
 Sævus at interea ferro post terga revinctas
 Antigenen, viduamque, Creon, Adrastida leto
 Admovet. ambæ hilares, & mortis amore superbæ
 Enſibus intentant jugulos, regemque cruentum 680
 Destituunt: cum dicta ferens Theseia Phegeus
 Astitit. ille quidem ramis infantis olivæ
 Pacificus, sed bella ciet, bellumque minatur,
 Grande fremens, nimiumque memor mandantis; &

ipsum

684

Jam prope, jam medios operire cohortibus agros
 Ingeminans. stetit ambiguo Thebanus in æstu

Ff 2

Curarum, nutantque minæ, & prior ira tepescit.
 Tunc firmat sese, fictumque, ac triste renidens:
 Parvane prostratis, inquit, documenta Mycenis 689
 Sanximus? en iterum, qui mœnia nostra laceffant.
 Accipimus, veniant: sed ne post bella querantur,
 Lex eadem victis. Dixit: sed pulvere crasso
 Caligare diem, & Tyrios juga perdere montes
 Aspicit. armari populos tamen, armaque ferri
 Ipse jubet pallens, mediæque in sedibus aulae 695
 Eumenidas subitas, flentemque Menecea cernit
 Turbidus, impositosque rogis gaudere Pelasgos.
 Quis fuit ille dies? tanto cum sanguine Thebis
 Pax inventa perit? Patriis modo fixa revellunt
 Arma deis, clypeisque obducunt pectora fractis, 700
 Et galeas humiles, & adhuc sordentia tabo
 Spicula: non pharetris quisquam, non ense decorus,
 Non spectandus equo. cessit fiducia valli:
 Murorum patet omne latus, munimina portæ
 Exposcunt: prior hostis habet. fastigia defunt: 705
 Dejecit Capaneus. exanguis & ægra juvenus,
 Jam nec conjugibus, suprema nec oscula natis
 Jungit, & attoniti nil optavere parentes.
 Atticus at contra, jubar ut clarescere ruptis
 Nubibus, & solem primis aspexit in armis, 710
 Desilit in campum, qui subter mœnia nudos
 Adservat manes: dirisque vaporibus ægrum
 Aëra pulverea penitus sub casside ducens

Ingemit, & justas belli flammatur in iras.
 Hunc saltem miseris ductor Thebanus honorem 715
 Largitur Danaïs, quod non supet ipsa jacentum
 Corpora belligeras acies, Martemque secundum
 Miscuit. At lacera ne quid de strage nefandus
 Perderet, eligitur sævos potura cruores
 Terra rudis. jamque alternas in prælia gentes 720
 Dissimilis Bellona ciet. non clamor utrinque,
 Non utrinque tubæ. stat debilis altera pubes
 Summissos enses nequicquam, amentaque dextris
 Laxa tenens. cedunt tellure, armisque reductis
 Ostentant veteres etiamnum in sanguine plagas. 725
 Jam nec Cecropiis idem ductoribus ardor,
 Languescuntque minæ, & virtus secura residit.
 Ventorum velut ira minor, nisi silva furentes
 Impedit, insanique tacent sine littore fluctus.
 Ut vero æquoreus quercum Marathonida Theseus
 Extulit, erectæ cujus crudelis in hostes 731
 Umbra cadit, campumque truem lux cuspidis implet:
 Ceu pater Edonos Hæmi de vertice Mavors
 Impulerit currus, rapido mortemque, fugamque
 Axe vehens, sic exanimis in terga reducit 735
 Pallor Agenoridas. tædet fugientibus uti
 Thesea, nec facilem dignatur dextra cruorem.
 Cætera plebejo desævit sanguine virtus.
 Sic juvat exanimis projectaque præda canesque,
 Degeneresque lupos, magnos alit ira leones. 740

Attamen Olenium, Thamirumque, hunc tela pharetra
 Promentem, hunc saxi tollentem pondera saxi
 Dejicit, & triplici confisos robore gentis
 Alceidas fratres, totidem quos eminus hastis
 Continuat: ferrum consumpsit pectore Phileus, 745
 Ore momordit Helops, humero transmisit Iapix.
 Jamque & quadrijugo cellum petit Hæmona curru,
 Horrendumque manu telum rotat. ille paventes
 Obliquavit equos; longo perlata tenore
 Transiit hasta duos. sitiebat vulnera nec non 750
 Tertia, sed medio cuspis temone retenta est.
 Sed solum votis, solum clamore fremendo
 Omaibus in turmis, optatque vocatque Creonta.
 Atque hunc diversa bellorum in fronte maniplos
 Hortantem dictis, frustra que extrema minantem 755
 Conspicit: abscedunt comites, & Thesea jussi
 Linquebant, fretique deis, atque ipsius armis.
 Ille tenet, revocatque suos. utque æqua notavit
 Hinc atque hinc odia, extrema se colligit ira;
 Jam letale furens, atque audax morte futura: 760
 Non cum peltiferis, ait, hæc tibi pugna puellis,
 Virgineas nec crede manus. hic cruda virorum
 Prælia, nos magnum qui Tydea, quique furentem
 Hippomedonta neci, Capanea que misimus umbris
 Pectora. quæ bellum præceps amentia suavit, 765
 Improbe? nonne vides, quos ulciscare, jacentes?
 Sic ait, & frustra periturum missile summo

Adfixit clypeo. risit, vocesque, manumque
 Horridus Aegides, ferrataque arbore magnos
 Molitur jactus, nec non prius ore superbo 770
 Intonat. Argolici, quibus hæc datur hostia, Manes,
 Pandite Tartareum Chaos, ultricesque parate
 Eumenidas, venit ecce Creon. Sic farus, & auras
 Dissipat hasta tremens. tunc qua subtemine duro
 Multiplicem tenues iterant thoraca catenæ, 775
 Incidit. emicuit per mille foramina sanguis
 Impius. ille oculis extremo errore solutis
 Labitur. assistit Theseus gravis, armaque tollens:
 Jamne dare extinctis justos, ait, hostibus ignes?
 Jam victos operire placet? vade atra dature 780
 Supplicia, extremique tamen secure sepulchri.
 Accedunt utrinque pio vexilla tumultu,
 Permissentque manus. medio jam fœdera bello,
 Jamque hospes Theseus. orant succedere muris,
 Dignari que domos. nec tecta hostilia victor 785
 Aspernatus, init. gaudent matresque, nurusque
 Ogygiæ: qualis thyrso bellante subactus
 Mollia laudabat jam marcidus Orgia Ganges.
 Ecce per adversas Dirçai verticis umbras
 Fœmineus quatit astra fragor, matresque Pelasgæ
 Decurrunt. quales Bacchea ad bella vocata: 791
 Thyades amentes, magnum quas poscere credas,
 Aut fecisse nefas. gaudent lamenta, novæque
 Exultant lachrymæ: rapit huc, rapit impetus illuc,

Theſea magnanimum quærant prius, anne Creonta,
Anne ſuos: vidui ducunt ad corpora luſtus. 796

Non ego, centena ſi quis mea peſtora laxet
Voce deus, tot buſta ſimul, vulgique, ducumque
Tot pariter gemitus, dignis conatibus æquem.

Turbine quo ſeſe caris inſtraverit audax 800

Ignibus Evadne, fulmenque in peſtore magno

Quæſerit. quo more jacens ſuper oſcula ſævi

Corporis, infelix excuſet Tydea conjux.

Ut ſavos narret vigilas Argia forori.

Arcada quo planctu genitrix Erymanthia clamet, 805

Arcada conſumpto ſervantem ſanguine vultus,

Arcada, quem geminæ pariter flere cohortes.

Vix novus iſta furor, venienſque impleſſet Apollo.

Et mea jam longo meruit ratis æquore portum.

Durabiſne procul, dominoque legere ſuperſtes, 810

O mihi biſſenos multum vigilata per annos

Thebai? jam certe præſens tibi fama benignum

Stravit iter, cœpitque novam monſtrare futuris.

Jam te magnanimus dignatur noſcere Cæſar,

Itala jam ſtudio diſcit, memoratque juvenus. 715

Vive, precor, nec tu divinam Aeneïda tenta,

Sed longe ſequere, & veſtigia ſemper adora.

Mox tibi, ſi quis adhuc prætendit nubila livor,

Occidet, & meriti poſt me referentur honores.

THEBAIDOS FINIS.